

ନବନ ମସୃଣ

ମନ୍ଦ୍ୟ ଭାଗ୍ୟବା

ଅବୋଲକରା କାହାଣୀ

ତୃତୀୟ ଭାଗର
ସୁ ଚି ପ ଚି

ବିଷୟ

ପୃଷ୍ଠା

୧ । ଦ୍ରାବିଡ଼ ଖଣ୍ଡ କଥା

୧

୨ । ପାରିଜାତ ଫୁଲ କଥା

୩୩

୩ । ଅଗାଧିଆ ରଜା କଥା

୨୩

୪ । କାଠସୋଡ଼ା କଥା

୭୯

୫ । ରତ୍ନହାର କଥା

୧୧୦

୬ । ମୁଦ୍ରାମାଳା କଥା

୧୨୫

ଅବୋଲକରା କାହାଣୀ

ଚୂଡ଼ାୟ ଛାଗ

ଅମର କବର ପୁଣି ଭ୍ରମର ମୁଖରକୃତ ।

ଦୁରାକରୋତୁ ଦୁରିତ ଦୁର୍ଗୀରରଣପକ୍ଷ ।

ଦ୍ଵାଦଶ ଖଣ୍ଡ କଥା

ଶୋଭାମାନେ ! ଅମୃତ ଅବୋଲକରା କାହାଣୀର ପ୍ରଥମ
ଓ ଦ୍ଵିତୀୟ ଭାଗରେ ଯାହା କଥାସବୁ କଥିତ ହୋଇଅଛି,
ବୋଧହୁଏ ତାହା ଶୁଣିଥିବେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ତୃତୀୟ ଭାଗର କଥା
ଶୁଣି

ସାମନ୍ତ ଓ ଅବୋଲକରା କାଣୀ ସେହଠାରେ ମହାଶ୍ଵଶାନ
କଥା କୁହାଶୁଣା ଶେଷକରି ବଦରକା ଅଣ୍ଟାମକୁ ଯିବାପାଇଁ ସେଠାରୁ
ବାହାରିଲେ । ସେ କାଳରେ ରାସ୍ତା ସୁବିଧା ନ ଥାଏ, କି ଗାଡ଼ି
ମଟର ପ୍ରଭୃତି ଯାନ ନ ଥାଏ, ତେଣୁ ଯିବା ଅସିବାକୁ ଲୋକେ
ବଡ଼ ହଇରାଣ ହୁଅନ୍ତି । ଗୋଡ଼ରେ ଚାଲି ଚାଲି ଯିବାକୁ ବହୁତ
ଦିନ ଲାଗେ । ଏ ଦୁହେଁ ତ ପିଲା କୁଟୁମ୍ବ ଆଶା ଛାଡ଼ି ଡାର୍ଥ
ଚାଲିବାକୁ ଯାଇଛନ୍ତି, କଷ୍ଟ ହେଲେ କଣ କରିବେ ? ସ୍ଥାନକୁ
ସ୍ଥାନ ରହି ବାହାରିଲେ । ଅନେକ ବଣ ପର୍ବତ, ନଈ ନାଳ, ଗାଁ
ଗଣ୍ଡା, ଦେଶ ବିଦେଶ ଦେଖି ଦେଖି ଯାଉଁ ଯାଉଁ ବସନ୍ତମଲୟ
ନାମକ ଦେଶରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ଦିନ

ଦୁଇ ପ୍ରହର ହେଲାଣି—ଆଉ ଗୁଲି ନ ପାରି ରଜାଘର ଗଡ଼ ନିକଟ
 ଶୁଣିବି ଆମ୍ଭ ଗୋଟାରେ ଛଇକଲେ ବୁଝି ସାମନା ଦିବାକୁ ପୁଲୁ
 ‘ଆରେ ଅବୋଲକରା ! ଆଜି ଏଠାରେ ରହିବା ନିମ୍ନ ଏହି
 ପୋଖରୀରେ ସ୍ନାନକରି ମୋର ସନ୍ତାନ ଉର୍ପଣ ଆଦି ନିତ୍ୟକର୍ମ
 କରୁଅଛୁ । ତୁ ଗୋଟିଏ ଟଙ୍କା ଜିନିଷକୁ ଏହି ଯେଉଁ ଚକାର
 ଆଗରେ ଦିଶୁଅଛି, ତହିଁରୁ ସଜ୍ଜା ପଦ କଣି ଚଞ୍ଚଳ ଫେରି
 ଆସିବୁ । ତୁ ଆସିଲେ ଚାଲି ଚଉକା କରି ରଜାବଢ଼ା କରିବା ।’
 ଏହା କହି ସାମନ୍ତ ସ୍ନାନ କରିବାକୁ ଯାଇ । ‘ଅବୋଲକରା
 ଲଗାପଟା ଭାରତୀ ଝିଅଟାରେ ଥୋଡ଼ାଦେଇ ଟଙ୍କାଟିଏ ନେଇ
 ବଜାରକୁ ଗଲା । ବଜାରରୁ ହାଣ୍ଡି, ଗୁରୁଲୁ, ପରିବାପଦ ଓ ଗେର
 କଣି ଫେରି ଆସିଲା ବେଳକୁ ଦେଖିଲା ଯେ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ
 ବାରିଗୋଟି ପଥର ଖମ୍ବ ଅଛି । ସେ ଖମ୍ବଗୁଡ଼ିକ ଯଦୁ ଶଙ୍ଖ ମଲମଲ
 ପଥରରେ ଗଢ଼ା ହୋଇ ତହିଁରେ ଏକ, ଦୁଇ, ତିନି, ଚାରି, ପାଞ୍ଚ,
 ଛଅ, ସାତ, ଅଠ, ନଅ, ଦଶ, ଏଗାର ଓ ବାର ଏହିପରି
 ସମାନ୍ତରରେ ବାରଟି ଖମ୍ବରେ ବାରଟି ଅଙ୍କ ବଡ଼ ବଡ଼ ହୋଇ
 ଲେଖା ହୋଇଛି । ଗୁରୁପାଖରେ ଲୁହା ଜାଲର ବାଡ଼ ଦିଆ
 ହୋଇ ଖୁବ୍ କାନ୍ଥଦାରେ ରଖା ଯାଇଅଛି । ତାହା ଦେଖି
 ଅବୋଲକରା ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଏ ଖମ୍ବଗୁଡ଼ିକ କିଏ କରିଥିଲା,
 କାହିଁକି ଏତେ ଯତ୍ନରେ ରଖା ଯାଇଅଛି ବୋଲି ଯାହାକୁ ଦେଖିଲା,
 ତାକୁ ପ୍ରଶ୍ନ କରି ବିସମାନେ କହିଲେ, ‘କିଏ ଏ ଖମ୍ବ କରିଅଛି
 ଆମ୍ଭେ ତାହା କହି ପାରୁନୁ ନାହିଁ—ଏ ମଧ୍ୟ ଆଜି କାଲିକାର କଥା
 ନୁହେଁ, ଏହିପରି ଅନନ୍ତ କାଳରୁ ଥିବାର ଲେକ୍ତେ ଦେଖି
 ଆସୁଛନ୍ତି । ମିତ୍ର ଆମ୍ଭ ଦେଶ ରଜାଘର ଶଙ୍ଖା ପଡ଼ି ଦେଇ
 ଏଠାରେ ଲେକ ଜିଗାର ଥିବାର ଦେଖୁଛୁ ।’ ଏହା ଶୁଣି
 ଅବୋଲକରା ମୁହଁଟି ଶୁଖେଇ ଦେଇ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ

ଭୂତାତ୍ମ ଭାବ

ବାହୁଡ଼ଲ । ଏଣେ ସାମନ୍ତ ସ୍ଥିତି ପ୍ରକାଶ ପୋଷକର ସ୍ଵରୂପ
 ଅଣଲେ ଶୁଦ୍ଧିବେ ବୋଲି ଶୁଣି ବସିଛନ୍ତି । ସେତକ ଦେଖିଲେ
 ଦେଖିଲେ ସେ, ଅବୋଲିକର ମନଟି ମୋରିଦେଇ ଗୋଟିଏ
 ଗୋଟିଏ ଅସୁର । ତାକୁ ଦେଖି ମନେ ମନେ ହିରୁରଲେ; ଆଜି
 କେଉଁଠି କଣ ଦେଖିଲଣି, ନୋହଲେ କାହିଁକି ବାରିବ ମନରେ
 ଅସୁଆନ୍ତ । ସେ ସମନ୍ତ ବାରିରଲେ ବେଳକୁ ଅବୋଲିକର ଆସି
 ବୋଇଲି, “ଗୋସାଇଁ ଆଜି ଗୋଟିଏ କଥା ଦେଖିଲୁ ଯେ
 ତହିଁର ମୂଳ କାରଣ ଖେଳି କହି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ତମେ ସେବେ
 କହୁବ ତାଙ୍କୁ, ନୋହଲେ ତୁମ୍ଭ ଲୁଗାପଟା ନାହିଁ, ମୋ ବାଟେ ମୁଁ
 ଏଠାରୁ ଫେରିଗଲି ।” ସହା କହି ପଳାଇ ଯିବ ବୋଲି ତରତର
 ହେଲା । ସାମନ୍ତ ବୋଇଲେ, “ଆଜେ ମୁଖ ବାରିକି, ନିଶ୍ଚୟ
 ଦେଖିବୁ ଲକ୍ଷ୍ମଣୀ ଦେଖି ପରି କାହିଁକି ପଳାଇ ଯିବାକୁ ବାହାରିବୁ ।
 କଣ ଦେଖିଲୁ କିଛି ତ ?” ଅବୋଲିକର ବୋଇଲି, “ସହା ତତ
 ପ୍ରାନ୍ତରେ ବାରଟି ଶସ୍ତ୍ରରେ ତମେ ଏକ ଦୁଇରୁ ଅଗ୍ରମୁ ହୋଇ
 ବାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଜି ଲେଖା ହୋଇଅଛି, ଶୁର ପାଗରେ ଲୁହାରି ବାଡ଼ି
 ହୋଇଅଛି । ଏ ଦେଶର ଉଜାଡ଼ର ନିଉକରମାନେ ଶୁଦ୍ଧିପଣ ପହଞ୍ଚି
 ଦେଇ ତାକୁ କିଛି ଅଛନ୍ତି । ସେ ପଥର ଶସ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକ କିଏ କରୁଥିଲା ?
 କାହିଁକି ଉଜାଡ଼ର ଏତେ ଯତ୍ନରେ ଜଗାଇ ଅଛନ୍ତି ? ତହିଁର
 କାରଣ ମୋତେ କହୁଦିଅ ।” ସାମନ୍ତ ବୋଇଲେ, “ଏତ
 ବହୁକାଳର କଥା, କିଛି କହୁ ଶକ୍ୟ ନାହିଁ । ତୁ ସମସ୍ତ ଚରଣ
 ହେଲେ ହେବ କି ? ଅସୁ ହୋଇ ଦେଖ, ସେତେବେଳେ କରୁଥିବା,
 କଥା କହୁଥିବା ।” ସହା କହି ସାମନ୍ତ, ସେତେବେଳେ ଲଗାଇ
 ବୋଇଲେ, “ପକା କମ୍ପଳ, ଯେତେ ଛାଡ଼ି ଦେବ ଅବୋଲିକର ଶୁଣ
 କଥା ।”

ଅବୋଲକରା କାହାଣୀ

ଅନେକ କାଳ ପୂର୍ବେ ଏ ଦେଶରେ ସୁଦାହୁ ବୋଲି ଜଣେ ରାଜା ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଘୋଡ଼ା, ହାତୀ, ସିଂହ, ସୈନ୍ୟ, ଲକ୍ଷ୍ମର ସା'ନ୍ତ ଭାବୁଥିଲା ଅନେକ ଥିଲେ । ଯେତେ ଧନ ସମ୍ପଦ ଥିଲା, ତାର ସୀମା ନାହିଁ । ସେ ମହାପୁରୀରେ ରାଜୁତି କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟୋକ୍ତି ରାଣୀ ଥିଲେ । ମାତ୍ର ସେ ରାଣୀମାନଙ୍କର କାହାରି ଗୋଟିକର ହେଲେ ପୁଅ ହିଁ କିଛି ହେଲେ ନାହିଁ । ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଅନେକ ଦିନ ଗଢ଼ିଗଲା । ତେଣୁ ରାଜା ବଡ଼ ଦୁଃଖିତ ହୋଇ ଅନେକ ଧର୍ମ କରାଇଲେ, କେତେ ଦାନ ଦେଲେ, କେତେ ପୁଣ୍ୟ କଲେ, ଦେବାଦେବୀମାନଙ୍କୁ ଅନେକ ପୂଜାକଲେ, କେତେ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ବିଭା କରାଇଦେଲେ, ହରିବଂଶ ଶୁଣିଲେ; ତଥାପି କିଛି ହେଲା ନାହିଁ । ତନି ରାଣୀଯାକ ଗୋଠ ସୁନ୍ଦର ଦଉଳା ଗାଈ ପରି ବାନ୍ଧି ହୋଇ ରହିଲେ । ଏ ଘଟଣା ଦେଖି ରାଜା ମନେ ମନେ ବିରୁଦ୍ଧ କଲେ ଯେ ବଡ଼ପୁରୁଷମାନେ କହୁଛନ୍ତି, “ଯାହାର ପୁଅ ନାହିଁ ତାର ଘର ଶୂନ୍ୟ, ଯାହାର ବନ୍ଧୁବାନିବ ନାହିଁ ତାର ଦରମାନେ ଶୂନ୍ୟ, ଯେ ବିଦ୍ୟାପତି ନାହିଁ ତାର ହୃଦୟଟା ଶୂନ୍ୟ ଏବଂ ଯେ ଦରିଦ୍ର ହୁଏ ତାର ସବୁ ଶୂନ୍ୟ ।” ମୁଁ ରାଜା ହେଲେ କଣ ହେବ, ଏତେ ସମ୍ପଦ ଥିଲେ କଣ ହେବ, ପୁଅ ହିଁ ନ ଥିବାରୁ ମୋତେ ଏଡ଼େ ବଡ଼ ଉଦ୍‌ଘୋଷ ଥିଲା ପରି ଲାଗୁଥିଲା । ଏମନ୍ତ ବିରୁଦ୍ଧ କରି ବ୍ରାହ୍ମଣ, ବରଷ୍ଟବ, ଗୁରୁ, ପୁରୋହିତ, ପୁରାଣ-ପଣ୍ଡା, ପାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ଓଗେର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଡକାଇ ସଭା କରି ବସି ମୋର କପର ପୁତ୍ର ଜାତ ହେବ ବୋଲି ସେମାନଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ । ସେ ସମସ୍ତେ କହିଲେ, “କର୍ମ ଆଦର ସହ ଦୁଃଖ, କେବେବେ ନୋହୁଏ ବିମୁଖ ।” କେତେ ଦାନ ପୁଣ୍ୟ ତ ହେଲାଣି, ତହିଁରେ କିଛି ହେଲେ ଫଳ ନାହିଁ; ଆମ୍ଭେମାନେ ଆଉ ଏଥିରେ କଣ କହିବୁଁ ? ଏହିପରି କଥାବାର୍ତ୍ତା ପଡ଼ିଲାବେଳେ ଲକ୍ଷ୍ମ

ଭୃଗୁ ସ୍ତବ

ବାହାପିଆ ଆସି ସେହି ସଭାରେ ପହଞ୍ଚିଗଲା । ଲୋକେ କହନ୍ତି,
 “ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବାହାପିଆକୁ ପୁରାଣପଣା ସର ହୁହୁନ୍ତି । ସେ ଅଘଟଣା
 କଥାକୁ ଏପରି ଘଟାଇ କହିଦେବ ସେ ସବୁର ମୁହଁ ବାନ୍ଧି
 ହୋଇଯିବ ।” ତାକୁ ଦେଖି ରାଜା ବୋଲିଲେ, “ଆଜ୍ଞା ବାହାପିଆ
 ଭଲବେଳେ ଆସିଛୁ । ଭଲ କହ ତ, କଣ କଲେ ଆମ୍ଭର ପୁତ୍ର
 ଜାତହେବ ?” ଏହା ଶୁଣି ବାହାପିଆ ଟହ ଟହ ହସି ବୋଲିଲା,
 “ମହାରାଜା ! ଏହି ସାମାନ୍ୟ କଥାକୁ କାହିଁକି ଏଡ଼େ ଚିନ୍ତା ।”
 ରଜା ବୋଲିଲେ, ତେବେ କଣ କରବା କହ ତ । ବାହାପିଆ
 ବୋଲିଲା, ତୁମ୍ଭର ଏହି ଯେଉଁ ଭିନ୍ନଟି ଶାଣି ଅଛନ୍ତି, ଏଗୁଡ଼ିକ
 ତୁମ୍ଭ ଭଲ ହୁହୁନ୍ତି । ଏମାନେ ହସ୍ତିନା, ଶଙ୍ଖିନୀ ଓ ଚିତ୍ରିଣୀ ଜାତି
 କନ୍ୟା; ତୁମ୍ଭେ ଶଗକଜାତି ପୁରୁଷ, ତେଣୁ ତୁମ୍ଭର ଭିରସରେ
 ଏମାନଙ୍କର ସନ୍ତାନ ଜନ୍ମ ହେବ ନାହିଁ । ଯେବେ ପଦ୍ମିନୀ ଜାତି
 କନ୍ୟା ବିବାହ କରିବ, ତା ହେଲେ ନିଶ୍ଚୟ ତାଠାରୁ ପୁତ୍ର ଜାତି
 ହେବ । ରାଜା ବୋଲିଲେ, ପଦ୍ମିନୀ ଜାତି କନ୍ୟା ଆମ୍ଭଙ୍କୁ
 କେଉଁଠାରୁ ମିଳିବ ? ବାହାପିଆ ବୋଲିଲା, “ତୁମ୍ଭେ ଏକା ହୋଇ
 ପୁରୀଦିଗକୁ ସାତଦିନ, ପଶ୍ଚିମ ଦିଗକୁ ୧୦ ଦିନ, ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗକୁ
 ୧୨ ଦିନ ଓ ଉତ୍ତର ଦିଗକୁ ୨୧ ଦିନ ଭ୍ରମଣ କରିଗଲେ, ନିଶ୍ଚୟ
 କେଉଁ ଦିଗରୁ ହେଲେ ପଦ୍ମିନୀଜାତି କନ୍ୟା ପାଇବ ।” ରଜା ତା
 କଥାରେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ଏକା ହୋଇ ଘୋଡ଼ାରେ ବସି ଦିଗ ଭ୍ରମଣ
 କରିବାକୁ ବାହାରିଲେ । ଆଗ ପୁରୀଦିଗକୁ ଯାଇ ଫେରି ଆସିଲେ ।
 ତହିଁପରେ ପଶ୍ଚିମ ଓ ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗକୁ ଯାଇ କନ୍ୟା ନ ପାଇ ଫେରି
 ଆସିଲେ । ମନ ତ ଲାଗିଛି । ସେ ତା ପରେ ଉତ୍ତର ଦିଗକୁ
 ଗଲେ । ଯାଉ ଯାଉ ଅନେକ ଦଣ, ପଟ, ନଈ ନାଳ ପାରି
 ହୋଇ ଅଠର ଦିନ ଉତ୍ତର ଗୋଟିଏ ଦେଶରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ।
 ସେ ଦେଶର ନାମ କର୍ଣ୍ଣକୂଟ ଦେଶ । ସେଠାରେ ଗୋଟିଏ ଶିବ

ଅବୋଲକିଶ କାହାଣୀ

ମନ୍ଦିର ନିକଟରେ ଗୋଟିଏ ପୋଖରୀ ଅଛି । ତାର ଗୁରୁପାଖରେ
 ନାନାପ୍ରକାର ଫୁଲ ଫଳର ବଗିଚା ଅଛି । ଜାଗାଟି ଦେଖିବାକୁ
 ବଡ଼ ମନୋହର ଦିଶୁଅଛି । ରଜା ସେହି ଶିବ ମନ୍ଦିର ପାଖ
 ପୋଖରୀ ଦୂତାରେ ଶୁଭଚଳେ ଓହ୍ଲାଇ ବସିଛନ୍ତି । ଦିନ ଆଉ
 ଘଣ୍ଟିଏ ଅଛି । ଦଇବ ପୋଖରରେ ସେତିକି ବେଳକୁ ସେ ଦେଶ
 ରଜାର ଝିଅ ହର ପାବତୀ ପୂଜା କରିବ ବୋଲି ସେହିଠାକୁ
 ଆସିଲା । ତାର ନାମ ପଦ୍ମାବତୀ, ସେ ପଦ୍ମା ନା ଜାତ କନ୍ୟା;
 ଅବବାହିତା ହୋଇ ପିତା ଘରେ ଅଛି । ତା ରୂପକୁ ସ୍ବର୍ଗପୁର
 ବିଦ୍ୟାଧରମାନେ ସମାନ ହେବେ ନାହିଁ । ସେ ହସିକରି କଥା
 ପଡ଼େ କହିଦେଲେ, ତା ସୁନାମାନଙ୍କର ମନ ଟଳିଯିବ । ତାକୁ
 ଦେଖି ସୁବାହ ରଜା ବଳତ ହୋଇ ଏକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁ ରହିଲେ ।
 ଏହି ସମୟରେ ପଦ୍ମାବତୀ ହର ପାବତୀଙ୍କ ପୂଜା ଶେଷକରି
 ଫେରିଯିବା ବେଳକୁ ସେହି ରଜାକୁ ଦେଖି ମୋହତ ହୋଇ
 ସଣେ ଚାହିଁଲା । ତହିଁପରେ ଗୋଟିଏ ପଦ୍ମଫଳ ଧରି ଆଗ କାନରେ
 ଲଗାଇଲା, କାନରୁ ଆଣି ଦାନରେ ଧରିଲା, ଦାନରୁ ଆଣି ପାଦରେ
 ଥୋଇଲା, ପାଦରୁ ନେଇ ହୃଦରେ ଲଗାଇ ବାଟେ ବାଟେ
 ଘରକୁ ଚାଲିଗଲା । ସୁବାହ ସେ କନ୍ୟାର କଥା କିଛି କୁହୁ
 ନ ପାରି ସେଠାରେ ରହିଲେ, ଆଉ ରାଜ୍ୟକୁ ଫେରି ଆସିଲେ
 ନାହିଁ । ଏପରି ଗୁରୁ ପାଞ୍ଚଦିନ ଗଲା ପରେ ସେ ରଜାଙ୍କର
 ପାଦ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ କଲେ କି, ରଜା ଏକୋଇଶ
 ଦିନ କଷ୍ଟ କରି ପାଇଥିଲେ, କାହିଁକି ଆସିଲେ ନାହିଁ ।
 କଷ୍ଟ ବଳିଗଲା ବୋଲି ଅନେକ ଭାବନା କରି ତାଙ୍କୁ ଗୋଟି
 ଆଣିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ବିଗ୍ନ ହେଲେ । ଯାଉଁ ଯାଉଁ ଗୁରୁଦିନ
 ପରେ ରଜାଙ୍କୁ ଡେଇଁଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ରଜା
 କହିଲେ, “ଏଠାକୁ ଗୋଟିଏ କନ୍ୟା ଆସି ହର ଗର୍ଭରୁ ପୂଜା

କରୁଥିଲା । ତା ପରି ସୁନ୍ଦରା ସ୍ତ୍ରୀ ସାରା ଜଗତରେ ଆଉ କେହି ନ
ଥିବେ । ତାକୁ ଦେଖିଲାବେଳେ ମୋର ମନ ତା ଉପରେ ଲାଗି
ଗଲା, ତେଣୁ ମୁଁ ଏଠାରୁ ଯାଇ ପାରୁନାହିଁ ।” ଏହା କହି ସେ
ପଦ୍ମପୁଲ ଧରି ଯେତେ ଗଙ୍ଗା ଦେଖାଇ ଯାଇଥିଲା, ତାହାସବୁ ସେ
କହିଲେ । ରାଜାଙ୍କ ମୁଣରୁ ଏହି କଥା ଶୁଣି ଗୁଣାକର ନାମକ
ତାଙ୍କର ଜଣେ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲା, ସେ ଯାହା କହିଗଲା, ମୁଁ
ସବୁ କୁହୁଛି ପାରିଲି ।” ରାଜା ବୋଲିଲେ, “କଣ ବୁଝିଲ କହ ତ ?”
ମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲା, “ସେ କନ୍ୟା ପଦ୍ମପୁଲଟି କାନରେ ଲଗାଇବାରୁ
ଜଣାଗଲା ଯେ, ତାର ଘର କର୍ଣ୍ଣକୁଟ ଦେଶରେ । ଦାନ୍ତରେ
ଧରିବାରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ, ସେ ଦନ୍ତଶ୍ରେଷ୍ଠୀ ରଜାଙ୍କର ହିଅ ଅଟେ ।
ପାଦରେ ଥୋଇବାରୁ ନାମ ପଦ୍ମାବତୀ ଏବଂ ପଦ୍ମା ନା ଜାତ କନ୍ୟା,
ଭୂତାତ୍ମାରେ ଲଗାଇବାରୁ ମୁଁ ତୁମକୁ ଆମ୍ଭସମର୍ପଣ କଲି । ଏଥିରେ
ଚେଷ୍ଟା କଲେ, ମୁଁ ତୁମର ଭାଷା ହେବ ବୋଲି କହିଗଲା । ଏଥିରୁ
ଜଣା ଯାଉଅଛି ଯେ, ସେ କନ୍ୟା ନିଶ୍ଚୟ ତୁମକୁ ମିଳିବ । ଚାଲି
ଦେଖିଲୁ ମେଘଯାଇ ଯନ୍ତ୍ର କରିବା ।” ଏହା ଶୁଣି ସମସ୍ତେ ନିଜ
ଦେଶକୁ ବାହୁଡ଼ି ଆସି ରଜାଙ୍କ ପୁରୋହିତଙ୍କୁ ପଠାଇଲେ । ପୁରୋହିତ
କର୍ଣ୍ଣକୁଟ ଦେଶକୁ ଯାଇ ଦନ୍ତଶ୍ରେଷ୍ଠୀ ରଜାଙ୍କୁ ସୁବାହୁଙ୍କର ସକଳ
ବିଷୟ କହି ତାଙ୍କୁ ତୁମ କନ୍ୟା ପଦ୍ମାବତୀଙ୍କୁ ବିଭା କରାଅ ବୋଲି
କହିଲେ । ଦନ୍ତଶ୍ରେଷ୍ଠୀ ରଜା ତ ସୁବାହୁଙ୍କର ଚରିତ୍ର ସବୁ ଜାଣିଛି,
ତେଣୁ ଆଉ କିଛି ବିଚାର ନ କରି ସେହି କଥାରେ ରାଜି ହୋଇ
ନିଜ ହିଅ ପଦ୍ମାବତୀଙ୍କୁ ସୁବାହୁଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କଲେ । ଅନେକ
ଆନନ୍ଦ ଉତ୍ସବରେ ବିଭାଘର ବଢ଼ିଗଲା । ସୁବାହୁ ରାଜା ପଦ୍ମାବତୀକୁ
ପାଇ ବଡ଼ କଉତୁହଳରେ କାଳ ଯାପନ କଲେ । ଏହିପରି
କେତେକ ଦିନ ଗଲା ପରେ ପଦ୍ମାବତୀର ଗର୍ଭ ଉଦୟ ହେଲା । ସେ
ଗର୍ଭବତୀ ହେବାର ଜାଣିପାରି ତାର ବଡ଼ ସଉଦୁଶୀ ଡିନିଜଣାଯାକ

ଏକାନ୍ତ ସ୍ଥାନରେ ବସି ବସୁର କଲେ, “ଦେଖ, ଆମ୍ଭେ ରଜାଙ୍କର ପାଟ ମହାଦେଇ ହୋଇ ସକଳ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ରହିଥିଲେ । ଆମ୍ଭର ପୋଡ଼ା କପାଳକୁ କାହାରି ଗୋଟିକର ହେଲେ ପୁଅଟିଏ କି ହିଅଟିଏ ହେଲ ନାହିଁ; ତଥାପି ରଜା ଆମ୍ଭଙ୍କୁ କିଛି ହେଲେ ଅଣାଅଦର କରି ନ ଥିଲେ । ଏବେ ନିଆଁଶିଆ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବାହାଣୀଆ ଯୋଗରୁ ଆମ୍ଭର ସେ ସବୁ ସୁଖ ଭଙ୍ଗିଯିବା ଉପରେ ବସିଲା । ପଦ୍ମାବତୀ ଆମ୍ଭ ତିନି ତଳିଆ ରାଣୀ ହୋଇ ସାତ ପକ୍ଷରେ ଆସିଲା, ସେ ଏବେ ଗର୍ଭବତୀ ହେଲଣି; ହେଉଛି କାଲି ପୁଅ ଜନ୍ମକରି ରାଜମାତା ହେବ । ଆଉ ଆମେ କାହିଁରେ କିଛି ନ ହୋଇ କଢା ବାଳୁଙ୍ଗା ପରି ଘର କଣିରେ ପଡ଼ି ରହିବା । ଏ ହେତୁରୁ ସେ ଗର୍ଭବତୀ ହେବା କଥା ରଜାଙ୍କୁ ଗୋଚର ନୋହୁଣୁ କଲ କଉଶଳ କରି ତାକୁ ଉଆସରୁ କଢାଇ ଦେଲେ ଆମ୍ଭେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ରହିବା । ନୋହିଲେ ଆଉ ରକ୍ଷା ନାହିଁ ।” ଏପରି ସେ ତିନି ସଉତୁଣୀଯାକ ବସୁର କରି ସେ ଦେଶର ଯେଉଁ ମାଲୁଣୀ ବୁଢ଼ୀଟି ନାନାଦି ଯନ୍ତ୍ରତନ୍ତ୍ର ଜାଣେ ତାକୁ ଲୁଗାପଟା, ଟଙ୍କା କଉଡ଼ି ଦେଇ ତା’ଠାରୁ ରାଜମୋହିନୀ ଜନ୍ମ ଆଣିଲେ । ସେ ଜନ୍ମରେ ରଜାକୁ ବଶକରି ଦିନେ ପଣା ଖେଳିବାବେଳେ କହିଲେ, “ତୁମ୍ଭର ଏ ସବା ସାନ ରାଣୀଟା ଦେଖିବାକୁ ସିନା ସୁନ୍ଦର, ନୋହିଲେ ତାହାଠାରେ ଆଉ କିଛି ଗୁଣ ନାହିଁ । ପଦେ କଥା ସଲଖରେ କହି ଜାଣେ ନାହିଁ, ତାକୁ ଆଣିବା ଦିନଠାରୁ ସବୁଲେକେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ନିନ୍ଦା କରୁଛନ୍ତି । ସେ ଆମ୍ଭ ଅନ୍ତଃପୁରରେ ରାଣୀହୋଇ ରହିବାକୁ ଯୋଗ୍ୟା ନୁହେ । ଯେବେ ତୁମ୍ଭେ ବୋଲିବ ତାକୁ ଏଠାକୁ ଡାକି ଆମ୍ଭେ ଅଳ୍ପ କିଛି ପରୁରକୁ ଦେଖିବ, ସେ ତହିଁର ଉତ୍ତର ପଦେ ହେଲେ ଦେଇ ପାରବ ନାହିଁ ।” ଏପରି କିଛି ରାଣୀମାନେ କହିଲେ, ରଜା ତ ତାଙ୍କ ଜନ୍ମ ବୁଢ଼ିରେ ବସି

ତୃତୀୟ ଭାଗ

ହୋଇ ରହିଥିଲେ, ତେଣୁ ଆଗପକ୍ଷ କି ଭଲ ମନ୍ଦ କିଛି ହେଲେ ବିଚାର କରି ନ ପାରି କହିଲେ, ଅଛା, ପଦ୍ମାବତୀଙ୍କ ଡାକ । ମେବେ ପଚାରିଲେ ସେ କିଛି କହି ନ ପାରିବ, ତେବେ ତାକୁ ଏହିକ୍ଷଣି ଉପସରୁ ବାହାର କରି ଦେବ । ବଡ଼ ପୁରୁଷେ କହିଛନ୍ତି—“ମନୁ ଲେଉଟୁଥିଲା କାକର ପାଣି, ବରଦ ବୋଇଲା ଦଥ ତୋରାଣି ।” ସେପରି ବଡ଼ ରାଣୀମାନେ ଯାହା ଲେଉଟୁଥିଲେ ରଜାଙ୍କ ମୁହଁରୁ ସେହି କଥା ବାହାର ପଡ଼ିଲା । ତେଣୁ ସେମାନେ ସୁବଧା ପାଇ ତତ୍କ୍ଷଣେ ପଦ୍ମାବତୀଙ୍କ ଡକାର ଆଣି ରଜାଙ୍କ ଆଗରେ ପହଞ୍ଚିଲେ, “କହିଲା—୧, ୨, ୩, ୪, ୫, ୬, ୭, ୮, ୯, ୧୦, ୧୧, ୧୨,—ଏହାର ଅର୍ଥ କଣ ହେଲା ? ପଦ୍ମାବତୀ ବୋଇଲା, “କେଜାଣି ମୁଁ ଏ ଗୁଡ଼ାକର ଅର୍ଥ କ’ଣ ଜାଣେ ନାହିଁ । ମୁଁ ରଜାଙ୍କର ମହାଦେଇ, ମୋତେ ଏଥିରୁ କଅଣ ମିଳିବ ?” ଏହା ଶୁଣି ରଜା ରାଗିଯାଇ ବୋଇଲେ, ତୁ ଯେବେ ଏହି ସାମାନ୍ୟ କଥାର ଅର୍ଥ ଜାଣିନାହୁଁ, ତା ହେଲେ ତୁ ଅମ୍ଭ ଉପସରେ ରହିବାକୁ ଯୋଗ୍ୟା ନୋହୁ, ଏହିକ୍ଷଣି ଏ ନଦରରୁ ବାହାର ହୋଇ ଚାଲିଯା ।” ଏପରି କହି ପଦ୍ମାବତୀ ରାଣୀଙ୍କ ଘରୁ ବାହାର କରିଦେଲେ । ଲୋକେ ତ କହିନ୍ତି କଲକୁ ବଳ ସରି ନୋହେ । ସେହିପରି କଲରେ ବଡ଼ରାଣୀମାନେ-ପଦ୍ମାବତୀଙ୍କ ଘରୁ ତଡ଼ାଇ ଦେଇ ଅନ୍ୟତରେ ରହିଲେ । ରଜା ତ ଜିଉଁ ବୁଟିରେ ବସି ହୋଇଥିଲେ, ସେ ମଧ୍ୟ ଅଦୋଷରେ ନିଜର ଭାଙ୍ଗିକୁ ତଡ଼ିଦେଇ ତହିଁକି ତଳେ ହେଲେ ଶୋଚନା ନ କରି ଏକବାରେ ତାକୁ ମନରୁ ପାସୋଟି ଦେଲେ । ପଦ୍ମାବତୀ ରାଣୀ କର୍ମକୁ ଆଦର କାହାକୁ କିଛି ନ କହି ଅନାଥୁଣୀ ପରି ଏକା ହୋଇ ବାଟେ ବାଟେ ଚାଲିଗଲା । ଯାଇ ଯାଉ ବାଟରେ ଅନେକ ବଣ ପବନ ଏବଂ ଦୁର୍ଗମ ପକ୍ଷୀ ପଡ଼ିଲା । ତଥାପି ସେ ତହିଁକି ଲବେ ହେଲେ ଶଙ୍କା ନ କରି ଚାଲି ଯାଉଥାଏ । ଇଶ୍ଵରଙ୍କ

ଦୟାରୁ ତାକୁ କିଛି ହେଲେ ବିପତ୍ତି ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ସେ ଯାଏ ଯାଏ ପରିଶେଷରେ ନିର୍ମାଳୟ ପହଞ୍ଚି ନିଶ୍ଚିତରେ କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ାରେ ମହାଦେବଙ୍କ ଦେବାଳୟରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ସେ ତ ପରୀକ୍ଷାକରିବା ଚକ୍ରର ସମ୍ପତ୍ତି ହରାଇବା ପୂଜା କରୁଥାଏ, ଏବେ ସକାଳୁ ସ୍ଥାନରେ ପଶିବ ଶବ୍ଦକୁ ଦେଖି ମନରେ ଯେତେ ଦୁଃଖ ଥିଲା ତାହା ସବୁ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଏକାନ୍ତ ଭିତ୍ତିରେ ସେହିଠାରେ ରହି ହରଗରାଙ୍କ ପୂଜାରେ ଲାଗିଲା । ସେହି ସମୟରେ ଶବ୍ଦ ପାଖିଆ ନୁହେଁ ଦେଖିବାକୁ ସ୍ୱର୍ଗପୁରକୁ ଯାଉଥିଲେ । ଏଣେ ତାଙ୍କର କାଉଁଡ଼େଇର ଏକ ଗଣେଶର ଏ ଦୁଇ ପୁଅ ଘରେ ଥିଲେ । ସେ ଦୁହେଁ ଗୋଲ ଖେଳ କଲକଟା ଲାଗି ମନମତ୍ତ ହେଲେ । କାଉଁଡ଼େଇର ଗଣେଶର ବୋଇଲେ, “ତୋର ଛଅଟା ମୁଣ୍ଡ ବାରଟା ଆଖି, ବାରଟା ହାତ, ଯୋଡ଼ି ଗୋଡ଼ି ।” କାଉଁଡ଼େଇର ବୋଇଲେ, “ତୋର ନାକଟା ବାତ ହାତ ଲମ୍ବ, ଦାନ୍ତ ଯୋଡ଼ାଏ ଢିଙ୍କପରି; କାନ ଯୋଡ଼ାଏ କଲପରି ।” ଏହା କହି ତାଙ୍କ କାନକୁ ଯୋଡ଼ିଦେଲେ । ଗଣେଶର ତ ହାତମୁହାଁ; ସେ କାନଯୋଡ଼ା ପାଇଁ ହାତପରି ଖି ଖି ରିଡ଼ି ଶୁଣିଲେ ସେ, ଡିନିପୁରଯାକ କମି ଉଠିଲା । ପାବଣୀ ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ଥିଲା ସେ ରିଡ଼ି ସୁଖି ମହାଦେବଙ୍କୁ ବୋଇଲେ, “ନାହିଁ ଆଉ କିଛି ଦେଖିବା ଘରେ ଦିଅଁ ପୁଅଯାକ ମରାଧର ହେଲେଣି । ଶୁଣ, ଗଣେଶ ଡେମିତି ରିଡ଼ି କରୁଛି ।” ମହାଦେବ ବୋଇଲେ, “ମୋର ଚିତ୍ତାବଳଦ ବିଦିନ, ମୁଁ ଦେଖେ ଯାଇ ପାରବି ନାହିଁ । ତୁମ୍ଭେ ସହ ଦାହିନରେ ବିସି ତୁମ୍ଭିଲଯାଇ ସେ ଦୁହିଁକ ବୋଧପାସି କରି ଦିଅ । ଏହା ଶୁଣି ପାବଣୀ ସେହିପରି ସ୍ୱର୍ଗପୁରରୁ ଶୁଳ ଥାଏଲେ । ଆସିଲା ବେଳକୁ ବାଟରେ କେଦାରେଶ୍ୱରଙ୍କ ଦେଉଳରେ ତାଙ୍କର ଦୁଇ ପଡ଼ିଲ, ଦେଖିଲେ ଯେ ପଡ଼ାବଜା ଏମାର ଦାନ ହେଲା ଉପବାସରେ ରହି ପୂଜା କରୁଛି ।

ପାଞ୍ଚାଙ୍ଗ ହିମାଳୟା ଲଗତର ମାତା, ତେଣୁ ପଦ୍ମାବତୀର କରୁ ସହ ନ
 ପାର ତା ପାଶକୁ ଯାଇ ବୋଇଲେ, “ତୁ ପରା ସୁବାଦୁ ରଜାର
 ରାଣୀ, ହୋଇ ମହାଯୁଗରେ ଥିଲ, ଏବେ କ୍ଷୁଦ୍ଧିକୁ ଏକା ହୋଇ ଏ
 ଦ୍ଵାର ଅବଶ୍ୟରେ ତପି ଅମୃତ ପ୍ରଦାନ କରୁଛୁ ?” ପଦ୍ମାବତୀ ତାଙ୍କ
 ଗୋଡ଼ାଗଡ଼େ ପଶି ଶ୍ଳୋକରେ ମନୁଷ୍ୟ ହୋଇ କହିଲେ, “ତୁମ୍ଭେ
 ଭଲ ଜାଣିଛନ୍ତି ମାତା, ତୁମ୍ଭଙ୍କ ଅବା କେଉଁକଥା ଅଳ୍ପଶା ହୋଇରହୁଛି
 ମୋ ମୁଁ ଅସୁଖ ଜଣାଇବି । ସେବେ, ବୟାଳର ପରୁରୁଅଛ
 ଦେବେ କହୁଅଛୁ ଶୁଣ । ଚର୍ଚ୍ଚବତୀ ହେବାକୁ ମୋର ବଡ଼
 ସରତୁଣୀମାନେ ସହ ନ ପାର ସ୍ଵାର୍ଥୀଙ୍କ ଆଗେ ନାନାଦ ମିଛ ଗତ
 କହୁ ମୋତେ ଅନ୍ତୋଃସରେ ଘରୁ ଛଡ଼ାଇ ଦେଲେ । ମୋର ତ
 ତୁମ୍ଭ ଜିନିଷ ଆଉ ସାହା ଭରସା କେନ୍ଦ୍ର ନାହିଁ, ତେଣୁ
 ଏଠାରେ ରହି ତୁମ୍ଭଙ୍କ ପୂଜାକରି ଦୁଃଖ ଗ୍ରଣାଉଥିଲି । ଭ୍ରାତାମାନଙ୍କୁ
 ତୁମ୍ଭର ଦର୍ଶନ ପାଇଲି । ଏଣିକି ମୋର ଆଉ କିଛି ଗିରା ନାହିଁ ।
 “ଶୁଣିଲୁ ତୁ ମୋର ସକଳ ଦୁଃଖ, ସେମିତି କୁଛୁ ସେମିତି ରଖ ।”
 ପଦ୍ମାବତୀର ସେହି ବିନୟ ବଚନ ଶୁଣି ପାଞ୍ଚାଙ୍ଗ ଦେବୀ ଅଷ୍ଟ-
 ଦିଗ୍‌ଗୁଣକୁ ଡାକ କହିଲେ, “ତୁମ୍ଭେ ଏହିପରି ଯାଇ ସୁବାଦୁ
 ରଜାର ଉପାସରେ ଏହି ପଦ୍ମାବତୀର ରହିବା ଘରଟି ଉପାଡ଼
 ଆଣି ଏଠାରେ ରଖିଦେବା ।” ଅଷ୍ଟଦିଗ୍‌ଗୁଣଙ୍କୁ ଏହା କହି
 ଆଗର ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ଡାକ ବୋଇଲେ—ତୁ ଏହି ପଦ୍ମାବତୀର ଯାହା
 ଯାହା ଲେଉଟା ଦେଉଥିବ, ତାହା ସବୁ ଆମ୍ଭ ଉଶ୍ଵାରକୁ ଆଣି
 ପ୍ରଜ୍ଞଦାନ ଦେଇ ତାର ହାତଲଗ କଥା ସକଳ ବୁଝୁଥିବୁ । ପୁଣି
 ପଦ୍ମାବତୀକୁ ବୋଇଲେ, “ତୋର ଆଉ କିଛି ଭୟ ନାହିଁ । ତୁ
 ଅବିନାଶେ ଥିବୁ । ମୁଁ ତୋତେ ବର ଦେଉଅଛି କେବଳ ଏହି
 ଗର୍ଭରୁ ନିର୍ଗମୁକ୍ତ ହୋଇ ମହାବଳବନ୍ତ ହେବ । ସେ-ତୋର
 ଶୁଭ ଅପମାନ ମୋଚନ କରିବ ।” ଏହା କହି ପାଞ୍ଚାଙ୍ଗ ଦେବୀ

ତାଙ୍କର ପୁତ୍ର ଦୁହକୁ ବୋଧ କରିବାପାଇଁ କୈଳାସକୁ ଚାଲିଗଲେ ।
 ପାବତୀ ଦେବୀଙ୍କ ଆଜ୍ଞାରେ ଅଷ୍ଟବେତାଳ ସେହିକ୍ଷଣି ଆକାଶ
 ମାର୍ଗରେ ଉଡ଼ିଯାଇ ସୁବାହୁ ରାଜାର ନଗର ଭିତରୁ ପଦ୍ମାବତୀର
 ମେଢ଼ ଗୋଟିକପାଇଁ ଜନସମସ୍ତ ସହଜ ଉପାଡ଼ି ଆଣି
 କେଦାରେଶ୍ୱରଙ୍କ ବେଢ଼ା ପାଖରେ ଥୋଇ ଦେଲେ । ସେ
 ଦିନଠାରୁ ଆଗୁରଲକ୍ଷ୍ମୀ ପ୍ରତିଦିନ ସକାଳୁ ଆସି ପଦ୍ମାବତୀ ରାଣୀର
 ଯେତେ ଦ୍ରବ୍ୟ ଲେଡ଼ା ଖଲିରୁ ଖଣ୍ଡିକା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ସବୁ ଆଣି ଦେଇ
 ଯାଉଥାଆନ୍ତି । ପଦ୍ମାବତୀ ରାଣୀ ନିଜର ମେଢ଼ ଗୋଟିକପାଇଁ ତହିଁରେ
 ଆନନ୍ଦରେ ରହି ପ୍ରତିଦିନ ଏକାନ୍ତ ଭକ୍ତିରେ ହରପାବତୀଙ୍କୁ ପୂଜା
 କରୁଥାଏ । ଏହିପରି ଆଠମାସ ଚାଲିଗଲା ପରେ ଶୁଭବେଳାରେ ତାର
 ଗୋଟିଏ ପୁଅ ଜନ୍ମ ହେଲା । ତାହା ଜାଣି ପାବତୀ ଦେବୀ ଉପମନ୍ତ୍ର୍ୟ
 ରଖିଲେ । ଉପମନ୍ତ୍ର୍ୟ ଆସି ସେ ପିଲାଟିର ଜାତକର୍ମ ଆଦି
 ବିଧିବିଧାନ ସବୁ ରାଜବିଧି ପ୍ରକାରେ କରାଇ ବାରବାହୁ ବୋଲି
 ତାକୁ ନାମ ଦେଇଗଲେ । ଆଗୁରଲକ୍ଷ୍ମୀ ପ୍ରତିଦିନ ଆସି ସବୁକଥା
 ବୁଝାସୁଝା କରି ଯାଉଥାନ୍ତି । ସେ ପିଲାଟି ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷରେ ଚନ୍ଦ୍ର ବଢ଼ିଲା
 ପରି ଦିନକୁ ଦିନ ସୁନ୍ଦର ହୋଇ ବଢ଼ିଲା । ଲୋକେ ତ କହନ୍ତି—
 “ଯାହାକୁ ରଖିବେ ଜଗତମାତା । ତାକୁ କି କରିବ ସେ ବଳବନ୍ତ ।”
 ପୁଅ ଜନ୍ମକରି ପଦ୍ମାବତୀର ଛତି କୁଣ୍ଡେ ମୋଟ । ମନର ଆନନ୍ଦ
 କହିଲେ ନ ସରେ । ସକାଳୁ ଉଠି ଆଗ ସେ ପିଲାଟିର କାମଧନ୍ଦା
 ବଢ଼ାଇ ଦିଏ ଏବଂ ତାହା ଉତ୍ତରୁ ହରପାବତୀଙ୍କ ପୂଜା କରିସାରି
 ନିକୋଟିଆପିଆ କରେ । ଏହିପରି ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ଚାଲିଲା । ତହିଁପରେ
 ସଉନନ୍ଦ ଶତପଥୀ ବୋଲି ଜଣେ ବିଦ୍ୟାଗୁରୁ ଥିଲେ, ତାଙ୍କ
 ପାଠଶାଳାକୁ ଯାଇ ବାରବାହୁ ପାଠ ପଢ଼ିଲା । ପାଞ୍ଚଟି ବର୍ଷରେ
 ସି—ସି—ଠାରୁ ଅରମ୍ଭ କରି—ଉଅ ଶାସ୍ତ୍ର, ନଅ ବ୍ୟାକରଣ, କାବ୍ୟ
 ନାଟକ, ଗଣିତ, ଜ୍ୟୋତିଷ, ବୈଦିକଦ୍ୟା, ଧନ୍ତବିଦ୍ୟା, ମାରଣ

ଜାରଣ, ଛନ୍ଦ, ଗାନ୍ଧାର ଓଗେର ଯେତେ ବିଦ୍ୟା ଏବଂ ଉପବିଦ୍ୟା
ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ଥିଲା, ତାହା ସବୁ ବାରବାହୁ ପଡ଼ି ସବୁ ପଡ଼ା ପିଲଙ୍କ
ଉପରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ହୋଇ ଉଠିଥିଲା । ଶତପଥୀ ଅପଣେ
ତାଠାରେ ବଡ଼ ସନ୍ତୋଷ ହୋଇ ଘରକୁ ଯିବାପାଇଁ ତାକୁ ବିଦା
କଲେ । ସେ ଗୁରୁଙ୍କ ପାଦରେ ଶତେବାର ଦଣ୍ଡବତ କରି ବିଦା
ହୋଇ ଗଲବେଳେ ଗୋଟିଏ ଘୋଡ଼ା ଗାଡ଼ରେ ବସି ଯାଉଥିଲା ।
ଯାଉଁ ଯାଉଁ ବାଟରେ ତା ମୁଣ୍ଡରୁ ଟୋପିଟି ଖସି ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା ।
ସେଠାରେ ତାର ସାଙ୍ଗ ପଡ଼ାପିଲାରୁ ଦୁଇ ଗୁରୁଜଣ ଥିଲେ ।
ବାରବାହୁ ସେମାନଙ୍କୁ ବୋଲିଲା—“ମୋର ଟୋପିଟି ପଡ଼ିଗଲା,
ଟିକେ ଗୋଟାଇ ଆଣିଦେଲ ।” ସେମାନେ ବୋଲିଲେ, “ଅଣ-
ବାହୁଅ ପିଲାର ଗୁଡ଼ର ବଡ଼ । ତୋର ଟୋପିଟା ଯେବେ ପଡ଼ିଗଲା,
ତେବେ ତୁ ଗୋଟାଇ ନେଇ ଯା । ତୁ ଗାଡ଼ରେ ବସିଥିବୁ ଆମେ
କାହିଁକି ଗୋଟାଇ ନେଇ ଦେବୁ ? ଆମେ କ’ଣ ତୋର ଗୁରୁ
କି ?” ଏହା ଶୁଣି ବାରବାହୁର ବାତଘରେ ପିତ୍ତ ପଶିଗଲା ।
ସେ ତ ପିଲଟି ଦିନରୁ ବାପକୁ ଦେଖି ନାହିଁ, କି କିଏ ତାର ବାପ
ମଧ୍ୟ ଜାଣି ନାହିଁ; ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କୁ କିଛି ଉତ୍ତର ଦେଇ ନ ପାରି
ରାଗରେ ତମ ତମ ହୋଇ ଘରକୁ ଚାଲିଗଲା । ଘରେ ଯାଇ ମାଆଙ୍କୁ
ନମସ୍କାର କରି କିଛି ହେଲେ ଭଲ ମନ୍ଦ ନ କହି ମୁହଁଟି ଶୁଖାଇ
ଦେଇ ଗୋଟିଏ କଣାରେ ବସି ରହିଲା । ପୁଅ ପାଞ୍ଚବର୍ଷରେ ଫେରି
ଆସି ଏପରି ବସିବାର ଦେଖି ପଦ୍ମାବତୀ ବଡ଼ ବିସ୍ମୟରେ ଲକ୍ଷେ
ଶୁଣି ଶପଥ ପକାଇ ବୋଲିଲା—“ମୋ ବାପ, ମୋ ଗଣ୍ଡିଧନ,
ମୋ ଦୁଃଖୀର ସଙ୍ଗାଳି, କାହିଁକିରେ ବାପ—ପାଞ୍ଚବର୍ଷରେ ଫେରି
ଆସି ଏଡ଼େ ବଡ଼ ଦୁଃଖରେ ବସି କାନ୍ଦୁଛୁ ? ତୋତେ ଗୁରୁ କଣ
ବୋଲିଲେ କି ? କିଏ ଗାଳି ଦେଲା କି ? କିଏ ମାରଲା କି ? କଣ
ହଜିବସ କି ? ତୋର ମୁଖ ଦେଖିବି ବୋଲି ସିନା ମୁଁ ଦଳ ଗଣି

ଗଣି ଗୁରୁ ରହିଥିଲେ ଏବେ ତୋ ଦୁଃଖ ଦେଖି ମୋରୁ ଛାଡ଼ି
 ଫାଟିଗଲୁ ପରି ଲାଗୁଛି । ତୁ କାହିଁକି ଏମିତି ବସି ରହିଛୁ, ଭୋତେ
 ମୋ ଗାଣ ସତ କହ । ଭୋର ହଜି ଯାଇଥିଲେ ଶୋକାଲ ଦେବ,
 ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥିଲେ ଗୋଲ ଦେବ, ଗୁରୁ ହୋଧ ହୋଇଥିଲେ
 ତାଙ୍କ ପାଦରେ ଲସେ ମୁଣିଅ ମାର ତୋ ଦୋଷ କ୍ଷମା
 କରାଉଛି ।” କାରବାନ୍ତ ବୋଲଲା, “ମା, ତୁମ୍ଭର ଧର୍ମବଳରୁ
 ମୋର ସବୁ ମଙ୍ଗଳ ହୋଇଅଛି । ସକଳ ଶାସ୍ତ୍ର ପଢ଼ି ଉଠିବୁ
 ହେଲୁ । ଗୁରୁ ଚନ୍ଦ୍ର ସନ୍ତୋଷ ହୋଇ କିନ୍ତୁ କଲେ—କେବଳ
 ପଢ଼ାସାଧି ପିଲାମାନେ ମୋତେ ଅଶ୍ରବାରୁଆ ପିଲା ବୋଲି ଡାକିଲେ ।
 ଏଣୁ ମୋର ବାପ କିଏ ତାହା ଶାସ୍ତ୍ର କହୁଥିଲା, ନୋହଲେ ଏକଟି
 ଦେହାଧିକ, ତୁମ୍ଭ ଆଗରେ ଜୀବନ ହୁଏଇ ଦେବ ।” ଏହା ଶୁଣି
 ପଦ୍ମାବତୀ କାନରେ ଛାତଦେଇ ବୋଲଲା, ତୋର ପିତା ମୁବାଦୁ
 ରାଜା ଲାବନ୍ତରେ ଥାଇ ଅଳ୍ପ ରାଜତ୍ବ କରୁଛନ୍ତି । ତୁ କାହିଁକି
 ଅଶ୍ରବାରୁଆ ହୁଅନ୍ତୁ । ମାତ୍ର ତାଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ଏଠାକୁ ମାସକର ବାଟ
 ଯେବେ ଯାଇପାରିବୁ ତେବେ ପୁରସ୍କରେ ତୋର ପିତାଙ୍କୁ ଦେଖି
 ଅସି ପାରିବୁ । କାରବାନ୍ତ ବୋଲଲା, “ତୁମ୍ଭର ପତି ଯେବେ
 ଲାବନ୍ତରେ ଥାଇ ରାଜତ୍ବ କରୁଅଛନ୍ତି, ତେବେ ତୁମ୍ଭେ କାହିଁକି ତାଙ୍କୁ
 ଛାଡ଼ିଆସି ଏ ନିର୍ଜନ ବନରେ ଏକା ହୋଇ ରହିଅଛୁ ?” ପୁଅ
 ଏମନ୍ତ ପ୍ରଭୃତିବା ଶୁଣି ପଦ୍ମାବତୀ ତାର ପୁରୁଷଥାୟାଙ୍କ ଗୋଟି ଗୋଟି
 କଲି କହିଲା । କାରବାନ୍ତ ବୋଲଲା, “ଯେବେ ପିତା-ମେର ଅବରୁର
 କର କିନା ଦୋଷରେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଘରୁ ତଡ଼ି ଦେଇଛନ୍ତି, ତେବେ ଏପରି
 ଅବସ୍ଥାରେ ତାଙ୍କୁ ଘେନି ପିବାକୁ ମୋର ଦରକାର ନାହିଁ । ଯେବେ
 ସେହି ବାରୁଟି ଅଙ୍କର ଅର୍ଥ କହି ପାରିବ, ତେବେ ଯାଇ ତାଙ୍କୁ
 ବେଢ଼ା କରବୁ । ମାତ୍ର ତୁମ୍ଭେ ମୋତେ ସନ୍ତୋଷରେ ଆଜ୍ଞାଦାଅ,
 ମୁଁ ଏହାକ୍ଷଣି ଦେଖି ଫେରିବାକୁ ଯାଇ ପୁଅବାପାଙ୍କ ଗୁଲି ଗୁଲି

ସେହି ବାରଟି ଅଙ୍କର ଅର୍ଥ ପାଇଲେ ଫେର ଆସିବ । ଏହା ଶୁଣି ପଦ୍ମାବତୀ ଅନେକ ବୁଝାଇ ମନାକଲ । ସେ ତ ରାଜପୁତ୍ର, ଅପମାନ ପାଇଛି, ଏଣେ ମାତା ତଡ଼ା ହୋଇ ଆସିଥିବାର ଶୁଣି ଦେହ ଜଳୁଛି, ସେ ମନାକୁ କାହିଁକି ଟିକିଏ ମାନିବ, ସେହିପରି ଉଠି ନ ଶାଲ ନ ପିଇ ଚାଲିଗଲା । ମାତ୍ର ଗଲାବେଳେ ପଦ୍ମାବତୀ ତାକୁ ଟିକିଏ ବିରୁଦ୍ଧ ପ୍ରସାଦ ଦେଇ କହିଲା, “ଯେବେ ମୋ କଥା ମାନି ଯାଉଅଛୁ, ତେବେ ହର ପାବିତ୍ୟର ଏହି ସିଦ୍ଧ ବିରୁଦ୍ଧ ପ୍ରସାଦ ନେଇଥା, ଯଦୃକର ଦେହରେ ରଖିଥିବୁ । ଏ ବିରୁଦ୍ଧ ଦେହରେ ଥିଲେ, ତୋତେ କଉଣସି ଅପଦ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ ।” ବାରବାହୁ ସେହି ସିଦ୍ଧ ବିରୁଦ୍ଧ ନେଇ ଦେଶ ଫେରିବାକୁ ଚାଲିଗଲା । ଦେଶ ବାହାରି, ଗ୍ରାମ ପାଟଣା, ନଗର, ହାଟ ବାଟ, କନ୍ଦ ବକନ୍ଦ ଚାଲି ଯେଉଁଠି ଯାହାକୁ ଦେଖିଲା ତାକୁ ଏକଠାରୁ ବାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଙ୍କର ଅର୍ଥ ପଚାରିଲା । ତାହା କେହି ହେଲେ କହି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେ ବଡ଼ ଦୁଃଖିତ ହୋଇ ଦେଶ ଛାଡ଼ି ଅରଣ୍ୟରେ ପଶିଗଲା । ଅରଣ୍ୟ ଭିତରେ ଯାଉଁ ଯାଉଁ ଋଷିମାନଙ୍କ ଆଶ୍ରମ ଦେଖି ପରଶେଷରେ ଯାଇ ଏକପାଦ ଋଷିଙ୍କ ଆଶ୍ରମରେ ମିଳିଲା । ଏକପାଦ ଋଷି ବାରବାହୁକୁ ଦେଖି ଫଳସ୍ଥୁଳ ଶାଲବାକୁ ଦେଇ ପଚାରିଲେ, “ତୁ ତ ଅଳ୍ପ ବୟସର ବାଳକ, ତୋର ଯୌବନାବସ୍ଥା ହୋଇ ନାହିଁ, ରାଜପୁତ୍ର ପରି ଆକୃଷ୍ଟ ଦେଖା ଯାଉଅଛି, ତୁ କାହିଁକି ଦେଶ ଛାଡ଼ି ଏକା ହୋଇ ବନରେ ଚାଲିଅଛୁ ?” ବାରବାହୁ ସେ ଋଷିଙ୍କ ପାଦରେ ପ୍ରଣାମ କରି ତାର ସକଳ ବିଷୟ କହି ଏକଠାରୁ ବାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଙ୍କର ଅର୍ଥ ପଚାରିଲା । ଏକପାଦ ଋଷି ବୋଲିଲେ “ମୁଁ ଏହା କହି ପାରିବି ନାହିଁ । ଏଠାରୁ ଆଉ ଅଳ୍ପ କିଛି ଦୂରରେ ଦୁଇପାଦ ଋଷି ଅଛନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ ସେ ଏହାର ଅର୍ଥ ବୁଝାଇ ଦେବେ ।” ଏହା ଶୁଣି ବାରବାହୁ ଦୁଇପାଦ ଋଷିଙ୍କ ଆଶ୍ରମକୁ ଯାଇ

ତାଙ୍କୁ ପଚାରିଲା । ଦୁଇପାଦ ଋଷି ମଧ୍ୟ କହି ନ ପାରି ବୋଇଲେ
 “ମୋତେ ଏହାର ଅର୍ଥ ଜଣାନାହିଁ । ତୁ ଯେବେ ତନିପାଦ ଋଷିଙ୍କ
 ନିକଟକୁ ଯାଇ ପଚାରିବୁ ସେ କହି ପାରିବେ ।” ବାରବାହୁ ଏକଥା
 ଶୁଣି ସେଠାରୁ ତନିପାଦ ଋଷିଙ୍କ ଆଶ୍ରମକୁ ଯାଇ ତାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନପରି
 ବାରଟି ଅଙ୍କର ଅର୍ଥ ପଚାରିଲା । ତନିପାଦ ଋଷି କ୍ଷଣେ ମଉନ
 ହୋଇ କହିଲେ, ମୋତେ ଏହାର ଅର୍ଥ କିଛି ଜଣାଯାଉ ନାହିଁ ।
 ଏଠାରୁ ଉତ୍ତର ଦିଗରେ ଗୁରୁପାଦ ଋଷିଙ୍କର ଆଶ୍ରମ ଅଛି, ତାଙ୍କ
 ପାଖକୁ ଯାଇ ପଚାରିଲେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ କହିଦେବେ ।” ବାରବାହୁର
 ମନ ଲାଗିଲା, ସେ ସେହିକ୍ଷଣି ଯାଇ ଗୁରୁପାଦ ଋଷିଙ୍କ ଆଗରେ
 ପହଞ୍ଚି ତାଙ୍କୁ ନମସ୍କାର କରି ଛୁଡ଼ା ହେଲା । ଗୁରୁପାଦ ଋଷି
 ବାରବାହୁକୁ କଲ୍ୟାଣ କରି ବୋଇଲେ, “ତୋର ଘର କେଉଁ
 ଦେଶରେ ? କାହିଁକି କୋମଳ ବୟସରେ ବନରେ ଏକାକୀ ହୋଇ
 ରୁଲୁଅଛୁ ?” ଏହା ଶୁଣି ବାରବାହୁ ତାର ସକଳ ବୃତ୍ତାନ୍ତ କହି
 ବାରଟି ଅଙ୍କର ଅର୍ଥ ପଚାରିଲା । ଗୁରୁପାଦ ଋଷି ବୋଇଲେ, “ତୁ
 ଯାହା ପଚାରିବୁ, ତାହା ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଭବନରେ କାହାରିକୁ ଜଣା
 ନାହିଁ । କେବଳ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଯାଇ ବୃହସ୍ପତିଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, ସେ
 କହିବେ ।” ବାରବାହୁ ବୋଇଲା, ଆପଣ ଏହା କହିଲେ ଯେ,
 ମୁଁ ମନୁଷ୍ୟ ହୋଇ ସ୍ୱଦେହରେ ସ୍ୱର୍ଗକୁ କିପରି ଯିବି ? ଋଷି
 ବୋଇଲେ, “ତୁ ମୋର ଆଶ୍ରମରେ ଥିବୁ, ମୁଁ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଯାଇ
 ବୃହସ୍ପତିଙ୍କୁ ପଚାରି ଆସିଲେ ତୋତେ କହିବି ।” ବାରବାହୁ
 ବୋଇଲା, “ଆପଣ କିପରି ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଯାଇ ପାରିବେ ?” ଋଷି
 ବୋଇଲେ, “ଆଜି ସ୍ୱର୍ଗରେ ଇନ୍ଦ୍ର ଋଷିସଭା କରିବେ । ସେ ମୋତେ
 ଡକାଇ ଅଛନ୍ତି, ମୋର ଫୁଲ ବଗିଚାରେ ଭଙ୍ଗାଭଙ୍ଗି କାଠଗୁଡ଼ିଏ
 ଗଦା ହୋଇଅଛି । ମୁଁ ସେହି କାଠଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ବସି ମନ୍ତ୍ର
 ଯଜ୍ଞ ପାଣି ଚଳେ ପକାଇ ଦେବି ଯେ, ସେ ରଥ ହୋଇ ମତେ

ତୃତୀୟ ଭାଗ

ସ୍ୱର୍ଗକୁ ବହୁନେବ, ମାତ୍ର ମୁଁ ଆସିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତୁ
 ଫଳମୂଳ ଖାଇ ଏଠାରେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ଥିବୁ ।” ବାର୍ଦ୍ଧ
 “ଆପଣ ଆଜି କେତେଦେଳ ସରିବି ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଯିବା
 କରିବେ ।” ଋଷି ବୋଲିଲେ, “ମୁଁ ଏଠାରେ ସୈନ୍ୟା
 ଘଡ଼ିଏ ଶତହେଲେ ବାହାରବି ।” ଏହା କହି ସେ ନି
 ସାରିବାକୁ ଗଲେ । ବାରବାହୁ ମନେ ମନେ ଶରୀର କଲା ଆଶ୍ଚ
 ବଡ଼ ସୁବିଧା ମିଳିଅଛି । ଏତିକି ବେଳରୁ ଉପାୟ କରିଥିଲେ ମୁଁ
 ଋଷିଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଯାଇ ସ୍ୱର୍ଗପୁର ଦେଖି ଆସିବି । ଏକଥା ମନରେ
 ପାଶ୍ଚ ଋଷିଙ୍କର ବଗିଚାକୁ ଯାଇ ବେଳ ଦଣ୍ଡେ ଆଉଁ ଆଉଁ ଗୋଟିଏ
 ଜହ୍ନିଲିଟା କାଟିଆଣି ସେହି କାଠ ଗଦାଟିର ତଳେ ଛଦାଛଦି କରି
 ସେ ଭିତରେ ପଦାକୁ ନ ଦିଶିଲା ପରି ଲୁଚାଇ ନିଶ୍ଚଳରେ ବସି
 ରହିଲା । ଗୁରୁପାଦ ଋଷି ବେଳ ଅସ୍ତ ହେବାର ଦେଖି ସନ୍ଧ୍ୟାଆଦି
 କର୍ମ ଶେଷକରି ଶୁଦ୍ଧ ଘଡ଼ିକରେ ଯାଇ ସେହି କାଠଗଦା ଉପରେ
 ବସି ମନ୍ତ୍ର ସୁମରଲେ । କାଠଗଦା ତଳେ ବାରବାହୁ ଥିବା କଥା
 ତାଙ୍କୁ ଟିକିଏ ହେଲେ ଜଣା ନାହିଁ । ମନ୍ତ୍ର ପ୍ରଭାବରୁ କାଠ ଗଦାଟା
 ରଥ ହୋଇ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଉଡ଼ିଗଲା । ଫୁଲ ସଙ୍ଗେ ଗୁଡ଼ା ହେବାରୁ ପଟ
 ନାସ୍ତରିଲା ପରି ଋଷିଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ରଥରେ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ବାରବାହୁ
 ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଚାଲିଗଲା । ଋଷି ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଯାଇ ରଥରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଗଲା
 ବେଳକୁ ଦେଖିଲେ ଯେ, ରଥ ତଳେ ବାରବାହୁ ଲୁଚାଇ
 ବସିଅଛି । ତାକୁ ଦେଖି ବୋଲିଲେ, “କରେ, କି କଲୁ ! ତୁ
 ମନ୍ତ୍ରଷ୍ଠ୍ୟ ହୋଇ ବିନା ଆଜ୍ଞାରେ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଆସିବାର ଜାଣିଲେ ଇନ୍ଦ୍ର
 କ୍ରୋଧ ହୋଇ ମୋତେ ସ୍ୱର୍ଗ ମନାକରି ଦେବେ । ତୋ ଲାଗି
 ମୋର ବଡ଼ପଣିଆତକ ଆଜିଠାରୁ ନିଶ୍ଚେ ଚୁଡ଼ିଯିବ । ମୂର୍ଖପଣରେ
 ଯାହା ତ କଲୁ କଲୁ, ଏବେ ଆଉ କାହାକୁ ହେଲେ ଦେଖା
 ନ ଦେଇ ଏହିଠାରେ ଲୁଚି କରି ବସି ଥା । ମୁଁ ଇନ୍ଦ୍ରସଭାରୁ

ଅବୋଲକରା କାହାଣୀ

‘ଅଳ ପଳାଇ ଯିବା ।’ ଏହା ଶୁଣି ବାରବାହୁ
ମୁଁ କହିଲୁ, “ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ପିଲାଲେକ, ନ ଜାଣିମା
ଧ କରିଅଛି, ତାହା କ୍ଷମା କର । ମୁଁ ଆଉ ଏଠାରୁ
ଠାଡ଼େ ଯିବି ନାହିଁ । ମୋତେ ଏଠାକାର ଲୋକଗୁଡ଼ାଙ୍କୁ
ଭୟ ଲାଗୁଛି । ଆପଣ ଆସିଲେ ଶୀଘ୍ର ପଳାଇ ଯିବା ।”

ହୁଁ କହି ସେ ଲୋଗୁଲେଟି ହୋଇ ରଥ ତଳେ ବସି ରହିଲା ।
ରାତି ଦେବସଭାକୁ ଚାଲିଗଲେ । ସେ ଗଲା ଉତ୍ତରୁ ବାରବାହୁ
ମନେ ମନେ ବିଚାର କଲା, ଏବେ କେତେ କୌଶଳରେ ସ୍ୱର୍ଗକୁ
ଆସିଛି, ଏଥର ଗଲେ ସତେ କଣ ଆଉ ଥରେ ଆସି ପାରିବ କି ?
ଯାହାହେଉ ଥରେ ବୁଲି ସ୍ୱର୍ଗପୁରଟା ଦେଖି । ଏମନ୍ତ ବିଚାର କର
ଗୁରୁଆଡ଼େ ଘେରମାରି ବୁଲି ବୁଲି ସ୍ୱର୍ଗ ଖୋଜି ଦେଖିଲା । ଦେବ
ଭବନରେ ଅସୁବ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିବାରୁ ତାର ମନ ବଡ଼ ଆନନ୍ଦ
ହୋଇଗଲା । ସେ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଯାଇ ନନ୍ଦନବନ ବୁଲି ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କର
ଗୋଟିଏ ଫୁଲ ବଗିଚା ଅଛି, ତହିଁରେ ପହଞ୍ଚିଗଲା । ଦରବ
ଯୋଗରୁ ସେତକ ବେଳକୁ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ନାଭୁଣୀ ନାରଦକେଶା
ନାମରେ ଗୋଟିର କନ୍ୟା ଥିଲା; ସେ ଆସି ସେହି ନନ୍ଦନବନରେ
ବୁଲୁଅଛି । ସେ କନ୍ୟା ବିଭା ହୋଇ ନାହିଁ, ତେଣୁ ତା ପାଇଁ
ବରଘର ଖୋଜା ଚାଲିଛି । ସେ ବାରବାହୁର ସୁନ୍ଦରପଣ ଦେଖି
ମୋହୁତ ହୋଇ ତତପଣ ତା ଗଳାରେ ଫୁଲମାଳ ଦେଇ ପଡ଼
ପଣରେ ବରଣ କଲା । ବାରବାହୁ ବୋଲଲା “ମୁଁ ଦେବତା ହୁଏ
ମୁଁ ଜଣେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରର ରାଜପୁତ୍ର । ତୁମ୍ଭେ ଦେବକନ୍ୟା ହୋଇ
ମୋତେ ବରଣ କଲ ଯେ, ଏଥିରେ ଯଦି ପ୍ରମାଦ ପଡ଼େ ମୋତେ
ଏଠାରେ କିଏ ରକ୍ଷା କରିବ ?” ନାରଦକେଶା କହିଲା—ତୁମ୍ଭେ
ଆଜିଠାରୁ ମୋର ପତି ହେଲ; ମନରେ କିଛି ଶଙ୍କା ନ କରି
ଏଠାରେ ଥାଅ । ମୁଁ ଯାଉଅଛି ମୋର ବଡ଼ବାପ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ କହି

ତୃତୀୟ

ବିବାହର ଯୋଗାଡ଼ କରାଇବ । ଏହା କହି
ଯାଇ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ କହିଲା, “ନନ୍ଦନବନକୁ ବୁଲିବାପା
ସେଠାରେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରର ବାରବାହୁ ବୋଲି
ରାଜପୁତ୍ରଙ୍କୁ ଦେଖି ତାଙ୍କୁ ପତି ପଣରେ ବରଣ
ଏଥିରେ ଆଉ କିଛି ବିଚାର ନ କରି ମୋତେ ତାଙ୍କୁ
କରି ଦିଅନ୍ତୁ ।” ଇନ୍ଦ୍ର ବୋଲିଲେ, “ତୁ ମୋଟ ନାତୁଣୀ ।
କିପରି ମହୁଷ୍ୟଟାକୁ ପତି କରିବୁ ?” ନାରଦକେଶା ବୋଲିଲେ
“ଯାହାର ମନ ଯହିଁକି ରସେ, କର୍ମର ପରିସ୍ଫେ ତାକୁ ସେ ବାସେ ।”
ମୋର ମନ ତ ସେହି ରାଜପୁତ୍ରଠାରେ ଭୁଲିଗଲାଣି, ତୁମ୍ଭେ
ମନାକଲେ ଆଉ କଣ ହେବ ।” ଇନ୍ଦ୍ର ବୋଲିଲେ, ଯେବେ ତୋର
ମନ ତାଠାରେ ବଳିଲା, ତେବେ ମୁଁ କାହିଁକି ବାରଣ କରିବି ।
ଏହା କହି ସେହିଋଷି ଗନ୍ଧର୍ବଗଣଙ୍କୁ ଡକାଇ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ କି
ଆଜି ନାରଦକେଶାର ବିଭାଘର ହେବ, ତୁମ୍ଭେମାନେ ସ୍ଵର୍ଗପୁର
ମଣ୍ଡଳି କରି ଯାବନ୍ତ ସମ୍ଭାର ଆୟୋଜନ କର । ଆଉ ଯେତେ ଋଷି
ମୁନି ସଭାକୁ ଆସିଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ କହିଦିଅ ସମସ୍ତେ ସାତଦିନ
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏଠାରେ ଥାଆନ୍ତୁ । ବିଭାଘର ଶେଷ ହେଲେ ଯେ ଯାହାର
ସ୍ଥାନକୁ ଯିବେ । ଆଜ୍ଞାପାଇ ଗନ୍ଧର୍ବଗଣ ବିଭା ସମ୍ଭାର ଆୟୋଜନ
କରି ଇନ୍ଦ୍ର କହିବାପ୍ରକାରେ ଘୋଷଣା ଦେଲେ । ଗୁରୁପାଦ ଋଷି
ଏ ଘଟଣା ଶୁଣି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ କିଛି ନ ଜାଣିଲା ପରି ରହିଥାନ୍ତି ।
ମହା ଉତ୍ସବରେ ସେ ଦୁହିଁଙ୍କର ବିଭାଘର ବଢ଼ିଲା । ବାଦ୍ୟ ବାଜଣା
ନୃତ୍ୟ ଗୀତ, ଭୋଜା ଭାତ, ଦିଆ ନିଆ ଏମିତି କେତେ କଣ ହେଲା
ସେ ତାର ସାଖ୍ୟା ନାହିଁ । ଏହିପରି ଛଅଦିନ ଚାଲିଗଲା ।
ବରକନ୍ୟା ବିଦା ହେବେ । ସେହିଦିନ ରାତିରେ ନିଜର ଶଯ୍ୟା
ମନ୍ଦିରେ ନାରଦକେଶା ବାରବାହୁକୁ କହିଲା, “କାଲିକା ଗଲେ
ଇନ୍ଦ୍ର ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ବିଦାୟ କରିବେ; ମାତ୍ର ମୁଁ ଗୋଟିଏ କଥା

ଅବୋଲକରା କାହାଣୀ

ରଖିବ, ତାହା କେବେ ଭୁଲିବ ନାହିଁ ।
ଇନ୍ଦ୍ର ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଯତ୍ନତୁଳ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟମାନ ଯାଚିବେ,
ତୁମ୍ଭେ ତାହା କିଛି ନ ନେଇ ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ
ସିନ୍ଦୂ ବଂଶୀଟି ମାଗିବ । ସେ ବଂଶୀର ଏମନ୍ତ ଗୁଣ ଅଛି
ଯେଉଁଠାରେ ବଜାଇ ଦେବ ମୁଁ ପଶାପାଲି, ଧର
ଠାରେ ବାହାର ପଡ଼ିବ । ବଂଶୀଟି ନେଇ ନ ପାରିଲେ
ମୋତେ ଅନ୍ଧ ପାଇବ ନାହିଁ । ଏହିଠାରେ ଚନ୍ଦ୍ରଯିବ । ଶୁଣି
ଯେତେବେଳେ ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀ ଯତ୍ନତୁଳ୍ୟ ଯାଚିବେ, ତାଙ୍କଠାରୁ ସେହି
ସବୁ ଦ୍ରବ୍ୟ କିଛି ନ ନେଇ ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଖଡ୍ଗ ଗୋଟାଳି
ଅଛି, ସେଇଟି ମାଗି ନେବ । ସେ ଖଡ୍ଗ ଗୋଟାଳିର ଏପରି ଗୁଣ
ଅଛି ଯେ ତାକୁ ଧରି ଯେଉଁଠାରେ ଯେତେ ଅକୃତରେ ମଣ୍ଡଳା
କାଟି ଦେବ ତରଫତେ ସେତକ ଅକୃତରେ ସ୍ୱର୍ଗତୁଲ୍ୟ ଉତ୍ସବ
ନିର୍ମାଣ ହୋଇଯିବ ।” ଏହା ଶୁଣି ସେ ରାଜପୁତ୍ର “ହେଉ ସେହିପରି
କରିବି” ବୋଲି କହିଲା । ଆରଦିନ ଇନ୍ଦ୍ର ତାକୁ ଡାକି ନେଇ
ବୋଇଲେ “ତୁମ୍ଭେ ମୋର ନାତୁଣୀକି ବିଭା ହେଲ, ରାଜ
ପାଇଲେ ତ ବିଦାହୋଇ ଚାଲିଯିବ । ଆମ୍ଭର ଶ୍ରୀରାଜତ ହାତୀ,
ଉଚ୍ଚୈଃଶ୍ରବା ଘୋଡ଼ା, ଗନ୍ଧର୍ବଗଣ, ଅଷ୍ଟଅସ୍ତ୍ରସର, ଗୁରମେଘ,
ଅଶଗୁଣ ପବନ ଏସବୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅଛି, ଏଥିରୁ କଣ ନେବାକୁ ଇଚ୍ଛା
ହେଉଅଛି ତାହା ମାଗ ।” ବାରବାନ୍ଧୁ କହିଲା, “ଏସବୁ ସ୍ୱର୍ଗପୁର
ଦ୍ରବ୍ୟ, ମୁଁ ଏହା ନେଇ କଣ କରିବି ? ତେଣୁ ମୋର ଏସବୁ
ଦ୍ରବ୍ୟ ଲେଡ଼ା ନାହିଁ । କେବଳ ତୁମ୍ଭର ଗୋଟିଏ ବଂଶୀ ଅଛି,
ମୋତେ ସେଇ ଗୋଟିକ ଦିଅ ।” ଇନ୍ଦ୍ର ବୋଇଲେ କିଛି ନ
ନେଇ ଆସ୍ଥ କଥାଟିଏ ମାଗିଲ ଯେ ! ଏହା ତୁମ୍ଭର ବୁଦ୍ଧି ନୋହେ,
କେବଳ ନୀରଦକେଶା ଶିଖେଇ ଦେଇଥିବ । ଯାହାହେଉ
ମାଗିଲଣି ତ, ନ ଦେବା କି ? ଏହା କହି ବଂଶୀଟି ଆଣି ଦେଲେ ।

ତା ପରେ ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀ ଯେତେ ଯତ୍ନକ୍ରମେ ଯାଚିଲେ ବାରବାହୁ ତାହା କିଛି ନ ଦେଇ ଶତଗୋଟାଳିଟି ମାଗିଲା । ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଶତଗୋଟାଳିଟା ଦେଇ ପକାଇଲେ । ବାରବାହୁ ସେ ଅସୁବ ପଦାର୍ଥ ଯୋଡ଼କ ଘେନି ବିଦା ହୋଇ ଋଷିଙ୍କ କାଠ ରଥ ତଳେ ଲୁଚି ବସିଲା । ନୀରଦକେଶୀ ସ୍ଵର୍ଗରେ ରହିଲା । ଏଣେ ଋଷି ବିଦା ହୋଇ ଆସି ସେହି କାଠରଥରେ ବସି ଆସଣାର ଆଶ୍ରମକୁ ଆସିଗଲେ । ବାରବାହୁ ମଧ୍ୟ ସେ ରଥତଳୁ ବାହାର ପଡ଼ିଲା । ତାକୁ ଦେଖି ଋଷି ବୋଲିଲେ, “କିରେ ବାବା, ତୁ ଭଲ ଜଣେ; ମୋତେ ଆମ୍ଭ ହଟହଟା କରି ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ନାତୁଣୀଙ୍କ ବିଭା ହୋଇ ଚାଲି ଆସିଲୁ, ହେଉ ହେଉ ଯାହା ତ କଲୁ କଲୁ, ଏବେ ମୁଁ ତୋର କଲ୍ୟାଣ ବାଞ୍ଛା କରୁଛି, ଏ ବଂଶୀଟି ମୋତେ ଦେଇ ପକା । ବାରବାହୁ ବୋଲିଲା, “ଯେବେ ବଂଶୀଟି ନେବ ତାହାହେଲେ ସେହି ବାରଟି ଅଙ୍କର ଅର୍ଥ କହିଦିଅ ।” ଋଷି ବୋଲିଲେ, “ବିଭାଘର ଗହଳିରେ ମୁଁ ବୃହସ୍ପତିଙ୍କ ପଶୁର ପାରିଲି ନାହିଁ । ଆଉ କେମିତି ସେ ବାର ଅଙ୍କର ଅର୍ଥ କହିବି ? ତା ବଦଳରେ ମୋର ଶଶ୍ରିଏ ବାନ୍ଧେ ବାନ୍ଧେ ଦଉଡ଼ି, ନୋଟିଏ ପିଟି ପିଟି ଠେଙ୍ଗା ଅଛି, ସେ ଯୋଡ଼କ ନେଇ ବଂଶୀଟି ଦେ ।” ବାରବାହୁ ବୋଲିଲା ଏ ମୋହର କି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଆସିବ । ଋଷି ବୋଲିଲେ, “ଯେତେ ଦୁଷ୍ଟ ଜୀବ ଦୁଅନ୍ତୁ କି ଯେତେ ଯେତେ ଶତ୍ରୁ ଦୁଅନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ଦଉଡ଼ିକି ଆଉ ଠେଙ୍ଗାକୁ ଡାକିଦେଇ ବାନ୍ଧେ ଦଉଡ଼ି ପିଟି ଠେଙ୍ଗା ବୋଲି କହିଦେବା ମାତ୍ରେ ଦଉଡ଼ି ବାନ୍ଧିବ, ଠେଙ୍ଗା ପିଟିବ ଯେ ତାଙ୍କର ଆଉ ଗତି ଗୋଟି ରହିବ ନାହିଁ; ସେମାନେ ଏକବାରେ ସାଧ୍ୟ ହୋଇଯିବେ ।” ବାରବାହୁ ବୋଲିଲା, ତା ହେଲେ ଆଗ ଦଉଡ଼ି ଠେଙ୍ଗା ଦିଅ, ମୁଁ ପଛେ ବଂଶୀ ଦେବି । ଋଷି ଦଉଡ଼ି ଓ ଠେଙ୍ଗାକୁ ବାରବାହୁକୁ ସମର୍ପଣ

କରି ଦେଲେ । ବାରବାହୁ ବୋଲିଲା, “ସେବେ ଦେଲି, ତେବେ ମୁଁ ଏ ଦୁହଁଙ୍କର ଗୁଣ ପରୀକ୍ଷା କରି ଥରେ ଦେଖିବି ନା ।” ରଖି ବୋଲିଲେ ଆଜ୍ଞା ଦେ’ଗେ । ଏହା ଶୁଣି ବାରବାହୁ ଭାବିଦେଲା ଯେ, ତସଣେ ପାଞ୍ଚହାତ ଲମ୍ବରେ ଖଣ୍ଡେ ଦଉଡ଼ି, କଲା ମର ମର ଦିଶୁଛି ଚିତେ ଉଠିରେ ଗୋଟେ ଠେଙ୍ଗା । ଆସି ତା ଆଗରେ ହାଜର ହୋଇଗଲେ । ତହୁଁ ସେ ତାଙ୍କୁ କହିଲା, “ଏ ରଖିଲି ବାନ୍ଧେ ବାନ୍ଧେ ପିଟି ପିଟି ।” ସେ ଏତକ କହିଲା ବେଳକୁ ଆଉ ଅଛି କି । ଦଉଡ଼ିଟା ଦୁଇଗ ହାତ ଲମ୍ବା; ଠେଙ୍ଗାଟା କୋଡ଼ିଏ ହାତ ଲମ୍ବା ହୋଇ ରଖିଲି ବାନ୍ଧି ପିଟିବାକୁ ପବନ ପରି ଦଉଡ଼ି ଗଲେ । ରଖି ବୋଲିଲେ, ହଁ ହଁ ମୁଁ ରୁଡ଼ା ଲୋକ ମରପିବି, ମରପିବି, ତୋ ବଂଶୀ ନେ, ଦଉଡ଼ି ଠେଙ୍ଗା ପଛକେ ନେ, ପଲା ମୋ ପାଖରୁ ” ଏହା ଶୁଣି ବାରବାହୁ ଆନନ୍ଦରେ ତାହାସବୁ ନେଇ ସେଠାରୁ ଯାଇ ତନିପାଦରଖିଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ତାକୁ ଦେଖି ତନିପାଦ ରଖି ବୋଲିଲେ, “କି ରେ ବାବା, ଆସିଲୁ କି, ଭଲ ବଂଶୀଟିଏ କାହୁଁ ପାଇରୁ, ମତେ ଏଇଟି ଦେବୁ କି ?” ବାରବାହୁ ବୋଲିଲା “ହଁ ଦେବି ଯେ ତୁମ୍ଭେ ସେ ବାରଟି ଅଙ୍କର ଅର୍ଥ କହିଦଅ । ତନିପାଦ ରଖି ବୋଲିଲେ, ନା ନା, ମୁଁ ତ କହୁ ପାରବି ନାହିଁ । ମାତ୍ର ମୋର ଜଳଖିଆ ମୁଣି ବୋଲି ହେଇଟି ଏଇ ମୁଣିଟି ଅଛି । ଯାକୁ ନେଇ ଯନ୍ତରେ ବାନ୍ଧି ରଖିବୁ । ମେତେବେଳେ ଶହୁ ଉପସ୍ଥିତ ହେବେ, ସେତେବେଳେ ପିଟେଇ ଦେଇ ମାରେ ମାରେ ବୋଲି କହିଦେଲେ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ବିଧା, ଗୋଇଠା, ଗୁପୋଡ଼ା କାନମୋଡ଼ା, ଗାଲତୋଡ଼ା ଏମିତି ମାଡ଼ ବୁଝି ହେବ ଯେତେ ଆନୁ ପ୍ରାଣ ବିକଳରେ ବୋପା ଲୋ, ମା ଲୋ ରଡ଼ିକରି ଛାଡ଼ି ପଳେଇବେ । ଏହା କହି ମନ୍ଦ ସହୃଦ ମୁଣିଟି ସମର୍ପଣ କରି

ଦେଲେ । ଗାରବାଦୁ ସେ ମୁଣିଟି ନେଇ ବୋଇଲା—ଗୋସାଇଁ ଦେଲେ ଯେ ଏହା ସତ କି ମିଛ ଥରେ ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖିଲେ ସିନା ମୁଁ ବଂଶୀଟି ଦେବି । ଋଷି ବୋଇଲେ, “ଆଜ୍ଞା ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖେ ।” ଗାରବାଦୁ ମନ୍ଦ୍ର ପଡ଼ି ସେ ମୁଣି ଫିଟେଇ ଦେଇ ବୋଇଲା, ମାର ରେ ଏ ଋଷିକି । ବୋଲିଦେଲା ବେଳକୁ ଆଉ ଅଛି କି, ଋଷି ଉପରେ ଦୁଇଦାଲ ବାଧା ବୁଝି ହେଲାଣି । ଋଷି ପ୍ରାଣି କାକୁଡ଼ରେ ରତ୍ନକର ବୋଇଲେ, ହଁ ! ହଁ ! ମୁଣି ବାନ୍ଧେ ବାନ୍ଧେ, ମାର ନା ମାର ନା; ତୁ ପଛକେ ଏ ମୁଣି ନେ, ତୋ ବଂଶୀ ନେ, ଏଠାରୁ ଦେଶେ ପଳା । ଗାରବାଦୁ ଆନନ୍ଦ ମନରେ ତାହା ସବୁ ନେଇ ସେଠାରୁ ଯାଇ ଦୁଇପାଦ ଋଷିଙ୍କ ଆଶ୍ରମରେ ପହଞ୍ଚିଗଲା । ତାକୁ ଦେଖି ଦୁଇପାଦ ଋଷି ବୋଇଲେ, କି ରେ ବାବା, ସେହିଦିନୁ ଗଲାଣି, ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆସି ନ ଥିଲା । ଏ ବଂଶୀଟି କେଉଁଠାରୁ ପାଇଲା ? ଏଇଟି ମୋତେ ଦେ । ମୋର ଗୋଟିଏ ସାଧନା ମୁଣି ଅଛି ନେ ।” ଏହା କହି କୋଥଳୀରୁ ମୁଣିଟି ବାହାର କରି ବୋଇଲେ, “ଯୁକ୍ତ ନେଇ ଯନ୍ତ୍ରରେ ବାଜି ରଖିଥିବୁ । ଦରକାର ପଡ଼ିଲାବେଳେ ବାହାର ଡୁଆଁ ରେ ବରୁଣ ବୋଲି ଫିଟେଇ ଦେଲେ ଏଥିରୁ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ବରୁଣ ବାହାର ହୋଇ ମାରିବେ ମାଡ଼ ଯେ, ଯେତେ ଶତ୍ରୁ କିମ୍ବା ଯେତେ ଦୁଷ୍ଟ ପ୍ରାଣୀ ଥିବେ ସେ ରତ୍ନଛୁଡ଼ି ପଳାଇବେ ।” ଏହା କହି ସେ ମୁଣିଟିକି ତାକୁ ଦେଇ ପ୍ରକାଶଲେ । ଗାରବାଦୁ ବୋଇଲା, “ଦେଲେ ଯେ, ମୁଁ ଏହାର ଗୁଣ ଥରେ ପରୀକ୍ଷା କରି ନ ଦେଖିଲେ ବଂଶୀ ଦେବି ନାହିଁ ।” ଋଷି ବୋଇଲେ ଆଜ୍ଞା, ଆଜି ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖେ, ପଛେ ଦେବୁ । ଗାରବାଦୁ ସେ ମୁଣିଟି ଫିଟେଇ ଦେଇ ବୋଇଲା, ମାର ବରୁଣ, ମାର ଏ ଋଷିକି । ଏତିକି ବୋଲି ମାନ୍ଦେ ତହିଁରୁ ପଣି ପଣି ବରୁଣ ବାହାର ହୋଇ ଋଷିଙ୍କର କାନ

ମୂଳକୁ ଘାଁ ଘାଁ ଶବ୍ଦ କରି ମାଲଲେ ମାଡ଼ି ଯେ, ଋଷି ପ୍ରାଣ
 ବିକଳରେ ବୋଇଲେ — ହଁ! ହଁ! ବାନ୍ଧେ ବାନ୍ଧେ, ଆଉ ମାରନା
 ମାରନା । ମୁଣିନେ, ତୋ ବଂଶୀ ନେ, ପଳା ମୋ ପାଖରୁ । ବାରବାହୁ
 ଅନନ୍ଦରେ ହସ ହସ ହୋଇ ତାହାସରୁ ଧରି ସେଠାରୁ ଆସି
 ଏକପାଦ ଋଷିଙ୍କର ଆଶ୍ରମରେ ପହଞ୍ଚିଗଲା । ସେ ସମୟକୁ ଏକପାଦ
 ଋଷି ସେଠାରେ ନାହାନ୍ତି; ଡାର୍ଥ କରିବା ପାଇଁ ଅଠଦିନ ପୂର୍ବରୁ
 ଗୁଲି ଗଲେଣି । ବାରବାହୁ ତାଙ୍କୁ ନ ଦେଖି ଆଶ୍ରମକୁ ଗୋଟିଏ
 ମୁଣିଆ ମାରି ଗୁଲିଗଲା । ଯାଇ ଯାଇ ପନ୍ଦର ଦିନରେ ଆପଣା
 ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ପଦ୍ମାବତୀ ପୁଅକୁ ଦେଖି ଅତି ଅନନ୍ଦରେ ତା
 ମୁଖରେ ରୁମ୍ଭନ ଦେଇ ଆଗ ଖାଇବାକୁ ନାନାଦି ମିଷ୍ଟା ପଦାର୍ଥ
 ଦେଲେ । ତହିଁପରେ ବସି ବୋଇଲେ, “ବାରୁରେ, ମୋତେ ଗୁଲି
 ଏତେ ଦିନ ହେଲା ତ ବିଦେଶ ଯାଇଥିଲୁ, କିଛି କଷ୍ଟ ନ ପାଇ
 ପୁଣରେ ଯିବାକାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପଳ କରି ଆସିଲୁ କି ?” ବାରବାହୁ ବୋଇଲା
 “ତୁମ୍ଭ କଳାଶରୁ ମୋର ବିଦେଶରେ କିଛି ହେଲେ କଷ୍ଟ
 ହୋଇ ନାହିଁ । ମୁଁ ଅନେକ ଦେଶ ଦେଶାନ୍ତର ଦେଖିଲି, ବହୁତ
 ଋଷିଙ୍କର ଆଶ୍ରମ ଦେଖିଲି; ଅନେକ ଅପୂର୍ବ ପଦାର୍ଥ ପାଇଛି ।
 ଏ ସବୁ କଥା ହେଲାପରେ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଗଲି; ସ୍ୱର୍ଗରେ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କର
 ନାତୁଣୀଙ୍କ ବିଭାହେଲି । ମାତ୍ର ସେ ବାରଟି ଅଙ୍କର ଅର୍ଥ
 କେଉଁଠାରେ ହେଲେ ପାଇଲି ନାହିଁ ।” ଏହା ଶୁଣି ପଦ୍ମାବତୀ
 ବୋଇଲେ, “ତୋ ପରି ମିଛୁଆ କେହି ନ ଥିବ । ତୁ ସ୍ୱର୍ଗକୁ
 ଯାଇ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ନାତୁଣୀଙ୍କ ବିଭାହେଲୁ ବୋଲି କହିଲେ କେହି
 ସତ କରିବେ କି ? ଯେବେ ବିଭାହେଲୁ ତେବେ ସେ କନ୍ୟାକୁ
 କେଉଁଠି ରଖିଲୁ ?” ଏହା ଶୁଣି ବାରବାହୁ ଇନ୍ଦ୍ର ଦେଇଥିବା
 ବଂଶୀଟି ଧରି ଧୀରେ ଧୀରେ ବଜାଇ ଦେଲା । ବଂଶୀ ବାଜିଲା
 ମାତ୍ରେ ନୀରଦକେଶୀ ପଶାପାଲି ଧରି ସେହି ଘରକଣରୁ ବାହାରି

ପଡ଼ିଲା । ତାର ତେଜରେ ସେ ଘରଟା ଯାକ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇଗଲା ।
 ତହିଁପରେ ସେ କନ୍ୟା ଶାଶୁ ଓ ସ୍ୱାମୀର ଗୋଡ଼ତଳେ ନିମସ୍ତାର
 କରି ମଥାପୋତି ଛୁଡ଼ା ହୋଇ ରହିଲା । ସେ ଅପୂର୍ବ ସୁନ୍ଦରୀ
 ବଧୂକୁ ଦେଖି ପଦ୍ମାବତୀର ଛତି କୁଣ୍ଡେ ମୋଟ । ମନର ଆନନ୍ଦ
 କହିଲେ ନ ସରେ । ତସଣେ ବନ୍ଦାପନା କରି ବୋହୂକୁ ନେଇ
 ଘରେ ରଖିଲେ । ଶାଶୁ ବୋହୂ ପୁଅ ତନୁହେଁ ଅତି ଆନନ୍ଦରେ
 ରହିଲେ । ଦିନେ ସେ ତନିଜଣିଆକ ବସି କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉ
 ହେଉ ପଦ୍ମାବତୀ ତାର ପୁଅ କଥା ସବୁ କହିଗଲେ ଏବଂ
 ସଉତୁଣୀମାନେ ପଚାରବା ବାରଟି ଅଙ୍କର କଥା ମଧ୍ୟ କହିଲେ ।
 ତାହା ଶୁଣି ନାରଦକେଶା ଟିକିଏ ହସିଦେଇ ବୋଲିଲା “ଏହି
 ଛାତ୍ରକଥା କହି ନ ପାରି ତୁମ୍ଭେ ବନବାସ କରିଅଛ ? ଦିନେ
 ସ୍ୱର୍ଗରେ ମୋ ବଡ଼ ବାପାଙ୍କ ଆଗରେ ବୃହସ୍ପତି ଏକଠାରୁ ବାର
 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଙ୍କର ଅର୍ଥ ବୁଝାଇ କହୁଥିଲେ । ମୁଁ ତାଙ୍କ ପାଖରେ
 ବସିଥିଲି, ସବୁ ଶୁଣିଅଛି । ତେବେ ଆଉ ବିଳମ୍ବ ନ କରି ମୋର
 ସ୍ୱାମୀ ଯାନ୍ତୁ, ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କୁ କହି ସତ୍ତା ନିକଟରେ ଗୋଟିଏ
 ତମ୍ବୁଘର ରଖାଇବେ । ଆମ୍ଭେ ଦୁହେଁ ସେହି ତମ୍ବୁ ଘରେ ରହି
 ସେ ବାର ଅଙ୍କର ଅର୍ଥ କହିବା ।” ଏହା ଶୁଣି ବାରବାହୁ
 ରଖିମାନଙ୍କଠାରୁ ଯାହା ଯାହା ପାଇଥିଲା ସେ ମାଲ ମସଲଗୁଡ଼ିକ
 ଧରି ତସ୍ତଣେ ଘୋଡ଼ାରେ ବସି ଚାଲିଗଲା । କେତେଦିନ ପରେ
 ତା ପିତାଙ୍କ ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇ ବାହେ ଦଉଡ଼ି ପିଟିପିଟି
 ଠେଙ୍ଗା, ବଧା, ଗୁପ୍ତା, ଖୁନ୍ଦା ଓ ବିରୁଡ଼ ଏମାନଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଦେଇ
 ବୋଲିଲା, “ଏ ଦେଶରେ ଯେତେ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ
 ଏକପଟିଆ କରି ପ୍ରହାର ।” ସେ ଏପରି କହିଦେଲା ମାତ୍ର
 ହେଲା ମାତ୍ର ବୃଷ୍ଟି ଯେ ଲୋକେ ଆଉ ସମ୍ଭାଳି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।
 ଚାଲିଆଡ଼େ ମରିଗଲା, ମରିଗଲା; ବୋପା ଲୋ ମା ଲୋ, ଖାଲି

ଏଇ ରଥ ଶୁଭଲ । ଦେଶଯାକରେ ଏପରି ଉପଦ୍ରବ ହେବାର ଶୁଣି ସୁବାହୁ ରାଜାର ତାକୁ ଶୁଣିଗଲା, ବୁକୁ ଧଡୁଧଡୁ ହେଲା । ମନ୍ଦୀମାନଙ୍କୁ ତାକି କଣ କରିବା ବୋଲି ପଚାରିବାରୁ ସେମାନେ ବୋଇଲେ, “ଦମ୍ଭଧର ଉପାୟ କରିବା । ଏତେବେଳେ ଅଧିକ୍ଷ ହେଲେ ଦେଶରେ ରହି ପାରିବା କି ?” ରାଜା ବୋଇଲେ ତା ହେଲେ କି ଉପାୟ କରିବା ? ମନ୍ଦୀମାନେ ବୋଇଲେ, “ଯିଏ ଏ ସବୁ ଉପଦ୍ରବ ଘଟାଇଛି ତାକୁ କୌଶଳରେ ଡକାଇ ଆଣି ଧନରତ୍ନ ଦେଇ ପାଖରେ ରଖିବା । ଦିନାକେତେ ଗଲେ ପୁଣି ନାନା କପଟ ଛଦ୍ମ କରି ତାକୁ ମାରି ଦେବା । ” ଏମନ୍ତ ବିଚାର କରି ଜଣେ ବୃଦ୍ଧ ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କୁ ପଠାଇଲେ । ସେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ବାରବାହୁ ପାଖକୁ ଯାଇ ବୋଇଲେ, ବାବା, ତୋର ମଙ୍ଗଳହେଉ । ତୁ ଏ ସବୁ ଉପଦ୍ରବ କିଛି ଆଉ କରନା । ତୋତେ ରଜା ଡକାଇଅଛନ୍ତି, ଶୁଲ, ମୋ ସଙ୍ଗରେ ଯାଇ ଆମ୍ଭର ରଜାଙ୍କୁ ଦେଖା କରିବୁ । ସେ ତୋତେ ଭାତ ବରତନ ଦେଇ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ପାଖ ଲେକ କରି ରଖିବେ ।” ବାରବାହୁକୁ ତ ସେହି କଥା ଲେଜା ଥିଲା । ତେଣୁ ସେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀର କଥା ଶୁଣି ହେଉ କହି ମୁଣିଗୁଡ଼ିକ ବନ୍ଧାବନ୍ଧି କରି ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଯାଇ ରଜାଙ୍କୁ ଦେଖାଇଲା । ରଜା ବୋଇଲେ, ତୁମ୍ଭେ ଜଣେ ବାରପୁରୁଷ— ଆମ୍ଭ ଦେଶରେ ଆଉ କିଛି ଉପଦ୍ରବ କର ନାହିଁ । ତୁମ୍ଭର ଯେତେ ଇଚ୍ଛା ତେତେ ଧନ ଆମ୍ଭଠାରୁ ନେଇ ଆମ୍ଭ ପାଖରେ ଥାଅ । ଯେତେବେଳେ ଆମ୍ଭର ଅସାଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ କିଛି ପଡ଼ିବ ତାହା ସାଧ୍ୟ କରିବ । ବାରବାହୁ ସେ କଥାରେ ରାଜିହୋଇ ଦିନକୁ ଭାରେ ଟଙ୍କା ବରତନ ନେଇ ରଜାଙ୍କ ପାଖରେ ରହିଲା । ସେ ଟଙ୍କା ଭାରକ ନିଏ ଯେ ନିଜେ ଖାଇବା ପିଇିବାରେ ଗୋଟିଏ ଟଙ୍କା ଖରଚ କରି ବାକୀ ଟଙ୍କାତକ ଭୋଜା, ଖୋର୍ଦ୍ଧା, ବ୍ରାହ୍ମଣ

ବୈଷ୍ଣବମାନଙ୍କୁ ବାଣ୍ଟି ଦିଏ । ଏହିପରି ମାସେ ଖଣ୍ଡେ ଗୁଲିଗଲା ।
 ତହିଁପରେ ରାଜା ମନ୍ଦୀମାନଙ୍କୁ ବସାଇ ପଚାରିଲେ, “ଏ ତ ଟଙ୍କା
 ନେଇ ନେଇ ଆମ୍ଭର ଭଣ୍ଡାର ଅଧା କରିଦେଲାଣି । ଏବେ କଣ
 କରିବା ? ମନ୍ଦୀମାନେ ବୋଇଲେ, “ଆମ୍ଭ ରାଜ୍ୟ ଶେଷରେ ଖଣ୍ଡେ
 ପଠାଣ ରାଜ୍ୟ । ସେ ପଠାଣମାନେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ବାରବର୍ଷ ହେଲା
 ମାତ୍ର ନାହାନ୍ତି, କି କର ଦେଉ ନାହାନ୍ତି । ଅସୁଲ କରିବାକୁ ଯାହାକୁ
 ପଠାଇଲେ, ତାକୁ ମାରି ଦେଉଛନ୍ତି । ଯୁକୁ ସେହି ରାଜ୍ୟକୁ
 ପଠାଇ ଦେଲେ ପଠାଣମାନେ ଗୁରୁଆଡୁ ବେଢ଼ି ମାରିଦେବେ ।
 ଆମ୍ଭେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୋଇଯିବା ।” ଏହା ଶୁଣି ରାଜା ଅତି ଆନନ୍ଦ
 ହୋଇ ବାରବାହୁକୁ ତାଙ୍କ ଖାତାପତ୍ର ଦେଇ ସେହି ପଠାଣ
 ରାଜ୍ୟକୁ କର ଅସୁଲ କରିବାପାଇଁ ପଠାଇଲେ । ବାରବାହୁ ସେ
 ବାକା ଖାତାପତ୍ର ଏବଂ ତା ନିଜର ମସଲା ମୁଣିତକ ଧରି ପଠାଣ
 ରାଜ୍ୟକୁ ଯାଇ ରାଜାଘର ବାକାଧନ ଦିଅ ବୋଲି ଜୁଲମ କଲା ।
 ପଠାଣମାନେ ତାକୁ ଗୋଟିଏ ଘରେ ରାନ୍ଧି ଖାଇବା ପାଇଁ ସଜ୍ଜା-
 ପତ୍ର ଦେଇ “ରନ୍ଧାବତ୍ତା କର” ବୋଲି କହିଲେ । ବାରବାହୁ
 ନିର୍ଭୟ ଚିତ୍ତରେ ସେ ଘର ଭିତରେ ବସି ରନ୍ଧାରନ୍ଧି କରୁଛି, ଏହି
 ସମୟରେ ପଠାଣମାନେ ନାନାଦି ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଧରି ସେ ଘରକୁ ଶହେ
 ଘେରକରି ବେଢ଼ିଗଲେ । କେ ବୋଇଲା ଧର, କେ ବୋଇଲା
 ମାର, କେ ବୋଇଲା ଅନ୍ତପୁଟୀ କାଢ଼ିଦିଅ । ଏହିପରି କୋଳାହଳ
 ଶୁଣି ବାରବାହୁ କିଛି ଭୟ ନ କରି ବାନ୍ଧେ ବାନ୍ଧେ ଦଉଡ଼ି, ପିଟି
 ପିଟି ଠେଙ୍ଗା, ବିଧା ଗୋରଠା ମୁଣି, ବିରୁଡ଼ି ମୁଣିମାନଙ୍କୁ ହାଡ଼ି
 ଦେଇ ବୋଇଲା, “ବାନ୍ଧି, ପିଟି ବିଧାଗୁଣ୍ଡି କର । ସେ ଏତକ
 ବୋଲି ଦେଲା ମାତ୍ରକେ ଦଉଡ଼ିଟା ବଢ଼ିଯାଇ ସବୁ ପଠାଣମାନଙ୍କୁ
 ବାନ୍ଧି ପକାଇଲା । ଠେଙ୍ଗା ପିଟି ଦେଇଗଲା । ବିଧା, ଗୁପୋଡ଼ା,
 ଗାଉଁ, ଖୁଦା, ଲେଡ଼ା ଗୁଣ୍ଡିହେଲା ଯେ, କହିଲେ ନ ସରେ ।

ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ବିରୁଦ୍ଧ ବାହାର ହୋଇ ଏପରି ଘିଂ ଘାଁ ମାରିଲେ ଯେ, ପଠାଣମାନଙ୍କର ଗତ ଗୋଦ ରହିଲା ନାହିଁ । ଏପରି ଅଲେକିତ ମାଡ଼ ହେବାରୁ ପଠାଣମାନେ ଏକମୁଖରେ ରଡ଼କରି ବୋଇଲେ, “ଆଉ ମାର ନାହିଁ । ଆମ୍ଭ ପ୍ରାଣ ରକ୍ଷାକରି । ଏହିପରି ରଜାଘରର ଯେତେ ବାକୀ ଧନ ଅଛି, ସବୁ ଦେଇ ପକାଇବୁ ।” ଏହା ଶୁଣି ବାରବାହୁ ଦୟାକରି କେବଳ ଦଉଡ଼ି ବନ୍ଧାଟି ରଖି ଆଉ ସବୁ ମାଡ଼ ବନ୍ଦକରି ବୋଇଲା, “ଆଣ ରଜାଘର ବାକୀ ଧନ ।” ପଠାଣମାନେ ସେହିପରି ବନ୍ଧାହୋଇ ବାକୀ ଟଙ୍କା ଯେତେରକ୍ଷି ଥିଲା, ତାହା ସବୁ ଶଗଡ଼ରେ ଲଦି ଆଗେ ଆଗେ ଚାଲିଲେ । ବାରବାହୁ ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଲା । ସେ ଟଙ୍କା ସାଧୁ ଯିବାର ଭିନ୍ନଦିନ ହୋଇ-ଯିବାରୁ ତେଣେ ରଜା ମନ୍ତ୍ରୀ ମେଡ଼ ଉପରେ ବସି ବିଚାର କଲେ ଯେ, ବାରବାହୁ ଯିବାର ଭିନ୍ନଦିନ ହେଲା, ତାକୁ ପଠାଣମାନେ ମାରଦେବେଣି, ସେ ଆଉ ଫେରି ଆସିବ ନାହିଁ । ସେ ଏମନ୍ତ ବିଚାର କରି ପଦାକୁ ଚାହିଁଦେଲା ବେଳକୁ ଦେଖିଲେ ଯେ, ଦାଣ୍ଡଯାକ ପୁର ପଠାଣଗୋଠ ବନ୍ଧାହୋଇ ଟଙ୍କା ଶଗଡ଼ ଧରି ଆଗେ ଆଗେ ଚାଲିଅଛନ୍ତି ଏବଂ ବାରବାହୁ ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଛି । ଏହି ସମୟରେ ସେ ପଠାଣଯାକ ରାଜସିଂହଦ୍ୱାରେ ରୁଣ୍ଡ ହୋଇ ରଜାଙ୍କୁ ଡାକି କହିଲେ, “ତୁମ୍ଭର ବାର ବର୍ଷର ବାକୀ ଟଙ୍କାସବୁ ନେଇ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ମୁକୁଳାଇ ଦିଅ । ଏଣିକି ପ୍ରତିବର୍ଷର କର ଆମ୍ଭେ ଆମ୍ଭେ ବର୍ଷ ଶେଷରେ ଦେଇଯାଉଥିବୁ । ଆଉ ଏ ବାରବାହୁକୁ ପଠାଇବ ନାହିଁ ।” ରଜା ଏ ଘଟଣା ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଜଳଜଳ ଚାହିଁ ରହିଲେ । ଦଣ୍ଡେ ଗଲା ଉତ୍ତର ସେ ଟଙ୍କାଯାକ ନେଇ ବାରବାହୁକୁ ବୋଇଲେ, “ଏମାନଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଦିଅ ।” ବାରବାହୁ ତାଙ୍କୁ ଫିଟାଇ ଦେଇ ନିଜର ବସାକୁ ଚାଲିଗଲା ପଠାଣମାନେ କାନମୁଣ୍ଡ ଆଉଁସି ତାଙ୍କ ରାଜ୍ୟକୁ ଗଲେ । ରଜା

କଥା ଦେଖି ଗୁର ପାଞ୍ଚଦନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଟକା ହୋଇ ରହିଲେ । ତାହା ଉତ୍ତରୁ ଆଉ ଥରେ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ବୋଇଲେ, “କିଛି ଚିନ୍ତା କର ନାହିଁ । ଦେଶ, ଆମ୍ଭେ ଉପାୟ କରି ତାକୁ ମାର ଦେଉଅଛୁ” । ଏହା କହି ବାରବାହୁକୁ ଡକାଇ ବୋଇଲେ, “କାଲି ରଜାଘର ଶ୍ରାଦ୍ଧ ହେବ । ତାଙ୍କର ଏହି ଶ୍ରାଦ୍ଧରେ ବାଘଦୁଧ ଆଠସେର ଲେଡ଼ା ହୁଏ । ତୁମ୍ଭେ ଆଜିଠାରୁ ବଣକୁ ଯାଇ କାଲି ପାଞ୍ଚଘଡ଼ି ଭିତରେ ଆଠସେର ବାଘଦୁଧ ଆଣିଦେବ ବୋଲି ରଜା ଆଜ୍ଞା କରିଅଛନ୍ତି ।” ଏହା ଶୁଣି ବାରବାହୁ କିଛି ଭୟ ନ କରି ହସି ହସି ବୋଇଲା, “ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ଯାଉଅଛି, କାଲି ବାଘଦୁଧ ଆଣିଦେବି ।” ଏହା କହି ତାର ମାଲମସଲ ମୁଣିଗୁଡ଼ିକ ଧରି ଅଗ୍ନୀଅଗ୍ନି ବନସ୍ତରେ ଯାଇଁ ମିଳିଲା । ସେତେବେଳେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତ ହୋଇଗଲେ । ଗୁରୁଆଜୁ ଅଳକାର ଘୋଡ଼ି ଆସିଲା । ସେ ବଣରେ ଆଦୌ ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କର ସମ୍ଭାର ନାହିଁ । ଯହିଁକି ଗୁହଁଲେ ବାଘ, ଭାଲ, ବଣହାତୀ, ବଣମଇଁଷି, ଗଣ୍ଡା, ଗୟଳ ଏହିସବୁ ଦୁଷ୍ଟଜୀବ ପୁର ରହିଛନ୍ତି । ବାଘ ଗର୍ଜନ ଓ ହାତୀ ଗର୍ଜନ ଶୁଣିଲେ ଆୟୁଷ ଆଉଁ ଆଉଁ ମନୁଷ୍ୟର ପ୍ରାଣ ଛାଡ଼ିଯିବ । ଏହିପରି ଘୋର ବନରେ ରାତିକାଳରେ ଏକା ହୋଇ ବୁଲିଲେ ମଧ୍ୟ ବାରବାହୁର ଟିକେ ହେଲେ ଶଙ୍କା ହେଲା ନାହିଁ । ସେ ବାଜେ ବାଜେ ଦଉଡ଼ି ପିଟି ପିଟି ଠେଙ୍ଗାକୁ ଛାଡ଼ିଦେଇ ବାଇଲା, “ଏ ବଣରେ ମାଲି, ଅଣ୍ଟିରା ଛୁଆ ମିଶି ଯେତେ ସାଫ ଅଛନ୍ତି, ତହିଁରୁ ଗୋଟିଏ ହେଲେ ନ ଛାଡ଼ି ସବୁଗୁଡ଼ାକୁ ଚିତ୍କାଟିଆ କରି ବାନ୍ଧି ପିଟି ପିଟି ଆଣି ରାତି ପାହିଲା ବେଳକୁ ଏକାଠି କର ।” ସେ ଏତିକି କହିଦେଲା ମାତ୍ରକେ ଦଉଡ଼ିଟା କେତେ ଲମ୍ବ ହୋଇଗଲା ମେ, ତାର ସୁମାର ନାହିଁ । ଠେଙ୍ଗାଟା ଗର୍ଜନ କରି ପବନ ପରି ଧାଉଁଲା । ସେ ବଣରେ ପିଲା ଓ ବଡ଼

ମିଶାମିଶି ହୋଇ ସାତଶହ ତେପନଟା ବାଘ ଥିଲେ । ସେ ସବୁଗୁଡ଼ାକୁ ବାନ୍ଧି ପଛଆଡ଼ୁ ପିଟି ପିଟି ଆଣି ରାତି ପାହୁଲବେଳକୁ ଏକାଠି ସୁମାର କରିଦେଲେ । ସେ ଦଉଡ଼ି ବାଘଗୁଡ଼ାକୁ ଏମିତି ଛନ୍ଦିକରି ବାନ୍ଧିଥିଲା ଯେ, ତାଙ୍କର କର, ଚରଣ, ନଖ ଓ ଦନ୍ତ କିଛିହେଲେ ଚଳୁ ନ ଥାଏ । ଗୋଲମାନେ ବୁଢ଼ାଛେଳିକି ପିଟି ନେଲେ ପର ଯେଉଁଆଡ଼େ ପିଟି ପିଟି ନେଲେ ସେଇଆଡ଼େ ଯାଉଥାନ୍ତି । ଆଗେ ଆଗେ ବାରବାହୁ ବାଟ କଡ଼ାଇ ଯାଉଥାଏ—ତା ପଛରେ ବାଘଗୋଠ ଚାଲି ଆସୁଥାନ୍ତି । ତେଣେ ରଜା ଓ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ଆଜି ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ବାରବାହୁ ମଲା ବୋଲି ବିଚାର କରି ମେଡ଼ ଉପରେ ଆନନ୍ଦରେ ପଶା ଖେଳୁଛନ୍ତି । ଏଇ ସମୟରେ ବାଘ ବାଘ ବୋଲି ଚାରିଆଡ଼େ ଚହଲି ପଡ଼ିଗଲା । ସେ ଗଡ଼ ଭିତରେ ଯେତେ ଲୋକ ଥିଲେ, ସମସ୍ତେ ‘ତରସ୍ତ ହୋଇ ଘରେ ପଶି କବାଟମାନ କଲି ଦେଲେ । ବାଘ ଗର୍ଜନ ଶୁଣି ରଜା ଓ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ “ଏ କି ଅଶୁଭ ଶବ୍ଦ ବୋଲି ମେଡ଼ ଉପରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସି ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ବାରବାହୁ ବଣରୁ ବାଘ ଗୋଠକୁ ବାନ୍ଧି ଆଣି ସିଂହଦ୍ୱାରରେ ଗାଈ ଗୋଠ ପର ଠିଆ କରିଦେଇ ନିଜେ ତାହା ଭିତରେ ଚୁଲୁଅଛି । ସେ ବାଘଗୋଠକୁ ଦେଖି ରଜା ଓ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ତାକୁ ଶୁଣିଗଲା । ଘଡ଼ିଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କ ମୁହଁରୁ କଥା ବାହାରିଲା ନାହିଁ । ତହିଁ ଉତ୍ତରୁ ରଜା ଟିକିଏ ଦମ୍ଭ ପରି ବାରବାହୁକୁ ବୋଇଲେ, “ତୁ ଧନ୍ୟ, ତୋର ପିତାମାତା ଧନ୍ୟ । ଆମ୍ଭର ଏତେ ବାଘଦୁଧ ଲେଡ଼ା ନାହିଁ, ଅଳ୍ପ କିଛି ଦୁହଁ । ଏଗୁଡ଼ାଙ୍କୁ ନେଇ ଶୀଘ୍ର ବଣରେ ଛାଡ଼ି ଆସ । ଏମାନେ ବନ୍ଦାରୁ ଫିଟିଗଲେ ମୋ ରାଜ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ମନ୍ତ୍ରଷ୍ଟ୍ର କି ଗାଈଗୋରୁ ନ ରଖି ସବୁ ତୋଟି ମୋଡ଼ି ଖାଇଯିବେ ।” ଏହା ଶୁଣି ବାରବାହୁ ଆଠ ଦଶ ସେର ହେବ ବାଘଦୁଧ

ବାଘୁଣୀମାନଙ୍କଠାରୁ ଦୁହିଁ ରଜାଙ୍କୁ ଦେଇ, ପୁଣି ସେ ବାଘରୁଜାଙ୍କୁ ନେଇ ସେହି ବଣରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଅଇଲା । ରଜା ଏହା ଦେଖି ବାରବାହୁକୁ ଭୟକରି ପ୍ରାଣ ବିକଳରେ ଦେଖି ଛାଡ଼ି ଲାଗି ପଳାଇଲେ । ସେ ଦିନକର ବାଟ ଯାଇଥିବେ, ବାରବାହୁ ତାହା ଜାଣିପାର ଦଉଡ଼ିକୁ ବୋଇଲା, “ଯା ରଜାକୁ ଏହିସଣି ବାନ୍ଧି ଆଣ ।” ଦଉଡ଼ି ଶୁଣିଲା ମାତ୍ର ପବନ ପରି ଉଡ଼ିଯାଇ ରଜାକୁ ଚଉକାଟିଆ କରି ବାନ୍ଧି ଟାଣି ଆଣିଲା । ରଜା କରପତ୍ର ଯୋଡ଼ି ବାରବାହୁକୁ ବୋଇଲେ, “ଆଜିଠାରୁ ତୁମେ ମୋ ରାଜ୍ୟରେ ରଜା ହୁଅ । ମୋତେ ଫିଟାଇ ଦିଅ, ମୁଁ ବଣରେ ଯାଇ ତପସ୍ୟା କରିବି ।” ବାରବାହୁ ବୋଇଲା, “ମୋର ମାତା ପଦ୍ମାବତୀ ଗର୍ଭବତୀ ହୋଇଥିଲେ । ତୁମେ ସ୍ୱାମୀ ହୋଇ ଅନ୍ୟାୟ କରି ତାଙ୍କୁ ବିନା ଦୋଷରେ ଘରୁ ବାହାର କରି ଦେଇଅଛ । ଏବେ ଏଠାରେ ଗୋଟିଏ ତମ୍ବୁଘର କରି । ସେ ଏଠାକୁ ଆସି ସେ ତମ୍ବୁଘରେ ରହି ତୁମ୍ଭର ବଡ଼ରାଣୀମାନେ ଯାହା ପଚାରି ଥିଲେ ତହିଁର ଅର୍ଥ କହିବେ । ଏହା ନୋହିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପିତା ହେଲେ ସୁଦ୍ଧା ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ମୁଁ ଫିଟାଇବି ନାହିଁ ।” ଏହା ଶୁଣି ରଜାଙ୍କର ଛତ କୁଣ୍ଡେ ମୋଟ ହୋଇଗଲା । ସେମନେ ମନେ ବିଚାର କଲେ ଏ ଯେବେ ପଦ୍ମାବତୀର ପୁଅ, ତେବେ ମୋର ଏତେ କାଳରେ ଆସି ପୁରୁଷାରୋପ ଉଦୟ ହେଲା । ଏ କଥା ବିଚାର କରି ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଡକାଇ ଦିବ୍ୟ ତମ୍ବୁଘର ଗୋଟିଏ ବନାଇ ଦେଲେ । ପୁଣି ସୁଆର ଗୋଟିଏ ଅଷ୍ଟ ରତ୍ନରେ ମଣ୍ଡିତ କରି ବାରବାହୁକୁ ଦେଇ ବୋଇଲେ, “ଯାଅ, ତୋର ମାତାକୁ ଘେନି ଆସ ।” ବାରବାହୁ ସୁଆର ଘେନିଯାଇ ତାର ମାତା ପାଶରେ ମିଳିଲା ଏବଂ ସବୁକଥା ବୁଝାଇ କହିଲା । ତାହା ଶୁଣି ନାରଦକେଶା ବୋଇଲା, ଅଉ ବିଳମ୍ବ ନ କରି ତୁମ୍ଭେ ମା ପୁଅ ସେଠାକୁ ଚାଲିଯାଅ । ମୁଁ

ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଯାଉଅଛି । ତୁମ୍ଭେ ବଂଶୀ ବଜାଇଲେ ମୁଁ ସେହିଠାରେ ଦେଖା ଦେବି ।” ଏମନ୍ତ କହି ସେ କନ୍ୟା ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଗଲା । ବାରବାନ୍ତ ମାତାକୁ ସଙ୍ଗେ ନେଇ କେତେଦିନ ପରେ ଯାଇ ତାର ପିତା ସୁବାନ୍ତ ଗୁଜା ଯେଉଁ ତମ୍ବୁଲର ବଜାଇ ଥିଲେ, ସେହି ଘରେ ରହିଲା । ଆରଦିନ ସୁବାନ୍ତ ଗୁଜା ସଭାକର ବସିଲେ । ସେ ସଭାରେ ପାତ୍ର, ମନ୍ତ୍ରୀ, ଭଲଲେକ, ମନ୍ଦଲେକ, ଦଲେଇ, ଦଳବେହେରା, ଗୁଡ଼ତ, ମାଦୁନ୍ତ ଏପରି ଅନେକ ଆସି ବସିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ବାରବାନ୍ତ ବଂଶୀ ବଜାଇ ଦେବାରୁ ନାରଦକେଶା ସେହି ତମ୍ବୁଲର କଣିରୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଲା । ତାହା ଆଉ କେହି ଜାଣି ନ ଥାନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି ଯେ, ଏ ତମ୍ବୁ ଭିତରେ ପଦ୍ମାବତୀ ଏକା ଅଛି । କିନ୍ତୁ ନାରଦକେଶା ଅଛି ବୋଲି ସଭାଲୋକେ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହି ଅବସରରେ ସୁବାନ୍ତ ଗୁଜାକୁ ବାରବାନ୍ତ ବୋଇଲା “ତୁମ୍ଭର ବଡ଼ ଗୁଣୀମାନେ ଆସନ୍ତୁ । ସେମାନେ ଏଠାରେ ଥାଇ ପୁରବେ ଯାହା ପଚାରିଥିଲେ, ସେ ବାରଟି ଅଙ୍କର ଅର୍ଥ ମୋର ମାତା କହିଲେ ଶୁଣିବେ ।” ଏପରି କହିବାରୁ ଗୁଜା ଆଉ ଗୋଟିଏ ତମ୍ବୁ ଘର ସେହି ପାଖରେ ବଜାଇ ତହିଁରେ ବଡ଼ ଗୁଣୀମାନଙ୍କୁ ଅଣାଇ ରଖିଲେ । ତମ୍ବୁ ଭିତରେ ଥାଇ ପଦ୍ମାବତୀ କହିଲା ପରି ନାରଦକେଶା ବୋଇଲା, “ଏ ସଭାରେ ରାଜମନ୍ତ୍ରୀ ଆଦି ଯେତେ ଲୋକ ବସିଅଛ, ସମସ୍ତେ ଶୁଣ । ମୁଁ ବାରଗୋଟି ଅଙ୍କର ଅର୍ଥ କହୁଅଛି । ଏକ ବୋଇଲେ—ନିରାକାର ବ୍ରହ୍ମ । ଦୁଇ—ବୋଇଲେ ପ୍ରକୃତ ଓ ପୁରୁଷ, ରଜ ଓ ବାଣୀ, ପାପ ଓ ପୁଣି । ତିନି ବୋଇଲେ—ଭୂତ, ଭବିଷ୍ୟତ ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ କାଳ; ବ୍ରହ୍ମା, ବିଷ୍ଣୁ, ମହେଶ୍ୱର; ସତ୍ତ୍ୱ, ରଜ, ତମ । ଚାରି ବୋଇଲେ—ଚାରି ବେଦ, ଚାରିଯୁଗ । ପାଞ୍ଚ ବୋଇଲେ—ପଞ୍ଚ ମହାଭୂତ । ଛ ବୋଇଲେ—ଷଡ଼ଚକ୍ର । ସାତ ବୋଇଲେ—ସପ୍ତରଶ୍ମି, ସପ୍ତ ମହାସାଗର,

ସପ୍ତଦ୍ଵୀପ ଓ ସପ୍ତବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ । ଅର୍ଚ୍ଚି ବୋଇଲେ—ଅଷ୍ଟକୁଳଗିରି, ଅଷ୍ଟ-
 ଶିଖରୀ, ଅଷ୍ଟବସୁ ଓ ଅଷ୍ଟଦିଗ୍‌ଗଜ । ନଅ ବୋଇଲେ—ନବଗ୍ରହ ।
 ଦଶ ବୋଇଲେ—ଦଶଦିଗ୍‌ପାଳ । ଏଗାର ବୋଇଲେ—ଏକାଦଶ
 ରୂପ । ବାର ବୋଇଲେ—ଦ୍ଵାଦଶ ସୂର୍ଯ୍ୟ । ଏହା ଶୁଣି ସଭାଲୋକେ
 ଜୟ ଜୟ ଶବ୍ଦ କଲେ । ସୁବାହୁ ପଦ୍ମାବତୀ ସୁଶୀଳି କନକସ୍ନାନ
 କରଇ ଅନ୍ତଃପୁରକୁ ନେଲେ । ନରଦକେଶୀ ଶାଶୁ ସଙ୍ଗେ ଯାଇ
 ଅନ୍ତଃପୁରରେ ରହିଲେ । ସୁବାହୁ ସୁଜା ଅନେକ ଉତ୍ସବ କରଇ
 ବାରବାହୁକୁ ଯୁବରାଜ ପଦ ଦେଲେ । ଏକଥା ଦେଖି ବଡ଼ ଭଲ
 ରାଣୀ ସହ ନ ପାର ରାଗରେ ଜିଭ ଉପାଡ଼ି ମରଗଲେ ।
 ଭଞ୍ଜିଉତ୍ତରୁ ପଦ୍ମାବତୀ ସୁଶୀଳି ନିଜର ସୁଦୃଢ଼ ରହିବାପାଇଁ
 ବାରଗୋଟି ପଥର ଖମ୍ବ ଚଢ଼ାଇ ଭଞ୍ଜିରେ ଏକଠାରୁ ବାରଗୋଟି
 ଅଙ୍କ ଲେଖିଦେଇ ତାହା ଚିରଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିଥାଉ ବୋଲି
 ଶଞ୍ଜା ପଡ଼ି ଦେଇ ନଉକରମାନଙ୍କୁ ଜଗାଇ ଦେଇଥିଲେ । ତାହା
 ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେହିପରି ରହିଅଛି ।

ଆରେ ଅବୋଲକର—ଏ କଥାର ମରମ ଏହି । ଉଠିଯିବା
 ଆଉ ଏପେଁ ନ ରହି ।

ଏଠାରେ ଅବୋଲକର କାହାଣୀର ଦ୍ଵାଦଶ ଖଣ୍ଡ କଥା
 ଶେଷ ହେଲା ।

ପାରିଜାତ ଫୁଲ କଥା

ଦ୍ଵାଦଶ ଖଣ୍ଡ କଥା ଶେଷକରି ସାମନ୍ତ ଓ ଅବୋଲକର
 ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲେ । ସାମନ୍ତ ଆଗେ ଆଗେ ଯାଉଛନ୍ତି ।
 ଅବୋଲକର ଲୁଗାପଟା ଭାରି କରି ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଥାଏ ।
 ଏହିପରି କେତେ ଚାଟ ଗଲା ଉତ୍ତର ମାଲବ ଦେଶରେ
 ପହଞ୍ଚିଲେ । ବେଳ ଉଜ୍ଜୁର ହେବାର ଦେଖି ଗୋଟିଏ ଶିବ ମନ୍ଦିର

ଥିଲା, ସେହୁଠାରେ ବସା କଲେ । ସାମନ୍ତ ସ୍ଥାନ ପ୍ରକାର ବଢ଼ାଇ ରୋଷେଇ କରୁଛନ୍ତି । ଅବୋଲକରା ଗାଧୋଇ ପାଧୋଇ ସେହୁ ଶିବ ମନ୍ଦିରର ବେଢ଼ା ଭିତରେ ବୁଲିଲା । ସେ ବୁଲୁ ବୁଲୁ ଦେଖିଲା ଯେ, ସେଠାରେ ଅତି ବଡ଼ ଉକ ହୋଇ ଗୋଟିଏ ଗୃଷଭ ବସିଅଛି । ଗୃଷଭର ଗଳାରେ ଗୋଟିଏ ପାରିଜାତ ଫୁଲର ମାଳା ଲମ୍ବିଅଛି । ତାହା ଦେଖି ସେଠାରେ ଯେତେ ସେବକ ଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ପଚାରିଲା, “ଏଇଟା କି ଫୁଲର ମାଳା ? ଏପରି ସୁନ୍ଦର ଫୁଲ ମୁଁ କେତେ ଦେଖି ବୁଲିଲିଣି, କେଉଁଠି ହେଲେ ଦେଖି ନାହିଁ ।” ସେମାନେ ବୋଲିଲେ, “ଏହା ପାରିଜାତ ଫୁଲର ମାଳା । ଏ ଫୁଲ ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରରେ ନାହିଁ । ଯେଉଁଠିଠାରୁ ଏ ଦେଉଳ ତୋଳା ହେଲାଣି, ସେହୁ ଦିନଠାରୁ ଏ ଫୁଲମାଳ ଏହି ଗୃଷଭ ଗଳାରେ ଦିଆଯାଇଅଛି ଯେ ବାସି ହେଉନାହିଁ, ସବୁବେଳେ ନୂଆ ହୋଇ ରହିଅଛି । କିଏ ଏହା କେଉଁଠାରୁ ଆଣିଥିଲା, ତାହା ଆମ୍ଭେ ଜାଣିନାହିଁ; ମାତ୍ର ଏହିପରି ଶୁଣୁଅଛୁଁ ।” ଅବୋଲକରା ଏହା ଶୁଣି ଆଉ ଦିଅଁ ଦର୍ଶନ କଣ କରିବ, ସେହିପରି ଧାଇଁ ଆସି ସାମନ୍ତଙ୍କୁ ପଚାରିଲା । ସାମନ୍ତ ବୋଲିଲେ, “ଏ ତ କେତେ କାଳର କଥା, କହିଲେ ଓଳିକରେ ଶେଷ ହେବ ନାହିଁ । ଗଜାବତ୍ତା ସରଲାଣି, ଆଗ ବସି ଖାଇନେବା । ତହିଁପରେ ସୁସ୍ଥ ହୋଇ ବସିଲେ ଏଥର କାରଣ ତୋତେ ଅମୂଲ୍ୟ କର ବୁଝାଇ ଦେବା ।” ଏ କଥା ନିଶ୍ଚୟ କର ଶିଆ ପିଆ ଶେଷ କଲେ । ଟିକେ ଗଲା ଉତ୍ତର ସାମନ୍ତ ବୋଲିଲେ, “ପକା କମ୍ବଳ ପୋତ ଛଡ଼ା । ବସୁ ଅବୋଲକରା କହିବା କଥା ।”

ଏ ଦେଶରେ କାହିଁକି ବୋଲି ଜଣେ ରାଜା ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ରାଣୀ, ତିନିପୁଅ, ଦୁଇଝିଅ ଥିଲେ । ଦିନେ ସେମାନଙ୍କୁ ବସାଇ ରଜା ପଚାରିଲେ, “ତୁମ୍ଭେମାନେ କାହାର

କର୍ମରେ ଖାଇପିଇ ନାନାଦି ସୁଖଭୋଗ କରି ରହିଅଛୁ ?” ଏହା ଶୁଣି ବଡ଼ପୁଅକୁ ଛାଡ଼ି ଆଉ ସମସ୍ତେ ବୋଇଲେ, “ଆମ୍ଭେମାନେ ତୁମ୍ଭର କର୍ମରେ ଖାଇ ପିଇ ମହାସୁଖରେ ରହିଅଛୁ ।” କେବଳ ବଡ଼ପୁଅ ବୋଇଲା, ମୁଁ କାହିଁକି କାହାର କର୍ମରେ ଖାଇବି, ମୁଁ ମୋ କର୍ମରେ ଖାଇ ପିଇ ସୁସ୍ଥରେ ଅଛି । ଏହା ଶୁଣି ରଜା ହୋଧରେ ଜଳିଯାଇ ବୋଇଲେ, “ତୁ ଯେବେ ମୋ କର୍ମରେ ନ ଖାଇ ତୋ କର୍ମରେ ଖାଉଅଛୁ ବୋଲି କହୁଅଛୁ; ତା ହେଲେ ଆଜି ମୋ ଦେଶରୁ ପଳାଇ ଯା । ଦେଖିବା ତୋ କର୍ମରେ କେମିତି ଖାଇ ପିଇ ରାଜଭୋଗ କରିବୁ ?” ଏହା ଶୁଣି ସେ ରାଜପୁତ୍ର ହେଉ କହି ତକ୍ଷଣେ ଦେଶ ଛାଡ଼ି ପଳାଇ ଯିବାକୁ ସଜ ହେଲା । ବଡ଼ପୁଅଟି ଘର ଛାଡ଼ି ପଳାଇ ଯିବାକୁ ବାହାରବାର ଦେଖି ରାଣୀ ବୋଇଲେ, ମୋର ଏ ଘରେ କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ, ପୁଅ ମୋର ଯେଉଁଆଡ଼େ ଯିବ, ମୁଁ ତା ସଙ୍ଗେ ସେହିଆଡ଼େ ବାହାର ଯିବି । ରଜା ବୋଇଲେ, ତୁ ଯେବେ ମୋତେ ଛାଡ଼ି ପୁଅ ସଙ୍ଗେ ଯିବୁ ବୋଲି କହିଲୁଣି ତା ହେଲେ ତୋଠାରେ ମଧ୍ୟ ମୋର ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ । ଏହା ଶୁଣି ସେ ମାତା ଓ ପୁତ୍ର ଦୁହେଁ ସେହିକ୍ଷଣି ଦେଶ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଗଲେ । ଯାଉଁ ଯାଉଁ ବାଟରେ ଅନେକ ଦେଶ ବିଦେଶ, ଗାଁ ଗଣ୍ଡା, ବଣ ପବନ, ନଈ ନାଳ ପାରହୋଇ କ୍ରମେ କ୍ରମେ ମାସକର ବାଟ ପାର ହୋଇଗଲେ । ବାଟରେ ବସା କରି ଯେଉଁଠାରେ ଯାହା ମିଳୁଥାଏ ଆନନ୍ଦରେ ତାହା ଖାଇପିଇ ଯାଉଥାନ୍ତି । ପୁଣି କେତେଦୂର ଉତ୍ତାରୁ ଏକ ନିର୍ଜନ ବଣ ପଡ଼ିଲା । ସେ ବଣର କଥା କହିଲେ ଶୁଣିବା ଲୋକ ଉତ୍ସରେ କର୍ମି ଯିବ । ବାଘ, ଭାଲୁ, ସାପ, ଗଣ୍ଡା, ଗୟଳ ଓ ବନହସ୍ତୀ ପ୍ରଭୃତି କେତେ ଦୁଷ୍ଟଜୀବ ଦେଖା ଯାଉଥାନ୍ତି । ତଥାପି ଏ ଦୁହେଁ କିଛି ହେଲେ ଶଙ୍କା ନ କରି ଚାଲିଥାନ୍ତି । ଏହିପରି

ଯାଉଁ ଯାଉଁ ପୁଣି କେତେଦୂର ଅନ୍ତରରେ ଦେଖିଲେ ଗୋଟିଏ ଶ୍ଵେତନଈ ବହୁ ଯାଉଥିଲା । ତହିଁରେ ବ୍ରହ୍ମଜାତ ପୁରା କେତେ ଖଣ୍ଡ ଭାସି କୁଳରେ ପଡ଼ିଥିଲା । ରଜାପୁଅ ସେ ପୁରରୁ ଗଣ୍ଡିଏ ଗୋଟାଇ ଅଣ୍ଟାରେ ଖୋସି ଚାଲିଗଲା । ବଣ ପାର ହୋଇଯାନ୍ତେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଦେଶ ପଡ଼ିଲା । ମାତା ପୁତ୍ର ଦୁହେଁ ସେହି ଦେଶର ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମରେ ବସାକରି ରହିଲେ । ଦୁଇ ଗୁରୁଦିନ ଗଲାପରେ ଗଣ୍ଡିଏ ପୁଅକୁ ବୋଇଲେ, “ଆମେ ତ ଦେଶ ଛାଡ଼ି ବାହାରି ଆସିଲେ, ବିଦେଶରେ କାହାକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ରହିବା ? କଣ ଖାଇବା, ମାଗିବା ତ ଆମକୁ ଆଦୌ ଜଣା ନାହିଁ; ତେଣୁ ମୋର ହାତରେ ଥିବା ରତ୍ନରୁଡ଼ିରୁ ପଟେ ଚୋର ବଜାରରେ ବିକି କରି ତହିଁର ମୂଲ୍ୟ ଧନ ଆଣେ । ସେହି ଧନରେ ଆମ କିଛିଦିନ ଚଳିଯିବା, ତହିଁପରେ ଦେଖିବା—କର୍ମରେ ଯାହା ଥିବ, ତାହା ଅବଶ୍ୟ ଭୋଗ ହେବ ।” ଏତକ କହି ସେ ରତ୍ନରୁଡ଼ିରୁ ପଟେ ଦେଲେ । ପୁଅ ତାହା ବିକି କରିବା ଯାଇଁ ବଜାରକୁ ଲେ । ସେ ଦେଶରେ କରୁଣାକର ଦାସ ବୋଲି ଜଣେ ଧନସୌଦାଗର ଥାଏ । ତାର ଅକଲଣା ସମ୍ପତ୍ତି, ଗୁରୁ ପୁଅ, ଅନେକ ଗୁକର ନୌକର ଥାନ୍ତି । ସେ ସବୁ ରକମର ବେପାର କରେ । ଯେତେ ଯେତେ ଅପୂର୍ବ ପଦାର୍ଥ ଆସେ, ତାହା ସେହି ଏକା କଣି ରଖେ । ଏ କଥା ଶୁଣିପାରି ରାଜପୁତ୍ର ରତ୍ନରୁଡ଼ି ବିକିବାକୁ ତାର ପାଖକୁ ନେଲା । ତାହା ଦେଖି କରୁଣାକର ସୌଦାଗର ଆଉ କେତେକ ଜଣ ମହାଜନ ତକାଇ ମୂଲ୍ୟବାନିଲା ଯେ, ସେ ରୁଡ଼ିର ମୂଲ୍ୟ ଅଠର ହଜାର ଟଙ୍କା ହେଲା । ରାଜପୁତ୍ର ବୋଇଲା, “ତୁମ୍ଭେ ଏ ରୁଡ଼ିପଟକ ରଖି ଅଠରହଜାର ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟରୁ ମୋତେ ନ ହଜାର ଟଙ୍କା ଦିଅ । ବାକୀ ନ ହଜାର ତୁମ ପାଖରେ ଆଉ; ସେହି ଧନରେ ତାଲି, ଗୁଡ଼ଳ, ବିରି ଓ ମୁଗ ପ୍ରଭୃତି ଯାବତ

ଖାଦ୍ୟପଦାର୍ଥ କଣିବ । ତହିଁରୁ କେତେକ ଭୋଜା ଶୋଷୀ,
 ବ୍ରାହ୍ମଣ ବୈଷ୍ଣବ, ଅତ୍ୟୁ ଓ ଅତ୍ୟାଗତଙ୍କୁ ଦେବ, ଆଉ
 କେତେକ ପାତ୍ର, ଚଟିଆ ପ୍ରଭୃତ ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିଦିନ ସକାଳୁ
 ଖାଇବାକୁ ଦେଉଥିବ ।” ଏହା ଶୁଣି ସୌଦାଗର ରୁଞ୍ଜୀପଟକ ରଖି
 ରାଜପୁତ୍ରକୁ ନ ହଜାର ଟଙ୍କା ଦେଲା । ବାଙ୍କୀ ଧନ ରଖି ରାଜପୁତ୍ର
 କହିବା ପ୍ରକାରେ କରୁଥାଏ । ଏଣେ ରାଜପୁତ୍ର ନ ହଜାର ଟଙ୍କା
 ନେଇ ତହିଁରେ ମା ପୁଅ ଦୁହେଁ ଆନନ୍ଦରେ ଚଳୁଥାନ୍ତି । ଦିନେ
 ସେ ସୌଦାଗର ବିଶୁର କଲା, “ଏ ଜଣେ ବଡ଼ଘରର ପୁଅ
 ହୋଇଥିବ, ତା ନୋହିଲେ ନିର୍ଜ୍ଞାନରେ ଏତେ ଧନ ବିତରଣ
 କରନ୍ତା କି ? ଯାହାହେଉ ମୁଁ ଏହା ସଙ୍ଗେ ମୋର ସାନପୁଅକୁ
 ସଙ୍ଗାତ ବସାଇବି । ଏ ଯେବେ ରାଜପୁତ୍ର ହୋଇଥିବ ଏହାଠାରୁ
 ଅନେକ ଧନରହୁ ଅଳ୍ପରେ ମିଳିବ ।” ଏ କଥା ମନରେ ପାଣ୍ଡୁ
 ରାଜପୁତ୍ରକୁ ଡକାଇ ତା ପୁଅ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗାତ ବସିବାକୁ କହିଲା ।
 ରାଜପୁତ୍ର କହିଲେ “ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ଏକଥା ମୋର ମାଙ୍କୁ ପଚାରୁ ଅସିଲେ
 କହିବି ।” ଏତେ ବୋଲି ମାଙ୍କୁ ଯାଇ ପଚାରିଲା । ମା ବୋଇଲେ
 —“ଯେଉଁ ରାଜ୍ୟେ କରିବ ଘର, ଅଧେ ଆପଣା ଅଧେ ପର ।
 ଆମେ ତ ଦେଖି ଶୁଣି ଆସି ଏଠାରେ ଘର କଲେଇ, କେତେଜଣ
 ସଙ୍ଗାତ ମଇଦା ନ କଲେ କେମିତି ଚଳିବା ?” ପୁଅ ବୋଇଲା, ସତ
 କହିଲ; ମାତ୍ର ଶ୍ଳେଷ୍ଠଲେକ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗାତ ହେଲେ କେଜାଣି
 କାଳେ ତହିଁରୁ କଣ ଖରାପ ଥିବ । ମା ବୋଇଲେ ନାହିଁରେ ବାବୁ
 ସେ ଶ୍ଳେଷ୍ଠଲେକ ବୁଝେ, ଧନୀ ସୌଦାଗର ପୁଅ । ତା ସଙ୍ଗେ
 ସଙ୍ଗାତ ହୋଇ ଆମେ ଦେଖି ଚାହିଁ ଚଳୁଥିଲେ କାହିଁକି କଣ
 ଖରାପ ହେବ । ଏହା ଶୁଣି ରାଜାପୁଅ ଯାଇ ସୌଦାଗର ପୁଅ
 ସଙ୍ଗେ ମିତ ବସିଲା । ସେହି ଦିନଠାରୁ ଦୁଇମିତଯାକ ଏକପ୍ରାଣ
 ହୋଇ ପ୍ରତିଦିନ ପଶାଖେଳ ଖେଳନ୍ତି, ସାଙ୍ଗହୋଇ ବୁଲନ୍ତି ଏବଂ

ନାନାଦି ମେଳା ମଉଜ କରୁଥାନ୍ତି । ବଡ଼ ପୁରୁଷେ କହିଛନ୍ତି—
 ‘ଦେଖିବ ଯେମନ୍ତ ଆଗୁର, କରିବ ତେମନ୍ତ ବିଗୁର ।’ ଯାହାର
 ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗ ହୋଇବ, ତାହାର କଥା ନିଶ୍ଚୟ ରଖିବ । ସୌଦାଗର
 ପୁଅ ରଜାପୁଅ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗ ହେବାରୁ ତାଠାରୁ ବଡ଼ଲେକିଆ ପଣି
 ଶିକ୍ଷାକର ପ୍ରତିଦିନ ଭୋଗ ବିଳାସରେ ମାତିଲା । ଆଉ ନିଜର
 ବେପାରକୁ ଚାହିଁଲା ନାହିଁ କି କିଛିହେଲେ ଘରକାର୍ଯ୍ୟ କଲା ନାହିଁ ।
 ତାହା ଦେଖି ବାପା ତାର ମନେ ମନେ ବିରକ୍ତ ହେଉଥାଏ,
 କିନ୍ତୁ ଆପେ ତ କଥାଟି ଅଜିଣ୍ଡା । ତେଣୁ ପିଟାଇ କହିପାରେ
 ନାହିଁ । ଏଥିପାଇଁ ବଡ଼ପୁରୁଷେ କହିଛନ୍ତି—‘ଆପଣା ହସ୍ତେ ଜିନ୍ଦା
 ଛେଦ, ତାର କେ ଅଛି ପ୍ରତିବାଦୀ ।’ ଏହି ପ୍ରକାରେ ବରଷେ
 ଖଣ୍ଡେ ଚାଲିଗଲା । ତାହା ଉତ୍ତର ଦିନେ ସୌଦାଗରର ପିତୃଶ୍ରାଦ୍ଧ
 ପଡ଼ିଲା । ସେ ଦିନ ସେ ମୁଗ ଗୁର ପାଞ୍ଚ ଭରଣ ହେବ ଶୁଖାଇ ତାର
 ସାନପୁଅକୁ ଜଗାଇ ଦେଇ ଶ୍ରାଦ୍ଧ କରିବାକୁ ଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରାଦ୍ଧ
 ସରିଲା ଉତ୍ତରୁ ପୁଅକୁ ନେଇ ଖିଆପିଆ କରିବେ ବୋଲି ଆମି
 ଦେଖିଲାବେଳକୁ ପୁଅ ମୁଗ ଜଗିଛି ଏଣେ ରଜାପୁଅ ସଙ୍ଗେ ବସି
 ପଣା ଖେଳୁଛି । ତାହା ଦେଖି ସୌଦାଗର ରଜାପୁଅକୁ ବୋଲିଲା,
 “ତୁମ୍ଭେ ଟିକିଏ ଏହିଠାରେ ବସି ମୋର ମୁଗଗୁଡ଼ିକ ଜଗିଥିବ ।
 ମିତ ତୁମ୍ଭର ଗଣ୍ଡେ ଖାଇଦେଇ ଏଇଲଗେ ବାହାର ଆସିବ ।”
 ଏହା ଶୁଣି ରଜାପୁଅ ତା କଥା ଭାଙ୍ଗି ନ ପାରି ହେଉ କହି
 ସେଠାରେ ବସି ରହିଲା, ସାଧବପୁଅ ଖାଇବାକୁ ଗଲା । ସେ ଗଲା
 ଉତ୍ତରୁ ରଜାପୁଅ ମନେ ମନେ ବିଗୁର କଲା, “ମୁଁ ନାହିଁ ନାହିଁ
 କରୁଥିଲି, ମା ମୋତେ ବଳେଇ ଦଳେଇ ଯା ସଙ୍ଗେ ଆସି ମିତ
 ବସାଇଲେ ଯେ, ଏବେ ଏ ମୋତେ ଚୁକର କାମ କରିବାକୁ
 କହିଲା । ପୁଣି ଆଦୁର କେଉଁ ଦିନ କଣ କହିବ । ଯାହାହେଉ
 ବଡ଼ ପୁରୁଷେ ତ କହିଛନ୍ତି :—

ହାସୁତେ ହି ମତସ୍ତାତ ହାନେଃ ସହ ସମାଗମାତ୍

ସମେଷୁ ସମତାମେତ ବାଣିଷ୍ଠେଷୁ ବାଣିଷ୍ଠତାଂ ।

ମନ୍ତ୍ରଣ୍ୟ ଲ୍ଲେଟଲେକ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗୀ ହେଲେ ତା ଯୋଗେ
ଲ୍ଲେଟକଥା ଆଚରଣ କରେ । ସମାନ ଲେକ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗୀ ହେଲେ
ସମାନ କଥା ଏବଂ ବଡ଼ ଲେକ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗୀ ହେଲେ ବଡ଼କଥା
ଶିକ୍ଷା ପାଏ ଓ ତାହା କରେ । ମୁଁ ତ ଜାଣି ଜାଣି ଲ୍ଲେଟଲେକ
ସଙ୍ଗେ ମିତ ବସିବି, ଏବେ ଆଉ ବିଚାର କଲେ କଣ ହେବ ?
ଏମନ୍ତ ବିଚାର କରି ମୁଗ ଜଗିବାକୁ ବସି ରହିଲା । ସୌଦାଗର ତ
ବଡ଼ ଲେକ୍ତା, ଓଦା ହାତରେ କାଉକୁ ମାରବ ନାହିଁ । ସେ
ତେଣେ ବିଚାରଲା—“ରଜାପୁଅକୁ ମୁଗ ଜଗାଇ ଦେଇ ଆସିଲି
ଯେ କେଜାଣି ସେ ହେଲାକରି ଜଗି ନ ଥିବ ବୋଲିଲେ ଗୋରୁ
ଗାଈ ଖାଇ ଯାଉଥିବେ, ଭଲ ଟିକିଏ ଚୁହୁଁ ଆସେ ।” ଏମନ୍ତ
ବିଚାର କରି ମେଡ଼ ଉପରେ ଚଢ଼ି ଚୁହୁଁଛି । ସେତିକି ବେଳକୁ
ଗୋଠେ ପାସ ଉଡ଼ି ଆସି ସେହି ମୁଗ ଖାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ ।
ତାକୁ ଦେଖି ରଜାପୁଅ ବିଚାର କଲା—ମୁଁ ପ୍ରତିଦିନ କେତେ
ପାସ, ଚଟିଆକୁ ଖାଇବାକୁ ଦେଉଛି । ଏବେ କେମିତି ଏ
ପାସଗୁଡ଼ାକ ଉଡ଼ାଇ ଦେବି ? ଯାହାହେଉ ସୌଦାଗର ତ କହିଛି
ମୋର କି ଗଲା । ଏମନ୍ତ ବିଚାର କରି ସେ ଯେଉଁ ବ୍ରହ୍ମଜାତ
ହାତୀ ଆସିଲାବେଳେ ନଈରୁ ଧାଇଁଥିଲା, ସେଇଟି ଅଣ୍ଟାରୁ ବାହାର
କରି ବାଟୁଳୀ ଖଡ଼ାରେ ଦେଇ ମାରିଦେଲା ଯେ, ପାସ ଗୋଠକ
ଉଡ଼ିଗଲେ । ହାସ ଖଣ୍ଡିକ ସେହି ମୁଗରେ ପଡ଼ି ରହିଲା । ସେ
ବାଟୁଳୀ ମାରି ପାସ ଉଡ଼ାଇ ଦେବାର ଦେଖି ସୌଦାଗର ଭାବ
ଖୁସି ହୋଇ ମେଡ଼ ଉପରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଗଲା । ତାଙ୍କର ଶିଆସିଆ
ସରିବାରୁ ସୌଦାଗର ଆସି ମୁଗ ତୋଳିବାକୁ ଲାଗିଲା । ରଜାପୁଅ
ତା ସୁଖେ ତାର ଘରକୁ ଚାଲିଗଲା । ମୁଗ ତୋଳୁ ତୋଳୁ

ସୌଦାଗର ଦେଖିଲା ଯେ, ସେ ମୁଗରେ ଖଣ୍ଡେ ବୁଢ଼ାଜାତି ଘାସ ପଡ଼ିଛି । ସେ ତ ସବୁପ୍ରକାର ରନ୍ଧୁ ଆଉ ପାଣିଦ୍ରବ୍ୟମାନ କାରବାର କରୁଥାଏ । ତେଣୁ ବୁଢ଼ାଜାତି ଘାସ ବୋଲି ଚିହ୍ନି ପାର ତାର ଗୁରୁ ପୁଅକୁ ବସାଇ ଗୁପ୍ତତରେ କହିଲା, “ତୁମ୍ଭର ସାନଭାଇ ଯାହା ସଙ୍ଗେ ମିତ ବସିଛି ସେ ସାମାନ୍ୟ ଲୋକ ନୁହେଁ, ସେ ଜଣେ ବଡ଼ ଲୋପୁଅ । କାହିଁକି ନା ମୁଗଗୁଡ଼ିକ ପାସ ଖାଇଗଲେ ବୋଲି ଏହି ବୁଢ଼ାଜାତି ଘାସ ଖଣ୍ଡିକ ବାଟୁଳୀ କର ମାରଦେଇ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଛାଡ଼ିଗଲା ଯେ, ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ଯେବେ ନେବ ତହିଁକି ଆମ୍ଭର ସବୁ ସମ୍ପତ୍ତିଯାକ ସମାନ ହେବ ନାହିଁ । ଏହାସଙ୍ଗେ ପ୍ରୀତି କରିଥିଲେ ଯୁଠାରୁ କେତେବେଳେ କଣ ମିଳିବ ତାହା କହି ହେଉନାହିଁ । ଯାହାହେଉ ମୁଁ ଏ ଘାସ ଖଣ୍ଡିକ ନେଇ ଯାଉଛି, ଆମ୍ଭଦେଶ ରଜାଙ୍କୁ ଭେଟିବି । ସେ ଏହା ପାଇଲେ ମୋତେ ଅନେକ ଧନ ପୁରସ୍କାର ଦେବେ ।” ଏହା ଶୁଣି ପୁଅମାନେ ବୋଇଲେ, “ବାପା ! ଏ କଥା କେତେ କର ନାହିଁ । ମିତ ଆମ୍ଭର ବାଟୁଳୀ କର ଯାହାକୁ ଫିଙ୍ଗି ଦେଇଗଲେ, ତମେ ତାକୁ ନେଇ ରଜାଙ୍କୁ ଭେଟିବାର ଶୁଣିଲେ ସେ ଆମଠାରେ ତୁଚ୍ଛଜ୍ଞାନ କରିଦେବେ ।” ସୌଦାଗର ବୋଇଲା, “କିରେ ତୁମ୍ଭେ ପାଗଳ ହେଲ କି ? ସେ ସିନା ରଜାପୁତ୍ର ବୋଲି ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଫିଙ୍ଗିଦେଲା । ମୁଁ କେମିତି ଲୋଭ ଛାଡ଼ିଦେବି ?” ଏହା କହି ସେ ଘାସଟି ସେହି ଦେଶ ରଜାଙ୍କୁ ନେଇ ଭେଟିଲା । ରଜା ସେ ଅମୂଲ୍ୟ ରତ୍ନଟିପାଇବାରୁ ସୌଦାଗରକୁ ଲକ୍ଷେ ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର ଦେଲେ । ଟଙ୍କା ପାଇ ସୌଦାଗର ଆନନ୍ଦରେ ଚାଲିଗଲା । ରଜା ଘାସ ଖଣ୍ଡିକ ନେଇ ଘରକୁ ଗଲେ । ସେ ରଜାଙ୍କର ଅଶେଷ ରାଜ୍ୟ, ଅକଲଣା ଧନ । ପୁଅ ନାହିଁ, ଗୋଟିଏ ବୋଲି ହିଅ, ତାକୁ ପୁଅଠାରୁ ଅଧିକରେ ପାଳିଥାନ୍ତି । ତାର ନାମ ଚମ୍ପାବତୀ, ସେ ବତ୍ସ ହୋଇନାହିଁ, ତାପାଇଁ

ବର ଖୋଜା ଲାଗିଛି । ରଜା ତାକୁ ଡାକକରି ବୋଲିଲେ, ଆଜି ମୁଁ ଏହି ବ୍ରହ୍ମଜାତ ସ୍ତ୍ରୀଟି ପାଇଅଛି, ତୁ ଏଇଟି ନେ, ସୁନା-ହାରରେ ପଦକ କରି ଲଗାଇବୁ । ଏହାଶୁଣି ଚମ୍ପାବତୀ ଆନନ୍ଦରେ ସେ ସ୍ତ୍ରୀଟି ନେଇ ସୁନା ହାରରେ ଗୁନ୍ଥି ବେକରେ ଲଗାଇଲା । ସେ ଗୋଟିଏ ଶାରୀ ପୋଷିଥାଏ । ତା ପାଖକୁ ଯାଇ ବୋଲିଲା, “ଆଲୋ ଶାରୀ ! ଦେଖିଲୁ, ମୋତେ ସ୍ତ୍ରୀଟି କେମିତି ମାନିଲା ?” ଶାରୀ ଟିକିଏ ମୁଡୁକି ହସି ବୋଲିଲା, ଆହା, ମା ରୁଡିମା କାଣି ଆଖିଲେ କଳ୍ପଳ ଦେଲପରି ଦିଶୁଛି ଯେ ।” ଚମ୍ପାବତୀ ତମ ତମ ହୋଇ ବୋଲିଲା, “କଲେ ! କାହିଁକି ଯା କହିଲୁ ?” ଶାରୀ ବୋଲିଲା “କାହିଁକି କହିଲି କି, ଯେବେ ଶହେ ଆଠଗୋଟି ସ୍ତ୍ରୀରେ ଗୋଟିଏ ମାଲ ଦୁଅନ୍ତା, ତେବେ ଲୋକେ ଦେଖିଲେ ବୋଲନ୍ତେ ରଜାହିଅ ବେକରେ କି ସୁନ୍ଦର ସ୍ତ୍ରୀ ମାଲଟିଏ ଅଛି ? ଏବେ ବୋଲିବେ—କେଉଁଠୁ ସ୍ତ୍ରୀ ଶହେ ଗୋଟେଇ ଆଣିଛି । ଚମ୍ପାବତୀ ଏହା ଶୁଣି ତା ଦେହରେ ଯେତେ ଅଳଙ୍କାର ଥିଲା, ସବୁ କାଢିଦେଇ କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ଯାଇ ଗୋଟିଏ ଅପନୁରା ଘର କଣରେ ରୁଷିକରି ମୁହଁ ମାଡି ଶୋଇଲା । ରାଜାଙ୍କର ତ ଆଉ ନଟା ଛଟା ନାହିଁ; ସେଇ ଗୋଟିକ ହିଅ । ସେ ରୁଷିକରି ଶୋଇଲେ କେଜାଣି ଶେଷେଇ କୁଲ ରୁଡିଯିବ । ଏ କଥା ଶୁଣି ଅବା ରଜା ରାଣୀଙ୍କର ଦେହ ସବୁକୁ କେତେକେ ? ତକ୍ଷଣେ ଦୁଇଜଣଯାକ ଧାଇଁଆସି ହିଅ ପାଖରେ ବସି ପଚାରିଲେ, ଆଲୋ ମା ! କାହିଁକି ରୁଷିବୁ ? ତୋର ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥିଲେ ଗଢାଇ ଦେବୁ, ହଜି ଯାଇଥିଲେ ଖୋଜାଇ ଦେବୁ, କିଏ ତୋତେ ଗାଳି ଦେଇଥିଲେ ତାର ମୁଣ୍ଡ କାଟି କରବୁ ।” ଚମ୍ପାବତୀ ବୋଲିଲା, “ତା କିଛି ବୁଝେଁ, ଆଜି ବାପା ଯେଉଁ ସ୍ତ୍ରୀଟି ଦେଇଛନ୍ତି ସେହିପରି ଆଉ ଶହେ ସାତଟି ସ୍ତ୍ରୀ ଯେବେ ଆଣି ଦେବେ, ମୁଁ ତହିଁରେ ଗୋଟିଏ ମାଲକରି

ପିନ୍ଧିବ । ନୋହୁଲେ ଅଳ୍ପ ଜଳ ନ ଖାଇ ଉପାସରେ ପଡ଼ି ପଡ଼ି
 ମରଯିବ । ରଜା ବୋଲିଲେ, “ଏଇକଥା ସିନା, ଏଥିପାଇଁ କାହିଁକି
 ଏତେ ଦୁଃଖ ? ତୁ ଗାଧୋଇ ପାଧୋଇ ଖିଆ ପିଆ କର, ମୁଁ
 ଯାଉଛି ଯେଉଁଠୁହେଲେ ଖୋଜାଇ ଆଉ ଶହେ ସାତଟି ସେହପର
 ଘ୍ରାସ ଅଣାଇ ଦେବି ।” ଏହା ଶୁଣି ଜେମା ବୋଧ ହୋଇ
 ଖାଇବାକୁ ଗଲା । ରଜା କରେଇ ଘରକୁ ଯାଇ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ
 ଡକାଇ କହିଲେ—ଆଜି ମୁଁ ବଡ଼ ହଇରାଣରେ ପଡ଼ିଛି । କାଲି
 ସୌଦାଗର ଯେଉଁ ଘ୍ରାସଟି ଦେଇଗଲା ସେହପର ଆଉ ଶହେ
 ସାତଟି ଘ୍ରାସ ଆଣି ନ ଦେଲେ ହିଅ ତ ମୋର ଛୁରା ମନ୍ତ୍ରଣରେ
 ମରବାକୁ ବସିଛି, ଏଥିକି କଣ ଉପାୟ କରିବା ? ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ
 ବୋଲିଲେ ଏ କଥାକୁ ଏତେ ଭାବନା କାହିଁକି ? ଯେଉଁ
 ସୌଦାଗର ଏଇ ଗୋଟିକ ଘ୍ରାସ ଦେଇଛି, ତାକୁ ଡକାଇ ଆଜ୍ଞା
 କରନ୍ତୁ ସେ ଆଉ ଶହେ ସାତଟି ଆଣି ଦେଉ, ସେଥିପାଇଁ ଯେତେ
 ଧନ ମାଗିବ ତାହା ପଛକେ ଦେବା ସିନା, ଆଣି ନ ଦେବ
 ବୋଲିଲେ କିମିତ ହେବ ? ଲୋକେ ତ କହନ୍ତି ‘ରଜା ଅତି
 ପାଣି ଅଳ୍ପ’ ସ୍ବାକୁ ଯେଉଁଆଡ଼େ ବାଟ ଦେଖେଇବ, ସେ ସେଇଆଡ଼େ
 ଯିବେ । ଏଥିରେ ସୌଦାଗର ଦୋଷ କଣ ? ତଥାପି ତାକୁ
 ଡକାଇ ରଜା ବୋଲିଲେ, “ତୁ କାଲି ଯେଉଁ ଘ୍ରାସଟି ଦେଇଛୁ
 ସେହପର ଆଉ ଶହେ ସାତଟି ଆଣି ଦେ । ତହିଁପାଇଁ ଯେତେ
 ଧନ କି ଅବା ଗାଁ ଗଣ୍ଡା ମାଗିବୁ ତାହା ଅମ୍ଭେ ଦେବୁ । ଆଣି ନ
 ଦେବୁ ବୋଲିଲେ ତୋର ବଂଶଧାକ ଶୁଳି ଦେଇ ମାରିଦେବି ।”
 ଏହା ଶୁଣି ସୌଦାଗର ଭୟରେ କଦଳୀ ପତ୍ର ପରି କମ୍ପି ଗଲା, ବୁକୁ
 ଧୁଡ଼ୁ ଧୁଡ଼ୁ ହେଲା । ଘଡ଼ଏ ଯାଏ ମୁହଁରୁ କଥା ବାହାରିଲା ନାହିଁ ।
 ତହିଁ ପରେ ଅଳ୍ପ ଦମ୍ଭ ଧରି ବୋଲିଲା, “ଆଜ୍ଞା ମୁଁ ଯାଉଛି, ନାନାଦେଶ
 ବୁଲି ବୁଲି ଖୋଜିବି । ମାତ୍ର ମୋତେ ଦୁଇମାସ ସମୟ ଦିଅନ୍ତୁ

ଦୁଇମାସ ଭିତରେ ଯେଉଁଠି ହେଲେ ଆଣି ଦେବି ।” ଏକଥା ଶୁଣି ରଜା ତହିଁରେ ରାଜ ହେଲେ । ସୌଦାଗର ଘରକୁ ଆସି ତାର ପୁଅ ବୋହୂ ଆଦି ସବୁ କୁଟୁମ୍ବ ଯାକକୁ ବସାଇ କହିଲା, “ଆଜିଠାରୁ ଆମ୍ଭର ଭାଗ୍ୟ ସରିଲା, ଜୀବନରେ ମଧ୍ୟ ଆଶା ନାହିଁ । ଯାହା ବଡ଼ ପୁରୁଷେ କହିଛନ୍ତି—‘ଲେଉଟୁ ଲେଉଟୁ ମୃତ୍ୟୁ ।’ ସେହିପରି ତୁମ୍ଭେମାନେ ମନା କରୁଥିଲ, ମୁଁ ଲେଉଟେ ପଡ଼ି ଘାରଟି ନେଇ ରଜାଙ୍କୁ ଦେଲି ଯେ, ସେ ଏବେ ଆଉ ଶହେ ସାତଟି ସେହିପରି ଘାର ଆଣି ଦେ ବୋଲି ବୋଲୁଛନ୍ତି । ଦେଇ ପାରିଲେ ତ ଭଲ ହେବ, ଯେତେ ମାଗିଲେ ତେତେ ସୁଲ୍ଲ ଦେବେ, ଆମ୍ଭେ ଘାର ନ ଦେଇ ପାରିଲେ ଆମ୍ଭର ବଂଶଯାକକୁ ଶୂଳି ଦେଇ ମାରି ଦେବେ ବୋଲି ଆଜ୍ଞା କରୁଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଏଥିପାଇଁ ଦୁଇମାସ ସମୟ ମାଗିଛି । ଏଥିକୁ କଣ ଉପାୟ କରିବା ?” ଏହାଶୁଣି ବଂଶଯାକ ଭୟରେ ଥରହର ହୋଇ କିଛି ହେଲେ ଉତ୍ତର ଦେଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ପରଶେଷରେ ବଡ଼ଧୁଆ ବୋଇଲା ରକ୍ଷିମାନେ କହିଛନ୍ତି—

ସୁମହାନ୍ତ୍ୟପି ଶାସ୍ତ୍ରାଣୀ ପାରୟନ୍ତୋ ବହୁଶ୍ରୁତାଃ,

ଛେତ୍ରରଃ ସଂଶୟାନାଂ ତ କ୍ଲିଶ୍ୟନ୍ତେ ଲେଉଟମୋହତାଃ ।

ଉତ୍ତମ ନୀତିଶାସ୍ତ୍ରମାନ ପଢ଼ିଥିବ, ବହୁତ କଥା ଶୁଣିଥିବ, ସମସ୍ତ ଆସିଲେ ମଧ୍ୟ ସଂଶୟ କଥାମାନଙ୍କୁ ଛେଦନ କରି ପାରୁଥିବ—ଏମନ୍ତ ଲୋକ ଯେବେ ଲେଉଟେ ମୋହତ ହୋଇଯାଏ, ତା ହେଲେ ସେ ନାନା କ୍ଳେଶ ଭୋଗକରେ । ଆମ୍ଭେ ମନା କରୁଥିଲୁ ତୁମ୍ଭେ ଲେଉଟପ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ନୋହୁବା କଥାଟିଏ କଲି ଯେ, ଏବେ ସେଥିଲାଗି ବଂଶଯାକ ମରବାକୁ ହେଲା । ଯାହା କହିଛନ୍ତି—‘ଅଥଥା ବଳମାରମ୍ଭୋ, ନିଦାନ କ୍ଷୟଃ ସମ୍ପଦ ।’ ଏମନ୍ତ ବିଚାର କରି ସେଦିନ ମନ ଦୁଃଖରେ ବଂଶଯାକ ନ ଶାଲ ନ ପିଇ ଉପବାସରେ ରହିଲେ । ଆରଦିନ ଖେଳିବା ବେଳ ହେବାରୁ ବିଦେଶୀ

ରଜାପୁଅ ଆସି ତାର ମିତକୁ ଖେଳିବା ପାଇଁ ଡାକିଲା । ମିତ ଘରେ ତ ଘରରୁଡ଼ି ପାଣି ଆଣୁଏ, ନ ଖାଇ ନ ପିଇ ଉପାସରେ ରହିଛନ୍ତି; ତଥାପି ମିତସ୍ନେହ ଗୁଡ଼ି ନ ପାରି ଯାଇ ତା ସଙ୍ଗେ ଖେଳିବାକୁ ବସିଲା । ବସିଲା ସିନା ମୁହଁରେ ଟୋପେ ପାଣି ନ ଥାଏ; କି ହସି କରି କଥା ପଦେ କହୁ ନ ଥାଏ । ଏହା ଦେଖି ରଜାପୁଅ ବୋଲିଲା, “ମିତ, ଆଜି କାହିଁକି ତୁମ୍ଭେ ମୁହଁଟି ଶୁଖେଇ ଦେଇଛ; କଣ ଦୁଃଖ ହେଲା ଭଲ କହିଲ ?” ସାଧବ ପୁଅ ଆଖିରେ ଲୁହ ତଳତଳ କରି ଯେତେ କଥା ଘଟିଥିଲା, ତା ଆଗରେ ସବୁ କହିଦେଇ ବିକଳରେ ତାକୁ କୁଣ୍ଡେଇ ପକେଇ କାନ୍ଦିଲା । ସେ ତ ରଜପୁତ୍ର ଶତ୍ରୁପୁ ତେଜରୁ କୌଣସି କଥାକୁ ତାର ଖାତର ନାହିଁ । ମିତର ଏ ବିକଳ ଦେଖି ତାକୁ ଦମ୍ଭଦେଇ ବୋଲିଲା, “ତୁମ୍ଭେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ଥାଅ, ମୁଁ ଯାଉଛି, ଦୁଇମାସ ପୂର୍ଣ୍ଣ ନ ହେଉଣୁ ଶହେ ସାତଟା ବ୍ରହ୍ମଜାତି ଘାସ ଆଣିଦେବି । ମାତ୍ର ମୋର ମାତାଙ୍କୁ ତୁମ୍ଭେ ଜାଣିତରେ ରଖିଥିବ ।” ଏହା କହି ତକ୍ଷଣେ ଘରକୁ ଯାଇ ମାତାଙ୍କୁ ବୋଲିଲା, “ତୁମ୍ଭେ ମୋତେ ଗୋଟାଏ ଗ୍ଲେଟଲେକ ସଙ୍ଗେ ମରହ ନିସାଇଲ ଯେ ଏବେ ତା ଲାଗି କେତେ କଷ୍ଟ ଆସୁଛି ।” ମାଆ ବୋଲିଲେ, “କଣ କଷ୍ଟ ଆସିଲା ?” ପୁଅ ବୋଲିଲା, “ଆଉ କହିବି କଣ, ମିତପାଇଁ ଶହେସାତ ବ୍ରହ୍ମଜାତି ଘାସ ଆଣି ନ ଦେଲେ ଏ ଦେଶ ରାଜା ତାର ବଂଶଯାକ ମାରିଦେବ ବୋଲି ଦୁଇମାସ କଷ୍ଟ କରୁଛି । ମୁଁ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ମିତଘର ବଂଶଯାକ ମରିବେ କି ? ଏଥିପାଇଁ ବଡ଼ଗୁରୁସେ କହିଛନ୍ତି—

ଜାଣୟାଉ ଫେଷଣେ ଭୃତ୍ୟାନ୍ ବାନ୍ଧବାନ୍ ବ୍ୟସନାଗମେ

ମିତ୍ରଂ ଗୁପ୍ତକାଳେ ଚ ଶ୍ରେୟଂ ଚ ବିଭବସ୍ୟେ ।

ମିତକୁ ତ ମୋର ଆପଦ ପଡ଼ିଛି, ମୁଁ ଏତେବେଳେ ରାଜା ପାରିବି କି ? ତୁମ୍ଭେ ଦୁଃଖ ସୁଖରେ ଥାଅ, ମୁଁ ଯାଉଛି ।” ଏହା

କହି ଉପଶୋ ଚାଲିଗଲା । ଯାଉଁ ଯାଉଁ କେତେଦୂର ଗଲା ପରେ ଏକ ନିର୍ଜନ ବନ ପଡ଼ିଲା । ସେ ଏପରି ଭୟଙ୍କର ବନ ଯେ, ଛେପ ଲାଗି ପଡ଼ିଲେ, କଉଡ଼ି କଡ଼େ ପଡ଼ିଲା ପରି, ପହଞ୍ଚି ପଡ଼ିଲେ କୁଲଟେ ପଡ଼ିଲା ପରି ଏବଂ କାଠି ଖଣ୍ଡେ ପଡ଼ିଲେ ଭିଙ୍କିଟେ ପଡ଼ିଲା ପରି ଶବ୍ଦ ଶୁଭେ । ଏମନ୍ତ ଅଗ୍ନିଅଗ୍ନି ବନସ୍ତରେ ପଶି ଯାଉଁ ଯାଉଁ ସାତଦିନ ଓ ସାତରାତି ଚାଲିଗଲା, କିନ୍ତୁ ସେ ବଣ ସରିଲା ନାହିଁ । ବେଳକୁବେଳ ଅତି ଗହନ ବନ ପଡ଼ୁଥାଏ । ଶୁକ୍ରପୁତ୍ର ସେ ନିର୍ଜନ ଅରଣ୍ୟରେ କିଛିହେଲେ ଖାଇବାକୁ ନ ପାଇ ଅତି କଷ୍ଟରେ ଚାଲି ଚାଲି ଯାଉଁ ଯାଉଁ ଖୁଣ୍ଟା ଝୁଣ୍ଟା, କଣ୍ଟା ବାଜି ଗୋଡ଼ କଣ୍ଟା ହୋଇଗଲା, ଦେହଯାକ ଚିରି ହୋଇଗଲା, ଭୋକ ଖୋଷରେ ଯେଉଁ ଜଳିଲା । ତେଣୁ ଅତି ହାଲୁଆ ହୋଇ ଆଉ ଯାଇ ନ ପାରି ଗୋଟିଏ ଅନ୍ଧଗଛ ଫୁଲରେ ପଡ଼ି ରହିଲା । ପାଖରେ ସାହା ଭରସା କେହି ନାହିଁ । କଣି କରବି, କେମିତି ଏ ବଣରୁ ପାରହେବି ବୋଲି ଜେବଳ ଇଚ୍ଛା ଦେବତାଙ୍କୁ ଏବଂ ଆପଣାର କର୍ମକୁ ସୁମରଣା କରି ହତାଶ ହୋଇ ପଡ଼ି ରହିଲା । ଏହି ସମୟରେ ବନଦୁର୍ଗା ଚାଲି ବାହାରି ଥିଲେ, ସେ ତାର ଭାଗ୍ୟବାଳକୁ ଆସି ସେହୁଠାରେ ପହଞ୍ଚି ଗଲେ । ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ରଜାପୁଅ ଆପଣାର ମାତାକୁ ଦେଖିଲା ପରି ଆନନ୍ଦ ହୋଇ ତାଙ୍କ ପାଦତଳରେ ପଡ଼ି ନିଜର ଦୁଃଖସବୁ କହିଗଲା । ତାହା ଶୁଣି ବନଦୁର୍ଗା ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ତାକୁ ଆର୍ତ୍ତସି ଦେଲେ ଯେ, ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀହସ୍ତ ଲାଗିବା ମାତ୍ରେ ରଜାପୁଅର ଦେହରେ ଯେତେ ପୀଡ଼ା ଥିଲା ସବୁ ସେହୁକ୍ଷଣି ଶୁଦ୍ଧିପାଇ ସିଂହପରି ବଳ ଓ ପରାକ୍ରମ ବଢ଼ିଗଲା । ବନଦୁର୍ଗା ବୋଇଲେ, “ତୁ ମୋର ଆଜିଠାରୁ ଧର୍ମପୁତ୍ର ହେଲା, ତୋତେ ମୁଁ ବର ଦେଉଛି ଯେ; ତୋର ସବୁଠାରେ ଜୟ ହେବ । ଅତି ଏହି ଶୁଣାଟି ଏବଂ ଏହି ମନପବନ କଠାଉ ଯୋଡ଼ିବ ନେ—ଏ

କଠାଉରେ ଚଢ଼ିଲେ ଯହିଁକି ମନ କରିବୁ ତହିଁକି ପବନ ପରି ଉଡ଼ିଯିବୁ, ତୋତେ କେହି ଗୋଡ଼ାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ଏ ଖଣ୍ଡାରେ ଯାହାକୁ ହାଣିଦେବୁ ସେ ଏକା ପ୍ରହାରକେ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ହୋଇଯିବ । ଏଠାରୁ ଆଉ ସୋଲକୋଇ ଦୂରରେ ଗୋଟିଏ ପବନ ଅଛି । ସେ ପବନ କନ୍ଦର ଭିତରେ ଘରକରି ଗୋଟିଏ ବୁଢ଼ୀ ଅସୁରୁଣୀ ଅଛି । ସେ ଅସୁରୁଣୀ ଗୋଟିଏ ଦବ୍ୟକନ୍ୟା ପାଲିଅଛି । ସେ କନ୍ୟାର ନାମ ଘାଗବତୀ । ତା ସମାନରେ ସୁନ୍ଦରୀ ମଣିଷପୁରରେ ନାହିଁ । ଦଳବରେ ସେ ବିଭ୍ରାହୋଇ ନାହିଁ । ଅସୁରୁଣୀ ନ ଥିବାବେଳେ ତୁ ସେ କନ୍ୟା ପାଖକୁ ଗଲେ, ସେ ତୋତେ ଅସୁରୁଣୀର ମୃତ୍ୟୁଭେଦ କହିଦେବ । ତୁ ଅସୁରୁଣୀ ମାରି ସେ କନ୍ୟାକୁ ବିଭ୍ରାହୋଇ ଘରକୁ ନେବୁ । ସେ କନ୍ୟା ହସିଦେଲେ ତା ମୁହଁରୁ ଗଦାଗଦା ହୋଇ ବହୁଜାତି ଘାଗ ଝିଡ଼ି ପଡ଼ୁଥିବ । ଏହା କହି ବନଦୁର୍ଗା ସେହଠାରେ କୁଆଡ଼େ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଗଲେ । ରଜାପୁଅ ବର ପାଇ ସେହି ମନପବନ କଠାଉରେ ବସି ତତକ୍ଷଣେ ଯାଇଁ ଅସୁରୁଣୀ ଘରେ ନିର୍ଭୟରେ ପହଞ୍ଚିଗଲା । ସେ ଗଲବେଳକୁ ଅସୁରୁଣୀ ବୁଢ଼ା ଘରେ ନାହିଁ, କୁଆଡ଼େ ଚରି ଯାଇଛି, ଏକା ହୋଇ ଘାଗବତୀ କନ୍ୟା ବସିଥିଲା । ସେ ରଜାପୁଅକୁ ଦେଖି ଏପରି କନ୍ଦର୍ପ ତୁଳା ସୁନ୍ଦର ଯୁବାପୁରୁଷ କାହୁଁ ଅଇଲେ ବୋଲି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ କୋମଳ ବଚନରେ ଜାତିଗୋଷ୍ଠ ଆଦି ସବୁକଥା ପଚାରିଲା । ରଜାପୁଅ କିଛି ଗୋପନ ନ କରି ତାର ଯାବତ କଥା କହିଦେଲା । ଘାଗବତୀ ବୋଲିଲା, “ସବୁ ଭଲ ହେଲା, ମୋର ଭାଗ୍ୟକୁ ଆସି ତୁମ୍ଭେ ମିଳିଲ, ମୁଁ ଆଜିଠାରୁ ତୁମ୍ଭର ଭାଷା ହେଲି । ମାତ୍ର ମୋତେ ଯେଉଁ ଅସୁରୁଣୀ ବୁଢ଼ା ପାଲିଅଛି, ସେ ବଡ଼ ଦୁଷ୍ଟ, କାହାର ହାତରେ ମରିବ ନାହିଁ । ତାକୁ ବେତାଳମାନେ ଡରୁଛନ୍ତି ସେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଦେଖିଲା ମାତ୍ର ପାଗଲ କଦଳୀ ଖାଇଲା ପରି

ଟିକ୍ କରି ଗଲିଦେବ । ମୁଁ ତୁମ୍ଭକୁ ତା ଆଗରୁ ଦିନେ ଦୁଇଦିନ
 ଅବା ଲୁଚେଇ ରଖି ପାରିବି । ଆଜି ତେଣିକି ରଖିଦାର ମୋର
 ଉପାୟ ନାହିଁ । ସେ ବାସନା ବାରି ବାରି ଖୋଜି ଖାଇଦେବ ।”
 ରଜାପୁଅ ବୋଇଲା, “ତୁମ୍ଭେ ଦୁଇଦିନ ମୋତେ ଲୁଚେଇ ରଖି
 ପାରିଲେ ମୁଁ ତିନିଦିନ ସେ ଦୁଷ୍ଟା ଅସୁରୁଣୀକୁ ନିଶ୍ଚୟ
 ମାରିଦେବି ।” ଏହା ଶୁଣି ସ୍ତ୍ରୀରାଜା ବଡ଼ ଆନନ୍ଦ ହୋଇ
 ରଜାପୁଅକୁ ଅନେକ ଚର୍କାକରି ତା ସହିତ ଗାନ୍ଧବ ମନ୍ଦିରରେ ବାନ୍ଧି
 ଦେଲା । ଦୁହେଁ ନାନାଦି ଖେଳ କୌତୁକରେ ସେ ଦିନକ ଶେଷ
 କଲେ । ରାତିକି ଅସୁରୁଣୀ ଆସିବ ବୋଲି ସ୍ତ୍ରୀରାଜା ସେ
 ରଜାପୁଅକୁ ମନ୍ଦିରରେ ଗୋଟିଏ ମାଛ କରି ଗୁଲ ସନ୍ଧିରେ
 ବସେଇ ଦେଇଛି । ରାତି ଦଣ୍ଡେ ହେଲାଣି ଅସୁରୁଣୀ ବୁଢ଼ୀ ଆସି
 ଛଳଛଳ ହୋଇ ଏଣେତେଣେ ଚାହିଁ ବୋଇଲା, “କିଲେ ଝିଅ
 ଆଜି କଣ ଘରଟାଯାକ ନର ନର ବାସୁଛି, କୁଠେଇ କଣ ଅପୂର୍ବ
 ପଦାର୍ଥ ଲୁଚେଇ ରଖିଛି କି ? ସ୍ତ୍ରୀରାଜା ରାତିଗଲା ପରି ଚାହିଁ ଲାଜି
 ହାଡ଼ିହୋଇ ବୋଇଲା, “ମଲା ଲେ, ତୋର ଏହି ପୋଡ଼ାଗୁଣ
 କେବେ ଯିବ ନାହିଁ । ମୁଁ ଏ ଅସୁରୁଣୀ ଘରେ ନର ଗୁଡ଼େ କାହିଁ
 ଆଣି ଲୁଚେଇ ରଖିବି । ଯେବେ ମୋତେ ଖାଇବାକୁ ତୋର ମନ୍ଦ
 ହେଉଛି, ତେବେ ଖାଇ ଦେ । ଆଜି ଏତେ କାହିଁକି କହୁଛୁ ।”
 ଅସୁରୁଣୀ ଜିଭ କାମୁଡ଼ି ଦେଇ ବୋଇଲା, “କିଲେ, କି ବୋଇଲୁ,
 ତୁ ମୋର ଜୀବନ ଧନ, ମୁଁ ତୋତେ ଖାଆନ୍ତି, ତୋ ଆଉଳି
 ବାଉଳି ମୋତେ ଦେ, ଆଜି ଦିନେ ଏ କଥା କହିବୁ ନାହିଁ ।
 ମୋତେ ବଡ଼ ଶୋଷ କରୁଛୁ, କଣ ମୁଁ ଯେ ପିଇବାକୁ ଦେଲୁ ।”
 ଏହା ଶୁଣି ସ୍ତ୍ରୀରାଜା ପେଟ ତୋରଣୀ କୁଣ୍ଡା ଗୋଳି ହାଣ୍ଡିଏ ଆଣି
 ଥୋଇଦେଲା । ଅସୁରୁଣୀ ସେ ହାଣ୍ଡିକ ତଳତଳ କରି ପିଇଦେଇ
 ଖଣ୍ଡେ କମ୍ବଳ ପକାଇ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲା । ପୁଣି ସକାଳୁ ସେ ଉଠି

ବୋଇଲ, “ଆଲେ ହିଅ, ମୁଁ ଯାଉଛି, ଏଥର ସାତଦିନ ଲେଖି
 ଆସିବି ।” ଏହା କହି ରୁଲିଲେ । ସ୍ୱାବଦ୍ଧତା ତ ଅସୁରୁଣୀ
 ମାୟା ଜାଣେ, ସାତଦିନକୁ କହିଗଲେ ସେହି ଦିନ ଆସିବ,
 ସେହି ଦିନ ଆସିବ ବୋଲି କହିଗଲେ ଅଠ କି ଦଶ ଦିନରେ
 ଆସିବ । ତେଣୁ ସେ ଜାଣିଲ ଯେ, ଆଜି ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବ । ତହିଁକି
 ସତର୍କ ହୋଇ ଅସୁରୁଣୀ ଯିବା ଉତ୍ତରୁ ରଜାପୁଅକୁ ପୁନଃପରି ମନୁଷ୍ୟ
 କରିଦେଇ ବୋଇଲ, “ଦେଖିଲ ନା ଅସୁରୁଣୀର ପ୍ରତାପ ?”
 ରଜାପୁଅ ବୋଇଲ, “କିଟା କଣ କରି ପାରିବ ଯେ, ତୁମେ
 ତୁମ୍ଭରେ କାହିଁକି ଏତେ ଡରୁଛ ? ସେ ଆସିଲେ ତାକୁ ଆଜି
 ପାମିଲା ପାମିଲ କରି ପରୁରଦଟି ତାର ମୁଣ୍ଡ କେଉଁଠାରେ ଅଛି ।
 ଯେବେ ସେ କହିଦେବ, ମୁଁ ତାକୁ ଅକ୍ଳେଶରେ ମାରିଦେବି ।”
 ଆସି, ଆଜି ମୁଁ ପରୁରେ, ଦେଖିବା କଣ ହେବ ? ଏମନ୍ତ
 ବାସନ୍ତ କରି ସେ ଦୁହେଁ ଗାଧୁଆ ପାଧୁଆ ଶିଆଣିଆ କରି ନାନା
 କୌତୁକରେ ବୁଲୁବୁଲି କଲେ । ପୁଣି ଦିନ ଦୁଇଘଣ୍ଟା ଆଉଁ ଆଉଁ
 ସେ କନ୍ୟା ରଜାପୁଅକୁ ଆଗଦିନ ମରି ମାଛୁଟିଏ କରି ଲୁଚେଇ
 ଦେଲା । ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳକୁ ସତକୁ ସତ ଅସୁରୁଣୀ ଆସି ଦୋଇଲ
 “କିଲେ ହିଅ, ତୁ ସିନା କହିଲେ ଲେଖି ଚଳିବୁ, ମୋତେ
 କାହିଁକି ଘରଟାଧାକ ନର ନର ବାସୁଛି ।” ସ୍ୱାବଦ୍ଧତା ବୋଇଲ,
 “ନାହିଁ ଲେ ମା, ତୋର କଣ ରୋଗ ହେଲାଣି; ତୁ ନିଶ୍ଚୟ ଅଳ୍ପ
 ଦିନରେ ମରିଯାଇ ମୋତେ ଭସେଇ ଦେଇଯିବୁ । ତୋର ଯେବେ
 ରୋଗ ନୋହୁଆନ୍ତା ତୁଚ୍ଛାରେ କାହିଁକି ତୋତେ ସବୁଦିନେ ନର
 ନର ବାସନ୍ତା ?” ଏହା କହି ସେ ବାସନ୍ତୀ କାନ୍ଦିଲା ପରି କାନ୍ଦିଲା
 ଯେ, କହିଲେ ନ ସତେ । ଅସୁରୁଣୀ ତାକୁ କୋଳରେ ବସାଇ
 ବୋଇଲ, “ନାହିଁ ଲେ ହିଅ, କାହିଁକି ଏତେ ବକଳ ହେଉଛୁ,
 ମୁଁ କଣ ଏମିତି ତୁମ୍ଭ ମରିଯିବି, ମୋର ମରଣ କେତେ କଷ୍ଟରେ

ଅଛି ।” । ପ୍ରାସବଜ୍ର ବୋଲିଲା, “ମା ! ତୋତେ ମୋ ଶୁଣି, ମୁଁ କେତେ କାହାକୁ କହିବି ନାହିଁ, ତୁ କିମିତ ମରବୁ କହିଲୁ, ମୁଁ ହେଲେ ଟିକେ ଜାଣିଥିବି ।” ଅସୁରୁଣୀ ବୋଲିଲା, ତେଠାରେ କ’ଣ ମୋର କପଟ ଅଛି ଯେ ମୁଁ ତୋତେ କହିବି ନାହିଁ । ତୁ ଯେବେ ଶୁଣିବାକୁ ମନ କରୁଛୁ ତେବେ ଶୁଣୁ କହୁଛୁ—ଏହି ପବନର ଆଉ ପାଖରେ ଗୋଟିଏ କନ୍ଦର ଅଛି । ସେ କନ୍ଦର ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଲୁହାର ଖମ୍ବ ଅଛି । ଖମ୍ବ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ରୂପା ଫରୁଆ ଅଛି । ସେ ରୂପା ଫରୁଆ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ସୁନା କୁକୁଡ଼ା ଅଛି । କେହି ଯେବେ ସେଠାକୁ ଯାଇ ଟ୍ରୋ ଧରି ହାଣ୍ଡିବ ଯେ ଏକା ଗୁଡ଼ିକରେ ଲୁହା ଖମ୍ବଟା ଦୁଇ ଫାଳ ହୋଇଯିବ । ସେ ଦୁଇ ଫାଳ ହେବାପରେ ମୁଁ କେଉଁଠି ଥିବି ତାହା ମତେ ଜଣା ପଡ଼ିଯିବ, ମୁଁ ପବନ ବେଗରେ ଧାରି ଆସିବି । ମୁଁ ଅସୁ ଅସୁ ସେ ଫରୁଆଟି ଧରି ଧାରି ପଳାଇବି । ମୁଁ ତା ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଇ ଥିବି । ଯେବେ ଗୁରୁଧ୍ବଜ ଭିତରେ ତାକୁ ଧରି ପାରିବି ତେବେ ତାକୁ ମାରି ମୁଁ ଖାଇଦେବି । ପୁଣି ଫରୁଆଟି ଆଣି ସେଇଠି ରଖିଦେବି । ଯେତେ ମୁଁ ଧରି ନ ପାରିବି, ସେ ଗୁରୁଧ୍ବଜରୁ ଅଧିକ ବଳିଯିବ ତା ହେଲେ ସେ ଫରୁଆରୁ ସୁନାକୁକୁଡ଼ା କାଢ଼ି ତାର ଦେକଟି ମୋଡ଼ିଦେବ ଯେ, ମୁଁ ହାତେ ଜିବି କାଢ଼ି ମରିଯିବି । ମୋର ମରଣ ତ ଏତେ ଅସାଧରେ ଅଛି, ଏହା ତ କେହି ଜାଣି ନାହାନ୍ତି । କାହାର ଏତେ କ୍ଳେଶ ହେବ ଯେ ସେ ମୋତେ ମାରବ, ମୁଁ ମରିବି ? ତୁଛ କଥାକୁ ତୁ କାହିଁକି କାନ୍ଦୁଛୁ ?” ଏହା ଶୁଣି ପ୍ରାସବଜ୍ର ହସ ହସ ହୋଇ ବୋଲିଲା, “ଅଜ୍ଞତାରୁ ମୋର ବସୁ ଶୁଣିଗଲା; ତୁ ଆଉ ମରବୁ ବୋଲି ମୋର ଟିକେ ବସୁ ନାହିଁ ।” ତେଣୁ କଥା ଶୁଣି ଅସୁରୁଣୀ ଆନନ୍ଦରେ ଟହ ଟହ ହସିଲା । ତାହା ଦେଖି ରଜାପୁଅ ବିଗୁରଲ, କାଲିକ ତ ଏ ମରବୁ; ଅଜ୍ଞତ

କେତେ ହସିବ ହସୁଥାଉ । ଏପରି ସେ ରାତି ପାହିଗଲା । ଆରଦିନ ସକାଳୁ ଅସୁରୁଣୀ ବୋଇଲା, “ହିଅ ଲେ, ମୁଁ ଚରଚୁଲି ଯାଉଛି, ଆଜି ବେଳକୁଡ଼କୁ ଫେରି ଆସିବି ।” ଏହା କହି ସେ କୁଅଡ଼େ ଚାଲିଗଲା । ଅସୁରୁଣୀ ପଳାଇ ଯିବାର ଦେଖି ଘାସବଟା ରଜାପୁଅକୁ ପୂର୍ବପରି ମନୁଷ୍ୟ କରିଦେଇ ବୋଇଲା, “ଶୁଣିଲଟିକି ଅସୁରୁଣୀ ତାର ମୃତୁରେଦ ଯାହା କହିଲା ?” ରଜାପୁଅ ବୋଇଲା, “ଶୁଣିବାକୁ ଆଉ କିଛି ବାକି ନାହିଁ, ମୁଁ ସବୁ ଶୁଣିଲିଣି । ତୁମ୍ଭେ ନିର୍ଭୟରେ ଥାଅ ମୁଁ ଯାଉଛି, ଆଜି ଅସୁରୁଣୀଙ୍କ ମାରତେଇ ଆସିବି ।” ଏହା କହି ମନପବନ କଠାଉରେ ଚଢ଼ି ଯେଉଁ ଗୁହାରେ ଅସୁରୁଣୀର ମରଣଭେଦ ଅଛି ସେହିଠାକୁ ଚାଲିଗଲା । ଏ ସେ ଗୁହାକୁ ଯିବାମାତ୍ରେ ତେଣେ ଅସୁରୁଣୀର ରୁକୁ ଧୁକୁ ଧୁକୁ ହେଲା; ଘନ ଘନ ହାଇ ଆସିଲା । ସେ ଯେତେବେଳେ ଶେଷରେ ହାଣି ଲୁହା ଖମ୍ବଟାକୁ ଦୁଇଫାଳ କରିଦେଲା, ସେତେବେଳେ ଅସୁରୁଣୀ ଝଲକେ ରକ୍ତ ବାନ୍ତିକରି, “ଆଲେ କିଏ ମୋତେ ମାରବାକୁ ଗଲା ଲେ ବୋଲି ରଡ଼ିଟାଏ କରି ପବନ ବେଗରେ ଦଉଡ଼ି ଅଇଲା । ରଜାପୁଅ ତ ପୂର୍ବରୁ ସବୁ ଶୁଣିଥିଲା । ତେଣୁ ହାଣିଦେବା ମାତ୍ରେ ଲୁହା ଖମ୍ବଟା ଯେମିତି ଦୁଇଫାଳ ହୋଇଗଲା, ସେମିତି ଫରୁଆଟା ଧରି ମନପବନ କଠାଉରେ ଚଢ଼ି ଉଡ଼ି ପଳାଇଲା । ଅସୁରୁଣୀ ତା ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଇଛି । ସେ ଅସୁରୁଣୀ ଯେତେ ବେଗରେ ଧାଇଁଲେ ସୁଦ୍ଧା ତାକୁ ଆଉ ଧରି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଭଗଦଶ୍ଚ ଭିତରେ ରଜାପୁଅ ଖୋଲଯୁଣ ବାଟ ଡେଇଁଗଲା । ସେ ଯେମିତି ଖୋଲଯୁଣ ଡେଇଁଗଲା ସେମିତି ଅସୁରୁଣୀ ଆଉ ଧାଇଁ ନ ପାରି ବହୁତ ପଛରେ ରହିଗଲା । ତାହା ଦେଖି ରଜାପୁଅ ତର ତର ହୋଇ ଫରୁଆଟି ଭାଙ୍ଗିଦେଇ କୁକୁଡ଼ାଟିର ମୁଣ୍ଡଟି ମୋଡ଼ି ଦୁଇ ଖଣ୍ଡ କରିଦେଲା । ଅସୁରୁଣୀ ପୃଥ୍ବୀ ଫାଟିଗଲା ପରି ରଡ଼ିଟାଏ କରି

ଜିତ ହାତେ କାମୁଡ଼ା ଦେଇ ମରଣଲୀ । ମରିଯିବାର ଦେଖି
ରଜାପୁଅ ଘ୍ରାସବତୀ ପାଖକୁ ଯାଇ ତାକୁ ଅସୁରୁଣୀ ମରବାର କହି
ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ସେହି ମନପବନ କଠାଉରେ ବସି ନିଜ ଘରକୁ
ଗୁଲିଗଲି । ପୁଅ ଅପୂର୍ବସୁନ୍ଦର ବୋହୂଟିଏ ନେବାର ଦେଖି
ପଦ୍ମାବତୀରାଣୀ ଆନନ୍ଦରେ ସେ ବୋହୂକୁ ବଦେଇ ଘରକୁ ନେଇ
ରଖିଲେ । ଆରଦ୍ଦିନ ରାଜପୁତ୍ର ସେ କନ୍ୟା ସଙ୍ଗେ ପଶା ଖେଳିଲା ।
ଖେଳୁ ଖେଳୁ ସେ ଖେଳରେ ରଜାପୁଅ ହାରିଯିବାରୁ ଘ୍ରାସବତୀ
କର କର ହସିଦେଲା ଯେ ତା ଭୁଣ୍ଡରୁ ଖଦ ଖଦ ହୋଇ ବୁଲୁଜାତ
ଘ୍ରାସ ବୋହେ ଖସି ପଡ଼ିଲା । ତାହା ଦେଖି ରଜାପୁଅ ମୋର କାର୍ଯ୍ୟ
ସିଦ୍ଧ ହେଲା ବୋଲି ଆନନ୍ଦରେ ସେ ଘ୍ରାସଯାକ ଗୋଟେଇ ନେଇ
ବାକ୍ସରେ ରଖିଦେଲା । ତହିଁରୁ ଶହେ ସାତଟି ଧରି ମିତ ପାଖକୁ
ଯିବାକୁ ବାହାରିଲା । ଘ୍ରାସବତୀ ବୋଲିଲା “ଏହା କାହାକୁ ଦେବାକୁ
ନେଉଛ ? ରଜାପୁଅ ବୋଲିଲା ମୁଁ ଏ ଘ୍ରାସତକ ନେଇ ମୋର
ଜଣେ ମିତ ଅଛନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ଦେବି, ସେ ନେଇ ଏ ଦେଶରଜାକୁ
ଦେଲେ ରଜାହିଅ ମାଲ କରି ବେକରେ ଲଗେଇବ ।” ଏହା
ଶୁଣି ଘ୍ରାସବତୀ ବୋଲିଲା, “ଯେବେ ରଜାହିଅ ମାଲଗୁଛି
ଲଗେଇବ ବୋଲି ଶ୍ରଦ୍ଧା କରିଛି, ମୋର ଗୋଟିଏ ପାରିଜାତ
ଫୁଲ ଅଛି, ସେଇଟି ନେଇଥା ଯେ ମାଲରେ ମେରୁ କରି ଗୁଳିଲେ
ଦଡ଼ ପସନ୍ଦ ଦଶିବି ।” ଏହା କହି ପାରିଜାତ ଫୁଲଟି ଦେଲା ।
ରଜାପୁଅ ତାହା ସବୁ ନେଇ ସାଧବ ପୁଅକୁ ଦେଲା । ସାଧବପୁଅ
ତା’ର ବାପକୁ ଦେଲା । ସେ ନେଇ ରଜାଙ୍କୁ ଦେଲା । ରଜା ବଡ଼
ସନ୍ତୋଷରେ ସୌଦାଗରକୁ ଚଉଦ ଖଣ୍ଡ ଗାଁ ଗୁରଟି ଘୋଡ଼ା
ତଳି ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର ଦେଇ ସେଗୁଡ଼ିକ ନେଇ ତାଙ୍କର
ହିଅକୁ ଦେଲେ । ରଜାହିଅ (ଚମ୍ପାବତୀ) ଆନନ୍ଦରେ ସେ
ଘ୍ରାସକୁ ଗୁଳି ଗୋଟିଏ ମାଲା କଲା, ତହିଁରେ ପାରିଜାତ ଫୁଲଟି

ମେରୁକର ଶୁଣିଲା । ଆସେ ଓଲେଇ ପେଲେଇ ହୋଇ ସେ ମାଲଟି ବେକରେ ଲମ୍ବା ଶାଘ ପାଖକୁ ଯାଇ ବୋଇଲା, “ଏଥର ମାନିଲା ପରା, ଦେଖିଲା ? ଶାଘ ବୋଇଲା, “ହଁ ଦେଖିଲୁଣି ଯେ ସେମିତି ଗୋଟେ ପ୍ରକାରେ ମାନିଲା ସିନା, ଯେତେବେଳେ ସାତଟି ପାରିଜାତ ଫୁଲରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ମାଲ ହୋଇ ସ୍ୱାର ତଳକୁ ରହନ୍ତା, ତା ହେଲେ ବଡ଼ ସୁନ୍ଦର ଦିଶନ୍ତା ।” ଏହା ଶୁଣି ଚମ୍ପାବତୀ ତାକୁ ଆଉ କିନ୍ତୁ ନ କହି ପୁଣି ଯାଇ ଆଉଥରେ ରୁପି କରି ଖୋରଲା । ଲୋକେ ତ କହନ୍ତି, ଖାଇ ଜାଣିବ ଦୁଧସର, ନାଁ ଧାଇଁ ଜାଣିବ ଗଉଡ଼ ଘର ।” ସେମିତିରେ ଥରେ ରୁପିବାରୁ ମେବେ ସ୍ତ୍ରୀମାଲ ପାଇଲା, ତେବେ କାହିଁକି ଆଉଥରେ ନ ରୁପିବ । ଯେମିତି ‘ତରେଇ ଖାଇଲା ପୋଷା ମାଛ, ନାଁ ହଲେଇ ଖାଇଲା ବରକୋଳି ଗଛ ।’ ସେମିତି ମା’ଙ୍କୁ ତରେଇବ ବୋଲି ନ ଖାଇ ନ ପିଇ ମୁହଁ ମାଡ଼ି ଶୋଇଲା । ସେ ରଜାଙ୍କର ତ ଆଉ ପୁଅ ହିଅ ନାହିଁ ସେଇ ଗୋଟିକା । ସେ ରୁପିଲର ଖୋଇବାର ଶୁଣି ପୁଣି ଯାଇ ତାକୁ ଅନେକ ଆଦର ସାଦର କରି ଖାଇବାକୁ ଡାକିଲେ । ବହୁତ ପ୍ରକାରେ ବୁଝେଇ ଶୁଣେଇ ଡାକିବାରୁ ଚମ୍ପାବତୀ ଆଖି ମଲି ମଲି କହିଲା, “ଯେବେ ମୋତେ ଏହି ପାରିଜାତ ଫୁଲରୁ ଆଉ ଶହେ ସାତଟି ଆଣି ଦେବ, ତେବେ ମୁଁ ଖାଇବାକୁ ପିବି । ନୋହିଲେ ଉପାସରେ ପଡ଼ି ପଡ଼ି ଜୀବନ ହରେଇ ଦେବି ।” ରଜା ବୋଇଲେ, “ତୁ ଏମିତି ସବୁ କଥାରେ ଅଟ୍ଟେ ହେଲେ କିମିତି ହେବ ? ଆଜି ଆଗ ଶିଅପିଆ କରି, ଦେଖିବା ! ଖୋଜା ଲୋଡ଼ା କରି କେଉଁଠାରୁ ହେଲେ ମ’ସକ ଭିତରେ ପାରିଜାତ ଫୁଲ ଅଣାଇ ଦେବି ।” ଏହା ଶୁଣି ଚମ୍ପାବତୀ ବୋଧହୋଇ ଖାଇବାକୁ ଗଲା । ରଜା ସେହି ସୌଦାଗରକୁ ଡକାଇ ବୋଇଲେ, “ତୁ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଥରକୁ ଥର ଅଛା ହଇରାଣି କରୁଛୁ । ଆମେ ତୋତେ ସ୍ତ୍ରୀ ଆଣି ଦେ ବୋଲି ସିନା କହିଥିଲୁ,

ତୁ ତା ସଙ୍ଗେ ପାରିଜାତ ଫୁଲଟିଏ କାହିଁକି ଦେଲୁ । ଯେବେ ଦେଲୁ ତେବେ ମାସକ ଭିତରେ ଆଉ ଶହେ ସାତଟି ପାରିଜାତ ଫୁଲ ଆଣିଦେବୁ । ନ ଦେବୁ ବୋଲିଲେ ମୋର ହିଅ ମରବ, ମୁଁ ସେଥିପାଇଁ ତୋର ବଂଶଧାକ ମରାଇଦେବି ।” ଏହା ଶୁଣି ସୌଦାଗରର ତାକୁ ରକତ ତଳିପାକୁ ଖସି ପଡ଼ିଲା । କହିବାକୁ ତ କଥା ନାହିଁ । ଯାହା ବୋଲନ୍ତି—‘ରଜା ଗୋଜା ହିଅଙ୍କ ବର, ଏ ତଳିକି ନାହିଁ ଉଠୁର ।’ ସେମିତି ସୌଦାଗର ଆଉ କଣ କରବ, ସେ ଯେ ଅଜ୍ଞା କହି ଫେରି ଆଇଲା । ଘରେ କହିବାରୁ ବଂଶଧାକ ତାକୁ ନାନା ପରାବଦ କରି ଗାଳିଦେଲେ । ପୁଅମାନେ ବୋଇଲେ, “ଆମର କଣ ଅବା ନ ଥିଲା. ତୁ ଲୋଭ କରି ପ୍ରଥମେ ଘାବୁଟି ନେଇ ଦେବାରୁ ସିନା ଏତେ କଥା ଲାଗିଛି; ନୋହୁଲେ ତ ଆମ ସୁଖେ ଆମେ ଥାନ୍ତେ କାହିଁକି ଏତେ ପ୍ରମାଦ ପଡ଼ନ୍ତା ?” ଏପରି ନାନାଦି ଗାଳି ଦେଉଛନ୍ତି, ସେତକି ବେଳକୁ ଏ ବିଦେଶୀ ରଜାପୁଅ ଯାଇ ସେ ଗାଳିଯାକ ଶୁଣି ବୋଇଲା, “କାହିଁକି ବୁଢ଼ାଟାକୁ ଏତେ ଗାଳି ଦେଉଛ ନେ, ତମକୁ ସିନା ଏ କଥାଟା ପଦ୍ମ ପରି ଲଗୁଛି, ମୁଁ ଯାଉଛି ଶହେ ସାତଟି ପାରିଜାତ ଫୁଲ କେଉଁଠୁ ହେଲେ ଆଣିଦେବି ।” ଏହା କହି ସେଠାରୁ ଲେଉଟି ଆସି ଘାବୁବଢ଼ାକୁ ବୋଇଲା, “ତୁମେ ଶାଶୁ ବୋହୂ ଦୁହେଁ ଅନନ୍ଦରେ ଥାଅ, ମୁଁ ଯାଉଛି ମୋର ମିତ ପାଇଁ ପାରିଜାତ ଫୁଲ ଶହେ ସାତଟା ଆଣିଲେ ଆସିବି ।” ଘାବୁବଢ଼ା ବୋଇଲା “ପାରିଜାତ ଫୁଲ ତ ସ୍ୱର୍ଗ ବନା ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରରେ ନାହିଁ । ତୁମେ କେଉଁଠୁ ପାଇବ ଯେ ଯାଉଛ ? ଯେବେ ଆଣିଦେବ ବୋଲି ମିତ ବାପାଙ୍କୁ କହି ଆସିବ ତେବେ ମୁଁ ଗୋଟିଏ କଥା କହିବି କର । ମୋର ସାନ ଭଉଣୀ ପାରିଜାତ କନ୍ୟା, ସେ ହସିଲେ ପାରିଜାତ ଫୁଲ ହୁଏ । ତୁମେ ଯେଉଁ ଅସୁରୁଣୀକ ମର ମେ’ତେ ଆଣିଲ, ତାର ସାନ ଭଉଣୀ ସେ କନ୍ୟାକୁ ପାଳିବି. ଯେବେ ସେ

ଅସୁରୁଣୀକୁ ମାରି ତାକୁ ଆଣି ପାରିବ ତାହା ହେଲେ ପାରିଜାତ ଫୁଲ ଯେତେ ଭଜା ତେତେ ପାଇବ ।” ରଜାପୁଅ ବୋଇଲା, “ସେ କନ୍ୟାକୁ ଅସୁରୁଣୀ କେଉଁଠାରେ ରଖିଛି ?” ଦ୍ଵାରବତୀ ବୋଇଲା, ସେ ଅସୁରୁଣୀର ଘର ମଳୟ ପର୍ବତରେ । ମାତ୍ର ଯିବ ଯେ, ଅସୁରୁଣୀ ନ ଥିଲା ବେଳେ ତା ଘରକୁ ଯାଇ ମୋର ଭଉଣୀଙ୍କ ସବୁ କଥା କହିଲେ ସେ ଅସୁରୁଣୀର ମୃତ୍ୟୁଭେଦ କହିଦେବ ।” ଏହା ଶୁଣି ରଜାପୁଅ ଶତ୍ରୀଧର ମନପବନ କଠାଉରେ ବସି ମଳୟ ପର୍ବତକୁ ଚାଲିଗଲା । ଦଇବରେ ଏ ଗଲବେଳକୁ ଅସୁରୁଣୀ ଘରେ ନାହିଁ, କୁଆଡ଼େ ଚାଲି ଯାଇଛି । ପାରିଜାତ କନ୍ୟା ଏକାହୋଇ ବସିଥିଲା । ରଜାପୁଅ ତା ପାଖକୁ ଯାଇ ଯେତେ ବାଗରେ ଦ୍ଵାରବତୀ କନ୍ୟାକୁ ଆଣିଥିଲା, ତାକୁ ସବୁ କହିଲା । ତାହା ଶୁଣି ପାରିଜାତ କନ୍ୟା ବଡ଼ ଆନନ୍ଦ ହୋଇ ତା ଗଳାରେ ଫୁଲମାଳ ଦେଇ ତାକୁ ବରଲା । ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ପିଠାପଣା ଖାଇବାକୁ ଦେଲା । ଦୁହେଁ ନାନାଦି ଖେଳ କୌତୁକରେ ସେ ଦିନଯାକ ଚାଲିଲେ । ତହିଁପରେ ସେ କନ୍ୟା ଆଖିରେ ଲୁହ ତଳି ତଳି କରି ବୋଇଲା, ସବୁ ହେଲା, ତମେ ମୋତେ ବିଭା ହେଲ ଯେ, ହେଲେ କଣ ହେବ ! ଭଲଗେ ତ ଅସୁରୁଣୀ ଅଇଲେ ପାରିଲା କଦଳୀ ପରି ତମକୁ ଗିଳିଦେବ । ମୁଁ ସିନା ବିଧବା ହେବି ।” ରଜାପୁଅ ବୋଇଲା, “ଏହି କ୍ଷର କଥାକୁ ତୁମେ କାହିଁକି ଏତେ ଡରୁଛ, ମୁଁ ବିଚାରଲେ ଯଶକରେ ସେ ଅସୁରୁଣୀକି ମାରିଦେବ ।” ପାରିଜାତ କନ୍ୟା ବୋଇଲା, “ନାହିଁ ନା, ତୁମ୍ଭ ଗର୍ବ ଗୁଡ଼େ କାହିଁକି କହୁଛ ? ତାକୁ ତ ଭୟ ଚୟ ହେଲେ ମାରି ପାରିବେ ନାହିଁ, ତୁମେ କେମିତି ମାରିବ ?” ରଜାପୁଅ ବୋଇଲା, “ଆଜି ସେ ଅଇଲେ କଲ କଉଁଶଲ କରି ତାର ମୃତ୍ୟୁ କିପରି ହେବ ତାକୁ ପଚାର । ଆମ୍ଭର ଭାଗ୍ୟବଳରୁ ସେ ଯେବେ କହିଦିଏ ତା ହେଲେ ମୁଁ

ତାକୁ ଅକ୍ଳେଶରେ ମାରଦେବ । ଏହା ଶୁଣି ସେ କନ୍ୟା ମନ୍ଦବଳରେ ରଜାପୁଅକୁ ଗୋଟିଏ ମଣାକର ଭାଡ଼ ଉପରେ ରଖି ଦେଲା । ଘଡ଼ଏ ଗଲାବେଳେ ଅସୁରୁଣୀ ଘରକୁ ଆସି କଣ ବାସନା ବାରି ଗର୍ଜନ କରି ବୋଇଲା, “କି ଲେ ହିଅ ! ଆଜି କାହିଁକି ତୋ ଘରଟାଯାକ ନର ନର ବାସୁଛି ? ହିଅ ବୋଇଲା, “ମଲା ମୋର କଣ ନର ନର ବାସୁଛି, ମତେ ଖାଇବାକୁ ତୋର ମନ ହେଲାଣି ।” ଅସୁରୁଣୀ ବୋଇଲା, “କି ଲେ କି ବୋଇଲା, ତୁ ମୋର ଜୀବନ ସଙ୍ଗାଳି । ମୁଁ ତତେ ଖାଇବି, ଆଉ ଏମିତି ଦିନେ କହୁବୁ ନାହିଁ ।” ଏହା ଶୁଣି ସେ କନ୍ୟା ମିଛରେ କାନ୍ଦିଲା ପରି ଟିକେ ସକ ସକ ହୋଇ ବୋଇଲା, “ମା ଲେ; ମୁଁ ଆଜି ସପନ ଦେଖିଲି ତୁ ମରିଗଲା ବୋଲି, ସତେ କଣ ତୁ ମରିଯାଇ ମତେ ଭସେଇ ଦେବୁ କି ? ଅସୁରୁଣୀ ବୋଇଲା, “ମତେ କିଏ ମାରବ ଲେ—ସାତ ସମୁଦ୍ର ଦରିଆ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଦାସିଦଣ୍ଡି ଅଛି, ଦାସିଦଣ୍ଡି ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ସିନ୍ଦୂଳ ଅଛି, ସିନ୍ଦୂଳ ଭିତରେ ଫରୁଆ ଅଛି, ଫରୁଆ ଭିତରେ ଅଡୁଆ ବାଳ ଅଛି, ତହିଁରେ ଗୋଟିଏ ଉକୁଣୀ ଅଛି, କିଏ ଯେବେ ସେଠାକୁ ଯାଇ ଶଙ୍ଖାରେ ଗୋଟିଏ ଟୁଟ ହାଣିବ ସେ ଦାସିଦଣ୍ଡି ଅଗେରା ସବୁ ଛାଡ଼ି ଉକୁଣୀଟି ଦୁଇଗଡ଼ ହୋଇଯିବ, ତା ହେଲେ ମୁଁ ମରିବି । ନୋହୁଲେ ତ ହରି ବ୍ରହ୍ମା ହେଲେ ମାରି ପାରିବେ ନାହିଁ । ତୁ କାହିଁକି ତୁମ୍ଭରେ ସପନ ଧନକୁ କୁଣ୍ଡି ପାଡ଼ୁଛୁ ।” ଏପରି କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇ ଶିଆସିଆ କରି ଶୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ରାତି ପାହୁବାରୁ ଅସୁରୁଣୀ କୁଆଡ଼େ ଚାଲି ବୁଲି କରିବାକୁ ପଳେଇଲା । ସେ ଅନ୍ତର ହେବାର ଦେଖି ପାରିଜାତ କନ୍ୟା ରଜା ପିଲାକୁ ମନ୍ତ୍ରଷ୍ଟ୍ର କରି ଦେଇ ବୋଇଲା, “ଶୁଣିଲ ନା ଅସୁରୁଣୀ ଯାହା କହୁଲା ।” ରଜାପୁଅ ବୋଇଲା, “ମୁଁ ସବୁ ଶୁଣିଛି, ତୁମ୍ଭେ ଆଉ କହୁବାକୁ ନାହିଁ,

ଯାଉଛି ଅଳ୍ପ ଏକା ତାକୁ ମାର ଦେବ ।” ଏହା କହି ମନପବନ
 କୋଉରେ ବସି ସାତ ସମୁଦ୍ର ଦରଅ ଭିତରକୁ ଶୂନ୍ୟମାର୍ଗରେ
 ଉଡ଼ିଗଲା । ସେଠାକୁ ଯେମିତି ଗଲା ସେମିତି ଖଣ୍ଡା ଧରି ହାଣିଲ
 ଯେ ଏକା ଚୋଟକରେ ଦାସିଦଣ୍ଡି ଅଗେରା ଛୁଡ଼ି ଉକୁଣୀଟି
 ଦୁଇଢେଇ ହୋଇଗଲା । ସେ ହାଣି ଦେଲା ବେଳକୁ ଏଣେ ଆଉ ଅଛି
 କି, ଅସୁରୁଣୀଟା ଝଲକେ ରକ୍ତ ବାନ୍ତି କରି ଛଟପଟ ହୋଇ ହାତେ
 ଲମ୍ବରେ ଛାଡ଼ି ମରଗଲା । ରଜାପୁଅ ତପଣେ ଉଡ଼ିଆସି ସେ
 କନ୍ୟାକୁ ଧରି ଘରକୁ ଚାଲି ଆସିଲା । ଘରକୁ ଆସିବାରୁ
 ଦୁଇଭଉଣୀପାକ ସୁଖ ଦୁଃଖ ପଚାର ପଚାରି ହୋଇ ହସି ମାତି
 ମହାଆନନ୍ଦରେ ରହଲେ । ପୁଅ ଆଉ ଗୋଟିଏ ବୋହୂ ଆଣିବାର
 ଦେଖି ପଦ୍ମାବତୀ ରାଣୀର ଛତି କୁହେ, ମୋଟ ହୋଇଗଲା । ଆନନ୍ଦ
 କହିଲେ ନ ସରୋ ଏଥର ସେ ଦିନକ ଗଲା । ଆଉ ଦିନ ସେ
 ଦୁଇ କନ୍ୟାଙ୍କୁ ସଙ୍ଗେ ପଶା ଖେଳୁ ଖେଳୁ ରଜାପୁଅ ହାରିଲା ।
 ଖେଳରେ ନିଜର ଫତିକୁ ଜଣିବାରୁ ସେ ଦୁହେଁ ଆନନ୍ଦରେ ଟହ
 ଟହ ହସିଦେଲେ ଯେ ଏଣେ ସ୍ଥାନ ତେଣେ ପାରିଜାତ ଫୁଲଗୁଡ଼ାକ
 କୁଢେଇ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ରଜାପୁଅ ତହିଁରୁ ଗହେ ସାତଟା ଫୁଲ
 ନେଇ ସୌଦାଗରକୁ ଦେଲା । ସୌଦାଗର ନେଇ ତାଙ୍କ
 ଦେଶ ରଜାଙ୍କୁ ଦେଲା । ରଜା ଆଉ ଧନରହୁ କଣ ଦେବେ,
 ସନ୍ତୋଷରେ ସୌଦାଗରକୁ ନିଜ ରାଜ୍ୟରେ ମନ୍ତ୍ରୀକରି ଫୁଲତଳ
 ନେଇ ଝିଅକୁ ଦେଲେ । ତମାବଳୀ ସେ ଫୁଲରେ ମାଲ ଗୋଟିଏ
 ଗୁଡ଼ି ଅଇ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନମାଲ ପିନ୍ଧିଥିଲା ତାର ତଳକୁ ଲଗେଇ
 ଶାଶ୍ୱତି ବୋଇଲା, “ଦେଖିଲୁ, ଏଥର ମାନିଲା ପର ।” ଶାଶ୍ୱ
 ବୋଇଲା, “ହଁ ବଡ଼ ସୁନ୍ଦର ମାନିଲା ମୋ, ହେଲେ କଣ ହେବ,
 ତୁ ଏ ବେତୁଣୀ ହେବାର କଥାଟା ବାନ୍ଧିଗ୍ରାସକି ପୋଷିଲା ପର
 ନା ଆଉ ଫଳ ଅଛି କି ।” ଏହା ଶୁଣି ତମାବଳୀ କୋପରେ

ଅଣି ଯେ ଡକ ନାଲକର ବୋଲନ୍ତି, “କଲେ ତାହାଣି, ମତେ ଯା
କାହିଁକି କହିଲୁ ?” ଶାଶୁ ବୋଲନ୍ତି, “ସତ କହିଲେ ମଣିଷ
ଚଳେ, ସେଥିପାଇଁ ସିନା ରାଜି ପାଉଛି । ଯତ କହିଲେ ତୋର ଏ
ଦେଶଟା କାହାକୁ ଦେଖାଇବୁ ଯେ । ଯେବେ ବିଭା ହୋଇଥାନ୍ତୁ
ତେବେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଦେଖାଇଲେ ସେ ଦେଖି ଆନନ୍ଦ ହୁଅନ୍ତେ । ତୁ
ଯେବେ ମୋ କଥାକୁ ମାନିଥିବୁ ତାହାହେଲେ କହିବି, ନୋହିଲେ
ମତେ କି ଲେଡ଼ା ।” ଚମ୍ପାବତୀ କହିଲୁ, “ମୁଁ ତୋ କଥା ନିଶ୍ଚୟ
ମାନିବି ଭଲ କଣ କହିବୁ କହ ତ ।” ଶାଶୁ ବୋଲନ୍ତି “ଯେଉଁ
ପୁରୁଷ ଏ ବ୍ରହ୍ମଜାତ ପୁରୁଷ ଓ ପାରଜାତ ଫୁଲ ଆଣି ଦେଇଛି ତୁ
ଯେବେ ତାକୁ ବିଭାହୋଇ ପାରିବୁ ତା ହେଲେ ଏ ବେଶୁପାୟାକ
ସୁନ୍ଦର ହେବ । ନୋହିଲେ ଶୁଶାନ-ପୁତ୍ରପର ଯେଉଁଠି ଫୁଟି ସେଠି
ହେଉଥିବ ନା ।” ଚମ୍ପାବତୀ ବୋଲନ୍ତି, “କଲେ, ଏ ମତେ ଆଶ୍ଚ
କହିବୁ, ମୁଁ ରଜା ହେଉ ହୋଇ ଯାଏବଟାକୁ ବିଭା ହେବ ?” ଶାଶୁ
ବୋଲନ୍ତି, “ଆଉ, ତୁ କପୁରକୁ କଥା ବୋଲନ୍ତି ପରି ଆଶ୍ଚ ଚାହିଁବୁ ।
କଲେ ସୌଦାଗରର ମୁଣ୍ଡଥୁଲୁ ଏ ପଦାର୍ଥ ଆଣିବାକୁ ।”
ଚମ୍ପାବତୀ ବୋଲନ୍ତି, ତାହାହେଲେ ଆଉ କିଏ ଆଣିବ ?” ଶାଶୁ
ବୋଲନ୍ତି, “ମାଲବ ଦେଶର କାର୍ତ୍ତିକେନ୍ଦ୍ର ବୋଲି ରାଜା । ତାଙ୍କର
ପୁଅ ନାମ ପ୍ରତାପରୁଦ୍ର; ସେହି ପ୍ରତାପରୁଦ୍ର ଆସି ଏ ଦେଶରେ
ଅଛି ଯେ, ତାର ସଙ୍ଗେ ସୌଦାଗରର ପୁଅ ସଙ୍ଗାତ ବସିଛି ।
ସୌଦାଗରକୁ ତୋର ବାପ ଆକଟ କରିଦାରୁ ଏସବୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ସେହି
ପ୍ରତାପରୁଦ୍ର ଆଣି ଦେଇଛି । ତୁ ଯେବେ ତାକୁ ବିଭାହୋଇ ପାରିବୁ
ତେବେ ତୋର ଏ ବେଶଟା ଶତେ ଗୁଣରେ ଶୋଭା ପାଇବ ।”
ଚମ୍ପାବତୀ ତ ଶୁଣିକଲେ, ଏକେଇ ସୁରଜା, ପୁଣି ତ ବିଭାହୋଇ
ନାହିଁ; ଏ କଥା ଶୁଣିବାମାତ୍ରେ ତାର ମନଟା ଉଜାଟ ହୋଇଗଲା ।
ତାକୁ ଆଉ କିଛି ରୁଚିଲା ନାହିଁ, ତସଣେ ସେ ହାର ପାରି ସବୁ

ଛୁଣ୍ଟାମୋଡ଼ା କରି ଫିଙ୍ଗି ଗୋଟାଏ ଅପମାନ ଘରରେ ମୁହଁ ମାଡ଼ି ଶୋଇଲା । ଧାଈ, ପୋଇଲି ପରିବାସୀ ଯେତେ ଡାକିଲେ ଶୁଣିଲା ନାହିଁ । ପରିଶେଷକୁ ତାର ମାଆ ଆସି ଯେତେ ଡାକିଲେ ତଥାପି ଶୁଣିଲା ନାହିଁ । ଜେମା ରୁଷିଛନ୍ତି ବୋଲି ନଗର ଯାକରେ ଚହଲ ପଡ଼ିଗଲା । ରଜା ସେ ଚହଲ ଶୁଣି ଧାଈଯାଇ ହିଅକୁ ଅନେକ ବୁଝେଇ କହୁବାରୁ ଚମ୍ପାବତୀ ବୋଇଲା, “ବାପା, ତୁମେ ଦେଶ-ଯାକର ଭଲ ମନ୍ଦ ସବୁ ଅତି ଯତ୍ନରେ ବୁଝୁଛ ବୋଲି ସବୁଲୋକ ପ୍ରଶଂସା କରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୋ କଥା କିଛି ବୁଝିଲ ନାହିଁ । ମୁଁ ଆଜିକି ଶୁରବର୍ଷ ହେଲା ଯୁବତୀ ହୋଇ ରହୁଛି; ହିଅ ଘିଅ ବହୁତ ଦିନ ସାଇତ ରଖିଲେ ତହିଁର ଦୁବାସନା ବାହାରେ । ତୁମ୍ଭେ ହେଲା କରିବାରୁ ମୁଁ ମୋର ଲଜ୍ଜାରେ ଗୋଟିଏ ଦର ବରିଛୁ, ଏବେ ତାକୁ ମୋତେ ବିଭା କରଦିଅ ।” ରଜା ବୋଇଲେ, “ତୁ ସିନା ଜାଣିନାହୁଁ, ମୋତେ ତୋ’ର ଚନ୍ଦ୍ରା ରାତିଦିନ ଲାଗିଛି, କେତେଅଡ଼େ ଗୋଜିଲିଣି ତୋ ରୂପ ଅନୁରୂପକୁ ବର ନ ପାଇବାରୁ କାଲେ ତୋର ମନ ନ ପାଇବ ବୋଲି କେଉଁଠାରେ ହେଲେ ନିଶ୍ଚୟ ନ କରି ବଡ଼ ଚନ୍ଦ୍ରା କରୁଥିଲି । ତୁ ଯେବେ ତୋ ଲଜ୍ଜାରେ ବର ବରିଛୁ, ହେଲେ ବହୁତ ଆଜ୍ଞା ହେଲା । ମାତ୍ର ହେଲା ଯେ ଭଲ କାହାକୁ ବରିଛୁ କହ ? ଚମ୍ପାବତୀ ବୋଇଲା, “ଯେ ଧାରା ଆଉ ପାରିଜାତ ଫୁଲ ଦେଇଛି ମୁଁ ତାକୁ ବିଭା ହେବି ।” ଏହା ଶୁଣି ରଜା କାନରେ ହାତଦେଇ ବୋଇଲେ “ତୁ ରଜାହିଅ ହୋଇ ତୋତେ ଟିକିଏ ଲଜ ଲାଗିଲା ନାହିଁ ଯେ, ବଣିଆ ମହାଜନଟାକୁ ବିଭାହେବୁ ବୋଲି ଠିକ୍ କରଛୁ ? ଛି, ଛି, ତୁ କି ମହାପାପରୁ ମୋର ହିଅ ହୋଇ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲୁ । ଚମ୍ପାବତୀ ବୋଇଲା, ବାପା, ତୁମେ ମୂଳ କାରଣ ନ ଜାଣି ତୁମ୍ଭଟାକୁ କାହିଁକି ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ଅଧବାଟରୁ ରମକୁଛ ? ଏତକ ଜାଣିପାରୁନାହିଁ

ଯେ, ବଣିଆଟାର ମୁଣ୍ଡ ଥିଲା ଏ ଅସୁଲ ପଦାର୍ଥ ଆଣିଦେବାକୁ । ମୁଁ ଭଲକରି ଜାଣିଛି, ଯେ ଏହା ଆଣିଦେଇଛି, ସେ ଜଣେ କୁଳୀନ ରଜାର ପୁଅ । ତେଣୁ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ମନେ ମନେ ବରଛି । ଏହା ଶୁଣି ରଜା ଆଉ କିଛି ଉତ୍ତର ନ ଦେଇ ସେଠାରୁ ଫେରାଅସି ବୁଝିଲେ ଯେ, ଝିଅ କହିବା କଥା ସବୁ ସତ । ତେଣୁ ଅନନ୍ଦରେ ପାଟିହାଡ଼ା ପଠାଇ ପ୍ରତାପରୁଦ୍ରଙ୍କୁ ଡକାଇ ନେଲେ । ତହିଁରେ ତାଙ୍କର କୁଳଗୋତ୍ର ସବୁ ବୁଝି କହିଲେ, “ତୁମ୍ଭେ ମୋର ଝିଅକୁ ବିଭା ଦୁଅ ।” ପ୍ରତାପରୁଦ୍ର ବୋଇଲେ, ମୁଁ ପିତାଙ୍କଠାରୁ ଅପମାନ ପାଇ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ହେଲା ଆସି ତୁମ୍ଭ ଦେଶରେ ଅଛି, ମାତା ମୋର ମୋ ସଙ୍ଗରେ ଅଛନ୍ତି, ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ପଚାରି ଆସିଲେ ହେବା ନ ହେବା କଥା କହିବି । ଏହା କହି ଘରକୁ ଲେଉଟି ଗଲା । ଘରେ ଯାଇ ତାର ମା ଆଉ ଦୁଇ ଭାଉଁଙ୍କୁ ବସାଇ କହିଲା, “ଏ ଦେଶର ରଜା ତାଙ୍କର ଝିଅକୁ ମୋତେ ବିଭା କରାଇବେ ବୋଲି ଯାଚୁଛନ୍ତି । ଏଥକୁ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କର ବିଚାର କଣ କହ ।” ଏହା ଶୁଣି ମା ବୋଇଲେ, “ଆରେ ପୁଅ ! ଏବେ ତ ଯୋଡ଼ିଏ ଭାଉଁ ଆଣିଛି, ଏ ସିନା ଏକମା’ର ଦିଅଁ ଆଣି ବୋଲି ସୁଖରେ ଅଛନ୍ତି । ଆଉ ଗୋଟିଏ ପରଝିଅ ଆଣିବୁ ବୋଇଲେ କାଲେ ତନି ସଉତୁଣିଆ ହୋଇ କଲି ଲାଗିବ ବୋଇଲେ ବଡ଼ ଦ୍ରାନ୍ତ ଅବସ୍ଥା ହେବୁ । ତେଣୁ ମୁଁ ଏଥରେ କିଛି କହି ପାରବି ନାହିଁ । ତୋର ବଡ଼ଭାଉଁ ତ ବଡ଼ ଚିତୁସ୍, ସେ ବିଚାର କରି କହ ।” ଏହା ଶୁଣି ଦ୍ରାବିଡ଼ ବୋଇଲେ—“ତୁମେ ବାଇ ହେଲ କି ? ଆମର କଣ ଭଣି ଅଛି ଯେ କଲି ଲାଗାଇବୁ । ଲୋକେ ତ କହନ୍ତି—ଗୋରୁ ଜନ୍ମା ଯାଚିଲେ ଛାଡ଼ିବ ନାହିଁ । ରଜାମାନେ ଶତ ଶତ ଭାଉଁ କରବାର ପୁରାଣରେ ଶୁଣାଅଛି । ତେଣୁ ସେ ଯେବେ ଯାଚୁଛନ୍ତି ତେବେ ଚଞ୍ଚଳ ଦେନିଅସ ।” ଏହା ଶୁଣି ପ୍ରତାପରୁଦ୍ର ସେ ରଜାଙ୍କୁ

କହୁ ଚମ୍ପାବତୀଙ୍କ ବିଭାହୋଇ ଘରକୁ ନେଲା । ନାନା ଉତ୍ସବରେ ଭୋଜି ଭାତ କଲେ । ଦୁଇ ଚାରିଦିନ ଗଲା ଉତ୍ସାହ ଦିନେ ସେ ଭଲ କନ୍ୟାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ରଜାପୁଅ ପଣା ଖେଳଲା । ଖେଳୁ ଖେଳୁ ସ୍ୱାମୀବତୀ ଆଉ ପାରିଜାତ ଏ ଦୁହେଁ ଖେଳରେ ଜିଣିପାଇଁ ହସିଲେ ସେ ବ୍ରହ୍ମଜାତ ସ୍ୱାମୀ, ଆଉ ପାରିଜାତ ଫୁଲଗୁଡ଼ାକ ତାଙ୍କ ଭୂଷଣ ମେଘ ବରଷିଲା ପରି କୁଡ଼େଇ ହୋଇଗଲା । ଚମ୍ପାବତୀ ମୁହଁରୁ ଛେପ ଟିକେ ସୁବା ବାହାରବାକୁ ନାହିଁ । ତାହା ଦେଖି ଚମ୍ପାବତୀ ବଡ଼ ଲଜରେ ସେଠାରୁ ଉଠିଯାଇ ମନେ ମନେ ବିରୁଦ୍ଧ କଲା, “ମୋତେ ଧୂଳିକାର ହେଉ, ମୁଁ ଯାହା ସଉତୁଣୀମାନଙ୍କର ଉଚ୍ଛ୍ୱେଷଗୁଡ଼ାକ ମାଳ କରି ଦେକରେ ବାନ୍ଧିଛି, ଏହା ଅପେକ୍ଷା ମରସିବାର ଭଲ ।” ଏମନ୍ତ ବିରୁଦ୍ଧ କରି ତପଶେ ସେ ମାଳଯୋଡ଼ାକ ଛୁଣି ଇ ଫିଙ୍ଗିଦେଲା । ଦେଖି ବେଳୁ ଗୋଟିଏ କଣରେ ଲେଉଟ ହୋଇ ବସି ରହିଲା; ଆଉ ଖାଇଲା ନାହିଁ କି ପିଇଲା ନାହିଁ, ସେମିତି ବସିଥାଏ । ଅଧରତ ହେବାରୁ ସମସ୍ତେ ନିଦରେ ଶୋର ପଡ଼ିବାର ଦେଖି ଦରିଆ ଭିତରେ ପଶି ପ୍ରାଣ ହସ୍ତଚକେବ ବୋଲି ଉତ୍ତାପରେ କବାଟ ଫିଟାଇ ଧୀରେ ଧୀରେ ଦରିଆ କୁଳକୁ ଚାଲିଗଲା । ସେଠାରେ ଅଣ୍ଟିକର ଲୁଗାପଟା ଅଣ୍ଟାରେ ଭିଡ଼ିଦେଇ ଦରିଆରେ ପଶିଗଲାବେଳକୁ ଜଳକନ୍ୟା ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ତାକୁ ଟେକି ଧରି ବୋଇଲେ, “ତୁ ଅକାରଣେ କାହିଁକି ଜୀବନ ହରାଇ ଦେଉଛୁ ? ଏ କଥା ବର ନାଁ, ମୁଁ ତୋତେ ବର ଦେଉଛି, ଯେମିତି ତୋର ସଉତୁଣୀ ଦୁହେଁ ହସିଲେ ତାଙ୍କ ଭୂଷଣ ସ୍ୱାମୀ ଆଉ ପାରିଜାତ ଫୁଲ ଖସିପଡ଼ୁଛି, ସେମିତି ତୁ ହସିଲେ ତୋ ଭୂଷଣ ସୁନାଚନ୍ଦ୍ର ଗୁଡ଼ାକ ଖସି ପଡ଼ୁଥିବ ।” ଏହା ଶୁଣି ଚମ୍ପାବତୀ ଜଳକନ୍ୟାଙ୍କ ପାଦରେ ନମସ୍କାର କରି ଘରକୁ ଲେଉଟି ଅଇଲା । ଏକଥା ତ ଆଉ କେହି

ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ଅରଦନ ସେହିପରି ଗୁରୁଜଣଯାକ ବସି ପକ୍ଷ
 ଖେଳିଲେ । ଦଇବରେ ସେ ଦିନ ମୋକ୍ଷାବତାର ଜଣା
 ହୋଇଯିବାରୁ ସେ ହସିଦେଲା ଯେ ତୁମ୍ଭରୁ ସୁନା ମୋଗୁଡ଼ାକ
 କୁଡ଼ କୁଡ଼ ହୋଇ ଝଡ଼ି ପଡ଼ିଲା । ତାହା ଦେଖି ସମସ୍ତେ ଅଶ୍ରୁର୍ଯ୍ୟ
 ହୋଇ ମୋକ୍ଷାବତାର ଦଡ଼ି ଅଦର କରି ରହିଲେ । ଏହିପରି ଛମାସ
 ଗଲବେଳକୁ ତାଙ୍କ ଘରେ—ସୁନାମୋ, ଘୁରୁ ଆଉ ପାରିଜାତ
 ଫୁଲ ରଖିବାକୁ ସ୍ଥାନ ମିଳିଲା ନାହିଁ । ତାହା ଦେଖି ପ୍ରତାପରୁଦ୍ର
 ତା'ର ମା'କୁ ବୋଲିଲା, “କର୍ମର ଫଳ ତ ପରାୟା କରି
 ଦେଖିଲେ, ଏଥର ଗୁଲ ଦେଖିଲୁ ଯାଇ ଦେଖିବା ପିତା ଆମ୍ଭର
 ତାଙ୍କ କର୍ମରେ ଭୋଗକରି କିପରି ଅଛନ୍ତି ।” ଏହା କହି ସେ
 ତନିକନାକୁ ମା'କୁ ଆଉ ଯେତେ ଧନଦ୍ରବ୍ୟ ତାହାସବୁ ଧରି
 ଆପଣାର ଦେଖିକୁ ଗଲା । ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି ଦେଖିଲା ବେଳକୁ
 ଗହୁମାନେ ପ୍ରବଳ ହୋଇ ରାଜ୍ୟ ଧନସବୁ ହରନେଲେଣି, ପିତା
 ଆଉ ଭାଇ ଭଉଣୀମାନଙ୍କୁ ଖାଇବାକୁ ମିଳୁ ନାହିଁ ଯେ, ସେ
 କୁଲିଗିରି କରି ତନିଦାନରେ ଖୁଲିଏ ଖାଉଛନ୍ତି । ରଜା ବୋଲି
 କିଏ ଆଉ କାହିଁକି ଖାତର କରିବ । ଏସବୁ ଗୁଡ଼ାକ ହୁଡ଼ ହୁଡ଼
 ଗିଡ଼ ଗିଡ଼ ହୋଇ ଗଲେଣି । ତାହା ଦେଖି ପ୍ରତାପରୁଦ୍ର ସେହିଠାରେ
 ଗୋଟିଏ ଘର ଭଡ଼ାକରି ରହିଲା । ଆଗ ଏହି ଦେଉଳଟି
 ତୋଳାଇଲା । ଏ ଦେଉଳରେ ଯେତେ କୁଲି କାମ କରନ୍ତି ତାଙ୍କୁ
 ଦାନକେ ଜଣେ ଦଶ ଟଙ୍କା ଲେଖାଏଁ ମୂଲ୍ୟ ଦିଏ । କାର୍ତ୍ତିଚନ୍ଦ୍ର
 ରଜା ତ ଉପାସ ଭୋଗରେ ମଗୁଥିଲେ, ସେ ଏ କଥା ଶୁଣି
 ପୁଅହିଅମାନଙ୍କୁ ସଙ୍ଗେ ଧରି କୁଲିଗିରି କରିବାକୁ ଏଠାକୁ
 ଆଇଲେ । ପ୍ରତାପରୁଦ୍ର ତାଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିପାରି କୁଲିକାମ କରିବାକୁ ନ
 ଦେଇ ଘରେ ଘଣି ରାଜକର୍ମ ପ୍ରକାରେ ଖାଇବା ପିଇବା ଆଦି କରି
 ସବୁ ଖଞ୍ଜି ଦେଲା । ସେ ସୁନା ଉପାସ ଭୋଗରେ ଶୁଣି ଶୁଣି ମନ୍ଦ

ପରି ଦିଶୁଥିଲେ, ସୁଖରେ ବାସି ଖାଇବା ପିଇବାରୁ ପନ୍ଦର ଦିନ ସରିକି ତାଙ୍କର ସୁବରୂପ ଫୁଟି ବାହାର ପଡ଼ିଲା । ତାହା ଦେଖି ପ୍ରତାପରୁଦ୍ର ବୋଲି, “ବାପା ତୁମ୍ଭେ କାହା କର୍ମରେ ରଜା ହୋଇଥିଲୁ ? ମୁଁ କାହା କର୍ମରେ ରାଜଭୋଗ କରୁଥିଲି ? “ଏକଥା ଶୁଣିବା ମାତ୍ରେ କାର୍ତ୍ତିଚନ୍ଦ୍ର ରଜା ପ୍ରତାପରୁଦ୍ରକୁ ନିଜର ପୁଅବୋଲି ଚିହ୍ନିପାରି ତସିଣେ ତା ମୁଖରେ ଚୁମ୍ବନ ଦେଇ ଅତି ଆନନ୍ଦରେ ଗନ୍ଦଗଦ ହୋଇ କହିଲେ, “ବାବୁରେ, ମୁଁ ତୋର କର୍ମରେ ରାଜତ୍ବ କରୁଥିଲି । ଅଭାଗ୍ୟବଶରୁ ସମସ୍ତ ମଦରେ ପ୍ରମତ୍ତ ହୋଇ ଅକାରଣରେ ତୋତେ ଅନ୍ତର କରିଦେଲି ଯେତୁ ଗଲା ଦିନରୁ ମୋର ଶିଶୁ ତୁଟିଗଲା । ଯେଉଁ ଶିଶୁମାନେ ମୋଠାରୁ ପରାତପ ପାଇ ମୋର ପାଦ ତଳରେ ଖଟିଥିଲେ, ସେମାନେ ପ୍ରବଳ ହୋଇ ମୋର ରାଜ୍ୟଧନ ସବୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଲେ । ମୁଁ ହତଶିଶୁ ହୋଇ କୁଲିକାମ କଲେ ଯୁଦ୍ଧା ପେଟ ଗୁଣ୍ଡକ ପୋଷି ପାରିଲି ନାହିଁ । ଏହି ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ଭିତରେ ଯେତେ କଷ୍ଟ ପାଇଲିଣି ତାହା କହିଲେ ସରିବ ନାହିଁ ।” ଏହା ଶୁଣି ପ୍ରତାପରୁଦ୍ର ତାଙ୍କୁ ନାନାପ୍ରକାର ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଇ ରଖିଲା । ଆରଦିନ ବନ ଦେବତା ଦେଇଥିବା ଖଣ୍ଡା ଧରି ଯେଉଁ ଶିଶୁମାନେ ରାଜ୍ୟ ହରି ନେଇଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ସବଶରେ ହାଣି ନିର୍ମୂଳ କରିଦେଲା । ତହିଁପରେ କାର୍ତ୍ତିଚନ୍ଦ୍ର ରଜାଙ୍କୁ ବୋଲି, “ବାପା, ଶିଶୁମାନେ ତ ନାଶ ଗଲେ, ତୁମ୍ଭେ ସୁବ ପରି ରଜା ହୁଅ ।” ସେ ବୋଲିଲେ, “ନାହିଁ ରେ ବାବୁ, ମୋର ଆଉ ରଜା ହେବାକୁ ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ, ତୁ ରଜା ହୋଇ ରାଜ୍ୟ ପାଳନ କର । ମୁଁ ଯେତେ ଦିନ ଜୀବନରେ ଥିବି, ସେତେଦିନ ମୋତେ ସୁଖରେ ମୁଠେ ଖାଇବାକୁ ଦେଉଥିବୁ ।” ଏହା ଶୁଣି ପ୍ରତାପରୁଦ୍ର ରଜା ହୋଇ ତାର ବନ୍ଧୁ କୁଟୁମ୍ବ ଯେତେ ଯେଉଁଆଡ଼େ ଶବ୍ଦ ଭୟରେ ପଲ୍ଲାଇଥିଲେ, ତାଙ୍କୁ ଡକାଇ ଆଣି

ମହାପୁରୁଷରେ ରଖି ଆସେ ରଜା ହୋଇ ପରଜାକୁ ପାଳିଲା ।
ତହିଁପରେ ଏହି ଦେଉଳକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ଏହି ବୃଷଭ ଗଳାରେ
ପାରିଜାତ ମାଳାଟି ଦେଇଥିଲେ ଯେ, ତାହା ନୂଆପର ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ରହିଅଛି । ଆଦୁର ଅନେକ କାଳପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହିପରି ଥିବ । ସାମନ୍ତ
ଏ କଥା କହି ବୋଇଲେ, “ଆରେ ଅବୋଲକର ଶୁଣିଲୁ ତ
କଥାର ମୂଳ, ଭାର ଧରି ଉଠ ଯିବା ଚାହୁଁ ।”

ଏଠାରେ ଅବୋଲକର କାହାଣୀର ପାରିଜାତ ଫୁଲ କଥା
ହେଲା । ଏ କଥାଟି ଏତକ, ଫୁଲ ଫୁଟେ କେତକା ।

୫

ଅଗାଣ୍ଡିଆ ରଜା କଥା

ପାରିଜାତ ଫୁଲ କଥା କହି ସାମନ୍ତ ଓ ଅବୋଲକର ସେଠାରୁ
ଗୁଲିଗଲେ । ଯାଉଁ ଯାଉଁ କେତେଦୂର ଅନ୍ତରେ ଗୋଟିଏ ଦେଶରେ
ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେଠାକୁ ଗଲବେଳକୁ ଦିନ ଦୁଇପ୍ରହର ହେଲାଣି । ବାଟ
ଗୁଲି ଗୁଲି ହାଲିଆ ହୋଇଛନ୍ତି, ତେଣୁ ଆଉ ଯାଇ ନ ପାରି ଗୋଟିଏ
ଧର୍ମଶାଳା ଥିଲା ତହିଁରେ ରହିଲେ । ଗାଧୁଆ ପାଧୁଆ ରନ୍ଧାବତ୍ତା
କରି ଖିଆପିଆ କଲେ । ସେ ଉତ୍ତରୁ ପଥଶାନ୍ତ ହୋଇ ସାମନ୍ତ
ଟିକିଏ ଶୋଇଛନ୍ତି, ଅବୋଲକର ବୁଲୁବୁଲି କରିବାକୁ ଯାଇ
ସେଠାରେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ପଚାରିଲା, “ଏ ଦେଶର ନାମ କ’ଣ ?”
ଲୋକେ ବୋଇଲେ, “ଏ ଦେଶର ନାମ ଅଗାଣ୍ଡିଆ ରଜା
ଦେଶ ।” ଏହା ଶୁଣି ଅବୋଲକର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ଆଉ
କିଛି ପଚାରି ତପ୍ପଣେ ଲେଉଟି ଆସି ସାମନ୍ତଙ୍କୁ ବୋଇଲା,
“ଗୋ ମାଣ ! ମୁଁ ଆଜି ଆଜ୍ଞା କଥାଟିଏ ଶୁଣିଲି ଯେ,
ସେତକବେଳୁ ହସି ହସି ପେଟ ଫୁଲେଇ ଗଲାଣି । ସାମନ୍ତ
ବୋଇଲେ, “କଣ ଶୁଣିଲୁ ଭଲ କହିଲୁ ?” ଅବୋଲକର

ବୋଲିଲା, “ମୁଁ ଏ ଦେଶର ନାମ କଣ ବୋଲି ପଚାରୁବାରୁ ଏଠାକାର ଲୋକେ ବୋଲୁଛନ୍ତି, ଏହା ନାମ ଅଗାଧିଆ ରଜା ଦେଶ । ସେମାନେ ଏହା କାହିଁକି ବୋଲୁଛନ୍ତି ଏଥିର କାରଣ ମୋତେ କହୁଦିଅ ।” ସାମନ୍ତ ବୋଲିଲେ, “ଆଗୁ, କଥାଟିଏ ଶୁଣୁରୁଲୁ ଯେ, ତାହା କହୁବି ବୋଲିଲେ ଶୁଣିବା ଲୋକର ହସି ଚିହ୍ନି ପେଟ ପାଟିଯିବ ।” ଅବୋଲକରା ବୋଲିଲା, “କହୁଲୁ, ଗଦୁକା, ମୁଁ ଟିକେ ଶୁଣିବି ।” ସାମନ୍ତ ବୋଲିଲେ, “ପକା କମ୍ବଳ ବିଫାଳ ଛତା, ବସ ଅବୋଲକରା ଶୁଣୁ କଥା—

ପୁରୀକାଳରେ ଏ ଦେଶରେ ଅନ୍ୟାୟ ସିନ୍ଧୁ ବୋଲି ଜଣେ ରଜା ଥିଲେ । ସେ ଯେଉଁ ନ୍ୟାୟ ବିଚାର କରନ୍ତି, ସେ ବିଚାରର ଗାଣି ବୋଲିଲେ ମୁଣ୍ଡ ନ ଥାଏ । ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ ସବୁଲୋକେ ଅଗାଧିଆ ରଜା ବୋଲନ୍ତି । ଲୋକାପବାଦ ତ ସବୁଠାରୁ ବଳିୟାର, ତାକୁ ବାରଣ କରିବା ଶକ୍ତି କାହାଠାରେ ନାହିଁ । ପୁଣି ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଯେଉଁ ମନ୍ତ୍ରୀ ଥାଏ, ତାର ନାମ ପାଳରୁଣ୍ଡା ମନ୍ତ୍ରୀ । ପାଳରୁଣ୍ଡା ମନ୍ତ୍ରୀ ବୋଲିଲେ ତାର ଏହି ଅର୍ଥ ଯେ ସେ ମନ୍ତ୍ରୀର ମୁହଁଟା ସବୁବେଳେ ମେଲ ହୋଇ ରହିଲେ କୁଆଡ଼େ ବୁଦ୍ଧିଗୁଡ଼ାକ ପଲେଇବ ବୋଲିଲେ ବଡ଼ ହଇରାଣ ହେବ, ଲୋଡ଼ା ପଡ଼ିଲବେଳକୁ ଗୋଜିଲେ ଆଉ ମିଳିବ ନାହିଁ । ଲୋକେ ତ କହନ୍ତି, “ସୋଲଗୁଣେ ରଜା, ବଡ଼ିଗୁଣେ ମନ୍ତ୍ରୀ ।” ମନ୍ତ୍ରୀର ବୁଦ୍ଧି କମିଗଲେ, ସେ ଆଉ ରାଜ୍ୟ ଚଳେଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେ ସବୁବେଳେ ମୁହଁରେ ପାଳରୁଣ୍ଡାଟେ ଦେଇ ବୁଦ୍ଧିଯାକ ବନ୍ଦକରି ରଖିଥାଏ । ସେତେବେଳେ ଲୋଡ଼ା ପଡ଼େ ସେତେବେଳେ ପାଳରୁଣ୍ଡା କାନ୍ଦି ଯେତକି ବୁଦ୍ଧି ଦରକାର ହୁଏ, ସେତକି ବୁଦ୍ଧି ବାହାର ହୋଇ ପୁଣି ପାଳରୁଣ୍ଡା ଦେଇ ବନ୍ଦକରି ରଖେ । ଏହା ଦେଖି ଦେଶ ଦେଶାନ୍ତର ଲୋକେ ବୋଲୁଥାନ୍ତି—ଅଗାଧିଆ ରଜାକୁ ପାଳରୁଣ୍ଡା

ମନ୍ଦୀ, ଭଲ ଘଟଣା ହୋଇଛି । ସେ ରଜା ମନ୍ଦୀ ଦୁହଙ୍କର ନାମ
 ଯେଉଁପରି, ବିରୁର ତାଠାରୁ ବଳକା । ସେ ଯେଉଁପରି ବିରୁର
 କରୁଥିଲେ, ମୁଁ ତହିଁରୁ ଥୋକେ ଶୁଣିଛି; ତା ଏବେ ତୋ ଆଗରେ
 କହିବି, ତୁ ମୋଠାରୁ ଶୁଣି ମନେ ରଖ । ଅବୋଲକରା
 ବୋଇଲା, “ମନେ ରଖିବା କଥା ମୋତେ ଆଉ ଶିଖେଇବାକୁ
 ନାହିଁ; ମୁଁ ଯେତେ କଥା ଶୁଣିଥିବି ତହିଁରୁ ତଳେ ନ ଭୁଲି ମଲ୍ଲ
 ଗଲ୍ଲ ମରଯନ୍ତେ ସବୁଯାକ ମନେ ରଖିଥିବି ।” ସାମନ୍ତ ବୋଇଲେ,
 “ତା ହେଲେ ମନ ଥୟ କରି ଶୁଣୁ ।” ଘନେ ସେ ଅଗାଣ୍ଡିଆ ରଜା
 ପାଳରୁଣ୍ଡା ମନ୍ଦୀକୁ ଡାକି ବୋଇଲେ, “ମନ୍ଦୀ । ଦେଖ ଆମ୍ଭେ
 ନରବିଷ୍ଣୁ (ପୁରାଣ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଲେଖାଅଛି, ନା ବିଷ୍ଣୁ ପୃଥ୍ବୀପତି,
 ପୃଥ୍ବୀପତି ଯେ ରାଜାମାନେ, ସେମାନେ—ନରବିଷ୍ଣୁ) ଆମ୍ଭେ
 ଯେବେ ନରବିଷ୍ଣୁ ହେଲେ ତେବେ ଦେବତା-ବିଷ୍ଣୁ ଯେଉଁ ପାଳନ
 ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି, ଆମ୍ଭେ ତାଠାରୁ ଆଉ କିଛି ଅଧିକ ନ କଲେ
 ଲୋକେ କାହିଁକି ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ରାଜାବୋଲି ମାନିବେ ?” ଏହା ଶୁଣି
 ମନ୍ଦୀ ମୁହଁରୁ ପାଳରୁଣ୍ଡା ବାହାର କରି କହିଲା, “ମହାରାଜ । ଯାହା
 ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ତାହା ସତ୍ୟ ଅଟେ । ଆମ୍ଭେ ଯେବେ କିଛି ନୂଆ
 ପାଳନ ସୃଷ୍ଟି ନ କରିବା ଲୋକେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ରାଜା ବୋଲି ମାନିବେ
 ନାହିଁ ?” ରଜା ବୋଇଲେ, “ତା ହେଲେ କଣ କରିବା କହ ତ ?
 ପାଳରୁଣ୍ଡା ମନ୍ଦୀ ବୋଇଲା, “ପୁରୁଷ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଅଛି ଘନ ଆଉ
 ରାତି, ଘନରେ ଲୋକ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି, ରାତିରେ ଶେଉଁଛନ୍ତି ।
 ଆମ୍ଭେ ଏବେ ନୂଆ ସୃଷ୍ଟିକରି ତାହା ବଦଳାଇ ଦେବା ।” ଅଗାଣ୍ଡିଆ
 ରଜା ବୋଇଲେ, “ତୁ ଯାହା କହିଲୁ ମୋର ମନକୁ ପାଇଲା ଯେ,
 ହେଲେ କିପରି ବଦଳେଇବା କହ ତ ?” ମନ୍ଦୀ ବୋଇଲା,
 “ଆମ୍ଭେ ଦେଶରେ ନାଗରା ଦିଅଇ ସବୁ ଲୋକଙ୍କୁ କହିଦେବା; ସେ
 ଘନଯାକ କିଛି କାମଦାମ ନ କରି ଦୁଆର କିଲି ଶୋଇବେ,

ଚଉକିଦାରମାନେ ବନ୍ଧୁକ ଧରି ପହଞ୍ଚି ଦେଇ ଜଗିବେ ।
 ବେଳ ବୁଝିଗଲେ ସମସ୍ତେ ଉଠି ଦାସ ଦୁହେଁ ଲଗେଇ ଗୁଣ ବାସ,
 ବେପାର ବାଣିଜ, ପଢ଼ା ଶୁଣା, ରକା ବଢ଼ା, ଶିଆ ପିଆ, ଦିଆ
 ନିଆ—ଇତ୍ୟାଦି ଯେତେ କାମ ସବୁ କରିବେ । ଆମ୍ଭେ ମଧ୍ୟ କରେଇ
 କରି ଦେଖିବ ହାଲ ହଇକତ ବୁଝିବା ।” ଏହା ଶୁଣି ଅଗାନ୍ତ୍ରୀ ରଜା
 ମନ୍ଦୀକୁ ପ୍ରଶଂସା କରି ବୋଇଲେ, ଭଲ କଥା କହିଲ, ଶୀଘ୍ର
 ଏହିପରି କରିବାକୁ ଦେଶରେ ପ୍ରସାର କରି ନାଗର ଦିଅ ।”
 ଅଜ୍ଞପାଇ ପାଳରୁଣୀ ମନ୍ଦୀ ଦେଶଯାକ ବୁଲି ବୁଲି ସେହିପରି
 ନାଗର ଦେଲା । ଦେଶବାସୀ ଲୋକେ ଏପରି ଅଭିଷେକ କଥା ଶୁଣି
 ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ବିଚାର କଲେ । ଥୋକେ ଲୋକେ ବୋଇଲେ,
 “ବଡ଼ ପୁରୁଷେ କହିଛନ୍ତି—ଯାହା ବସତ ବୈ ରଜା ତାହା
 ନିୟତଃ ପ୍ରଜାଃ । ରଜା ଯାହା ଆଚରଣ କରେ, ପ୍ରଜାମାନେ
 ତାହା ଆଚରଣ କରନ୍ତି । ଆମେ ତ ଅଗାନ୍ତ୍ରୀ ରଜାର ରାଜ୍ୟରେ
 ଘର କରିଥାଉଁ; ସେ ଯାହା ବୋଲିବ ତାହା କେମିତି ନ କରିବା
 ଅଥବା ନ କରିବା ବୋଇଲେ ଦେଶଛାଡ଼ି ପଳାଇଲେ ସିନା ହେବ,
 ନୋହିଲେ ତ ଏ ଅବୁଝା ରଜା ନାନାପ୍ରକାର ଦଣ୍ଡ ଦେବ ।” ଆଉ
 ଥୋକେ ଲୋକ ବୋଇଲେ, “ଏ କଥା କଣ ସବୁଦିନେ ଥିବ ନା,
 ଏ ଅଗାନ୍ତ୍ରୀ ରଜା ସବୁକାଳେ ଜାଇଥିବ । ଈଶ୍ଵରଙ୍କ କୃପାରୁ କ୍ଷଣକ
 ଭିତରେ କଣ ନାହିଁ କଣ ହୋଇଯିବ, ଏଥିପାଇଁ ତ ଲୋକେ
 କହିନ୍ତି—ବେଙ୍ଗ ବୋଲେ ବେଙ୍ଗୁଲି ଲୋ ପୁଅଁ କ୍ଷଣକେ ଆନ ।
 ଆଗ ଥୋକେ ଦିନ ଏପରି ଚଳି ଦେଖିବା କଣ ହେଉଛି ।”
 ଏମନ୍ତ କେତେ ନିଗୁର କରି ସମସ୍ତେ ସେହି କଥା କଲେ ।
 ରାଜଯାକ ଦିବସ ପରି ସବୁକାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି, ଦିବସ ହେଲେ ଘରଦ୍ଵାର
 କିଲି ଶୁଅନ୍ତି । ଚଉକିଦାରମାନେ ବନ୍ଧୁକଧରି ଜଗି ରହନ୍ତି ।
 ଏହିପରି ମାସେ ଖଣ୍ଡେ ଗଲେ ଦିନେ ସେ ଅଗାନ୍ତ୍ରୀ ରଜା ମନ୍ଦୀକି

ବୋଇଲେ, “ମନ୍ତ୍ରୀ, ଆମେ କରେଇ କରିବାକୁ ଗୋଟିଏ ଭଲଜାଗା ଦେଖିଲ ?” ପାଳରୁଣ୍ଡା ମନ୍ତ୍ରୀ ଗୁରୁଆଡ଼େ ବୁଲୁଥିବା କରି ଦେଖି ଆସି ବୋଇଲେ “ମହାରାଜ, କରେଇ କରିବା ପାଇଁ ଆମଣଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ହେଲା ଭଳି ଗୋଟିଏ ଭଲଜାଗା ଦେଖି ଆସିଲି ।” ରଜା ବୋଇଲେ, “କେଉଁଠି ଦେଖିଲ କହ ତ ?” ମନ୍ତ୍ରୀ ବୋଇଲେ ଆମ୍ଭର ଏହି ଗଡ଼ ଭିତରେ ବନ୍ଧୁରା ବୋଲି ଗୋଟିଏ ବେଶ୍ୟା ଅଛି, ଆମ ତାର ସୁନ୍ଦରପଣିଆ କଦୁଛି ଶୁଣି । ତାର ମୁଖକୁ ଆମାବାସ୍ୟା ଚନ୍ଦ୍ର ଏକା ସମାନ ହେବ । ଦେହର ଗୌର ବର୍ଣ୍ଣକୁ କେବଳ କଳ୍ପନା ସିନା ସମାନ ହେଲେ ହେବ, ନୋହଲେ ଆଉ କେହି ସମାନ ହେବ ନାହିଁ । ଆଖି ଯୋଡ଼ିକ ତାର ଏପରି ଯେ ସାକ୍ଷାତେ ଭୁଆଁ ବିରଡ଼ର ଆଖି ପରି ମନୋହର । ତାର କଟିଭାଗଟା ମାଠିଆ ପରି ସୁନ୍ଦର । କୁଚ ଶୋଭାକୁ କଣ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବି, କାନ୍ଦ ତଳରୁ ଓହଳିଛି ଯେ ନାଭି ପାଖରେ ଲାଗିଛି । ଏପରି ସୁନ୍ଦର ବେଶ୍ୟା ଆଉ ଜଗତରେ ନ ଥିବ । ତାର ଅଗଣାରେ କରେଇ କଲେ ଆମଣଙ୍କ ଭଳି ରାଜାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଥାନ ହେଲା ବୋଲି ଲୋକେ ବୋଲିବେ ।” ଏହା ଶୁଣି ରଜା ଆନନ୍ଦରେ ଟହ ଟହ ହସିଦେଇ ବୋଇଲେ, “ବାଃ ବାଃ ମନ୍ତ୍ରୀ, ଭଲସ୍ଥାନ ଦେଖି ଆସିଲ । ଆମ୍ଭେ ସେଠାରେ କରେଇ କରିଲେ ଏକୁଁ ଦୁଇ କାର୍ଯ୍ୟ ହେବ । ଏଣେ କରେଇ କରି ଦେଶର ହାଲ ଗୁଲ ବୁଝୁଥିବା; ତେଣେ ବନ୍ଧୁରା ବେଶ୍ୟାର ମନୋହର ରୂପ ଦେଖୁଥିବା ବୋଇଲେ—ଦିନକ ଦିନେ ପରି ଚାଲିଯିବ ।” ଏହା କହି ସେ ବନ୍ଧୁରା ବେଶ୍ୟାର ଅଗଣାରେ କରେଇ କଲେ । ସେ ଦିନେ କି ଦୁଇଦିନ କରେଇ କରିଛନ୍ତି, ଦୈବ ଘଟଣାରୁ ବନ୍ଧୁରା ବେଶ୍ୟାର ଆଖିରେ ଫୁଲ ପଡ଼ିଗଲା । ରଜା ବୋଇଲେ, “ଆଉ କରେଇ କଣ କରିବା, ଆମ ବନ୍ଧୁରା ଆଖି କେମିତି ଭଲ ହେବ ତାହା ଦେଖ ।” ଏହା ଶୁଣି

ପାଳରୁଣ୍ଡା ମନ୍ତ୍ରୀ ରାଜବୈଦ୍ୟକୁ ଡକାଇ ଆଣିଲେ । ବୈଦ୍ୟ ଆସିବା ମାତ୍ରେ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରି ରାଜାଙ୍କୁ ବୋଲିଲେ,—“ମୋ ପରି ବୈଦ୍ୟ ହିଲେକରେ ନ ଥିବ, ମୁଁ ଚିକିତ୍ସା କରିବା ଦୂରରେ ଥାଉ, ଔଷଧମାନେ ଚଣରେ ଥାନ୍ତୁ ମୋତେ ଦେଖିଲ ମାତ୍ରେ ରୋଗୀ କଣ ନ ମରି ଆଉ ରୋଗରେ କଷ୍ଟ ପାଇବ କି ? ମୋର ମଧ୍ୟ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଲକ୍ଷଣ ଅଛି ଯେ, ଚିକିତ୍ସା କଲେ ମାର୍କଣ୍ଡେୟ ଘଣ୍ଟି ଭଲିଆ ସାତକଲ୍ଲ ଅସୁଷ୍ପ ଥିବା ଲୋକ ହେଲେ ସୁଦ୍ଧା ସେ କଣ ସେହୁକ୍ଷଣି ପ୍ରାଣ ବିସର୍ଜନ ନ କରିବ କି ? ରାଜା ବୋଲିଲେ “ଏପରି ନୋହିଥିଲେ ଆମ୍ଭେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କାହିଁକି ରାଜବୈଦ୍ୟ କରି ବାଡ଼ି ବୁଝି ଦେଇ ରଖିଥାନ୍ତୁ । ଯାହା ହେଉ ଏବେ ବନ୍ଧୁରୁର ଆଖି କିପରି ଶୀଘ୍ର ଭଲ ହେବ ସେହୁ ଉପାୟ କର ।” ଏହା କହି ବନ୍ଧୁରୁ ବେଶ୍ୟାକୁ ସେହୁଠାକୁ ଡକାଇ ଆଣିଲେ । ବ୍ୟାଧିପିତ୍ତ ବୈଦ୍ୟ ତାର ଆଖିକ ଦେଖାଦେଖି କରି ପୋଥି ଫିଟାଇ କହିଲେ “ଅରଣ୍ୟ ଶୀର, ବରଣୀର ଏବଂ ସିଂହୁଣୀର—ଏହି ତିନି ଶୀର ଯାକ ଏକତ୍ର କରି ଆଖିରେ ଆଖିଏ ଲେଖେ ଭରତ କରିଦେଲେ ଏକା ଥରକେ ଆଖିଧର ଶୁଦ୍ଧିପିବ ଯେ ଆଉ ପଦ୍ମ ହେଲେ ସୁଦ୍ଧା ଦୃଷ୍ଟିବ ନାହିଁ ।” ଏହା ଶୁଣି ବନ୍ଧୁରୁ ଟିକେ ଚମକି ପଡ଼ିଲା ପରି ହୋଇ ବୋଲିଲା, “ନା, ନା, ମୁଁ ଏଗୁଡ଼ା ଆଖିରେ ପକେଇଲେ କାଲେ ଖୋଜିବ ବୋଲିଲେ ସମ୍ଭାଳ ପାରିବି ନାହିଁ । ଆଉ କଣ ସହଜ ଉପାୟ ଥିଲେ କହିଦିଅ ?” ବ୍ୟାଧିପିତ୍ତ ବୈଦ୍ୟ ବୋଲିଲେ, “ତୁ ମୋତେ ଏଥିକି ଡରୁରୁ ତା ହେଲେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଉପାୟ କର । ଗୋଟିଏ ଲଙ୍କା ଲୁହା ଆଣି ଘଣ୍ଟି ନିଆଁରେ ଲଲ କରି ପଚେଇରୁ, ସେ ଲୁହାକୁ ସନ୍ତ୍ରୁ ଆସିରେ ଧରି ଗାଣ୍ଡିରେ ମାଡ଼ିଦେବୁ ବୋଲିଲେ ତକ୍ଷଣେ ଆଖିରୁ ଫୁଲ ଶୁଦ୍ଧିପିବ ।” ବନ୍ଧୁରୁ ବୋଲିଲା, “ତୁମେ ତ ରାଜବୈଦ୍ୟ; ଯେତେ କହୁଚ ତା ହେଲେ ଯାଉଛି ଏହି ସହଜ

ଉପାୟୁଟି କରିବି ।” ଏହା କହି ସେ ଚାଲିଗଲା । ଅଗାଧିଆ ରଜା ଦୈତ୍ୟର ଚକ୍ରା କୌଶଳ ଶୁଣି ତାକୁ ସନ୍ତୋଷରେ ଗୋଟିଏ ବୃତ୍ତା ଗପ ପୁରସ୍କାର ଦେଇ ବୋଲିଲେ, “ଆମ୍ଭେ ତକାଇଲ ବେଳେ ଏଥିରେ ବସି ଶୀଘ୍ର ଆସୁଥିବ ।” ଏହା କହି ପୁଣି ସେଠାରେ କରେଗ୍ କଲେ । ଏହିପରି କେତେଦିନ ଚାଲିଗଲା । ଦିନକର ଜଣେ ବିଦେଶୀ ଲୋକ ତାର ଭାଷା ଆଉ ଗୋଟିଏ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସଙ୍ଗରେ ଧରି ପୁରୁ ଯିବ ବୋଲି ଆସୁ ଆସୁ ସେହି ଅଗାଧିଆ ରଜାର ରାଜ୍ୟବାଟେ ଆସିଲା । ଦିନ ଦୁଇପ୍ରହର ହେଲାଣି, ଦେଖିଲା ଯେ ହାଟ ନାହିଁ, ବଜାର ନାହିଁ, କାହାର ଦୁଆର ଫିଟିବାକୁ ନାହିଁ, ଲୋକ ନାହିଁ ବାକ ନାହିଁ, ନିର୍ଜନ ସ୍ଥଳରେ ଚାଲିଆଡ଼େ ଦେଖି-ଯାକ ନିଶିଦ୍ଦ ହୋଇ ରହିଅଛି । ଏତେ ବିଦେଶୀ ଲୋକ ଏଥିର କାରଣ ଅବା କାହିଁକି ଜାଣିବ । ଖାଇବାକୁ ଚୁଡ଼ା ପୋଷେ ହେଲେ ମିଳିଲା ନାହିଁ, ଭୋକରେ ପେଟ ଜଳିଲା—କଣ ଖାଇବ ବୋଲି ପିଲଟି ରଖି ଶୁଣିଲା । ତାହା ଆଉ କାହାକୁ କହିବ ? ସେ ପିଲା ମା ଦୁହେଁ ଗୋଟିଏ ଘର ତଳରେ ବସେଇ ଦେଇ ପାଣି ତାଳେ ଆଣିଲେ ଫିରବାକୁ ଦେବ ବୋଲି ପୋଖରୀକି ଗଲା । ସେ ପାଣିତାଳ ଧରି ଲେଉଟି ଆସିନାହିଁ । ଏ ଭିତରେ ତାର ସେ ହିଅଟି ପିଲା ସ୍ବଭାବରୁ ହାତରେ ଛୁରୁ ଖଣ୍ଡେ ଧରିଥିଲା । ସେ ଛୁରୁରେ ସେ ଯେଉଁ ଘର ତଳରେ ବସିଥିଲେ ସେ ଘରର କାନ୍ଥକୁ ଟିକେ ଖୋଲିଦେଲା । ଚଉକିଦାର ତ ବନ୍ଧୁକ ଧରି ଜଗିଥିଲା—ସେ ପିଲଟି କାନ୍ଥ ଖୋଲିବାର ଦେଖି ଏ ସିଂଗ ଖୋଜୁଛି, ଏହିପରି ଘରେ ପଣି ଚୋରି କରିବ ବୋଲି ଭାବିକିନା ଲୁହୁଦେଲା ଯେ, ସେ ପିଲଟି ଦେହରେ ଗୁଳିଟି ବାଜି ସେ ସେଇଠି ମରଗଲା । ବାପ ତାର ପାଣି ତାଳେ ଧରି ଆସି ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ହିଅଟି ମରକର ପଡ଼ିଛି । ମା ତାର କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ମୁଣ୍ଡ କୋଡ଼ି ଗଡ଼ି ଯାଉଛି । ସେ

ଏ କଥା ଅବା କାହାକୁ କହିବ, ଆସେ ବହେ ଛେରୁ କୋଡ଼ା ହୋଇ
 କାନ୍ଦିଲା । ଗେରସ୍ତ ଭାରିଯା ଦୁହେଁ ମଲା ପିଲଟି ଧରି ସେହୁଠାରେ
 ରହିଲେ । ଦେଖୁ ଦେଖୁ ବେଳ ବୁଡ଼ି ରାତି ହେଲା । ରାତି ହେବାରୁ
 ଲୋକେ ଦୁଆର ଫିଟାଇ ବାହାରିଲେ । ହାଟ ବାଟ ବେପାର ବଣିଜ
 ଲାଗିଲା । ଅଗାଣ୍ଡିଆ ରଜା କଚେରୀକୁ ଆସିଲେ । ତାହା ଦେଖି ସେ
 ବିଦେଶୀ ମଲା ପିଲଟିକୁ ନେଇ ସେ ରଜାଙ୍କ ପାଖରେ ମକଦ୍ଦମା
 କଲା । ରଜା ତାଠାରୁ ସବୁକଥା ଶୁଣି ଯେଉଁ ଚଉକିଦାର ଲଢ଼ୁ
 ଦେଇଥିଲା ତାକୁ ଡକାଇ ବୋଲିଲେ, “ତୁ ସିନା ଚୋରକୁ ଲଢ଼ୁକୁ
 ବୋଲି ଆମେ ଆଜ୍ଞା ଦେଇଥିଲୁ, ଏ ଛୋଟ ପିଲଟିକୁ ଅକାରଣେ
 ମାରିଦେଲୁ ଯେ ଏ କଣ ଚୋର କରୁଥିଲା ? ତୁ ଯେବେ ମୂର୍ଖପଣରେ
 ଏଡ଼େବଡ଼ କଥା କଲୁ ତା ହେଲେ ତୋତେ ଏଥିର ଉପୟୁକ୍ତ ଦଣ୍ଡ
 ଦିଆଯିବ ।” ଚଉକିଦାର ବୋଲିଲା, “ଏଥିରେ ଯେବେ ମୋର
 ଦୋଷ ହେଲା, ଯାହା ଦଣ୍ଡଦେବ ତାହା ଦିଅନ୍ତୁ ।” ଏହା ଶୁଣି ସେ
 ଅଗାଣ୍ଡିଆ ରଜା କି ଦଣ୍ଡ ଦେବ ତାହା ସ୍ଥିର କରି ନ ପାରି ମନ୍ଦାକି
 ଡକାଇଲେ । ମନ୍ଦା ତପଣେ ଆସି ମୁହଁରୁ ପାଳରୁଣ୍ଡା କାଢ଼ି ସରୁଚୁକି
 ବାହାର କହି କହିଲା, “ମହାରାଜ ! ଏ ଚଉକିଦାର ଯେବେ ବିନା
 ଦୋଷରେ ବିଦେଶୀର ଝିଅଟିକୁ ମାରିଦେଲା, ତା ହେଲେ ଯୁକ୍ତ
 ଅନ୍ୟ ଦଣ୍ଡ ହେଲେ ବିଦେଶୀର ଲାଞ୍ଜ କଣ ହେବ । ତେଣୁ ତାକୁ
 ସେହୁପରି ଝିଅଟିଏ ଏ ଚଉକିଦାର ଦେଉ । ଯେବେ ଆମ୍ଭେ ପୁଣି
 ଝିଅଟିଏ ଦିଆଇ ନ ଦେବା, ତେବେ ସେ ଆସି ଆମ୍ଭଠାରେ କାହିଁକି
 ଗୁହାରି କଲା ? ପୁଣି ଆଉମାନେ ଅବା କିଛି ହାନି ହେଲେ କାହିଁକି
 ଗୁହାରି କରିବାକୁ ଆସିବେ ?” ରଜା ବୋଲିଲେ, “ଏପରି
 ନୋହିଲେ କେମିତି ହେବ । ମାତ୍ର ହେବ ଯେ ସେ ବିଦେଶୀର
 ଝିଅଟି ତ ମଲାଣି, ତାକୁ ଚଉକିଦାର ସେହୁପରି ଝିଅଟିଏ କେଉଁଠୁ
 ଆଣି ଦେବ ?” ମନ୍ଦା ବୋଲିଲା, “ଏ ବିଦେଶୀ ତାର ଭାଷାକୁ

ସେହି ଚଉକିଦାରକୁ ଦେଉ । ଚଉକିଦାର ଆଜୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ
 ହିଅ ଜନ୍ମ ହେଲେ ବିଦେଶୀ ସେ ହିଅକୁ ଓ ଭାଷାକୁ ନେଉ ।”
 ରଜା ବୋଲିଲେ, “ମନ୍ତ୍ରୀ, ତୁ ଯେବେ ମୁହଁରେ ପାଳରୁଣ୍ଡା ଦେଇ
 ବୁଦ୍ଧିଯାକ ବନ୍ଦ କର ରଖି ନ ଥାନ୍ତୁ ତା ହେଲେ ଏପରି ସବୁ ବୁଦ୍ଧି
 କାଢ଼ି ପାରନ୍ତୁ କି ? ଯାହାହେଉ ଏ ନ୍ୟାୟୁଟା ମୋ ମନକୁ ଭଲ
 ପାଇଲା । ଏବେ ବାଦୀ ପ୍ରତିବାଦୀ ଦୁହେଁଙ୍କୁ ତକାଇ ଏହି ରାଏ
 ଶୁଣାଇ ଦେ ।” ମନ୍ତ୍ରୀ ଯେ ଅଜ୍ଞା କହୁ ତକ୍ଷଣେ ରାଏ ଶୁଣାଇ
 ଦେଲା । ବିଦେଶୀ ଯେତେବେଳେ ଏପରି ଶୁଣିଲା, ସେ ଆଉ କହିବ
 କଣ, ରହିବ କଣ ‘ଯା ପଳାୟୁତ ସ ଜୀବତ’ । କେମିତି ଏ
 ଅଗାଧିଆ ରାଜ୍ୟରୁ ପଳେଇଲେ ମାନ ମହତ୍ତ୍ବର ହିବ ବୋଲି ବିଚାର
 କରି ବୋଲିଲା, ଅଜ୍ଞା ! ହିଅ ତ ମୋର ମଲ୍ଲଣି, ସେ କଣ ଆଉ
 ଆସିବ କି ? ମୋର ସେଥିପାଇଁ ହାରି ଗୁହାରି ଲେଡ଼ା ନାହିଁ ।
 ଚଉକିଦାର ତା ଘରେ ଥାଉ, ମୋ ବାଟେ ମୁଁ ଯାଉଛି ।” ଏହା
 କହି ଭାଷାଟିକି ଧରି ପଳେଇଲା ଯେ, ଏକାତାନକେ ସେ ଅଗାଧିଆ
 ରାଜ୍ୟ ପାରି ହୋଇଗଲା । ରଜା ଏହିପରି କେତେ ନ୍ୟାୟୁ
 ଛଣ୍ଡାଇ କୁହୁଥାନ୍ତି । ଏପରି କେତେ ଦିନ ଗଲା ଉତ୍ତର
 ଦିନକର ଶ୍ବେତମାନେ ଶ୍ବେତ କରିବାକୁ ଯାଇ ସେ ଦେଶରେ
 କୁବେର ପଣ୍ଡା ବୋଲି ଜଣେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଥିଲା, ତାର ଘରେ ସିନ୍ଧି
 ଖୋଳିଲେ । ଖୋଳୁ ଖୋଳୁ ସିନ୍ଧି ଗାତଟା ଅଧା ହୋଇଛି,
 ଦଇବରେ କାନ୍ଥଟା ଟଳି ପଡ଼ିଲା, ତଳିଟା ଶ୍ବେତ ତହିଁରେ ପୋତି
 ହୋଇ ମରଗଲେ । ତହିଁରୁ ଦୁଇଜଣ କିଛି ହେଲେ ଆସିବ ନ
 ପାଇ ବଞ୍ଚିଗଲେ । ଅଗାଧିଆ ରଜା କଚେରୀ କଲବେଳେ ସେ
 ଦୁଇଜଣ ଶ୍ବେତ ଯାଇ କହିଲେ, ‘ମହାରାଜ, ଆମ୍ଭେ ଜାତିରେ
 ଦଣ୍ଡାସି, ଶ୍ବେତ ଆମ୍ଭର ନିଜ ବୃତ୍ତି, ଶ୍ବେତ ନ କଲେ ଆମ୍ଭର ପେଟ
 ଖୋସାଯାଏ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଗତ କାଲି ରାତିରେ ଆମ୍ଭେ ପାଞ୍ଚଜଣ

ଗୌର ଆସି ଗୌରକରକୁ ବୋଲି ଭୁଞ୍ଜାପଡ଼ା ଗ୍ରାମର କୁବେରପଣ୍ଡା ଘରେ ସିନ୍ଧ ଖୋଜୁଥିଲା । ଖୋଜୁ ଖୋଜୁ ତାର କାନ୍ଥଟା ଟଳି ପଡ଼ିଲା ଯେ, ଅମ୍ବ ପାଞ୍ଚଜଣଙ୍କ ଭିତରୁ ତିନି ଜଣ ପୋତ ହୋଇ ମରଗଲେ । ଏ ତ କିଛି ସାମାନ୍ୟ କଥା ହୁଏଁ । ମନ୍ତ୍ରଷ୍ଟ୍ର ମାରୁ ଶୁଣି ହେଲା । ତୁମ୍ଭେ ତ ପୃଥ୍ବୀପାଳକ ରଜା, ଏଥକୁ ଧର୍ମ ବିଗୁର କରି ଅମ୍ବକୁ ନ୍ୟାୟ ଦିଅନ୍ତୁ ।” ଏହା ଶୁଣି ରଜା ନିଜେ ବିଗୁର କରି ନ ପାରି ପାଳରୁଣ୍ଡା ମନ୍ଦୀକୁ ଡକାଇ ବୋଇଲେ, “ମନ୍ଦୀ, ବୁଝିଲ, ଏ ନ୍ୟାୟ କେମିତି ହେବ ? ମନ୍ଦୀ ଗୌରଙ୍କଠାରୁ ସବୁ କଥା ଶୁଣି ମୁହଁରୁ ପାଳରୁଣ୍ଡା ବାହାର କରି କହିଲା, “ମହାରଜ ! ଏ ଗୌରମାନେ କିଛି ମିଛ କହୁ ନାହାନ୍ତି— ବୁଝିବାକୁ ଗଲେ ଯୁଦ୍ଧର ତ ଗୌରବୃତ୍ତି, ଗୌର ନ କଲେ ବଞ୍ଚି ପାରବେ ନାହିଁ, ସେ କାରଣୁ ସିନ୍ଧ ଖୋଜୁଥିଲେ । ତହିଁରେ ଯେବେ ମନ୍ତ୍ରଷ୍ଟ୍ର ମାରୁହେଲା, ସେ ଦଣ୍ଡକୁ ଯେଉଁ କୁବେର ପଣ୍ଡାର ଘରେ ସିନ୍ଧ ଖୋଜୁଥିଲେ ସେହି ଏକା କାରଣ ହେବ । କାହିଁକି ନା ସେ ଯେବେ ତାର କାନ୍ଥଟାକୁ ଜୋରରେ ଦେଇଥାନ୍ତା ତେବେ କାହିଁକି ଟଳି ପଡ଼ିଲା ଯେ, ମନ୍ତ୍ରଷ୍ଟ୍ର ମରନ୍ତେ ।” ରଜା ବୋଇଲେ, “ମନ୍ଦୀ, ତୋର ରୁଚି ଅଛି, ନୋହିଲେ ଏପରି ନ୍ୟାୟ-ବାଛି ପାରନ୍ତୁ କି ? ଏବେ ସେ କୁବେର ପଣ୍ଡାକୁ ଡକାଅ, ତାକୁ ଶୁଣି ଦେବା ।” ଏହା ଶୁଣି ମନ୍ଦୀ ତତକ୍ଷଣେ କୁବେର ପଣ୍ଡାକୁ ଡକାଇ ଆଣି ହାଜର କଲା । ରଜା ବୋଇଲେ, “ପଣ୍ଡା, ତୁ କାହିଁକି କାନ୍ଥ ଜୋରକରି ବସେଇ ନ ଥିଲୁ । କାନ୍ଥ ଅଦମ୍ଭ ଥିବାରୁ ଟଳି ପଡ଼ିଲା ଯେ, ତିନିଟା ଗୌର ମଲେ, ସେ ଦୋଷରୁ ତୋତେ ଶୁଣି ଦିଅଯିବ । ପଣ୍ଡା ଏ କଥା ଶୁଣି-ଦଣ୍ଡାହୋଇ ଖୋଇ କହିଲା, “ଆଜ୍ଞା, ମୋର ଏଥିରେ କିଛି ଦୋଷ ନାହିଁ । ମୁଁ ନିଜେ ସେ କାନ୍ଥ ଦେଇନାହିଁ । ବେଶା ଗଢ଼ତ, କୁରୁପା ଶୁଣିଅ

ଅପଞ୍ଚ ଗଉଡ଼, ଦାସ ପଧାନ, ହରି ଜେନା ଏହି ପାଞ୍ଚଜଣକୁ ଠିକା ଦେଇଥିଲି । ସେମାନେ ହକ ଟଙ୍କା ନେଇ କାନ୍ଥଟା କେମିତି ଦେଇଥିଲେ, ସେ କଥା ମୋତେ ଜଣା ନାହିଁ ।” ରଜା ବୋଇଲେ, “ତା ହେଲେ, ଏଥିରେ ଆଉ ତୋର କଅଣ ଦୋଷ ? ତୁ ଯା । ଏହା କହି ସେ ଠିକାଦାର ପାଞ୍ଚ ଜଣକୁ ଡକାଇ ବୋଇଲେ, “କିରେ, ତୁମ୍ଭେ କୁବେର ପଣ୍ଡାଙ୍କର ହକ ଟଙ୍କା ନେଇ ତାର କାନ୍ଥ କାହିଁକି ଅଦମ୍ଭ କରି ବସାଇଥିଲ ? ଏବେ ସେ କାନ୍ଥ ଭୁସୁଡ଼ି ତନିଜଣ ଗୌର ମଲେ, ସେ ଦୋଷରୁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଶୁଳି ଦିଅଯିବ ।” ଏହା ଶୁଣି ସେମାନେ ଭୟରେ ଥରହର ହୋଇ ବୋଇଲେ, ଆଜ୍ଞା, ଏଥିରେ ଆମର ଅଣୁମାତ୍ର ଦୋଷ ନାହିଁ ।” ରଜା ବୋଇଲେ, “କାହିଁକି ତୁମ୍ଭର ଦୋଷ ନାହିଁ ?” ସେମାନେ ବୋଇଲେ, “ଆମେ କାନ୍ଥ ଦେଲାବେଳେ ସଭ୍ରମଣ୍ଡନା ଦାଗ ସେହି ପାଗ ବାଟରେ ଦିନକୁ ସାତ ଅଠଥର ଲେଖି ଲେଖି ହୋଇ ଯିବା ଆସିବା କଲ । ସେ ତ ବଡ଼ ସୁନ୍ଦର ଦାଗ, ଆମେ ତ ସହଜେ ଭେଟିଆ ଲେଖି, ତାକୁ ଗୁଡ଼ୁ ଗୁଡ଼ୁ ଆମର କାନ୍ଥ ଦସେଇବାରେ ଲମ୍ବ ରହିଲା ନାହିଁ ଯେ, କାନ୍ଥଟା ବଙ୍କାଟଙ୍କା ହୋଇଗଲା ।” ରଜା ବୋଇଲେ, ଏମିତି ଯେବେ ତା ହେଲେ ତୁମ୍ଭର ଦୋଷ କଣ ? ତାଙ୍କ ସେ ଦାଗକି ।” ଆଜ୍ଞା ମାତ୍ର କଟୁଆଳ ଯାଇ ସଭ୍ରମଣ୍ଡନା ଦାଗକି ଗୋଟି ଆଣି ହାଜର କରିଦେଲା । ରଜା ବୋଇଲେ, “କି ଲେଖି, ତୋର କଣ ଆଖି ଉପରକୁ ହୋଇଗଲା ଯେ ତୋତେ ଦିଶୁ ଥିଲା । ସେମାନେ ତ ଭେଟିଆ ଗୁଡ଼ୁଆ ଲେଖି, ସେ କାନ୍ଥ ଦେଉଥିଲେ, ତୁ କାହିଁକି ତାଙ୍କ ଆଗରେ ଆସି ଲଢ଼ ବଢ଼ ହେଉଥିଲ ? ଏବେ ତୋ ଲଗି ସେ କାନ୍ଥ ଭୁସୁଡ଼ିଲା, ଗୌରମାନେ ମଲେ, ସେ ଦୋଷରୁ ତୋତେ ଶୁଳି ଦିଅଯିବ ।” ଏହା ଶୁଣି

ସେ ଦାଗ୍ର ହାତଯୋଡ଼ି ବୋଇଲା, “ଆଜ୍ଞା ଦୋଷ କ୍ଷମା କଲେ କହିବି ।” ରଜା ବୋଇଲେ, “କଣ କହିବୁ କହ ?” ଦାଗ୍ର ବୋଇଲା, ମୁଁ ସେଉଁ ବାଟରେ ସବୁ ଦିନେ ପୋଖରୀ ଗାଧୋଇବାକୁ, ପାଣି ଆଣିବାକୁ, ହାତୀ ଫେରିବାକୁ ଯାଏ, ସେ ବାଟରେ ରଜାଘର ହାତୀର ମାଦୁନ୍ତ ସବୁବେଳେ ହାତୀଟା ରଖିଲା ଯେ, ମୁଁ ତେଣେ ବାଟ ନ ପାଇ ଏ ବାଟରେ ଯିବା ଆସିବା କଲି; ଏଥିରେ କଣ ମୋର ଦୋଷ ହେଲା ? ରଜା ବୋଇଲେ, ତା ହେଲେ ତୋର ଆଉ କି ଦୋଷ, ତାକ ସେହି ହାତୀ ମାଦୁନ୍ତକୁ ।” ଏହା ଶୁଣି କଟୁଆଳମାନେ ଯାଇଁ ହାତୀ ମାଦୁନ୍ତକୁ ବାନ୍ଧି ଆଣିଲେ । ରଜା ବୋଇଲେ, “କିରେ ତୁ କାହିଁକି ମନୁଷ୍ୟ ଯିବା ଆସିବା ବାଟରେ ହାତୀ ବାନ୍ଧିଥିଲୁ, ତୋ ଲାଗି କେତେ କଥା ହେଲା; ଶେଷକୁ ତୋ ଲାଗି ଚୋରମାନେ ମଲେ । ତେଣୁ ତୋତେ ଶୁଳି ଦିଆଯିବ । ହାତୀ ମାଦୁନ୍ତ ଏ କଥା ଶୁଣିବା ମାତ୍ରେ ଆଗ ଭୟରେ ଅବଗଲା—କିରୁଷଣ ଉତ୍ତରୁ ଦମ୍ଭ ଧର ବୋଇଲା “ମହାରଜ, ଚୁଡ଼ି ଶୁଡ଼ି ଦଣ୍ଡ ଦିଅନ୍ତୁ; ମାତ୍ର ମୋର ଏଥିରେ କିଛି ଦୋଷ ନାହିଁ ।” ଅଗାଧିଆ ରଜା ବୋଇଲେ, “କାହିଁକି ତୋର ଦୋଷ ନାହିଁ କହ ।” ସେ ବୋଇଲା, ହାତୀ ଖାଇବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ଜମି ରଜାଘର ଖଞ୍ଜା ହୋଇଛି; ସେ ଜମିକି ଭୁଲ୍‌ଆପଣ୍ଠୀର ଖଲ୍‌ଆ ପଧାନ ଗୁପ୍ତ କରିଛୁ ମେ, ସେ ଆଜକୁ ତିନିବର୍ଷ ହେଲା ସେତେ ହେଲେ ଧାନ ଦେଉ ନାହିଁ । ଗୁହାରି କଲେ ଜେହୁ ବୁଝୁ ନାହାନ୍ତି । ଖାଇବାକୁ ନ ମିଳିବାରୁ ହାତୀଟା ରଡ଼କଲା ଯେ, ମୁଁ ତାକୁ ସମ୍ଭାଳି ନ ପାରି ସେ ବାଟରେ ଗୋଟିଏ ବରଗଛ ଥିଲା, ତେ ମୂଳରେ ବାନ୍ଧି ବରତାଳ ହାଣି ତାକୁ ଖାଇବାକୁ ଦେଇଥିଲି । ଏଥିରେ ମୋର କାହିଁକି ଦୋଷ ହେବ ।” ଏହା ଶୁଣି ରଜା ଟିକେ ଭୁଲି ହୋଇ ବୋଇଲେ, “ତା ହେଲେ ତୋର କି ଦୋଷ ?

ସବୁ ଦୋଷ ସେହି ଗୁଣୀର ।” ଏହା କହି ସେ ଗୁଣୀକ
 ତକାଇ ବୋଇଲେ, “କି ରେ, ତୁ ହାତୀର ଜମି ଗୁଣ
 କରିଛୁ, କାହିଁକି ତନିବର୍ଷ ହେଲା ସଞ୍ଜାଧାନ ନ ଦେଇ
 ରଖିଛୁ—ଏବେ ତୋ ଦୋଷରୁ ମନୁଷ୍ୟ ମଲେ । ତୋତେ ଶୁଳି
 ଦିଅଯିବ ।” ସେ ବୋଇଲା, “ଆଜ୍ଞା ମୁଁ କଣ କରିବି, ମୋର
 ତନିଟା ଭାଙ୍ଗି, ପୁଅ ହିଅ ହୋଇ ଗୋଠେ, ବାଲରେ ଧାନ ଗଣ୍ଡେ
 ପାଟଲବେଳକୁ ବେଢ଼ି କୁଡ଼ି ଖାଇ ଯାଉଛନ୍ତି ଯେ, ଖଲାରେ ଆଉ
 ଆଉ କୁଅଡ଼େ ସରି ଯାଉଛି, ତେଣୁ ସଞ୍ଜାଧାନ ଦେଇ ପାରୁନାହିଁ ।
 ସଞ୍ଜାଧାନ ଦେଇ ନ ପାରିଲି ବୋଲି ଯେବେ ଗୌର ମରବା
 କଥାରେ ମୋର ଦୋଷ ହେଲା ତା ହେଲେ ଯାହା କରିବ କର,
 ମୁଁ ଆଉ ଏଥୁରେ କଣ କହୁବି ।” ବଡ଼ ପୁରୁଷେ କହିଛନ୍ତି—
 ‘ସୁଧାର ଗାଈର ବାହୁରା ମରେ ।’ ସେପରି ଏ ଗୁଣୀ ତ ଟିକେ
 ଶାନ୍ତିଆ ଲୋକ, ଆଶୁ କରି କିଛି କହି ନ ପାରିବାରୁ ଅଗାଣ୍ଡିଆ
 ରଜା ଆଖି ଲାଲ କରି ବୋଇଲେ, “ସବୁ ଦୋଷ ତୋର, ତୋତେ
 ଏକା ଶୁଳି ଦିଅଯିବ ।” ଏହା କହି ତାକୁ ଶୁଳି ଦେବାକୁ ନିଶ୍ଚୟ
 କଲେ । ତହିଁପରେ ସେ ଦେଶର ନିୟମ ଅନୁସାରେ ରଜା, ମନ୍ତ୍ରୀ,
 ପାତ୍ର, କଟୁଆଳ, ପାଇକ, ରାଉତ, ଭଲଲୋକ, ମନ୍ଦଲୋକ—ଏମିତି
 ଯେତେ ଥିଲେ ସମସ୍ତେ ସଭାକରି ବସିଲେ । ସଭା ନିକଟରେ
 ସେ ଗୁଣୀକ ଅଣାଇ ଅଗାଣ୍ଡିଆ ରଜାଙ୍କ ଆଜ୍ଞାରେ ପାଲଟୁଣ୍ଡା ମନ୍ତ୍ରୀ
 ବୋଇଲେ, “ଆରେ ଖଲିଆ ପଧାନ, ତୋତେ ଶୁଳି ଦେବାକୁ
 ରଜାଙ୍କର ଆଜ୍ଞା ହେଲା ଯେ, ତୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଗରେ ଶୁଳି ଖସୁଟା
 ଧରି ପାଦ ଗଣି ଗଣି ଚାଲେ, ଯେଉଁଠାରେ ତନିଗହ ପାଦ
 ପୁଣି ହେବ ତୁ ସେଠାରେ ଶୁଳି ଘେନିବୁ ।” ଏହା ଶୁଣି ସେ
 ବିଚାର ଆଉ କଣ କରିବ ଶୁଳି ଖସୁଟି ଧରି ଚାଲିଲା । ପ୍ରାଣ
 ଭୟରେ ଗୋଡ଼ ତାର ସଳଖରେ ନ ପଡ଼ି ଏଣେ ତେଣେ ପଡ଼ିଲା ଯେ

ଗାଣ୍ଡିଟା ବଙ୍କାଟଙ୍କା ହେଲା ପରି ଦେଖାଗଲା । ତାହା ଦେଖି ରଜା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ତାକୁ ଫେରାଇ ଆଣି ପଚାରିଲେ, “ତୋର ଗାଣ୍ଡିଟା କାହିଁକି ସଳଖରେ ନ ରହୁ ବଙ୍କା ହେଲା ? ଏଣେ ବୋଇଲେ ତେଣେ ବୁଲି ଯାଉଛି ?” ସେ ବୋଇଲା, ଅଜ୍ଞା ସେ କଥା କଣ କହିବ, ମୁଁ ପିଲାଟି ଦିନରୁ ଲଙ୍ଗଳ କଣ୍ଠିରେ ହାତ ପକାଇ ହଳ ବାଜିବାରୁ ମୋର ଗାଣ୍ଡିଟା ବଙ୍କାହୋଇ ଯାଇଛି ଯେ ଅତି ସଳଖ ନ ହୋଇ ଏଣେ ତେଣେ ବୁଲି ଯାଉଛି ।” ଏହା ଶୁଣି ରଜା ବୋଇଲେ—“ମନ୍ଦା, ଦେଖିଲ ନା ଯୁକ୍ତ ଯେବେ ଶୁଳି ଦେବା ତେବେ ବଡ଼ ହରବର ହେବା, ଏହାର ଗାଣ୍ଡି ସଳଖ ନ ଥିବାରୁ ଶୁଳିଟା ଏଣେ ବୋଇଲେ ତେଣେ ବାହାରିଯିବ । ଏଣୁ ଅତି ଜଣେ ଗାଣ୍ଡି ସଳଖ ଥିବାର ଲୋକ ଦେଖ ।” ମନ୍ଦା ବୋଇଲା, “ହରିବୋଲ ପଟ୍ଟନାୟକେ ପିଲାଟି ଦିନରୁ ଗୃହାଳୀରେ ବସି ପାଠ ପଢ଼ାନ୍ତି । ତେଣୁ ତାଙ୍କର ଗାଣ୍ଡିଟିକେ ହେଲେ ବଙ୍କା ନାହିଁ ।” ରଜା ବୋଇଲେ, “ଏହା ଯେବେ ଜାଣିବ ଅତି ବିଳମ୍ବ କାହିଁକି କରୁର, ବେଗେ ଯାଇ ତାକୁ ବାନ୍ଧି ଆଣ ।” ଏହା ଶୁଣି କଟୁଆଳ ଭସଣେ ଦଉଡ଼ି ଯାଇ ହରିବୋଲ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ଗୃହାଳୀ ଘରୁ ବାନ୍ଧି ଆଣି ହାଜର କରିଦେଲେ । ରଜା ବୋଇଲେ, ପଟ୍ଟନାୟକେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଶୁଳି ଦିଅଯିବ ।” ପଟ୍ଟନାୟକେ ବୋଇଲେ, “ମୁଁ କି ଦୋଷ କଲି ଯେ ମୋତେ ଶୁଳି ଦିଅଯିବ ?” ରଜା ବୋଇଲେ “ତୁମ୍ଭର ଦୋଷ କିଛି ନାହିଁ; ମାତ୍ର ଗୁରୁମାନେ ସିନା ଶୋକ୍ତ କାନ୍ତ ପଡ଼ିବାରୁ ମରଗଲେ । ଆମ୍ଭେ ସେ ମଙ୍ଗଳମା ବି କରବାରେ ହାତା ଜମିର ଗୃସ୍ତୀକୁ ଶୁଳି ଦେବାକୁ ନି ହୋଇଥିଲୁ । ଏବେ ଦେଖିଲୁ ଯେ ତାର ଗାଣ୍ଡି ସଳଖ ନ ତାକୁ ଶୁଳି ହେଲେ ସୁବିଧାରେ ଦେଇ ହେବ ନାହିଁ, ବୁଦ୍ଧିବୀର ହେବୁ—ତୁମେ ପିଲାଦିନରୁ ଗୃହାଳୀରେ ବସି ପାଠ

ପଡ଼ାଉଅଛି, ତେଣୁ ତୁମ୍ଭର ଗାଣି ବରାବର ସଳଖ ଅଛି । ତୁମ୍ଭକୁ ଶୁଳିଦେଲେ କିଛି ହଇରାଣରେ ନ ଥାଇ ମକଦ୍ଦମାଟା ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇଯିବ ।” ଏହା ଶୁଣି ହରିବୋଲ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ପାକାସି ଉଡ଼ଗଲା, କଣ କରବେ, କେମିତି ଏଥିରୁ ଉଦ୍ଧାର ହେବ ବୋଲି ମନେ ମନେ ଭାବନାକରି ଦଣ୍ଡକ ଉତ୍ତରୁ ବୋଇଲେ, “ଆଜ୍ଞା ଯେବେ ମୋତେ ଶୁଳି ଦିଆଯିବ ତେବେ ଟିକିଏ ଛାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତୁ, ମୁଁ ଘରକୁ ଯାଇ ମୋର ପୁଅ ଭାଣ୍ଡାଙ୍କୁ ଏକଥା କହି ତାଙ୍କଠାରୁ ବିଦାୟ ଘେନି ଆସିଲେ ଶୁଳିରେ ବସିବ ।” ରଜା ବୋଇଲେ, “କିଏ ଅଛରେ, ଏହାକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଯାଅ, ଏ ଘରକୁ ଯାଇଁ ମିଲମାନଙ୍କୁ କୁହାବୋଲି କଲପରେ ପୁଣି ଏଠାକୁ ଘେନି ଆସିବ ।” ଏହା ଶୁଣି କଟୁଅଳମାନେ ତରବାର ଲଘାକରି ତାକୁ ଘେନିଗଲେ । ହରିବୋଲ ପଟ୍ଟନାୟକେ ଘରକୁ ଯାଇ ନିଜର ପୁଅକୁ ବୋଇଲେ, “ବାରୁ ରେ, ଅମ୍ଭେ ଅଗାଣିଆ ରଜାର ସାଙ୍ଗରେ ଦାସ କରିବାର ଫଳ ଆଜି ଫଳିଲା । ଗ୍ରେରମାନେ କେଉଁଠି ଗ୍ରେର କରିବାକୁ ଯାଇଁ ମଲେ ଯେ ବସି ବସି ମୋର ପୁଣି ଗାଣି ସଳଖ ଅଛି ବୋଲି ସେ ଦୋଷରେ ମୋତେ ଶୁଳିଦେବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇଅଛି । ଏଥକୁ ତୁ ଯେବେ ଟିକିଏ ସାହସ କରି ପାରୁ ତାହା ହେଲେ ଅବା ପ୍ରାଣ ରହି ପାରିବ, ନୋହିଲେ ଏ ଅଗାଣିଆ ରଜାର ବୁଝା-ମଣାରୁ ନିଷ୍ଠେ ନାଶଯିବ ।” ଫୁଅ ବୋଇଲା “ବାପା ! କିଛି ଭୟ କର ନାହିଁ, ତୁମ୍ଭେ ନିଆଁରେ ପଶିଯା ବୋଇଲେ ମୁଁ ପଶିଯାଇ ତୁମ୍ଭକୁ ରକ୍ଷା କରିବି ।” ପଟ୍ଟନାୟକେ ବୋଇଲେ “ତୁ ଆଗରେ ଯାଇଁ ଲୋକ ଗହଳରେ ଲୁଚିଥିବୁ । ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଶୁଳିଧରି ଶୁଳିବି, ସେତେବେଳେ ତୁ ହଠାତ୍ ସେହିଠାରୁ ବାହାର ! ପଡ଼ି ହାତରୁ ସେ ଶୁଳିଟା ଛଡ଼ାଇ ନେଇ ବୋଲିବୁ, ମୁଁ ତ ଶୁଳି ଲାଭି, ତୁମ୍ଭେ କୁଆଡ଼େ ନେଇ ଯାଉଛ ? ଏହା କହି ଧାଇଁଲା

ପରି ପଳାଇବୁ ଯେ, ମୁଁ ଚାହିଁ ପାଞ୍ଚ ଡାକ ଡାକିଲା ପରେ ରହିବୁ ।
 ଏପରି କଲେ ଅବା ପ୍ରାଣ ରହିବ, ନୋହିଲେ ଆଉ ଅନ୍ୟ ଉପାୟ
 ନାହିଁ ।” ଏହା ଶୁଣି ପୁଅ ଆଗରେ ଯାଇଁ ଲୋକ ଗହଳରେ ଲୁଚି
 ରହିଲା । ତାର ପଛେ ପଛେ ବାପ ଯାଇଁ ରଜାଙ୍କ ଆଗରେ ଠିଆ
 ହେଲା । ରଜା ବୋଲିଲେ, “ପଛନାୟକେ ଆଉ ଦଳମ୍ବ କାହିଁକି,
 ଶୁଳି ଧରି ଚାଲ ।” ପଛନାୟକେ ଯେ ଆଜ୍ଞା କହି ଶୁଳିଟା
 ଧରି ୮୧୦ ପାହୁଣ୍ଡ ଯାଇଛନ୍ତି ସେତକ ବେଳେ ପୁଅ
 ସେଇଠି କୁଠେଇ ଲୁଚିଥିଲା, ତସଣେ ବାହାରି ପଡ଼ି ବାପ
 ହାତରୁ ଶୁଳିଟା ମୋଡ଼ା ମୋଡ଼ି କରି ଛଡ଼ାଇ ନେଇ ବୋଲିଲା,
 “ମୁଁ ତ ଆଜି ଏହି ଶୁଳିରେ ଶୁଳି ଘେନିବି, ତୁମ୍ଭେ କାହିଁକି ଧାଇଁ
 ଆସିବ ?” ଏହା କହି ତର ତର ହୋଇ ପଳାଇଗଲା । ପଛନାୟକେ
 ବୋଲିଲେ, “ଆହେ ଦେଶ ହେ, ଦେଶ ହେ, କି ପାପକାଳ
 ହେଲା, ବାପର ଶିଶୁ ପୁଅ ଦେଖୁ ନାହିଁ ।” ଏହା ଶୁଣି ରଜା
 ବୋଲିଲେ, “କଣ ହେଲା, ସେ କାହିଁକି ତୁମ୍ଭ ହାତରୁ ଶୁଳିଟା
 ଛଡ଼ାଇ ନେଇ ଯାଉଛି ? ପଛନାୟକେ ବୋଲିଲେ, “ଆଜ୍ଞା
 ଦେଶ, ଏ ମୋର ପୁଅ, ମୁଁ ଯୁବ ବାପ; ତଥାପି ଏ ମୋର ଶିଶୁ
 ଦେଖୁନାହିଁ ।” ରଜା ବୋଲିଲେ; “କାହିଁକି ?” ପଛନାୟକେ
 ବୋଲିଲେ, “ଆଜି ସକାଳେ ଆମେ ବାପ ପୁଅ ଦୁହେଁ ବସି ପାଞ୍ଜି
 ସାଧୁଥିଲୁ ଯେ ତହିଁରୁ ବାହାରିଲା ଆଜି ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଏହି
 ଶୁଳିରେ ଯିଏ ଶୁଳି ଘେନିବ, ସେ ପ୍ରଜା ହୋଇଥିଲେ
 ଦେଶରେ ରଜା ହେବ; ରଜା ହୋଇଥିଲେ ପୃଥ୍ବୀ ଯାକରେ
 ସମ୍ରାଟ ହେବ । ଏହା ତ ସେ ଜାଣିଥିଲା । ତେଣୁ ଶୁଳି ଘେନିଲେ
 ଏ ରାଜ୍ୟରେ ରଜା ହେବ ବୋଲି ମୋଠାରୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଉଛି ।
 ଏହିପରି ହରିବୋଲ ପଛନାୟକେ କହିବାରୁ ସେଇ ଅଗାଧି
 ରଜା, ବୋଲିଲେ କେଡ଼େ କଥା ହୋଇଥାନ୍ତା ରେ ବୋଲି

ମନେ ବିଚାର କରି କହିଲେ, “ତୁମ୍ଭେମାନେ କେହି ଶୁଳା
ଘେନିବାକୁ ଲାଜ ନାହିଁ । କିଏ କାହିଁକି ଆମ ଦେଶରେ ରଜା
ହେବ ? ଆମକୁ କାହିଁକି ଏ ଅଭିଆ । ମୁଁ ନିଜେ ଶୁଳାରେ ବସି
ପଡ଼ିବି ଯେ ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀରେ ସମ୍ରାଟ ହୋଇ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ବସିଥିବି ।”
ଏହା କହି ତକ୍ଷଣେ ସେ ଉଠିଯାଇ ସେ ଶୁଳାଟା ଅଣାଇ ସମସ୍ତେ
ହାତରେ ଗ୍ରହଣ କରି, ଗାଣ୍ଡିତଳେ ଦେଇ ବସିପଡ଼ିଲେ ଯେ ଏକା ଅରକେ
ଗାଣ୍ଡିଆଡ଼ୁ ଫୁଟି ମୁଣ୍ଡବାଟେ ବାହାର ପଡ଼ିଲା । ଅଗାଣ୍ଡିଆ ରଜା
ଶୁଳାରେ ବସି ମରଯିବାରୁ ହରିବୋଲ ପଛନାୟକେ ହରିବୋଲ
ତାଙ୍କ ଦେଇ ଆନନ୍ଦରେ ଘରକୁ ଚାଲିଗଲେ । ଆରେ ଅବୋଲକର
କେହି ଦିନଠାରୁ ଲୋକେ ଏ ରଜ୍ୟକୁ ଅଗାଣ୍ଡିଆ ରଜ୍ୟ ବୋଲୁଛନ୍ତି
ନା, ଲୋକପଦାଦ ତ ଦୁର୍ନିବାର—ତାହା ଆଉ କିଏ ନାହିଁ କରି
ପାରିବ; ଆଜିଯାଏ ସେହି ନାମଟା ରହିଅଛି । ଆରେ ଅବୋଲକର
ଶୁଳା ତ—କଥାର ସାର, ପଥ ବାହୁଯିବା ଉଠା ଭାର ।
ଆରେ ଅବୋଲକର କାହାଣୀର ଅଗାଣ୍ଡିଆ ରଜାକଥା ଶେଷ

କାଠଘୋଡ଼ା କଥା

ଏ ଉତ୍ତର ସାମନ୍ତ ଓ ଅବୋଲକର ସେଠାରୁ ପଥବାହୁ
ଚାଲିଗଲେ । ଯାଉଁ ଯାଉଁ କେତେଦୂର ଅନ୍ତରେ କନାଉଜ
ବୋଲି ଗୋଟିଏ ଦେଶ ପଡ଼ିଲା । ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ
ଘୋଡ଼ା ସାତଘଡ଼ ହେଲାଣି । ଏତେ ବାଟ ଚାଲି ଚାଲି ଘାଲିଆ
ହୋଇଥିଲେ । ତେଣୁ ଆଉ ଯାଇ ନ ପାରି ରଜାଘର ଗଡ଼
କଟ ମହାକାଳେଶ୍ଵରଙ୍କ ବେଢ଼ାରେ ବସା କରି ରହିଲେ ।
ମନ୍ତ୍ର ଅବୋଲକରକୁ ବୋଲିଲେ, “ମୁଁ ସ୍ଥାନକର ଚାଲିଗଲି
କି, ତୁ କିଛି ପଇସା କଉଡ଼ି ନେଇ ଯା ବଜାରରୁ ସଉଦାମସ

କଣି ଚଞ୍ଚଳ ଅସିଲେ ରୋଷେଇ କରିବା ।” ଏହା ଶୁଣି ପ୍ରଥମେ ଅବୋଲକରା ବଜାରକୁ ଯାଇ ତାଲି ଗୁଡ଼ଳ ଆଦି ଯାହା ଲେଡ଼ା ଦେଇ କଣିଲ । ଅସିଲ ବେଳକୁ ବିରୁର କଲ—ଏଠାରେ କଣି ଆଣି ପୁଣି କଥା ଥିବ ଭଲ ଟିକେ ବୁଲୁବୁଲି କରି ଦେଖିବ । ଏମନ୍ତ ବିରୁର କରି ଏଣେ ତେଣେ ବୁଲୁ ବୁଲୁ ଦେଖିଲ ଯେ ରଜାଘର ସିଂହଦ୍ୱାର ପାଖରେ ଗୋଟିଏ କାଠଘୋଡ଼ା ଅଛି । ସେ କାଠ ଘୋଡ଼ାକୁ ଏପରି ବିଚିତ୍ର ହୋଇଛି ଯେ, ଦେଖିଲେ ଆଖି ବୁଜି ପୁଅ ହୋଇ ଯାଉଛି । ତାକୁ ଦେଖି ଅବୋଲକରା ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଫେରି ଆସି ସାମନ୍ତଙ୍କୁ ବୋଲିଲା, “ଗୋସାଇଁ, ମୁଁ ଦେଖିଲି ଏ ଦେଶ ରଜାଘର ସିଂହଦ୍ୱାରରେ ଗୋଟିଏ କାଠଘୋଡ଼ା ଅଛି ଯଦ୍ୱାରରେ ରଜାଯାଉଛି—ସେ ଘୋଡ଼ାଟା ଏପରି ନିର୍ମାଣ ହୋଇଛି ଯେ, ଦେଖିଲେ ସତେ ଲାଗୁଥିଲା ପରି ଦିଶୁଛି । ତାହା କିଏ ଗଢ଼ିଥିଲା, ରଜା ତାକୁ କାହିଁକି ଏତେ ଯତ୍ନରେ ରଖିଛନ୍ତି । ଏଥିର କାରଣ ମୋତେ କହିଦିଅ । ଯେତେବେଳେ ନ କହିବ, ମୁଁ ଯିବି ତୁମ୍ଭ ସଙ୍ଗେ ନ ଯାଇ ଏହିଠାରୁ ଫେରିଯିବି ।” ସାମନ୍ତ ତେଣେ ଯାଇଲେ “ଅଣ୍ଟୁକୁଳି ପୁଅ ଥରକୁ ଥର ମୋତେ ଆଛା ଧନକାର୍ତ୍ତମାୟୁ, କଥା ତ ଶୁଣିବୁ, ଆଜି ଫେରିଯିବି ଫେରିଯିବି କାହିଁକି ଟେକାଦିବୁ । ମୁଁ କଣ ତୋର ଏ ପୋଡ଼ାଗୁଣ ଜାଣିନାହିଁ କି ?” ଏତେବେଳେ କହି ରୋଷେଇ ବସେଇ ଦେଇ ଦେଇଲେ—“ପକା କନ୍ଦଳ ଦେଖାଉଛନ୍ତି, ବସୁ ଅବୋଲକରା କହିବି କଥା ।”

ପୁଣି କାଳରେ ମନ୍ତ୍ରଥସେନ ବୋଲି ଏ ଦେଶରେ ଜଣେ ରଜାଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପୁଅ ନାମ ମଳୟବସନ୍ତ । ସେ ମଳୟ ବସନ୍ତ ଯୁବରାଜ ଶାଢ଼ୀ ପାଇ ଦେଶର ହାଲଗୁଲି ଥୋକେ ବୁଝାସୁଝା କରୁଥାନ୍ତେ—କୌଣସି ନ୍ୟାୟ ନିଶାପରେ ସଙ୍ଗେ ପଡ଼ିଲେ ତାଙ୍କର ପାଖରେ ଛୁଡ଼ୁଥାଏ । ଏପରି କେତେ ଦିନ

ଗଲା ଉତ୍ତର ଦିନେ ସେହି ଦେଶର ସୁନାଶ କୁଆଡ଼େ ଏହି ବୋଲି ଉତ୍ତର ମୁଖରେ ଯାଉଥିଲା । ଯାଉଁ ଯାଉଁ ଖରା କାଟିବାକୁ ଯାଇ ନ ପାରି ଗୋଟିଏ ବଟଗଛ ଛଇତଲେ ଦସିବି । ଏହି ସମୟରେ ତେଣୁ ଦସିବିମୁଖ ହୋଇ ଆଉ ଜଣେ ବଢ଼େଇ ଆସି ସେହି ଗଛ ଛଇତରେ ବସିଲା । ଦୁହେଁ କୁଳଗୋସ୍ଥ ପରା ପରା ଦେଲେ । ସୁନାଶ ବୋଲଲା, “ମୁଁ ତୋଠାରୁ ଜାତିରେ ବଡ଼ ।” ବଢ଼େଇ ବୋଲଲା, ତୁ ଜାତିରେ ବଡ଼ ବୋଲି କଣ କହୁଛୁ ତେ, ତୁମେ ଗୁଡ଼ାକ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ପାତ୍ରରୁ ଜାତ ହୋଇଛ । ସୁନାଶର ଜାତି ମହାପାତ୍ର । ସକାଳୁ ଉଠି ତୁମ ସୁନାଶଗୁଡ଼ାଙ୍କର ମୁହଁ ଗୁହଁ ବ ବୋଇଲେ ଗଙ୍ଗାସ୍ନାନ ନ କଲେ ପାପ ଛାଡ଼ିବ ନାହିଁ । ଆମେ ବଢ଼େଇ ଜାତି ବିଶ୍ୱକର୍ମୀଙ୍କ ଆଦେଶେ ଜାତ, ଆମ ଜାତିକ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ସଭାରେ ପୂଜା ମିଳୁଛି । ତୁମ୍ଭେ ଆମ୍ଭଠାରୁ କିମିତି ଜାତିରେ ବଡ଼ ହେବ ରେ ?” ଏପରି ପଦେ ପଦେ ପଡ଼ୁ ପଡ଼ୁ ଦୁହେଁ ମରାଧର ହୋଇ ଗଢ଼ାଗଡ଼ ହେଉଛନ୍ତି । ଏହି ସମୟରେ ଘରଜା-ମାର ଶାସନର ପ୍ରଲୟ ପାତ୍ରୁଣୀ ନାମରେ ଜଣେ ବୁଢ଼ା ବ୍ରାହ୍ମଣ ସେ ବାଟେ ଆସିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ଏ ଦୁହେଁ ବୋଇଲେ ଗୋସେଇ ! କହିଲା, “ଆମ୍ଭ ଦୁହେଁ ମଧ୍ୟରେ କାହାର ଜାତି ବଡ଼ ?” ଏହା ଶୁଣି ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ମନେ ମନେ ବିଚାର କଲେ—ଏ ଯୋଡ଼ାକ ତ ମହାମୁର୍ଖ, ପୁଣି ତ ବୟସରେ ଭେଣ୍ଡିଆ, ମରାଧର ହୋଇ ରାଗିଛନ୍ତି—ମୁଁ ଯେବେ ଜଣକର ଜାତି ବଡ଼ ବୋଲି କହିବି ତା ହେଲେ ଆଉ ଜଣକ ମୋର ତୋଟି ଚିପିଦେବ । ମୋତେ କାହିଁକି ଏତେ ଜମର—ଦୁହେଁ ବୋଧହେଲା ପରି କଣ ହେଲେ ଗୋଟେ ଭଣ୍ଡାଭଣ୍ଡି କରି କହିଦେବି । ଏ କଥା ମନରେ ବିଚାର କରି ଦୋଇଲେ, “ମୁଁ ତୁମ୍ଭର ଜାତି ନ୍ୟାୟ କହିପାରିବି ନାହିଁ । ମଳୟବସନ୍ତ ଯୁବରାଜ—ଦେଶର ସବୁ ଆମ୍ଭର ନ୍ୟାୟ

ଅବୋଲକରା କାହାଣୀ

ର କରୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲେ ସେ ତୁମ୍ଭର ଏ ନ୍ୟାୟ
ଲ ଦେବେ ।” ଏହା କହି ସେ ବୁଢ଼ା ବ୍ରାହ୍ମଣ ତାଙ୍କ
ବାଟେ ଚାଲିଗଲେ । ସେ ଯିବା ଉତ୍ତରୁ ଏ ଦୁହେଁ ବୋଲିଲେ—
“ଅସନ୍ନା ମାଘ ପୁଣ୍ୟମୀଦିନ ମଳୟବସନ୍ତ ବାହାର ମଣ୍ଡପରେ
କରେଶ୍ କରବେ । ସେ ଦିନ ଯାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଏ ନ୍ୟାୟ ପଚାରିବା ।”
ଏହା କହି ଦୁହେଁ ଯେହା ଘରକୁ ଚାଲିଗଲେ । ସେ ସମୟକୁ
ମାଘପୁଣ୍ୟମୀ ଅଉ ଆଠଦିନ ଥିଲା, ସେହି ଆଠଦିନ ଭିତରେ ଏ
ଦୁହେଁ ଯେ ଯାର କାର୍ଯ୍ୟ କୌଶଳ ଯୁବରାଜଙ୍କୁ ଦେଖାଇ ବଡ଼
ବୋଲାଇବେ ବୋଲି ନଖାଇ ନପିଇ ଦିନରାତି ଲାଗି ଦୁହେଁ ଯୋଡ଼ିଏ
କାମକଲେ । ସୁନାଶ ଗୋଟିଏ ଚଉକି ରୂପାରେ ଗଢ଼ି ସେ ଚଉକି
ଉପରେ ଗୋଟିଏ ସୁନାର ଗଛ ଗଢ଼ି ଥୋଇଲା । ସେ ସୁନା
ଗଛରେ ପ୍ରବାଳର ପତ୍ର ଥାଇ ତହିଁରେ ମୋଡ଼ି ଫଳ ଫଳିଅଛି,
ସେ ଫଳକୁ ଅଷ୍ଟରତ୍ନ ନିର୍ମିତ ମୟୂର ବସି ଖାଉଅଛି । ତେଣେ
ବଢ଼େଇ ଏ କଥା ଶୁଣି କଣ କଲା ନା, ଭଲ ମଞ୍ଜିକାଠରେ
ଗୋଟିଏ ଘୋଡ଼ା ତିଆରି କଲା । ସେ ଘୋଡ଼ାକୁ ନାନାପ୍ରକାର
ବିଚିତ୍ର କରି ତା ଦେହରେ ପର୍ଯ୍ୟାଙ୍କ ପରି ଯୋଡ଼ିଏ ଡେଣା ଖଞ୍ଜିଲା ।
ସେ ଘୋଡ଼ାର ପେଟ ଭିତରେ କି ଯନ୍ତ୍ର ରଖିଲା ତା ନା ସେ
ଏକା ଜାଣେ । ତହିଁପରେ ତାକୁ କଲିଆର ଲଗାଇ ଘଣ୍ଟି ଘାଗୁଡ଼ି
ବାନ୍ଧି ମାଘପୁଣ୍ୟମୀ ଦିନ ନେଇ ଯୁବରାଜଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲା । ସୁନାଶ
ଯେଉଁ କାମ ଗଢ଼ିଥିଲା, ତାହା ନେଇ ସେ ମଧ୍ୟ ଯୁବରାଜଙ୍କ ପାଖକୁ
ଗଲା । ଦୁହେଁ ଯାଇ ଘଡ଼ିଏ ବସିଛନ୍ତି—ମଳୟବସନ୍ତ ଯୁବରାଜ
ବାହାର କରେଶ୍ କରଲେ । ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ବଢ଼େଇ ଓ ବଣିଆ
ଏ ଦୁହେଁ ଯେ ଯାହାର କାମଟିମାନ ଭେଟିସ୍ବରୂପ ଆଗରେ ଥୋଇ
ହାତଯୋଡ଼ି କହିଲେ । ବଢ଼େଇ ବୋଲିଲା, “ହେ ଯୁବରାଜ !
ମୁଁ ବଢ଼େଇ, ଏ ବଣିଆ, ଆମ୍ଭ ଦୁହେଁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କାହାର ଜାତି

ବଡ଼ ତାହା କହି ଦିଅନ୍ତୁ । ସେ ଏହି ରୂପା ଚଉକଟି, ମୁଁ ଏହି
 ଘୋଡ଼ାଟି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଭେଟିକରି ଦେଉଅଛି । ଏହା ରଖି ଆମ୍ଭ
 ଦୁହଁଙ୍କର ନ୍ୟାୟ ଜଣାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ।” ଏହା ଶୁଣି ସେ ଯୁଦ୍ଧରାଜ
 ବଣିଆର କାମକୁ ଟିକିଏ ହେଲେ ଗୁହଁଲେ ନାହିଁ । କାହିଁକି
 ବୋଲିବୁ, ସେ ତ ରଜାପୁଅ, ତାଙ୍କ ଘରେ ସୁନା ରୂପା, ମୋତି
 ମାଣିକ୍ୟ କୁଡ଼ି କୁଡ଼ି ଗଦା ହୋଇଛି, ସେ କାହିଁକି ଅବା ଏ ଛାତ୍ର
 ପଦାର୍ଥକୁ ଗୁହଁବେ । କେବଳ ବଡ଼େଇର ଘୋଡ଼ାଟି ଚନ୍ଦ୍ର
 ହେବାର ଦେଖି ଆନନ୍ଦରେ ଉଠିଯାଇ ତାର ଦଉଡ଼ିକ ବାମ
 ହସ୍ତରେ ଧରି ତା ଉପରେ ବସି ପଡ଼ିଲେ । ସେ ସେମିତି ବସି
 ପଡ଼ିଲେ, ସେମିତି ସେ ଘୋଡ଼ା ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ପଶି ପରି
 ଉଠି ଉଠି ଉପରକୁ ଉଠିଗଲା । ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଆଉ ଫେରି
 ଆଗଲା ନାହିଁ । ଏ କଥା ସେ ନଗରଯାକରେ ଚହଳ
 ପଡ଼ିବାରୁ ମନ୍ଥାପସେନ ରଜା ବାହାରକୁ ଧାଇଁ ଆଇଲେ ଏବଂ
 ପୁରବାସୀ ଯେତେ ଲୋକ ଥିଲେ ସମସ୍ତେ ଧାଇଁ ଆସି ସେହିଠାରେ
 ରୁଣ୍ଡ ହୋଇଗଲେ । ସମସ୍ତେ ଦେଖୁଛନ୍ତି ସେ ଘୋଡ଼ା
 କୁଆଡ଼େ ଆକାଶରେ ପଶିଗଲା ଯେ, ଆଉ ଦିଶିଲା ନାହିଁ । ଘୁଅକୁ
 କାଠଘୋଡ଼ା ଉଡ଼ାଇ ନେଇ ଯିବାରୁ ମନ୍ଥାପସେନ ରଜା ସେ
 ବଡ଼େଇ ଓ ସୁନାଗ୍ର ଦୁହଁଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀରେ ରଖାଇ ଡିବାଇଲେ,
 “ମୋର ପୁଅ ଆସିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତୁମ୍ଭେ ଦୁହେଁ ବନ୍ଦୀଘରେ ଥାଅ ।
 ସେ ଯେବେ ଆସିବ ତେବେ ଦର୍ମାରୁ ମୁକୁଳିବ ।” ଏହା କହି
 ତାଙ୍କ ଗୋଡ଼ ହାତରେ ଲୁହାର ଶିକୁଳି ପିକାଇ ବନ୍ଦୀଘରେ
 ରଖାଇଲେ । ତେଣେ ମଳୟବନ୍ଧୁ ସେ କାଠ ଘୋଡ଼ାରେ ବସି
 ଯାଉ ଯାଉ କୁଆଡ଼େ ଗଲେ ତାହା ଆଉ ଜାଣି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।
 ଯେଣେ ବନ୍ଦ ନ ହୋଇ ତନି ରାତି ତନି ଦିନ ଶୁଣି ମାର୍ଗରେ
 ଗଲା ଉତ୍ତରୁ ଘୋଡ଼ା ବାଗ ଧରି ଧରି ହାତ ଝିମି ଖାଇଗଲା ।

ଲେଣି ସେ ବାଗଦଉଡ଼ିଆକୁ ଦକ୍ଷିଣ ହସ୍ତରେ ଧରି ବାମହସ୍ତ ଛାଡ଼ି ଦେଲେ । ସେ ସେମିତି ବାମହସ୍ତ ଛାଡ଼ି ଦକ୍ଷିଣ ହସ୍ତରେ ବାଗ ଧରିଲେ ସେମିତି ସେ ଘୋଡ଼ା ଉପରକୁ ଆଉ ନ ଯାଇ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଅଇଲା । ହାତ ବଦଳ କରି ଧରିବାରୁ ସେ ଘୋଡ଼ାର ଯିବା ଆସିବା ଗତି ବୁଝିପାର ମଲ୍ଲୟବସନ୍ତ ମନରୁ ସନ୍ଦେହ ଛାଡ଼ିଦେଲେ । ଏଥରେ ସେ ବୁଝି ପାରିଲେ ଯେ, ବାଗ-ଦଉଡ଼ିଆ ବାମହସ୍ତରେ ଧରିଲେ ଘୋଡ଼ାଟା ଉପରକୁ ଯାଉଛି, ଦକ୍ଷିଣ ହସ୍ତରେ ଧରିଲେ ତଳକୁ ଆସୁଛି । ତହିଁପରେ ସେ ଘୋଡ଼ା ଆକାଶରୁ ଖସି ଆସି ଭଦ୍ରାସ୍ଥ ଦେଶର ରଜାଙ୍କର ଫୁଲ ବଗିଚାରେ ପହଞ୍ଚିଗଲା । ତାଙ୍କର ଅନ୍ତଃପୁର ଫୁଲ ବଗିଚା ଯେ ତହିଁରେ ଅନ୍ତଃପୁର ସ୍ତ୍ରୀ ବିନା କାହାର ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ଯମତା ନାହିଁ । ଦଇବରେ ସେହି ଭଦ୍ରାସ୍ଥ ରଜାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ହିଅ ଥିଲା, ତାର ନାମ ମୋହିନୀ । ସେ କନ୍ୟା ବିଭା ହୋଇନାହିଁ ଯେ ତା ପାଇଁ ବର ଖୋଜା ଲାଗିଛି । ଯେ ଏପରି ସୁନ୍ଦରୀ ଯେ ସ୍ୱର୍ଗର ବିଦ୍ୟାଧରା-ମାନେ ତାକୁ ସମାନ ହେବେ ନାହିଁ । ତାର ରୂପ ଯେଉଁପରି, ଗୁଣ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି । ଭଦ୍ରାସ୍ଥ ରଜା ସେ କନ୍ୟା ବିହାର କରିବ ବୋଲି ସେହି ଫୁଲ ବଗିଚାରେ ନାନାଦି ଅଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ପଦାର୍ଥମାନ ରଖାଇଥିଲେ । ମଲ୍ଲୟବସନ୍ତ ସେହି ଫୁଲ ବଗିଚାରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇ ଦେଖିଲେ ଯେ, ତହିଁରେ ଗୋଟିଏ ଦବ୍ୟ ପୁଷ୍କରିଣୀ ନିର୍ମଳ ଜଳରେ ପୁଣ୍ୟ ହୋଇ ଖୋଲା ପାଉଅଛି । ସେ ଜଳରେ ପଦ୍ମ, ନୀଳୋତ୍ପଳ ଆଦି ଫୁଲ ଫୁଟିଛି, ହଂସ ହଂସୀ ଆଦି ଜଳଚର ପକ୍ଷୀମାନେ ନାନା ରଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀତା କରୁଛନ୍ତି । ତା ନିକଟରେ ଦୁଇଗୋଟି ମନୋହର ଚନ୍ଦ୍ରପ ଅଛି । ତହିଁରୁ ଗୋଟିଏ ମନ୍ତ୍ରପରେ ନାନା ପ୍ରକାର ସୁବାସ ଫୁଲ, ଘୋର ଚନ୍ଦନ, କସ୍ତୁର, ପନିର, ଅମଳାନ ବସ୍ତ୍ର ଏବଂ ନାନା ପ୍ରକାର ଗାନ୍ଧ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ଅତି ଯତ୍ନରେ

ଚଣା ଯାଇଥିଲା । ଅନ୍ୟ ଭାଗ
 ପ୍ରକାର ରୂପ ଓ ନାନା
 ଯାଇଥିଲା । ପରମେଶ୍ଵର ମଣ୍ଡପଟିର କାଳୁମାନଙ୍କରେ ନାନା
 ବସା ଯାଇଥିଲା । ଦେବଦେବୀଙ୍କର ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ଲେଖା
 ପଡ଼ି ତହିଁରେ ସଜ୍ଞାର କରିବା ପାଇଁ ଅନେକ ପଞ୍ଜର
 ସେବକା ଫୁଲ ଏବଂ ମଧ୍ୟରେ ଗଜଦନ୍ତ ପଲଙ୍କ ଗୋଟିଏ
 ଏହା ଗୋଟିଏ ହଂସୁଲ ତୁଳା ଶେଷ ପଡ଼ି ତା ଉପରେ
 ଶେଷରେ ପାଣ୍ଡୁଡ଼ା ଓ କର୍ପୁରଗୁଣ୍ଡ ବସାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।
 ଶେଷରେ ମଳୟବନ୍ତ କାଠଦୋଡ଼ାଟି ଗୋଟିଏ ଗଛ ଉପରେ
 ପରେ ସେହି ପୋତାରେ ପଶି ସ୍ଥାନ କଲେ । ସ୍ଥାନ କଲେ
 ପ୍ରଥମ ମଣ୍ଡପକୁ ଯାଇ ତହିଁରୁ ଅମଳାନ ଦସ୍ତ ପିନ୍ଧି, ଚନ୍ଦନ
 ଦିଆଯାଇ ପଲ୍ଲମାଳ ଗଳାରେ ଲମ୍ବାଇ ନିର୍ଭୟରେ ବସି
 ଶାନ୍ତାସ୍ୟମର୍ତ୍ତୀ ଥିଲା, ତହିଁରୁ ଇଚ୍ଛାନ୍ତସାରେ ପେଟେ
 ଥିଲା । ଶାନ୍ତସାରିଲା ପରେ ଆଉ ମଣ୍ଡପକୁ ଯାଇ ମେଢ଼ି ପଲଙ୍କ
 ଥିଲା ତହିଁରେ ଶୋଇଲେ । ସେ ତନୁଦନ ହେଲା ଅନନ୍ତା
 ସତେ ପାଇବା ମାତ୍ରେ ନିଦମାଡ଼ି ବସିଲା ଯେ, କହୁଲେ ନ
 ମୋହନୀ ଘୋର ନିଦରେ ଶୋଇଛନ୍ତି—ଏହି ସମୟ
 ଦିଲ୍ଲି କି ଯେଉଁଠି ଖେଳା ବୁଲ କରିବ ବୋଲି ତାର
 ଏଣେତେଣେ ଯେଉଁଠି ନେଇ ଯୋଗୁ ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ
 ଯାଇ ଯେଉଁଠି ଝରଟିକୁ ନେଇ ଯୋଗୁ ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ
 ଅଛନ୍ତି । ଯେଉଁଠି ଶୋଭା ଦେଖି ବୋଇଲେ, “କଲେ ବୁଢ଼ୀ, ତୁ
 ବିଗୁର କି ଝର ବୁଢ଼ିବାର ମୁଁ କେବେ ହେଲେ ଦେଖି-
 ଏକାଏକି ମୁଁ କିଏ ବୁଢ଼ିଲି କି ?” ମାଲ୍ଲିଣୀ ବୋଇଲା, ମୋର
 ଗୋଆସିବ ଯେ, ସେ ଏ ଝରଟି ବୁଢ଼ି ତୁମ୍ଭକୁ ଭେଟି କରି
 ମନାବି ।” ଏହା କହି ମାଲ୍ଲିଣୀ ବୁଲି ଆସିଲା । ମୋହନୀ ସେ
 ହେ ଲେଉଟ ପାଉଟ କରି ଦେଖୁ ଦେଖୁ ତା ଉପରେ ଚଢ଼ି

ଗୁଡ଼ି ମୋହନା କନ୍ୟାକୁ ଦିଏ । ସେଥିପାଇଁ ରଜା ତାକୁ ମାସକୁ
 ତନିଟଙ୍କା ଲେଖି ବରତନ ଦିଅନ୍ତି । ସେ ପ୍ରତିଦିନ ଫୁଲ ନେଇ
 ରଜାଘରକୁ ଯିବାର ଦେଖି ମଲୟବସନ୍ତ ବୋଇଲା, “କି ଲେ
 ମାଉସୀ, ତୁ ପ୍ରତିଦିନ ଫୁଲ ନେଇ କାହାକୁ ଦେଉଛୁ ।” ମାଲ୍ଲିକା
 ବୋଇଲା, ଆମ ରଜାଙ୍କର ମୋହନା ବୋଲି ଗୋଟିଏ ଜେମା ପାଇଁ
 ରଜା ଶଙ୍ଖା କରିଛନ୍ତି ଯେ ମୁଁ ସବୁଦିନେ ଫୁଲ ନେବ ତାକୁ ଦେଇ
 ଆସୁଛି ।” ଏହା ଶୁଣି ସେ ମନେ ମନେ ବଡ଼ ଆନନ୍ଦ ହୋଇ ବୋଇଲା
 “ମାଉସୀ, ମୁଁ ବଡ଼ ସୁନ୍ଦର ଫୁଲ ଝରା ଗୁଡ଼ି ଜାଣେ, ଆଜି ଗୋଟିଏ
 ଝରା ଗୁଡ଼ି ଦେଉଛି ନେ; ଜେମାଙ୍କୁ ଦେବୁ ଯେ, ତାହା ଦେଖିଲେ
 ଜେମା ତୋତେ ନିଶ୍ଚୟ କଣ ପୁରସ୍କାର ଦେବେ ।” ଏହା କହି
 ଅତି ଚମକାର କରି ଗୋଟିଏ ଝରା ଗୁଡ଼ି ବେତକା ପାଖୁଡ଼ାରେ
 ଗୋଟିଏ ଚଠି ଲେଖି ତା ଭିତରେ ରଖି ମାଲ୍ଲିକାଙ୍କ ଦେଲା ।
 ଚିତ୍ରକୁଳରେ ଲେଖିଥିଲା, ମୋର ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଶୁଭ ହେବାପାଇଁ ବଡ଼
 ଥିବାଛି । କିନ୍ତୁ ତୁମ୍ଭର ନିଷ୍ଠୁର ବାକ୍ୟ ଶୁଣି କିନ୍ତୁ ନ କହି
 ସତର ଆସିଲି । ଏବେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଆଶାରେ ଏଠାରେ ରହୁଅଛି ।
 ମୋହନାଙ୍କୁ ଯେବେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଥାଏ ତାହା କହିଲେ ତହିଁକି
 ଦୁଇଟି କି କରିବ । ଫୁଲଝରା ଭିତରେ ଏପରି ଚିତ୍ର ଥିବାର
 ଏଣେତେଣେହେଲେ ଜାଣି ନ ପାରି ତାର ଶଙ୍ଖା ଫୁଲଘାର
 ଯାଇ ଦେଖି ଝରାଟିକୁ ନେଇ ଜେମାଙ୍କୁ ଦେଲା । ଜେମା ସେ
 ଅଛନ୍ତି । ର ଅଫୁକ ଶୋଭା ଦେଖି ବୋଇଲେ, “କି ଲେ ଗୁଡ଼ୀ, ତୁ
 ବିଗୁର କି ଝରା ଗୁଡ଼ିବାର ମୁଁ କେବେ ହେଲେ ଦେଖି-
 ଏକା ଯିବି ମୁଁ କିଏ ଗୁଡ଼ିଲି କି ?” ମାଲ୍ଲିକା ବୋଇଲା, ମୋର
 ଗୋ ଆସିବ ଯେ, ସେ ଏ ଝରାଟି ଗୁଡ଼ି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଭେଟି କରି
 ମନେ ।” ଏହା କହି ମାଲ୍ଲିକା ଚାଲି ଆସିଲା । ମୋହନା ସେ
 ହୋ ଲେଉଟି ପାଉଟି କରି ଦେଖୁ ଦେଖୁ ତା ଭିତରୁ ଚିତ୍ର

ଖଣ୍ଡିକ ପାଇ ଯାହା ଲେଖା ହୋଇଥିଲା ସବୁ ପଢ଼ିଲା । ପଢ଼ିସାର
 ହରତେରାଙ୍କ ସୁଦୟାରୁ ମୋର କାର୍ଯ୍ୟ ସିଦ୍ଧି ହେଲା ବୋଲି ମନେ
 ମନେ ଆନନ୍ଦ ହୋଇ ସେ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ କେତକା ପ'ଶୁତାରେ
 ଲେଖିଲା—ମୁଁ ନାରାୟଣଙ୍କରୁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଯା ନାସ୍ତୁର କର କହିଲି,
 ମୋର ସେ ଦୋଷ କ୍ଷମା କରିବ । ତୁମ୍ଭେ ଯେଉଁ ଘୋଡ଼ାରେ ବସି
 ଶୂନ୍ୟରେ ଉଡ଼ିଗଲ ସେହି ଘୋଡ଼ାରେ ବସି ଆଜି ଅଧ ରାତିରେ
 ମୋର ମେଳ ଉଠିବକୁ ଆସିଲେ ମୁଁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ବରଣମାଳା ଦେଇ
 ପତପଣେ କରିବି । ଯେବେ ନ ଆସିବ ମୁଁ ତୁମ୍ଭଲଗି ଜୀବନ
 ହରାଇ ଦେବି । ଏ କଥା ମୋର ନିଶ୍ଚୟ । ଏପରି ଚିଠି ଖଣ୍ଡିଏ
 ଲେଖି ସେ ନିଜେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଫୁଲଝରା ଗୁନ୍ଥି ତା ଭିତରେ
 ଦେଇ ରଖିଥିଲା । ଅରଦନ ମାଲୁଣୀ ରୁକ୍ମୀ ସିବାରୁ ତାକୁ
 ବୋଲଲା, ଯେଉଁ ଝିଆରୀ ତୋର କାଲି ମୋତେ ଫୁଲଝରାଟି
 ଭେଟିଥିଲ ତା ପାଇଁ ଖଣ୍ଡିଏ ପାଟଶାଢ଼ୀ ଦେଉଛି ନେ । ଆଉ ଏହି
 ଫୁଲ ଝରାଟି ମୁଁ ଗୁନ୍ଥିବି ନେ ଦେବୁ, ସେ ଦେଖିବ । ଆଉ ତାକୁ
 ପଚାରିବୁ ସେ ମୋ ସାଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗାତ ବସିବ କି ? ଏହା କହି
 ବନାରସି-ପାଟଶାଢ଼ୀ ଖଣ୍ଡିଏ ଏବଂ ସେ ଗୁନ୍ଥିଥିବା ଝରାଟି ଦେଲା ।
 ମାଲୁଣୀ ତାହା ସବୁ ଆଣି ମଳୟବସନ୍ତକୁ ଦେଇ ଯାହା ଯାହା
 ଘଟିଥିଲା ସବୁ କହି ଭୟରେ ଥର ଥର ବୋଲଲା, “ବାବୁରେ, ତୁ
 ଆଜ୍ଞା ଅତୁଆ କଥାଟିଏ କଲୁ ଯେ, ଏଥିରୁ ପ୍ରମାଦ ପଡ଼ିଲେ କଣ
 କରିବା ?” ମଳୟବସନ୍ତ ସେ ଫୁଲଝରା ଭିତରେ ଥିବା ଚିଠି
 ଖଣ୍ଡି ପଢ଼ି ହସି ହସି ମାଲୁଣୀଙ୍କ ବୋଲଲା “ଏଥିରେ ତୋତେ
 କିଛି ପ୍ରମାଦ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ, ଅଥବା ପଡ଼ିଲେ ସେଥିକି ମୁଁ ଅଛି ।
 ତୁ କାହିଁକି ବୁଝାରେ ଏତେ ଭରସା ?” ଏହା କହି ଖିଆପିଆ କରି
 ଆନନ୍ଦରେ ରହିଲେ । ଅଧରାତି ହେବାରୁ ମଳୟ ବସନ୍ତ ବେଶରୁ
 ହୋଇ ମାଲୁଣୀ ନିଦରେ ଶୋଇ ପଡ଼ିବାର ଦେଖି ଶୂନ୍ୟ ମାନ

ଯାଇ ମୋହନୀର ମେଢ଼ ଉପରେ ପଡ଼ିଥିଲା । ସେ ଗଲବେଳକୁ ମୋହନୀ ବିରାଟ ବେଶ ହୋଇ ଫୁଲମାଳା ଧରି ଚାଲି ବସିଥିଲା । ଯେମିତି ଦେଖିଲା ସେମିତି ଉଠି ମଲୟ ବସନ୍ତର ଗଳାରେ ସେ ମାଲଟି ଲମ୍ବାଇଦେଲା । ତହିଁପରେ ଦୁହେଁ ଗାଳିବ ମତରେ ବାହାହୋଇ ନାନାଦ ହାସ ପରିହାସରେ ଭାସିଗଲେ । ଶୁଭ ଦୁରଘଟ ଥାଉ ଥାଉ ମଲୟବସନ୍ତ କାଠଦୋଡ଼ାରେ ବସି ମାଲୁଣୀ ଘରକୁ ଚାଲି ଆସିଲା । ଏ କଥା ଯେ ଦୁହେଁଙ୍କ ବିନା ଅନା କେହି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ମୋହନୀର ଦାସୀ ପରିବାରମାନେ ମଧ୍ୟ ଏହା ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ପ୍ରତିଦିନ ରାତିରେ ମଲୟବସନ୍ତ ମୋହନୀ ପୁରକୁ ଯାଉଥାଏ । ଏହିପରି ଛ ମାସ ଗଲାପରେ ସେ କନ୍ୟା ଗର୍ଭବତୀ ହେଲା । ଫୁଟିଲା ଫୁଲ ତ ଜଗତେ ବାସେ, ତାହା କଣ ଲାଗେଇ ରଖିଲେ ରହିବ କି ? ନିଆଁକୁ ଅଗ୍ନିରେ ପୁରାଇ ରଖିଲେ କୁଠେଇ ରହିବ ? ସେ କଥା ଦାସୀ ପରିବାରମାନେ ଜାଣିପାରି ବିଚାର କଲେ—ଆନ୍ଦେ ତ ଗୁରୁପରି ସବୁବେଳେ ଜଗିଥାଏ, ଏକଥା କପରି ହେଲା ? କାହାସଙ୍ଗେ ପ୍ରୀତି କରି ଏହା ଅଜିଲ ଯେ ଶେଷକୁ ଆପେ ବୁଡ଼ି ଆମକୁ ବୁଡ଼ାଇବ । ବେଳ ଥାଉଁ ଥାଉଁ ଯେବେ ରଜାଙ୍କୁ ଆନ୍ଦେ ନ କହିବା ତେବେ ପଛକୁ ଆଉ ନେଇ ଆଣି ଥୋଇ ପାରିବା ନାହିଁ । ଏମନ୍ତ ବିଚାର କରି ଶୁଣିଙ୍କ ଆଗେ କହିଲେ । ଶୁଣି ଶୁଣିବା ମାତ୍ରେ ଧାଇଁଆସି ହିଅର ଦେହରେ ଗର୍ଭ ଲକ୍ଷଣଯାକ ଦେଖି ଯାଇ ରଜାଙ୍କୁ କହିଲେ । ହିଅକୁ ବିଭ୍ରା କରି ବୋଲି ମୁଁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଯେତେ କହିଲି, “ତାହା କାନରେ ନ ପୁରାଇ ନ ଜାଣିଲା ପରି ରହିଲା ଯେ, ଏବେ ସେ କାହା ଆଡ଼େ ଗର୍ଭ ହୋଇ ଅକଳଙ୍କ କୁଳରେ କଳଙ୍କ ଲାଗେଇଲା । ଏଥର କଣ କରିବ । ଯେତେ ଉପାୟ କରିବ ସିନା ଲାଗୁଲା ଘା କଣ ପୋଛିଲେ ବି କି ।” ଏ କଥା ଶୁଣି ରଜା ଦଣ୍ଡେ ପରିପନ୍ଥେ କାଠ ପରି

ରହଲେ । ସେ ଉତ୍ତରୁ ବାଣୀକି ଆଉ କିଛି ହେଲେ କହୁ ନ ପାରି ମନ୍ତ୍ରୀକ ତକାଇ ଗୁପ୍ତରେ ବୋଇଲେ, ମନ୍ତ୍ରୀ ! ଦେଖ, ତୁମ୍ଭେମାନେ ଥାଉଁ ଥାଉଁ ଶତ ଶତ ପ୍ରହରୀ ଜଗିବାଠାରେ କାହାର ଏଡ଼େ ଭରସା ଯେ ମୋର ଅନ୍ତଃପୁରରେ ପଶି ଜେମାକୁ ମୋର ନଷ୍ଟ କରିଅଛି । ଏ କଥା ଦାଣ୍ଡରେ ଫୁଟା ହେବ ନାହିଁ କି କେହି ଜାଣିବେ ନାହିଁ । ଆଜିଠାରୁ ପନ୍ଦରଦିନ ଭିତରେ ତୁ ସେ ପାପିଷ୍ଠକୁ ଧରାଇଦେବୁ । ଯେବେ ଧରାଇ ନ ଦେବୁ ତା ହେଲେ ଖୋଳ ଦିନ ଆଗ ତୋର ବଂଶଧାକ ମରାଇବି, ପଛେ ତା କଥା ଦେଖିବି । ଏହା ଶୁଣି ମନ୍ତ୍ରୀର ଯାହା ଉଡ଼ିଗଲା । କହିବାକୁ ତ ଉପାୟ ନାହିଁ । ଯାହା ବୋଲନ୍ତି—‘ରଜା ଗୋଜା ହିଅନ୍ତି ବର, ଏ ତିନିଟି ନାହିଁ ଉଡ଼ିବ ।’ ପୁଣି ତ ରଜା ହୋଇବେ ଜିଜ୍ଞାସୁ, କହିଲେ ଶୁଣିବେ ନାହିଁ । ମନ୍ତ୍ରୀ ଆଉ କଣ କରିବେ ଯେ ଆଜ୍ଞା କହି ସେତକ ବେଳଠାରୁ ନାନା ଉପାୟ କରି ଗୌର ଧରବାକୁ ରାତି ଦିନ ଲାଗିଲା । ଏପରି ଚଉଦ ଦିନ କାଳ ଚାଲିଗଲା, ସେ ଗୌରକୁ ଧରବ କଣ ତାର ଲାଜି ସୁଦ୍ଧା ପାଇଲା ନାହିଁ । ଆଉ ଗୋଟିଏ ଦିନ ଗଲେ ରଜା ବଂଶଧାକକୁ ମରାଇ ନେବେ ବୋଲି ଦୁଃଖରେ ନ ଖାଇ ନ ପିଇ ଗୋଟିଏ ଘରେ ମୁହଁମାଡ଼ି ଶୋଇଲା । ପୁରୀର ଗୁଜର ଆଦି ଯେ ଯେତେ ଜାକିଲେ କାହାର କଥା ଶୁଣିଲା ନାହିଁ କି ଉଠିଲା ନାହିଁ । ଶେଷକୁ ତାର ଗୋଟିଏ ହିଅ ଥିଲା ସେ ବଡ଼ ଚତୁର । ତାକୁ ଜାରଣ, ମାରଣ ଆଦି ସବୁକଥା ଅସେ । ସେ ଯାଇଁ ବୋଲିଲା, “ବାପା, କଣ ସଙ୍କଟ ପଡ଼ିଛି ଯେ, ତୁମ୍ଭେ ଆହାର ପାଣି ଛାଡ଼ିଦେଇ ମଲପର ପଡ଼ିଅଛ, ତାକିଲେ ଉଠୁନାହିଁ । ଟିକିଏ କହିବ ବୋଲିଲେ ମୁଁ ତହିଁକି କିଛି ହେଲେ ଉପାୟ କହିଦେବି ।” ଏହା ଶୁଣି ମନ୍ତ୍ରୀ ତା ଆଗରେ ଯାହା ଯାହା ଘଟିଥିଲା ସବୁ କଥା କହି ବୋଲିଲା, “ଏଥିକୁ କଣ

ଉପାୟ ତୋତେ ଜଣାଅଛି ଭଲ କହୁଲୁ ?” ସେ ବୋଲିଲା, “ଏହି
 ଛର କଥାକୁ ତୁମ୍ଭେ ମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇ ସାଧ୍ୟ କରି ନ ପାର ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
 ବସିବ । ଏବେ ଯାଅ ଭଲ ପତ୍ନୀ ସୁନାରୁ ଅଧପାଏ ଗଣ୍ଡେ ଆଗ
 ଘୋରବ, ଉତ୍ତରେ ଘୋର ଚନ୍ଦନରୁ ସେବେ ଗଣ୍ଡେ ମିଶାଇ
 ରାଜଜେମାର ଶୋଇବା ଘରକୁ ଶୁଦ୍ଧି ପଠାଇ ଦେବ । କାଲି
 ସକାଳୁ ଏ କଟକରେ ଯହିଁ ଯେତେ ଜଳଘାଟ ଅଛି ସେଠାରେ
 ଲୋକ ଜଗାଇବ । ସେ ଯାହା ଦେହରେ ଚନ୍ଦନ ସଙ୍ଗେ ସୁନା
 ଜଳକ୍ଷୁଦ୍ର ହୋଇ ଦିଶୁଥିବାର ଦେଖିବେ, ତାକୁ ବାନ୍ଧି ଆଣିବେ ।
 ସେହି ଏକା ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୋଲି ଜାଣିବ ।” ଏହା ଶୁଣି ମନ୍ତ୍ରୀ ହିଅକୁ
 ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ କହି ସେହି ଉପାୟ କଲା । ଏକଥା ଅବା କିଏ କାହିଁକି
 ଜାଣିବ ? ସେ ଦିନ ରାତିରେ ମଳୟବନ୍ତ ମୋହିନୀ ପୁରକୁ ଯାଇ
 ସେହି ଘୋର ଚନ୍ଦନ ବୋଲି ହୋଇଥିଲା । ଆରଦିନ ସେ
 ଗାଧୋଇଲା ବେଳେ ଜଳଘାଟରେ ରଜାଘର ଲୋକେ ଜଗିଥିଲେ,
 ତାକୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ବାନ୍ଧି ନେଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀ ସେ ଶ୍ରେଷ୍ଠକୁ ନେଇ
 ତକ୍ଷଣେ ରଜାଙ୍କ ପାଖରେ ଦେଲା । ରଜା ତ ହୋଧରେ ଜଳୁଥିଲେ ।
 ସେ ଶ୍ରେଷ୍ଠକୁ ପାଇବା ମାତ୍ରେ ଆଗ ପଛକୁ ବିଚାର ନ କରି
 ଆଜ୍ଞାଦେଲେ ଏହାକୁ ଏହିକ୍ଷଣି ନେଇ ଶୁଲରେ ବସାଇ ଦିଅ ।”
 ତାହା ଶୁଣି ଅଠଜଣ କଟୁଆଳ ମଳୟବନ୍ତକୁ ବାନ୍ଧି ଶୁଲଦେବା
 ପାଇଁ ଶୁଲଆ ପଦାକୁ ନେଇଗଲେ । ଏ ଗୁପ୍ତକଥା ପୁରୋହିତୀ ଶି
 ଲୋକେ ତ କେହି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନେ ମଳୟବନ୍ତପେଷା
 ସୁନ୍ଦର ରୂପ ଦେଖି କାହିଁକି ଏହାକୁ ଶୁଲ ଦିଅଯିବ ତୋହା
 ବିକଳରେ ହାହାକାର କଲେ । କିନ୍ତୁ ମଳୟବନ୍ତର ଏ ଦଣ୍ଡେ
 ତଳେ ହେଲେ ତାହା ନ ଥାଏ । ସେ ଶୁଲଅ ଯେବେ
 କଟୁଆଳମାନଙ୍କୁ ବୋଲିଲା, “ମୁଁ ତ ଏହିକ୍ଷଣି ଶୁଲରେ କାହିଁକି
 ବଢ଼ି, ହେଲେ ତୁମ୍ଭର ଗୋଟିଏ ଉପକାର କରିଥିବି ବୋଲି ସେ

ସବୁବେଳେ ମୋତେ ମନେ ପକାଉଥିବ ।” କଟୁଆଳମାନେ ବୋଇଲେ, “କଣ ଉପକାର କରିବୁ ?” ସେ ବୋଇଲା, “ମୁଁ ରଜାଘର ଫୁଲ ବଗିଚାର ତମାଗଛ ଉପରେ କାଠଘୋଡ଼ା ରଖିଛି, ସେ କାଠଘୋଡ଼ାର ପେଟ ଭିତରେ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଧାରା ମାଳା ରଖିଛି । ତୁହେଁ ଯେବେ ସେ କାଠଘୋଡ଼ାଟି ଆଣିଦେବ, ତେବେ ମୁଁ ବାହାର କରି ସେ ରତ୍ନତଳ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଦେଇଯିବି । ପୈତ୍ର ନ ଜାଣିବା ଲୋକ ଯେବେ ସେ କାଠଘୋଡ଼ାର ପେଟ ଭାଙ୍ଗିଦେବ ତାହା ହେଲେ ତହିଁରୁ ଗୋଟିଏ ଦାନ୍ତୁଆ ଖଣ୍ଡା ବାହାର ସେ ପାଖରେ ଯେତେ ଲୋକ ଥିବେ ସବୁରି ମୁଣ୍ଡ ଘାଣିଦେବ ।” ଲୋଭ ତ କାହାକୁ ଛାଡ଼େ ନାହିଁ । ଏକଥା ଶୁଣି ଲୋଭଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ବୋଇଲେ, “ଆମେ ତୋତେ ଛାଡ଼ିଦେଇ କାଠଘୋଡ଼ା ଆଣିବାକୁ ଗଲେ ତୁ ଯେବେ କୁଆଡ଼େ ପଲେଇବୁ ? ତା ହେଲେ ତା ବଦଳରେ ରଜା ଆମକୁ ଶୁଳରେ ବସାଇ ଦେବେ । ଏଣୁ ତୁ ଗୁଲେ, ଆମେ ଗୁରୁଆଡ଼େ ଜଗିଥିବୁ ତୁ ଗଛରେ ଚଢ଼ି ରତ୍ନତଳ ବାହାର କରି ଆଣିଦେବୁ ।” ମଲୟବସନ୍ତକୁ ତ ସେହି କଥା ଲୋଡ଼ା, ଯାହା ବୋଲନ୍ତି—‘ମଲ୍ଲ ଲେଉଥୁଲ କାକର ପାଣି, ବଇଦ ବୋଇଲା ଦଥ ତୋଡ଼ାଣି ।’ ହେଉ ଗୁଲ ବୋଲି ସମସ୍ତେ ମିଶି ଫୁଲ ବଗିଚାକୁ ଗଲେ । ସେଠାରେ କଟୁଆଳମାନେ ଗଛର ଗୁରୁ-ପାଖରେ ଜଗି ରହିଲେ । ମଲୟବସନ୍ତ ଗଛ ଉପରେ ଚଢ଼ିଲା । ଥିପମିତ ସେ ଉପରକୁ ଗଲା ରତ୍ନ ଆଉ କାଢ଼ିବ କଣ, ଏ ଆଠକଣାକ ବକ ପରି ଗୁହଁଚନ୍ତି, ଘୋଡ଼ା ଉପରେ ବସି ତୁହେଁ ମାର୍ଗରେ ଉଡ଼ିଗଲା । ସେ ଉଡ଼ିଯିବାର ଦେଖି କଟୁଆଳମାନେ ଉଠୁନାହିଁ, କହି ଉପରକୁ ଗୁହଁ ଖଣ୍ଡେ ଦୂର ଦଉଡ଼ିଲେ । ସେ ହେଲେ ଯେଉଁ ଶୂନ୍ୟରେ ଉଡ଼ି ଯାଉଥାଏ, ଏ ଆଉ ତାକୁ ଯାହା ଯାହାକି । ଗୁହଁ ଗୁହଁ କୁଆଡ଼େ ଉଡ଼ିଗଲା, ଆଉ ଦେଖି ନ

ପାଠ ଆଠକଣପାଳ ରଜାଙ୍କ ଭୟରେ ବସି ଖାଇ ମରଗଲେ । ତେଣେ ମଳୟବନ୍ତ ଉଡ଼ିଯାଇ ଦିନଯାକ ଗୋଟିଏ ପବନ ଉପରେ ଲାଗିଥିଲା । ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ହେବାରୁ ମାଲିବେଶ ଧରି ସେହି ମାଲିଗାଁ ଘରେ ଯାଇ ରହିଲା । ସେହି ଦିନଠାରୁ ଆଉ ମୋହନା ପାଖକୁ ଗଲା ନାହିଁ । ଏଥି ଉତ୍ତରୁ ମୋହନା ଶୁଣି ପାରିଲା ଯେ, ମଳୟବନ୍ତକୁ ରଜା ଶୁଣିଦେଇ ମାରି ଦେଉଥିଲେ—ମାତ୍ର ସେ ଉପାୟ ବଳରେ ତହିଁରୁ ଖସି ଚାଲି ଯାଇଛି । ଏହା ଶୁଣି ସେ ଆହାର ପାଣି ନ ଖାଇ ଗୋଟିଏ ଘରେ ଦୁଆର କଲି ପଡ଼ି ରହିଲା । ତାହା ଶୁଣି ରଜା ଯାଇ ତାକୁ ବୋଲିଲେ, “ତୁ ଆହାର ପାଣି ନ ଖାଇ କାହିଁକି ଦୁଆର କଲି ପଡ଼ି ରହିଛୁ ? ରଜାହିଅ ହୋଇ ତୋର କଣ ଅବା ଅଭାବ ଅଛି ଯେ, ତୁ ଏପରି କଷ୍ଟଭୋଗ କରି ରହିଅଛୁ । ଏ କଥା ଶୁଣି ଲୋକେ ମୋତେ କଣ ବୋଲିବେ ? ମୋହନା ଦୋଇଲା, “ମୁଁ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ହେଲା ଯୁବକ ହୋଇ ତୁମ୍ଭ ଘରେ ରହିଲି ଯେ, ମୋତେ କିଛି କଲି ନାହିଁ କି ମୋ କଥା ତୁମ୍ଭ ମନରେ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ଏବେ ମୋ ଇଚ୍ଛାରେ ମୁଁ ଯାହାକୁ ପଡ଼ି ପଦରେ ବରଣ କରିଥିଲି କାଲି ତାକୁ ଧରିନେଇ ଶୁଣି ଦେଉଥିଲି; ମାତ୍ର ଭାଗ୍ୟବଳରୁ ସେ ତହିଁରୁ ଖସି ଚାଲିଗଲେ । ଏବେ ତାକୁ ଗୋଜିଆଣି ମୋତେ ବଢ଼ି କରାଇବ ତ କର, ନୋହୁଲେ ମୋର ଏ ଜୀବନରେ ଆଉ କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ । ମୁଁ ବାଧା ହୋଇ ଯାହା ତୁମ୍ଭ ଘରେ ରହିବି ତା ଅପେକ୍ଷା ଉପାସ ଭୋକରେ ଦୁଆର କଲି ମରଗଲେ ଭଲ ହେବ ।” ଏହା ଶୁଣି ରଜାଙ୍କ ତୁଣ୍ଡରୁ ବାକ୍ୟ ବାହାରିଲା ନାହିଁ । ସେ ଦଣ୍ଡେ ପରିଯନ୍ତେ କାଠ ପରି ରହି ତହିଁପରେ ବୋଲିଲେ, “ତୁ ଯେବେ ସେ ପୁରୁଷକୁ ପଡ଼ିପଡ଼ି ବରଣ କରିଥିଲୁ, ଏକଥା ଅଗରୁ କାହିଁକି ମୋତେ କହୁଲୁ ନାହିଁ ? ଯାହାହେଉ ତୋର ଭାଗ୍ୟବଳରୁ ସେ

ଯେବେ ଶୁଳରୁ ଖସିଯାଇ ପ୍ରାଣ ଧରିଅଛନ୍ତି, ତା ହେଲେ ଆଉ ଏତେ ଦୁଃଖ କାହିଁକି କରୁଛୁ ? ମୁଁ ଏବେ ଯାଉଛି ସେ ଯେଉଁଠି ଥରେ ଖୋଜାଇ ଆଣି କାଲି ତାଙ୍କ ସହୃଦ ତୋତେ ବିଭା କରାଇ ଦେବି, ମାତ୍ର ଏଥରେ ଭଲ ମନ୍ଦ ଘଟିଲେ ତୁ ଆଉ ମୋତେ ନିଦା କରବୁ ନାହିଁ ।” ଏହା କହି ରଜା ତତକ୍ଷଣେ ସେଠାରୁ ଡିନି ହଜାର ଲୋକ ପଠାଇ ମଳୟବସନ୍ତକୁ ଖୋଜାଇଲେ । ସେମାନେ ନାନାସ୍ଥାନରେ ଖୋଜି ଖୋଜି ଶେଷକୁ ମାଲ୍ଦୀର ଘରୁ ମଳୟବସନ୍ତକୁ ଧରି ଆଣି ରଜାଙ୍କ ପାଖରେ ଦେଲେ । ରଜା ତାକୁ ନିଜ ଆସନରେ ବସାଇ କୁଳଗୋଷ୍ଠ ପତ୍ନୀ ତାର ଯାବତ କଥା ବୁଝିପାରି ବଡ଼ ଆନନ୍ଦ ହେଲେ । ତହିଁପରେ ନିଜ କନ୍ୟା ମୋହନୀ ସହୃଦ ସେହି ମଳୟବସନ୍ତକୁ ନାନା ଉତ୍ସବରେ ବିଭା କରାଇ ଅନେକ ଧନ ରତ୍ନ ଯୋଗୁଁକ ଦେଇ ବର କନ୍ୟା ଦୁହନ୍ତୁ ବିଦା କଲେ । ମଳୟବସନ୍ତ ସେ ମୋହନୀ କନ୍ୟାକୁ ନେଇ ଆପଣା ଦେଲେ ଯିବ ବୋଲି ଯାଉଁ ଯାଉଁ ବାଟରେ ମାସେ ଖଣ୍ଡେ ଚାଲିଗଲା । ଦେଶରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ଆଉ ପନ୍ଦର ଦିନର ବାଟ ଅଛି, ସେହୁଠାରେ ମୋହନୀର ଗର୍ଭଶୂଳ ଜାତ ହୋଇ ଗୋଟିଏ ପୁଅ ଜନ୍ମ ହେଲା । ସେ ପୁଅଟିକି ଜନ୍ମକରି ମୋହନୀ ମୂର୍ଚ୍ଛାଗତ ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲା । ମଳୟବସନ୍ତ ଦେଖିଲା ଯେ, ପାଖରେ ଲୋକବାକି କେହି ନାହିଁ ଆପଣାର ଭାରିଯା ତ ପୁଅଟି ଜନ୍ମକରି ମୋହନୀର ପଡ଼ିଲା, କଣ କରିବି, ଏହାକୁ କିପରି ଭଲ କରିବା ବୋଲି ଅନେକ ଭାବନା କରି ଏତେ ତେଣେ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ସେଠାରୁ ଦୁଇହୋଣ ଦୂରରେ ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମ ଦେଖି ବିଚାର କଲା— ଯାଉଛି ଏହି ଗ୍ରାମକୁ ଯାଇ ଶୁଣି, ପିପ୍ପଳୀ ପ୍ରଭୃତି ଔଷଧ ଏବଂ ବାଳକ ପାଇଁ ଫାର ଆଣି ଏ ଦୁହନ୍ତୁର ଜୀବନ ରକ୍ଷା କରିବି । ଏମନ୍ତ ବିଚାର କରି କିପରି ଚକ୍ରମ ଯାଏ ଆସିବ ବୋଲି କାଠ

ଘୋଡ଼ାରେ ବସି ସେହି ଗ୍ରାମକୁ ଚାଲିଗଲା । ଏ ତ ବିଦେଶୀ ଲୋକ, କାହାକୁ ସେଠାରେ ଚିହ୍ନିନାହିଁ, କିଏ କିପରି ଲୋକ ତାହା ନାହିଁ, ପୁଣି ତ ଘୋର ବିପଦରେ ପଡ଼ିଅଛି । କଣ କରିବ ତହିଁରୁ କିପରି ରକ୍ଷା ହେବ ବୋଲି ବ୍ୟକ୍ତକୁଳରେ ଯାଇ ଗୋଟିଏ ବେଶ୍ୟା ଦ୍ଵାରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଯେଉଁ ବେଶ୍ୟାର ଦ୍ଵାରେ ପହଞ୍ଚିଲା, ସେ ବେଶ୍ୟା ନାନାଦି ଯନ୍ତ୍ର ଏବଂ ଜଡ଼ିବୁଟି ଜାଣେ । ସୁନ୍ଦର ପୁରୁଷ ଦେଖିଲେ ଉପାୟରେ ବଣ କରି ରଖିପାରେ । ସେ ମଲୟବସନ୍ତର ସୁନ୍ଦରରୂପ ଦେଖି ଗୋଟିଏ ପାନ ଶିଳରେ ମୋହିନୀ ଔଷଧ ପୁରାଇ ତାକୁ ପ୍ରଥମେ ଖାଇବାକୁ ଦେଇ ବୋଇଲା, “ତୁମ୍ଭେ ଏହି ପାନ ଶାନ୍ତିକ ଖାଇ ଏହିଠାରେ ଟିକିଏ ବସିଥାଅ । ମୁଁ ଯାଉଛି ତୁମ୍ଭର ଯାହା ଯାହା ଲୋଡ଼ା ତାହା ସବୁ ଏହିକ୍ଷଣି ଆଣିଦେବି ।” ଏହା କହି ବେଶ୍ୟା ତାର ଘର ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲା । ମଲୟବସନ୍ତ ସେହି ପାନ ଶାନ୍ତିକ ଯେମିତି ଖାଇଦେଲା, ସେମିତି ତାକୁ କି ମୋହିନୀ ଲାଗିଲା ସେ, ପୁଅ ଭୂର୍ଯ୍ୟାଙ୍କ କଥା ମନରେ ଆଦୌ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ, ଏକବାରେ ଭୁଲିଯାଇ ସେହି ବେଶ୍ୟାଘରେ ରହିଲା । କାଠ ଘୋଡ଼ାଟିକି ବେଶ୍ୟାର ଭାଡ଼ି ଉପରେ ଥୋଇଦେଇ ସେ ବେଶ୍ୟାର ଏପରି ବର୍ଣ୍ଣାରୂପ ହୋଇ ରହିଲା ଯେ, ଘର ଛାଡ଼ି ପଦାକୁ ସୁଜା ବାହାରିଲା ନାହିଁ । ଏଣେ ମୋହିନୀ ମୋହ ଯାଇ ପଡ଼ିଅଛି । ସେହି ଦେଶ ରଜାଙ୍କର ପାଟ ମହାଦେଇ ଗୋଟିଏ ମଲୟୁଅ ଜନ୍ମ କରିବାରୁ ପାଣ୍ଡୁମାନେ ସେ ମଲୟୁଅଟିକି ନେଇ ବଣରେ ଫିଙ୍ଗି ଦେଇ ଆସିବେ ବୋଲି ଗଲବେଳକୁ ଦେଖିଲେ ଯେ, ମୋହିନୀ କନ୍ୟା ପୃଥକିଏ ଜନ୍ମକରି ମୋହଯାଇ ପଡ଼ିଅଛି । ତାହା ଦେଖି ସେ ଯେଉଁ ମଲୟୁଅଟିକି ଆଣିଥିଲେ ତାକୁ ମୋହିନୀର କୋଳରେ ଶୁଆଇ ଦେଇ ତାର ଜାଅନ୍ତା ବାଳକଟିକୁ ନେଇ ତାଙ୍କ ଦେଶ

ରାଣୀଙ୍କୁ ଦେଇ ସବୁକଥା ଚୁହାଇ କହିଲେ । ରାଣୀ ସେ ପୁଅଟିଙ୍କ ପାଇବାରୁ ଏ କଥା ପଦାରେ କାହାକୁ କିଛି ନ କହି ନିଜର ପୁଅ ବୋଲି ଲୋକରେ ପ୍ରଚାର କରି ଅତି ଯତ୍ନରେ ପାଳିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଏଣେ ମୋହିନୀ ମୋହଯାଇ ପଡ଼ିଥିଲା । କେତେକ ସମୟ ପରେ ଥଣ୍ଡା ପବନ ଲାଗିବାରୁ ଚେତାପାଇ ଦେଖିଲା ଯେ, ନିଜର ସ୍ବାମୀ ନାହାନ୍ତି ଏବଂ ସେ ଜନ୍ମ କରିଥିବା ବାଲକଟିର ଦେହରେ ଜୀବନ ନାହିଁ । ଏ କଥା ଦେଖିବାମାତ୍ରେ ସତେ କି ମୁଣ୍ଡରେ ବଜ୍ର ପଡ଼ିଲା ବୋଲି ବରୁର କରି ଅତି ବିକଳରେ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ସେ ରାତିଯାକ ଉଜାଗରରେ ବସିଥିଲା । ଆରଦିନ ସକାଳୁ କେଜାଣି ସ୍ବାମୀ କୁଆଡ଼େ ଯାଇଥିଲେ ଆସିବେ ବୋଲି ଚାରିଦିଗକୁ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ଦିନ ତିନିପ୍ରହର ପରିଯନ୍ତେ ସେହଠାରେ ବସି ରହିଲା । ଶେଷ ବେଳକୁ ହତାଶ ହୋଇ ସେଠାରୁ ଯାଇଁ କିଛିଦୂର ଅନ୍ତରେ ଏକ ଗ୍ରାମରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ତାର ଏପରି ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଦେଖି ସେ ଗ୍ରାମର ଜଣେ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ଘର ଖଣ୍ଡିଏ ଦେଇ ତାକୁ ଧର୍ମତ୍ତେଇ କରି ସେ ଘରେ ରଖାଇ ଖାଇବା ପାଇଁ ଯାହା ଦରକାର ତାହା ଦେଉଥାଏ । ମୋହିନୀ ନିଜ କର୍ମକୁ ଆଦର ଅତି ଦୁଃଖରେ ସମୟ କଟାଇ ସେଠାରେ ରହିଲା । ମଳୟବସନ୍ତ ବେଶ୍ୟାର ଅଧୀନ ହୋଇ ବେଶ୍ୟାଘରେ ରହିଲା । ପୁଅଟି ତାଙ୍କର ସେ ଦେଶର ରଜାଘରେ ବଢ଼ିଲା । ଏ ତିନିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କାହା କଥା କାହାକୁ ଗୋଚର ନାହିଁ । ଏହିପରି ଚଉଦ ପନ୍ଦର ବର୍ଷ ଚାଲିଗଲା ପରେ ଦିନେ ସେହି ପୁଅ ପାରିପ୍ତ କରିବାକୁ ଯାଇଁ ବଣରୁ ଫେରି ଆସିଲା- ବେଳକୁ ତାର ନିଜ ମାତା ମୋହିନୀ ଯେଉଁ ଗ୍ରାମରେ ଥିଲା ସେ ଗ୍ରାମର ପୋଖରୀକୁଳ ଗଛ ଛତାରେ ବସିଅଛନ୍ତି; ଦଇବ ଘଟଣାରୁ ସେତକି ବେଳକୁ ମୋହିନୀ ପାଣି ନେବ ବୋଲି ସେହି ପୋଖରୀ ଘାଟକୁ ଆସିଲା । ସେ ତ ଆସୁବୁ ସୁନ୍ଦରୀ ତାକୁ ଦେଖି ଏ ରାଜକୁମାର

ମନେ ମନେ ବିଚାର କଲ—ଏହିପରି ସୁନ୍ଦର ସ୍ତ୍ରୀ ତନୁ ଭୁବନରେ
ନ ଥିବ । ମୁଁ ଏହାକୁ ନିଶ୍ଚୟ ବିଭା ହେବି । ଏ କଥା ମନେ ମନେ
ବିଚାର କରି ଘରକୁ ଯାଇଁ ଗୋଟିଏ ବିଶ୍ୱାସୀ ଦାସୀଙ୍କ ଡାକ
କହିଲ, “ତୁ ଆଜି ବ୍ରାହ୍ମଣ ଶାସନକୁ ଯାଇଁ ସେ ଗ୍ରାମର
ଉତ୍ତରସାମ୍ରାଜ୍ୟ ପୂର୍ବମୁଖେ ଘରେ ଯେଉଁ ସ୍ତ୍ରୀ ଅଛି ତାକୁ କହିବୁ ସେ
ମୋତେ ବିଭା ହେଉ । ସେ ଯେବେ ନାହିଁ କରିବ, ତାକୁ ବୋଲିବୁ
ମୋ କଥା ମାନି ଯେବେ ମୋ ପାଖକୁ ଆସିବ ତା’ ହେଲେ ମୋର
ପାଟ ମହାଦେଇ ହୋଇ ଶିଖରୀ ଭୋଗ କରିବ । ଯେବେ ନାହିଁ
କରିବ, ତେବେ ତାର କଥା ସିନା ରହିବ, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତାକୁ
କଟୁଆଳ ପଠାଇ ରୁଟିଧର ହିଁକି ଆଣିବି । ତୁ ଯାଇ କେହି ନ
ଜାଣିବେ ଏ କଥା ଯେବେ କରିଦେଇ ପାରିବୁ, ତେବେ ତୋତେ
ତନୁପତି ଅଳଙ୍କାର, ତନୁ ଖଣ୍ଡ ପାଟଶାଢ଼ୀ, ଏକ ହଜାର ଟଙ୍କା
ଦେବି । ଏହା ଶୁଣି ସେ ଦାସୀ ଯାଇଁ ମୋହିନୀକୁ ଏ କଥାପଚୁ
କହିଲ । ମୋହିନୀ ଏହା ଶୁଣି ମନେ ମନେ ବିଚାର କଲ, ମୁଁ
କେତେ ବଡ଼ ରଜାଘରେ ହିଁଅ ହୋଇ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲି, ଯୁକ୍ତି
ମଳୟବସନ୍ତ ପର ପତି ପାଇଥିଲି, ମୋର ପୋଡ଼ା କପାଳକୁ ତାହା
ସବୁ କୁଆଡ଼େ ହରାଇ ଦେଇ ଏବେ ଭିକାରୁଣୀରୁ ସାତସାନ ହୋଇ
ରହିଅଛି । ତଥାପି ମୋର ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଅଦୃଶ୍ୟ ଯାଇ ନାହିଁ ଯେ,
ରଜାପୁଅ ବୟସରେ ମୋଠାରୁ ସାତସାନ ହୋଇ ମୋତେ ବିଭା
ହେବ ବୋଲି ଦୁଇ ପଠାଇଅଛି । ମୁଁ ମୋବେ ତା କଥାକୁ
ଏକବାରେ ନାହିଁ କରିଦେବି, ତାହା ହେଲେ ସେ ନୋପ
ହୋଇ ନିଶ୍ଚୟ ରୁଟି ଧର ହିଁକି ନେବ । ଏଣୁ ତାକୁ ମୋ
ପାଖକୁ ଅଣାଇ ବିନୟରେ କୁହାପୋଛି କରି ଫେରାଇ ଦେବି ।
ସେ ଯେବେ ମୋର ବିନୟ ଶୁଣି ଫେରି ନ ଯିବ ତେବେ ସେ
ଗୁଡ଼ୁ ଥିବ, ତାର ଆଗରେ ଦ୍ୱାରକଣି ଗୁପ୍ତି ଏ ପାପ ଜୀବନକୁ

ଛାଡ଼ିଦେବି । ଏ କଥା ମନରେ ବିଚାର କରି ସେ ଦାସୀକି ବୋଇଲା, “ତୁ ଯା, ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ମୋର ମନରେ ଯାହା ଅଛି କହିବି ।” ଏହା ଶୁଣି ଦାସୀ ଫେରିଯାଇ ରଜାପୁଅ ଆଗେ ସବୁ କଥା କହିଲା । ରଜାପୁଅ ତହିଁରେ ରାଜହୋଇ ରାତି ଦୁଇଘଣ୍ଟା ସମୟରେ ମୋହିନୀ ପାଖକୁ ଯିବ ବୋଲି ଏକାହୋଇ ବାହାରିଲା । ଯାଉଁ ଯାଉଁ ସେ ଯିବା ବାଟରେ ଗୋଟିଏ ଗାଈ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ବାଛୁରୀ ବନ୍ଧା ହୋଇଥିଲେ । ରାଜପୁତ ତ ଚଞ୍ଚଳ ମନରେ ଯାଉଥିଲା, ତେଣୁ ସେ ତଳକୁ ନ ଚାହିଁ ଯେଉଁ ପଘାରେ ବାଛୁରୀଟି ବନ୍ଧା ହୋଇଥିଲା, ସେ ପଘାଟାକୁ ଡେଇଁଗଲା । ତାହା ଦେଖି ବାଛୁରୀ ଫୋପ ହୋଇ ତା’ର ମାଆକୁ ବୋଇଲା, “ଦେଖେ, ଏ ମୂର୍ଖ ଆଖି ଥାଉଁ ଥାଉଁ ଅନ୍ଧପରି ହୋଇ ଏହାର ଏଡ଼େ ଗର୍ବ ଯେ ମୋର ପଘାଟାକୁ ଡେଇଁଗଲା । ମୁଁ ଅଭିଶାପ ଦେଇ ଏହାର ଆୟୁଷ ତୁଟାଇ ଦେବି ।” ଗାଈ ବୋଇଲା, “ନାହିଁ ରେ ବାପ, ତାକୁ ଅଭିଶାପ ଦେ ନା । ତୁ ଯେମିତି ମୋ ପାଖକୁ ଆସିଲବେଳେ ଆନନ୍ଦରେ ଧାଇଁ ଆସୁ ଯେ, ବାଟରେ ସାପ ପଡ଼ିଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ତୋତେ ଦିଶେ ନାହିଁ; ସେ ତ ସେହିପରି ପନ୍ଦର ବରଷରେ ଆଜି ତାର ମାଆ ପାଖକୁ ଯାଉଅଛି । ତେଣୁ ଏ କଥାଟା ତାର ଦୋଷ ହେଲା ବୋଲି ଆମେ କାହିଁକି ଫୋପ ହୋଇ ଅଭିଶାପ ଦେବା ।” ସେ ଦୁହେଁ ଏପରି କଥାବାଣୀ ହେବାର ଶୁଣିପାରି ରଜାପୁଅ ଆଜି ଚଞ୍ଚଳରେ ଯିବ କଣ ତାର ଗୋଡ଼ ଆଗକୁ ଚଳିଲା ନାହିଁ । ସେହିଠାରେ ଠିଆହୋଇ ମନେ ମନେ ବିଚାର କଲା, କିରେ ! ଏ ଗାଈ ବାଛୁରୀ କଣ ଏପରି କଥାବାଣୀ ହେଲେ, ସତେ କଣ ଏ ମୋର ଜନ୍ମକଲା ମା ! ମୁଁ ଯେବେ ଏହାଙ୍କଠାରୁ ଜନ୍ମ ହେଲି ତେବେ ରଜାଘରେ ଯାଇଁ କିପରି ବଢ଼ିଲି । ଯା ହେଉ ମୋର ମନରେ ଯେଉଁ ପାପ ବିଚାର ଥିଲା, ତାହା ଏହିଠାରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ

ଯାଉଛି ତାଙ୍କ ପାଦତଳେ ପଡ଼ି ପୂର୍ବର ଘଟଣା କଣ ଘଟିଥିଲା, ତା ସବୁ ପଚାରି ବୁଝିବି । ଏ କଥା ମନରେ ନିଶ୍ଚୟ କରି ଅପଣାର ବେଶଯାକ ଦେହରୁ କାଢ଼ି ଫିଙ୍ଗିଦେଲା । ତହିଁ ପରେ ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଏକ ଲକ୍ଷ୍ମରେ ଧ୍ୟାନକରି ଅତି ଦାନଦାନ ଲୋକ ପରି ମୋହନାର ଘରକୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଯାଇ ତାକୁ ଦେଖିଲା ମାତ୍ର ତାର ପାଦତଳରେ ଶହେ ଥର ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରି ହାତଯୋଡ଼ି ବୋଇଲା, “ମା ! ତୁମ୍ଭେ କାହାର ହିଅ, କାହାର ଭାଷା, କେଉଁଠାରୁ ଆସି ଏକା ହୋଇ ଏ ଭଙ୍ଗା କୁଡ଼ିଆରେ କାହିଁକି ଏତେ କଷ୍ଟରେ ରହୁଅଛ ? ମୁଁ ଏ ଦେଶର ରଜାଙ୍କ ପୁଅ । ଆଜି ତୁମ୍ଭେ ଗୁରୁକୁ ଦାସୀ ପଠାଇ ଯେତେ ପାପକଥା କୁହାଇଥିଲି ମୋର ସେ ସବୁ ଦୋଷ କ୍ଷମାକର । ତୁମ୍ଭର ଜନ୍ମ କର୍ମ କଥାଯାକ ଆମ୍ଭଲୋକ କରି ମୋ ଆଗରେ କହ ।” ଏହା ଶୁଣି ମୋହନା ବୋଇଲା, “ବାବୁ, ତୁ ଦାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ହୋଇ ମୋର କଲ୍ୟାଣରୁ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଭୋଗ କର । ମୋ ସମାନ ଦୁଃଖିନୀ ହୋଇ ଏ ଜଗତରେ କେହି ଆଉ ନ ଥିବ । ଆଜକୁ ପନ୍ଦର ବର୍ଷ ହେଲା ମୋତେ ଏ ପୃଥିବୀର ବିଷପତ୍ର ଲାଗୁଥିଲା । ଏବେ ତୋତେ ଦେଖିଲା ବେଳୁ କାହିଁକି ହୃଦୟଟା ଆନନ୍ଦରେ ଉଠୁଛି ପଡ଼ୁଛି ଯେ, ସତେ କି ଜନ୍ମାନ୍ତକୁ ଚକ୍ରଦାନ ମିଳିଲା ପରି ଲାଗୁଅଛି । ଏହା କହି ଦୁଇ ଆଖିରୁ ଝର ଝର ଲାହ ବୁହାଇ ତାର ପୂର୍ବ କଥାଯାକ କହି ଶେଷକୁ ବୋଇଲା; “ମୁଁ ଆଜକୁ ପନ୍ଦର ବର୍ଷ ତଳେ ପଡ଼ିଲି ସଙ୍ଗେ ଯାଉଁ ଯାଉଁ ଏହି ନିକଟ ବଣ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ପୁଅ ଜନ୍ମ କଲି । ଜନ୍ମ କଲା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦେଖିଲି ସେ ପୁଅଟି ଜାଅନ୍ତା ହୋଇ ଜନ୍ମିଥିଲା । ତହିଁପରେ ମୁଁ ମୂର୍ଖା ଯାଇ ପଡ଼ି ରହିଲି । ଅନେକ ସମୟ ପରେ ମୋର ବେତା ହେବାରୁ ଉଠିକରି ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ପତି ନାହାନ୍ତି, କି ଯେଉଁ ପୁଅଟି ଜନ୍ମ କରିଥିଲା ସେ ନାହିଁ । ତାକୁ କିଏ ନେଇଯାଇ ମୋର

କୋଡ଼ରେ ଗୋଟିଏ ମଲ୍ଲପୁଅ ଶୁଆର ଦେଇ ଚାଲିଯାଇଛି । ତାହା
ଦେଖି ମୁଁ ଆଉ କଣ କରିବି, କିଛି ବୁଦ୍ଧି ଦିଶିଲା ନାହିଁ, ଅସହଯୋଗ
କରି ମରବି ବୋଇଲେ ତ ନରକକୁ ଯିବି, ତେଣୁ ତାହା ନ କରି
ଏଠାକୁ ଆସି ଏହି ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ପାଖରେ ଶରଣ ପଶିଲି । ଏ ମୋର
କଷ୍ଟ ଦେଖିବାରୁ ଦୟାକର ଏ ଭଙ୍ଗା କୁଡ଼ିଆ ଖଣ୍ଡି ଦେଇ ମୋତେ
ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଇ ରଖିଲେ । ମୁଁ ଏହାଙ୍କ
ଅଗ୍ରସୂତ୍ରେ ରହି କର୍ମକୁ ଆଦର ନାନା କଷ୍ଟରେ କାଳ
କଟାଉଅଛି ।” ଏହା ଶୁଣି ସେ ରାଜପୁତ୍ର ଶୋକରେ ଗଭୀର
ହୋଇ ବୋଇଲା ମା ! ତୁମ୍ଭର କଷ୍ଟ ଶୁଣିଲେ ପଥର ହେଲେ ସୁଜା
ତରଳି ଯିବ, କିନ୍ତୁ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ବିଧାତାର ହୃଦୟ ଯା ନ ତରଳିଲା ।
ଏଥିରୁ ଜାଣିଲି ଆପଣାର କର୍ମ ଉପରେ କେହି ଅଧିକାର ନାହିଁ ।
ମାତ୍ର ଅପଦ ପଡ଼ିଲା ବେଳେ ପ୍ରାଣୀ ଯେବେ ଯେଉଁଠି ଜୀବନ
ରଖିଥାଏ, ତାହା ହେଲେ ପୁଣି ତାହାକୁ ସକଳ ସମ୍ପଦ
ମିଳିପାରେ । ଏହିପରି କହନ୍ତି—

ପୁନର୍ବିତ୍ତଂ ପୁନର୍ମିତ୍ରଂ ପୁନର୍ଦାସ ପୁନର୍ମିତ୍ରା

ସର୍ବତୋ ପୁନରାବୃତ୍ତି ନ ଶ୍ୱରଃ ପୁନଃ ପୁନଃ ॥

ଏଥିରୁ ଜଣା ଯାଉଅଛି ଯେ, ତୁମ୍ଭର ଦୁଃଖ ଦଶା ଶେଷ
ହେଲା, ଏଣିକି ସୁଖ ଭୋଗ କରିବ । ଏବେ ତୁମ୍ଭେ ଯେଉଁପରି
ଅଛ ସେହିପରି ଥାଅ । ମୁଁ ଯାଉଅଛି ତୁମ୍ଭର ଦୁଃଖ ବଦଳିବା
ପାଇଁ ମୋ ହାତରେ ଯାହା ହେବ, ତାହା ଶୀଘ୍ର କରିବ ।
ମାତ୍ର ମୋର ସକଳ ଅପରାଧ କ୍ଷମା କରି ମୋତେ ଆଶୀର୍ବାଦ
କରୁଥିବ ।” ଏହା କହି ସେଠାରୁ ଫେରିଗଲା । ଘରକୁ ଯାଇଁ
ତାକୁ ଯେଉଁ ପାଟ ମଝାଦେଇ ପାଲିଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ବୋଇଲା, ମା !
ତୁମ୍ଭେ ମୋତେ ଜନ୍ମ କରିଅଛ ନାଁ କାହାଠାରୁ ଆଣି ପାଲିଅଛ, ଏ
କଥା ସତ୍ୟକରି କହ । ସତ ନ କହି ଯେବେ କପଟରେ ମିଛ

କହିବ ତା ହେଲେ ନରକ ଯାତନା ଭୋଗ କରିବ । ଆଜି ମଧ୍ୟ ଜନ୍ମିତ ହେଉ ବା ପାଳିତ ହେଉ ମୁଁ ତୁମ୍ଭର ପୁଅ, ମୋଠାରେ କପଟ କରିବା ତୁମ୍ଭର ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଏହା ଶୁଣି ସେ ପାଟ ମହାଦେଈ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ମନେ ମନେ ବିଚାର କଲେ, ଏ ପୁତ୍ର କାହାଠାରୁ ଏହାର ଜନ୍ମବୃତ୍ତାନ୍ତ ଶୁଣିଲାଣି, ନୋହଲେ କାହିଁକି ଏତେ ଆକଟ କରି ପାରନ୍ତା । ମୁଁ ଯେବେ ସତକଥା ନ କହିବି ଶେଷକୁ ଏ ମୋର ମୁହଁ ଚାହିଁବ ନାହିଁ, ପୁଣି ମୁଁ ମିଥ୍ୟାବାଦିନୀ ହୋଇ ନରକରେ ପଡ଼ିବି । ଏମନ୍ତ ବିଚାର କରି ସେ ତାକୁ ଯେଉଁପରି ଆଣି ପାଳିଥିଲେ ତାହା ସବୁ କହିଦେଲେ । ସେ ପୁତ୍ର ନିଜର ଜନ୍ମ ଚରିତ ଶୁଣି ବିଚାର କଲା—କାଲି ଯାହା ସଙ୍ଗେ ଦେଖାହେଲି ସେହି ଏକା ମୋର ଜନ୍ମ କଲା ମା । ଆହା ମୁଁ ସୁଖରେ ଥାଇ ମା ମୋର ଯାହା ଏତେ କଷ୍ଟ ପାଉଛନ୍ତି, ମୋର ଏ ସୁଖ ଭୋଗକୁ ଥିଏ ହେଉ । ଏମନ୍ତ ବିଚାର କରି ତାର ପାଳିତ ପିତାଙ୍କ ପାଦତଳେ ପଡ଼ି ଯେତେ କଥା ଶୁଣିଥିଲା ଏବଂ ଦେଖିଥିଲା ତାହା-ସବୁ କହି କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ବୋଇଲା, “ତୁମ୍ଭେ ଆଜ୍ଞାଦେଲେ ମୋର ଜନ୍ମିତ ମାତାଙ୍କୁ ଏଠାକୁ ଘେନି ଆସିବି ।” ପୁତ୍ର ମୁଖରୁ ରଜା ଏସବୁ କଥା ଶୁଣି ପାଟ ମହାଦେଈଙ୍କି ତହିଁର କାରଣ ପଚାରିଲେ । ପାଟ ମହାଦେଈ ଯେଉଁପରି ସେ ପୁଅକୁ ଆଣି ପାଳିଥିଲେ, କିଛି ରୂପତ ନ କରି ସବୁ ସତ ସତ କହିଦେଲେ । ତାହା ଶୁଣି ରଜା ବଡ଼ ଆନନ୍ଦ ହୋଇ ପୁଅକୁ ବୋଇଲେ, “ବାବୁ, ତୁ କାଲି ସକାଳୁ ସୁଆର ନେଇ ତୋର ମାଙ୍କୁ ଘେନିଆସ । ସେ ଆସିଲା ଉତ୍ତରୁ ତାଙ୍କ ସ୍ବାମୀ ମେଉଁଠାରେ ଥିବେ ମୁଁ ତାହାଙ୍କୁ ଖୋଜାଇ ଆଣିଦେବି । ଏହା ଶୁଣି ସେ ପୁତ୍ର ସୁଆର ନେଇ ମୋହନା ପାଖକୁ ଯାଇ ବୋଇଲା, “ତୁମ୍ଭେ ଯେଉଁ ପୁଅକୁ ଜନ୍ମ କରି ମୁକ୍ତ ମାରାଥିଲ ମୁଁ ସେହି ଅଟେ ଏ ଦେଶ ପାଟ ମହାଦେଈଙ୍କର ଗୋଟିଏ ମଲ୍ଲପୁଅ

ମୋତେ ବିଭ୍ରାହେବ । ପାପିଷ୍ଠ ବଢ଼େଇ ଟୋକାଟା ମୋତେ
 ଶ୍ରେଷ୍ଠ ନେଇ ଯାଉଥିଲା । ତୁମ୍ଭେ ଯେତେବେଳେ ତାଠାରୁ
 ଛଡ଼ାଇ ଆଣି ଘର ଭିତରେ ରଖିଲଣି, ମୁଁ କଣ ଆଉ ତୁମ୍ଭ ଘରୁ
 କୁଆଡ଼େ ପଳେଇ ଯିବି କି ?” ଏହା ଶୁଣି ସେ ରଜା ସତବୋଲି
 ବିଚାର କରି, ହେଉ ସେହୁପରି କରିବା ବୋଲି କହି ତାକୁ
 ଅଲଗା ଗୋଟିଏ ନଅରରେ ରଖାଇ ତା ସେବାରେ ଅନେକ
 ଦାସୀ ପରିବାରୀ ଶକ୍ତିଦେଲେ । ଏଣେ ମଳୟବସନ୍ତ ପିତାଙ୍କ
 ସଙ୍ଗେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଶେଷକରି ଫେରି ଆସି ଦେଖିଲାବେଳକୁ
 ମୋହନା ନାହିଁ । କୁଆଡ଼େ ଗଲା ବୋଲି ସେ ଏଣେ ତେଣେ
 ଖୋଜିବାରୁ ସେଠାରେ ଥିବା ଦାସୀ କହିଲା, “ବନ୍ଧୁଘରୁ ଯେଉଁ
 ବଢ଼େଇ ଶଲ୍ୟ ପାଇ ଅଇଲା, ସେ କାଠଘୋଡ଼ାରେ ବସାଇ
 ଉଡ଼େଇ ନେଇଗଲା । ଏହା ଶୁଣି ମଳୟବସନ୍ତ ବିକଳରେ ଅନେକ
 କାନ୍ଦବୋବାଳି କରି ତାକୁ ଖୋଜିବା ପାଇଁ ଗୁରୁଦିଗକୁ ଦୂତ
 ପଠାଇଲା । ସେ ଦୂତମାନେ ନାନାଦେଶରେ ବୁଲି ବୁଲି ଛ’ମାସ
 ପରେ ଯାଇ କିଛି ଦେଶରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେତେବେଳକୁ ସେ
 ମୋହନା କନ୍ୟା ମିଛେ ମିଛେ ପାଗଳୀ ହୋଇ ସାତଟା ଡାହାଣୀର
 ଚେଷ୍ଟା ଦେଖାଉଛି ଯେ, କେତେବେଳେ କାନ୍ଦୁଛି, କେତେବେଳେ
 ହସ୍ତୁଛି, କେତେବେଳେ ନାଚୁଛି, କେତେବେଳେ ଲଙ୍ଗଳା ହୋଇ
 ବୁଲୁଛି ଏବଂ କେତେବେଳେ ମାରିପିଟି ନାନା ଉପଦ୍ରବ କରୁଛି ।
 ତାକୁ ଭଲ କରିବେ ବୋଲି କିଛି ରଜା କେତେ ଦେଶରୁ
 ବରଦ, ଜଉଡ଼ସ, ଗୁଣିଆ, କର୍ମଣିଆ ଡକାଇ ଆଣି ଯେତେ ଉପାୟ
 କରୁଛନ୍ତି, ସେ କାହିଁରେ ହେଲେ ଭଲ ହେଉ ନାହିଁ । ଯାହା
 ବୋଲନ୍ତି—“ଗୁଣ୍ଡି ଶୋଇଥିବ ଯିଏ, ତାକୁ ଉଠେଇବ କିଏ ।”
 ସେହୁପରି ଏଇ ସିଦ୍ଧାଣ୍ଟୀ ପାଗଳୀ—ସ୍ବାକୁ କିଏ ଭଲ କରିବ ?
 ପ୍ରତିଦିନ ଏହୁପରି ନାଚ ଲାଗିଛି । ଏ କଥା ଦୂତମାନେ ଦେଖି

ଆସି ମଳୟବସନ୍ତ ଆଗରେ କହିଲେ । ତାହା ଶୁଣି ସେ ତକ୍ଷଣେ ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ ବେଶ ହୋଇ କିରତ ଦେଶକୁ ଚାଲିଗଲା । ସେ ଦେଶରେ ପହଞ୍ଚିଲା ମାତ୍ର ଆଗ ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମରେ ରହି ସେ ଗ୍ରାମରେ ଯେତେ ଲୋକ ଥିଲେ, ତାଙ୍କୁ ବସାଇ କହିଲା, “ମୁଁ କାହିଁରା ଦେଶରେ ବାରବର୍ଷ ରହି ଅନେକ ଗୁଣିବିଦ୍ୟା, ମନ୍ତ୍ର ଯନ୍ତ୍ର ଏବଂ ଜଡ଼ ବୃଟି ଉପାୟ ଔଷଧ ଶିକ୍ଷା କରୁଛି । ଭୂତ, ତାହାଣୀ, ଗୋସାଣୀ, ହାଡ଼ବାଇ, ବୁଝୁରାସସ ଲାଗିଥିଲେ ଛଡ଼େଇ ଜାଣେ, ପାଗଳ ଭଲ କରି ପାରେ, ଜ୍ୱର, ପେଟ ମୋଡ଼ା ନାଲହଗା, ପିଲେମୁ, ମୁଣ୍ଡବ୍ୟଥା, ଆଖିଧର, ଦାନ୍ତ ପୋକଖିଆ ଭଲ କରେ । ପାଙ୍କାଣ, ପେଷଣ ମଧ୍ୟ କାଢ଼ିପାରେ ।” ଏହା ସବୁ ଶୁଣି ଲୋକେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ଯାହା ହୋଇଥିଲା ସେଥିପାଇଁ ତାଠାରୁ ଔଷଧ ସବୁ ନେଲେ । ଲୋକେ ତ କହନ୍ତି—‘ଲେଖୁ ଲେଖୁ କରଣି, ହରୁ ହରୁ ମରଣି’ ଗାଉ ଗାଉ ରାଗେ, ବାଣ୍ଟୁ ବାଣ୍ଟୁ ଭାଗେ । ସେମିତି ନେଉ ନେଉ ତହିଁରେ କେତେ ଲୋକର ରୋଗ ବ୍ୟାଧି ଭଲ ହୋଇଗଲା । କ୍ରମେ କ୍ରମେ ସେ ବଡ଼ ଗୁଣିଆ ବୋଲି ଦେଶଯାକରେ ଚହଲ ପଡ଼ିଗଲା । କିରତ ରାଜା ତାହା ଶୁଣିପାରି ତାକୁ ଡକାଇ ବୋଇଲେ, “ଦିନେ କାଠଦୋଡ଼ାରେ ବସାଇ ଗୋଟିଏ ଅପୁବ ସୁନ୍ଦରୀ କନ୍ୟାକୁ ଜଣେ ବଡ଼େଇ ଶୂନ୍ୟରେ ଉଡ଼େଇ ନେଉଥିଲା । ମୁଁ ଦୃଷ୍ଟିଭେଦା ବାଣରେ ସେ ବଡ଼େଇ ହାତ କାଟି ଦେଇ ସେ କନ୍ୟାକୁ ଛଡ଼େଇ ଆଣିଲି । ସେ କନ୍ୟା ବର୍ଷେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ କି ବ୍ରତ ପାଳିବ ବୋଲି କହିବାରୁ ମୁଁ ତାକୁ ବିଭା ନ ହୋଇ ରଖିଛି । ବର୍ଷେ ପୁଣି ହେଲେ ସେ ମୋତେ ବିଭା ହୋଇଥାନ୍ତା । ମୋର ଅଭାଗ୍ୟ ବଶରୁ ଏବେ ଦୁଇମାସ ହେଲା ସେ କନ୍ୟା ପାଗଳୀ ହୋଇ ଯାଇଛି । ମୁଁ ତାକୁ ଭଲ କରିବି ବୋଲି ଯୁଆଡ଼ୁ ଯେତେ ଉପାୟ କରୁଛି କାହିଁରେ ଭଲ ହେଉନାହିଁ । ତୁମ୍ଭେ

ଯେବେ ଭଲ କରିପାରିବ, ତା ହେଲେ ଯାହା ମାଗିବ ତାହା ଦେବ । ଏହା ଶୁଣି ମଳୟବସନ୍ତ ମନେମନେ ବିଚାର କଲେ ମୋର କର୍ମ ସମ୍ପର୍କ ଥିବାରୁ ମୋହନା ପର ପୁରୁଷକୁ ନିଶ୍ଚୟ ଭଲ ଭାବରେ କରିବ । ମାତ୍ର ଏହାଠାରୁ ତାକୁ କେମିତି ନେବ । ଏ ରଜାର ତ ଦୃଷ୍ଟିଭେଦା ବାଣ ଅଛି ଯେ ଏ ଚୁଡ଼ୁଥିଲେ ଯୁ ଆଗରୁ ନେଇ ହେବ ନାହିଁ, ପୁଣି ମୋର କାଠଘୋଡ଼ାଟି ମୋ ପାଖରେ ନାହିଁ । କଣ କରିବି, କେମିତି ନେବି ।” ଏ କଥା ମନ ମଧ୍ୟରେ ପାଶୁ ବୋଲିଲା, “ମହାରାଜ ! ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ସେ କନ୍ୟାର ପାଗଳାମି ଛଡ଼ାଇ ଦେବି, ମାତ୍ର ତୁମ୍ଭେ କାଲି ସଞ୍ଜବେଳକୁ ତୁମ୍ଭର ଏ ଗଡ଼ଦାଣ୍ଡରେ ଯେତେ ଛକ ଅଛି ସେ ଛକମାନଙ୍କରେ ଶଗଡ଼େ ଲେଖାଏଁ ଶୁଖିଲା ଲଙ୍କାମରର ପ୍ରତିଛବିରେ ଗଦା କରିଥିବ । ଗଡ଼ ବାହାର ଗୁର ଦିଗରେ ମୁଅଁ ପଶା ଦୁଇ ହାଣ୍ଡି ଲେଖି ଥୋଇଥିବ । ଆଉ ଏ ଗଡ଼ରେ ଯେତେଲେକ ଅଛନ୍ତି ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଯେ ଯାହାର ଦୁଆରମାନ କିଛି ଦେଇ ଗତି ପାହୁବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଘର ଭିତରେ ରହିବେ, କେହି ଗୋଟିଏ ହେଲେ ଦାଣ୍ଡକୁ ବାହାରବେ ନାହିଁ । ଏପରି କଲେ ମୁଁ ମୋର ସୁଖେ ଏକା ହୋଇ ବୁଲି ବୁଲି ଯୋଗିନୀଗଣଙ୍କୁ ଧୂପ ଦେଇ ରତ୍ନଯାକ ଗୁରୁଦିଗରେ ପୂଜା କରିବି । ଅରଦିନ ସକାଳୁ ସେ କନ୍ୟାକୁ ଆଣି ମୋତେ ଦେଖାଇବ । ମୁଁ ତାକୁ ଝଡ଼ାଝଡ଼ି କରି ତା ଦେହରେ ଗୋଟେ ପିଣ୍ଡାଣୀ ଅଛି ସେଇଟାକୁ କାଢ଼ିନେବି ଯେ ସେ ଭକ୍ଷଣେ ଭଲ ହୋଇଯିବ । ଏହା ପୁଣି ରାଜା ବଡ଼ ଆନନ୍ଦ ହୋଇ ସେ କହିବା ପ୍ରକାରେ ସବୁ ଘଟଣା କରିବାକୁ ଗଲେ । ଏଣେ ମଳୟବସନ୍ତ ସେ ଗଡ଼ର ଗୁରୁଆଡ଼େ ବୁଲୁବୁଲି କରି ଆଲୋଚନା କରୁ କରୁ ଦେଖିଲା ଯେ ରଜାଘର ନାଟ ଅଗୋଡ଼ା ଘର ପିଣ୍ଡାରେ ତାର ସେ କାଠଘୋଡ଼ାଟା ଆସୁ

ହୋଇଛି । ତାକୁ ଦେଖି ଭାବିଲା ଏଥର ଆଉ ଚନ୍ଦ୍ର ନାହିଁ । ଆଜି ନିଶ୍ଚୟ ମୋର ଭାଗ୍ୟକୁ ପାଇବି । ମାତ୍ର ତାକୁ ରଜା କେଉଁ ମେଢ଼ରେ ରଖିଛି ତାହା ଜାଣି ନ ଥିଲେ କିମିତ ନେବି । ଏପରି ଅନେକ ଭାବନା କରି କରି ଶେଷକୁ ଯେଉଁ ଧୋବଣୀ ରଜାଘର ଲୁଗା କାତେ ତାର ଘରକୁ ଯାଇ ତାକୁ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା ଦେଇ ବିଶ୍ୱାସରେ ପଚାରିଲା । ଧୋବଣୀ, ମାଲୁଣୀ, ଭଣ୍ଡାରୁଣୀ—ଏମାନଙ୍କୁ ତ ଅନ୍ତଃପୁର ଛଡ଼ି । ଏମାନେ ସବୁକଥା ଜାଣିଥାନ୍ତି—କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପଚାରୁ ପଚାରୁ ମୋହନା ଯେଉଁ ମେଢ଼ ଉପରେ ରାତିରେ ଶୁଏ ସେ ଠିକଣାଟି ସେ କହିଦେଲା । ତାହା ଶୁଣି ଏ ମାୟା ତପସ୍ୱୀ କାହାକୁ କିଛି ନ କହି ଆପଣାର ବସାଟି ଭିତରେ ରହିଥାଏ । ତେଣେ ରଜାଙ୍କ ଆଜ୍ଞାରେ ଲୋକ ସବୁ ଛକମାନଙ୍କରେ ଲଙ୍କାମରତ ଗଦାକର ଦେଇ ସନ୍ଧ୍ୟା ହେବାରୁ ଦୁଆର କିଲି ଯେହ୍ନା ଘରେ ରହିଗଲେ ଯେ, ଏଡ଼େ ବଡ଼ ଗଡ଼ଜାର ଦାଣ୍ଡରେ ବିରାଡ଼ି ପିଲଟିଏ ସୁଦ୍ଧା ରହିଲା ନାହିଁ । ଏକବାରେ ଶୁଭିଆଡ଼ ନିଶବଦ ହୋଇଗଲା । ତାହା ଦେଖି ମଳୟବସନ୍ତ ରାତି ପାଞ୍ଚଘଣ୍ଟ ସମୟରେ ଯାଇ ଯେତେଠାରେ ଲଙ୍କାମରତ ଗଦା ହୋଇଥିଲା ତହିଁରେ ସବୁ ନିଆଁ ଲଗେଇ ଦେଇ ଆଖୋଡ଼ା ଘର ପିଣ୍ଡାରୁ କାଠ ଘୋଡ଼ାଟା ଆଣି ତା ଉପରେ ବସି ମୋହନା ଯେଉଁ ମେଢ଼ରେ ଥିଲା ସେ ମେଢ଼କୁ ଉଠିଗଲା । ଏ ଚାଲିବେଳକୁ ମୋହନା ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ଦେଇ ବସିଛି । ତାକୁ ସବୁ କଥା କହି ସେ ଘୋଡ଼ାରେ ବସେଇ ଶୂନ୍ୟମାର୍ଗରେ ଉଡ଼େଇ ନେଲା । ଦି'ଘଣ୍ଟ ଉପରେ ଗଲା ଉତ୍ତରୁ ଦାର୍ଯ୍ୟମାନେ ନିଦରୁ ଉଠି ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ସେ କନ୍ୟା ନାହିଁ । କିଏ ନେଲା, କୁଆଡ଼େ ଗଲା ବୋଲି କୋଳାହଳ କଲେ । ତାଙ୍କ କୋଳାହଳରେ ରଜାଙ୍କର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ସେ ଛୁଟି କବାଟ ଫିଟେଇ ଦେଲା ବେଳକୁ ଆଖି, ନାକ ଭିତରେ ଯିଶିଗଲା

ଲଙ୍କାମରର ପୁଅଁ ଯେ, ଆଉ ଦୃଷ୍ଟିଭେଦା ବାଣ ବନ୍ଧିବେ କଣ,
 ଆଉଁ ପିଟେଇ ଚାହିଁ ପାରିଲେ ନାହିଁ କି ତୁଣ୍ଡ ପିଟେଇ ତାଙ୍କ
 ପାରିଲେ ନାହିଁ । ବଡ଼ କଷ୍ଟରେ କବାଟଟା କିଲିଦେଇ ତାଙ୍କର
 ଗୋଟିଏ ବାରବାଜା ଥିଲା, ସେ ବାଜାଟାକୁ ଘର ଭିତରେ ଥାଇ
 ଘନ ଘନ ବଜେଇଲେ । ବାଜା ଶୁଣି କି ବିପଦ ପଡ଼ିଲା ବୋଲି
 ସୈନ୍ୟମାନେ ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର ଧରି କବାଟ ପିଟେଇ ବାହାରିଲେବେଳକୁ
 ପଶିଲେ ଲଙ୍କାମରର ପୁଅଁ ଯେ ଆଉ ଯୁଦ୍ଧକରି ଯିବେ କଣ
 ବୋଧା ଲେ—ମା'ଲେ ବୋଲି ରଡ଼ିକରି ଦୁଆର କିଲି, ଘର
 ଭିତରେ ରହିଲେ । ଆରଦନ ବେଳ ସାତଘଡ଼ି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେନ୍ଦ୍ର
 ଗୋଟିଏ କବାଟ ପିଟେଇ ବାହାର ପାରିଲେ ନାହିଁ । ତହିଁପରେ
 ନିଆଁ ଲିଭି ପୁଅଁ ଛୁଡ଼ିଯିବାରୁ ରଜା ପ୍ରଜା ଆଦି ସବୁ ଲେକେ
 ବାହାର ହୋଇ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ କନ୍ୟା ନାହିଁ କି କାଠଘୋଡ଼ା
 ନାହିଁ ଓ ସେ ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ ନାହିଁ । ଆଉ କଣ କରରେ, ମୁଣ୍ଡକାନ
 ଆଉଁଷି ଥିବି ହୋଇ ଘରେ ରହିଲେ । ଏଣେ ମଳୟବସନ୍ତ
 ମୋହନାକି ଘରକୁ ଆଣି ଏ କାଠଘୋଡ଼ାଟା ଥିଲେ ପ୍ରମାଦ
 ପଡ଼ିଲା ବୋଲି ତାର ପେଟ ଭିତରେ ବଢ଼େଇ ଯେଉଁ ଯନ୍ତ୍ରଟି
 ଖଞ୍ଜିଥିଲା ସେ ଯନ୍ତ୍ରଟି ଭାଙ୍ଗିଦେଇ ଲେକେ ଦେଖୁଥାନ୍ତୁ ବୋଲି
 ଯନ୍ତ୍ରରେ ରଖାଇ ଦେଇଥିଲା ଯେ, ସେ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିଅଛି ।
 ଆରେ ଅବୋଲକରା—“ଏ କଥା ଏତକ; ଫୁଲଫୁଟେ କେତକା ।”

ଏଠାରେ ଅବୋଲକରା କାହାଣୀର କାଠଘୋଡ଼ା କଥା
 ଶେଷ ହେଲା ।

ରତ୍ନହାର କଥା

ଏକଥରୁ ସାମନ୍ତ ଓ ଅବୋଲକରା ସେଠାରୁ ପଥ ବନ୍ଦ
 ଚାଲିଲେ । ଯାଉଁ ଯାଉଁ ବାଟରେ ଅନେକ ଦେଶ, ଗ୍ରାମ, ନଦୀ,
 ପାଟଣା, ପୁର, ପଞ୍ଜୀ ଦେଖିଲେ । ତହିଁରେ ଗୋଟେ ବଣ ପଡ଼ିଲା ।
 ସେ ବଣର କଥା କଣ କହିବି, ଗୁହ୍ୟ ଦେଲେ ଭୟରେ ଶୁଭ
 ଥର ଯାଉଛି । ମନୁଷ୍ୟ ବୋଲିକରି ଗୋଟିଏ ଦେଶୀ ନାହିଁ ।
 ଯୁଆଡ଼େ ଗୁହ୍ୟ ଲେ ସିଆଡ଼େ ଖାଲି ବାଘ, ଭାଲୁ, ଗଣ୍ଡା, ଗୟଳ
 ମିରଗ, ସମ୍ବର ଓ ବାରହା ପ୍ରଭୃତି ପଣ ପଣ ହୁଏତକୁ ବୁଲୁଛନ୍ତି ।
 ପହଞ୍ଚି ପଡ଼ିଲେ କୁଲଟେ ପଡ଼ିଲା ପରି ଶବ୍ଦ ଶୁଭୁଅଛି । ଏପରି
 ଭୟଙ୍କର ବଣ ପଡ଼ିଲେ ମଧ୍ୟ କଣ କରିବେ, ଏତ ଡାର୍ଥ କରିବାକୁ
 ଯାଉଛନ୍ତି, କେବଳ ଈଶ୍ଵରଙ୍କୁ ଧ୍ୟାନ କରି ଚାଲିଲେ । ଯାଉଁ ଯାଉଁ
 କେତେଦୂର ଅନ୍ତରେ ଦେଖିଲେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ପୋଖରୀ ଅଛି
 ସେ ପୋଖରୀ ଦୂତାରେ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଦେଉଳ ଅଛି ।
 ଦେଉଳର ଉତ୍ତର ପାଖରେ ଶାଂଘି ହାତ ଉପରେ ଗୋଟିଏ
 ମୁରୁନି ପଥରର ଖମ୍ବ ଅଛି । ସେ ଖମ୍ବ ଉପରେ ତମ୍ବାରେ ଗଢ଼ା
 ହୋଇ ଗୋଟିଏ ଚୁଡ଼ା ମାଙ୍କଡ଼ ବସିଛି । ସେ ମାଙ୍କଡ଼ ଗଲାରେ
 ଗୋଟିଏ ରତ୍ନହାର ଲୁପ୍ଟଅଛି ଯେ, ସେ ହାରର ତେଜରେ
 ଗୁରୁଆଡ଼େ କୋଣେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦୀପ ଜଳିଲାପରି ଆଲୁଅ ପଡ଼ିଅଛି ।
 ତାହା ଦେଖି ଅବୋଲକରା ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ସାମନ୍ତଙ୍କୁ
 ବୋଲିଲା, “ଗୋସାଇଁ ଆଉ ଯାଉଛ କଣ, ଆଗ ଏମାନଙ୍କର
 କଥାଟି କହିଦିଅ—ପୁରୁଷାଳେ କିଏ ଏହାକୁ ଏଠାରେ ବସେଇ-
 ଥିଲା, ଏହାର ବେକରେ ଯେଉଁ ରତ୍ନହାରଟି ପଡ଼ିଛି ତାହା କିଏ
 ସ୍ଥାକୁ ଦେଇଥିଲା ?” ସାମନ୍ତ ବୋଲିଲେ, “ଦେଖୁଛି ତ ଏ ନିର୍ଜନ
 ବଣରେ ମନୁଷ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଦେଖିବାକୁ ନାହିଁ । ଗୋଠ ଗୋଠ
 ବାଘ, ଭାଲୁ ବୁଲୁଛନ୍ତି । କିମିତି ହେଲେ ଏ ବଣରୁ ପାର ହୋଇ

ଗଲେ ଜୀବନ ରହିବ ବୋଲି ମୁଁ ବିଚାରୁ ଅଛି । ତୁ ଆଉ ଏତେବେଳେ ଏପରି ହଇରାଣ କଲେ ଚଳିବ କି ? ଚଞ୍ଚଳ ଆସେ, ପଲେଇଯିବା; ଏ ବଣ ପାର ହୋଇଗଲେ ଗୋଟିଏ ନିର୍ଭୟ ସ୍ଥାନରେ ବସି ତୁ ଯାହା ପଚାରୁଅଛୁ ତହିଁର ମୂଳ କାରଣ କହିଦେବ ।” ଏହା ଶୁଣି ଅବୋଲକର ଆଗ ଯିବି ନାହିଁ ବୋଲି ଟିକେ କୁହେଇ ଶୁଲେଇ ହେଲା, ହେଲେ କଅଣ କରିବ, ସେ ଭୟଙ୍କର ବଣରେ ଏକାହୋଇ ଫେରିଯିବାକୁ ତ ବାପର ଜୋର ନାହିଁ, ତେଣୁ ହେଉ ଚାଲି ବୋଲି ଭାର ଧରି ଉଠିଲା । ସାମନ୍ତ ଆଗେ ଆଗେ ଯାଉଥାନ୍ତି, ସେ ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଥାଏ । କେତେଦୂର ଗଲା ଉତ୍ତର ବଣ ଶେଷ ହୋଇ ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମ ଦିଶିଲା । ଅବୋଲକର ବୋଲିଲା, “ମୋର ଗୋଡ଼ ବଢେଇଲଣି, ମୁଁ ଆଉ ଯାଇ ପାରବି ନାହିଁ । ଅଜି ଏହିଠାରେ ବସା କରି ରହିବା । ଆଗ ମୋତେ ସେ ମାଙ୍କଡ଼ର କଥାଟି କହିଦେବ, ପଛେ ବାକି କଥା ଦେଖିବା ।” ଏହା ଶୁଣି ସାମନ୍ତ ମନେ ମନେ ବିଚାର କଲେ—ଏ ଅଭାଗୀର ପୁଅର ତ ସ୍ୱଭାବ ଏପରି, ଯା କଥା ନ କଲେ ମୋର ଶୁଣି ଏ ଯିବି କି ? ଯାହାହେଉ ଅଜି ଏଠାରେ ରହିବା । ଏମନ୍ତ ବିଚାର କରି ସେଠାରେ ବସା ପାଡ଼ି ସ୍ଥାନ ସଜାଆଇ ନିତ୍ୟକର୍ମ ବଢାଇଲେ । ତହିଁପରେ ରେଷେଇ ଆରମ୍ଭ କରି ବୋଲିଲା, “ପକା କମ୍ବଳ ପୋତି ଛତା, ବସ ଅବୋଲକର କହିବା କଥା ।” ଏହା ଶୁଣି ଅବୋଲକର ଆନନ୍ଦରେ ମୁକୁଟିହସା ଦେଇ କଥା ଶୁଣିବାକୁ ବସିଲା । ସାମନ୍ତ କଥା ଆରମ୍ଭ କଲେ ।

ପୂର୍ବକାଳେ ଉତ୍ତର କୁରୁଦେଶରେ ବୃକ୍ଷଗଞ୍ଜନ ବୋଲି ଶୋ ରାଜା ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଅଳ୍ପଳଳା ଧନ ସମ୍ପଦ ଥିଲା । ହାତୀ, ଘାଡ଼ା, ସୈନ୍ୟ ଓ ସାମନ୍ତ ଯେତେ ଥିଲେ ତାହା ସଂଖ୍ୟା କରି ଦି ହେବ ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ସ୍ୱଳାୟ, ଅନ୍ତର ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟନ୍ତର

ହୋଇ ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ପୁଅଝିଅ ଥିଲେ । ସେ ରଜାଙ୍କର ନଅର ଭିତରେ ହନୁମାଙ୍କଠି ଗୋଟିଏ କୁଅଡୁ ଅସି ରହିଗଲେ । ରଜା ପିଲାମାନେ ଯେତେବେଳେ ପାଠପଢ଼ା ଶେଷ କରି ଫେରି ଆସନ୍ତି ସେତେବେଳେ ସେ ମାଙ୍କଡ଼ଗୁଡ଼ାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଜଳଖିଆ ଜିନିଷରୁ ଥୋଡ଼େ ଖାଇବାକୁ ଦିଅନ୍ତି । ଏହିପରି ପ୍ରତିଦିନ ଦେଉ ଦେଉ ମାଙ୍କଡ଼ଗୁଡ଼ାଙ୍କ ତାଙ୍କ ପୋଷା ମାନ୍ୟତା ତାଙ୍କଦେଲେ ପାଖକୁ ଧାଇଁ ଆସନ୍ତି, ନାଟକର ବୋଇଲେ ନାଚନ୍ତି, ଡେଇଁପଡ଼ନ୍ତି—ଏପରି ନାନାଦି ଖେଳ, କଉତୁକ କରୁଥାନ୍ତି । ଏମାନେ ତ ରଜାପିଲା, ଯୁଦ୍ଧର ଅବା ଅଭାବ କଣ । ତେଣୁ ସେ ମାଙ୍କଡ଼ଗୁଡ଼ାଙ୍କୁ ପ୍ରତିଦିନ ଆନନ୍ଦରେ ନାନାଦି ଖଜା ପିଠା ଏବଂ ଫଳମୂଳରୁ ପେଟେ ପେଟେ ଖାଇବାକୁ ଦେଉଥାନ୍ତି । ମାଙ୍କଡ଼ଗୁଡ଼ାଙ୍କ ଖାଇବାକୁ ପାଇବାରୁ ଆଉ କୁଅଠି ବଣିବୁଦାକୁ ନ ଯାଇ ସେହିଠାରେ ଘର କଲା ପରି ରହିଗଲେ । ସେ ଯେଉଁଠାରେ ରହିଥାନ୍ତି, ତା ପାଖରେ ରଜାଙ୍କର ଘୋଡ଼ାଶାଳ ଥାଏ ଯେ, ତହିଁରେ ଦୁଇଗହ ଘୋଡ଼ା ବନ୍ଧା ହୁଅନ୍ତି । ସେ ଘୋଡ଼ାଶାଳର ଅଳ୍ପଦୂରରେ ଶ୍ଵେତେଇ ଘର ଥାଏ ଯେ ତହିଁରେ ସୁଆରମାନେ ନାନାଦି ପଦାର୍ଥ (ମାଙ୍କ ରଜାବତ୍ତା କରନ୍ତି । ରଜାଘର ଗୋଟିଏ ମେଣ୍ଟା ଥାଏ ଯେ ସେ ମେଣ୍ଟାଟାର ଦେହଯାକରେ ଭାଲି ରୂପପରି ରୂପଗୁଡ଼ାଙ୍କ ଗୁଣଶ୍ରେ ଲେଖି ଲମ୍ବରେ ବଢ଼ିଥାଏ । ସେ ମେଣ୍ଟାଟା ପ୍ରତିଦିନ ଶ୍ଵେତେଇ ଘରେ ପଶି ଯେତେବେଳେ ଯାହା ପାଏ, ତାହା ଆଖିବୁଜି ଖାଇଦିଏ । ସେ ସେମାନ ଖାଇଯିବାର ଦେଖିଲେ ସୁଆର କଣ କରନ୍ତି ନା ପିତା ଥାଉ, ଗରୁ ଥାଉ ଯାହା ପାଆନ୍ତି, ତହିଁରୁ ଗୋଟିଏ ଧରି ତାକୁ ଦୁମ୍‌ଦାମ୍ କରି ଖିଟି ଦେଇଯାନ୍ତି । ତଥାପି ସେ ମେଣ୍ଟାଟା ଲେଖେଡ଼ା ଘରକୁ ଥୋବଡ଼ା ଗଲପରି ଥରକୁ ଥର ଶ୍ଵେତେଇ ଘରେ ପଶି ଯାଉଥାଏ, ଥରକୁ ଥର ସୁଆରଙ୍କ ହାତରୁ ମାଡ଼େ ମାଡ଼େ

ଖାଉଥାଏ । ଏ ରହସ୍ୟ ବନ୍ଦ ନ ହୋଇ ପ୍ରତିଦିନ ଏକାପରି ଲାଗିଲା । ଏ କଥା ଦେଖି ସେ ମାଙ୍କଡ଼ ଗୋଠରେ ଯୁଥପତ ବୋଲି ଗୋଟେ ବୁଢ଼ାମାଙ୍କଡ଼ ଥିଲା । ସେ ଆଉସବୁ ମାଙ୍କଡ଼ଯାକଙ୍କୁ ବସେଇ କହିଲା—“ଦେଖ, ଏଠାରେ ପ୍ରତିଦିନ ପୁଅରମାନଙ୍କର ମେଣ୍ଟା ସଙ୍ଗେ କଲି ଲାଗୁଛି । ବଡ଼ ପୁରୁଷେ କହିଛନ୍ତି, ଯେଉଁ ଘରେ ପ୍ରତିଦିନ କଲିକଳିଆ ଲାଗୁଥିବ, ସେ ଘରେ ଜାଣିବା ଲୋକ ରହିବ ନାହିଁ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଦିନ ତଳେ ଉଚ୍ଛ୍ୱସିନୀ ନଗରରେ ଥିଲି । ସେ ଦେଶ ରାଜାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପଣ୍ଡିତ ସଭା ବସିଥିଲା । ସେ ସଭାରେ ଜଣେ ନାତିଙ୍କ ପଣ୍ଡିତ କହିଲେ—

ବୈଦ୍ୟଂ ପାନରତଂ ନଟଂ କୁପଠିତଂ ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟଞ୍ଚାନଂ ଦ୍ୱିଜଂ,
ଯୁକ୍ତେ କାପୁରୁଷଂ ହୟଂ ଗତିରୟଂ ମୂର୍ଖଂ ପରିବ୍ରାଜକଂ ।
ରାଜାନାଂ ଚ କୁମନ୍ଧିଭଃ ପରିବ୍ରତଂ ଦେଶସ୍ତ ସୋମଦ୍ରବଂ,
ଭୂର୍ଯ୍ୟାଂ ଯୌବନଗର୍ବିତାଂ ପରତୋଂ ମୁଞ୍ଚନ୍ତୁ ଶୀଘ୍ରଂ ବୁଧାଃ ।

ଏ ଶ୍ଳୋକକୁ ଅର୍ଥ କଲେ ଜଣାଯାଏ ଯେ, ନିଶା ଖାଉଥିବା ବୈଦ୍ୟ, କୁସ୍ଥିତ ପତ୍ନୀ କରୁଥିବା ନାଟୁଆ, ବେଦ ନ ପଢ଼ିଥିବା ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଯୁଦ୍ଧରେ ଭୟାକୁ ପୁରୁଷ, ବେଗ ନ ଥିବା ଘୋଡ଼ା, ମୂର୍ଖ ସଙ୍ଗାସୀ, କୁସ୍ଥିତ ମନ୍ତ୍ରୀ ବେଢ଼ିତ ରାଜା, ଉପଦ୍ରବ ଜାତ ହେଉଥିବା ଦେଶ ଏବଂ ଯୌବନଗର୍ବିତା ଓ ପରପୁରୁଷରତା ଭୂର୍ଯ୍ୟା ଏମାନଙ୍କୁ ପଣ୍ଡିତ ଲୋକ ଶୀଘ୍ର ତ୍ୟାଗ କରିବ । ଯେବେ ତ୍ୟାଗ ନ କରିବ, ତା ହେଲେ ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରମାଦରେ ପଡ଼ି ଦିନେ ନାଶପିବ । ଆମ୍ଭେମାନେ ଜାତିରେ ମାଙ୍କଡ଼—ବଣ, ବୁଢ଼ା, ଗଛ ଓ ଡାଳ ଆମ୍ଭର ଘର । ଏବେ କାହିଁକି ଆମ୍ଭେ ଏ ଉପଦ୍ରବ ଦେଶରେ ଥିବା । ଶୁଲ ସମସ୍ତେ ଏ ସ୍ଥାନ ଛାଡ଼ି ବଣକୁ ଯାଇ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ରହିବା । ଏହା ଶୁଣି ସେ ଗୋଠରେ ଯେତେ ମାଙ୍କଡ଼ ଥିଲେ ସେମାନେ ତାଙ୍କୁ ଖିଙ୍କାରି ହୋଇ ବୋଲିଲେ, “ତୁ ବଡ଼ ପଣ୍ଡିତଟା, ଭାରି ହିତ କଥାଟେ ଆମର

କହିଲୁ । ଆମେ ଏଠାରେ ଥିବାରୁ ବର୍ଷାବେଳେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ପରକା
ଘରେ ରହିବୁଁ, ଅସୁବିଧା ପଦାର୍ଥମାନ ଖାଉବୁଁ, ରଜା ପିଲାମାନେ
ଆମକୁ ଏପରି ପାଲିଛନ୍ତି ଯେ, ଆମ ଉପରେ କୁଟାଟେ ହେଲେ ପଡ଼ୁ
ନାହିଁ । ତୁ ବୁଢ଼ାହେଲୁଣି ଯେ, ତୋର ଖାଇବା ପଦାର୍ଥ ଜାଣି
ହେଉ ନାହିଁ ବୋଲି ସିନା ବଣକୁ ପଳେଇବୁ ବୋଲୁଛୁ ? ଆମେ
କାହିଁକି ତୋ ବୋଲରେ ଏ ସୁଖ ଛାଡ଼ି ବଣକୁ ଯାଇ ଲଟାରୁଦାରେ
ବୁଲି ନାନାଦି ଲେକଙ୍କଠାରୁ ମାଡ଼ ଗାଳି ଖାଇବୁ ? ତୋତେ ଏ
ସୁଖ ପିତା ଲଗୁଥିଲେ ତୁ ଚାଲି ଯା, ଆମେ ଯିବୁ ନାହିଁ ।” ଏହା
ଶୁଣି ସେ ବୁଢ଼ାମାଙ୍କଡ଼ ବୋଇଲ; “ତୁମ୍ଭର କାଳ ପୂରୁ ଆସିବାରୁ
ମୋର ହିତ ବାକ୍ୟ ଶୁଣୁ ନାହିଁ । ଏଥିପାଇଁ ବଡ଼ପୁରୁଷେ
କହିଛନ୍ତି—

ଦାପନିର୍ବାଣଗନ୍ଧସ୍ଥ ସୁହୃଦ୍ ବାକ୍ୟମରୁକ୍ଷତଂ ।

ନ ଜଞ୍ଘନ୍ତି ନ ଶୁଣନ୍ତି ନ ପଶ୍ୟନ୍ତି ଗତାୟୁଷଃ ।

ମାତ୍ର ମୁଁ କହିବା କଥା ମନେ ରଖିଥାଅ ଯେ, ସୁଆର ଓ
ମେଣ୍ଟାର କଳିରୁ ନିଶ୍ଚୟ ଦିନେ ତୁମ୍ଭର ମରଣ ଘଟିବ । ମୁଁ ଯାହା
ଆଖିରେ ଦେଖୁଥିବି ତୁମ୍ଭେମାନେ ମରବ, ତା ଅପେକ୍ଷା ବେଳ
ଥାଉଁ ଥାଉଁ ତୁମ୍ଭପାଖରୁ ପଳେଇ ଯିବାର ଭଲ ।” ଏହା କହି ସେ
ଦଶକୁ ଚାଲିଗଲା । ବାକି ମାଙ୍କଡ଼ଯାକ ସେଠାରେ ରହିଥାନ୍ତି ।
କେତେ ଦିନ ଗଲା ଉତ୍ତରୁ ଦିନେ ସେ ମେଣ୍ଟାଟା ଶ୍ଵେତେଇ ଘରେ
ପଶି ଭାତଗୁଡ଼ାକ ଖାଇଯାଉଛି—ଏହି ସମୟରେ ଜଣେ ସୁଆର
ଆସି ଡୋଧରେ ଜଳନ୍ତା ନିଆଁ ଶୁଖିାଟେ ଧରି ତହିଁରେ ଭାକୁ
ଗୁରୁ ପାଞ୍ଚ ପାହାର ପିଟିଦେଲା ଯେ, ତାର ରୁମଗୁଡ଼ାକରେ ନିଆଁ
ଛଣି ହୋଇ ଜଳିଲା ପରି ଜଳି ଉଠିଲା । ତେଣୁ ସେ ମେଣ୍ଟାଟା
ବିକଳରେ ଧାଇଁ ଯାଇ ଘୋଡ଼ାଶାଳରେ ଶୁଖିଲା ଘାସଗୁଡ଼େ ଗଦା
ହୋଇଥିଲା, ସେ ଘାସଗଦାରେ ଗଡ଼େଇ ହେଲା ଯେ ତହିଁରେ ନିଆଁ

ଲଗି ଘୋଡ଼ାଶାଳଟା ପୋଡ଼ଗଲା । ସେତେବେଳକୁ ଘୋଡ଼ା
 ସୈନ୍ୟମାନେ ଘୋଡ଼ାଗୁଡ଼ାକୁ ବାନ୍ଧିଦେଇ ଖାଇବା ପାଇଁ ଯେହ୍ନା
 ଘରକୁ ଯାଇଥିଲେ । ଘୋଡ଼ାଶାଳରେ ନିଆଁ ଲଗିବାର ଦେଖି
 ଗଡ଼ବାସୀ ଲୋକେ ଧାଇଁଆସି ନିଆଁ ଲିଭାଇ ଦେଖିଲ ବେଳକୁ
 ଯେତେ ଘୋଡ଼ା ଥିଲେ, ତହିଁରୁ ଚଉଠେ ମରଯାଇଛନ୍ତି । ବାକି
 ତିନି ଚଉଠ ଘୋଡ଼ା ଦରପୋଡ଼ା ହୋଇ ଜାଇଛନ୍ତି । ଏହା ଦେଖି
 ଘୋଡ଼ା ଚିକିତ୍ସା ଜାଣିଥିବା ବୈଦ୍ୟଙ୍କୁ ଡକାଇ ଆଣି ରଜା
 ଆଜ୍ଞା କଲେ, “ଏ ଘୋଡ଼ାମାନଙ୍କର ପୋଡ଼ା ଘା କିପରି ଶୀଘ୍ର
 ଭଲ ହେବ, ସେ ଉପାୟ କର ।” ବୈଦ୍ୟ ବୋଇଲେ,
 “ହୁକୁମାଙ୍କଡ଼ ଚର୍ବିରେ ମଲମ ତିଆରି କଲେ ଘୋଡ଼ାଗୁଡ଼ିକ
 ଭଲ ହେବେ । ଏହା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ଉପାୟରେ ଭଲହୋଇ ପାରିବେ
 ନାହିଁ ।” ରଜା ବୋଇଲେ, “ଆମ୍ଭର ତ ଅନେକ ଘୋଡ଼ା ଘାଉଆ
 ହୋଇଛନ୍ତି, ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଏତେ ମାଙ୍କଡ଼ ଚର୍ବି କେଉଁଠାରୁ ପାଇବା ?
 ଏହା ଶୁଣି ମନ୍ତ୍ରୀ ବୋଇଲେ, “ଏଥିପାଇଁ ଏତେ ଭ୍ରବନାକାହିଁକି ? ଆମ୍ଭ
 ପକ୍ଷରୁ ଉପରେ ଯେଉଁ ମାଙ୍କଡ଼ ଗୋଠକ ଅଛନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ମାରି ଚର୍ବି
 ବାହାର କରିଦେବା । ଏ କଥା ନ କରି ବଣ ପର୍ବତରୁ ମାଙ୍କଡ଼
 ଖୋଜା ଲେଉଟାଇ ମାରି ଆଣିଲ ବେଳକୁ କାଲି ବଳିଯିବ,
 ଘୋଡ଼ାଗୁଡ଼ିକ ବଞ୍ଚି ପାରିବେ ନାହିଁ ।” ଏମନ୍ତ ବିଚାର କରି
 ତକ୍ଷଣେ ଜାଲ ପକାଇ ସେ ମାଙ୍କଡ଼ ଗୋଠରୁ ଗୋଟିଏ ନ ରଖି
 ସବୁଯାକ ମାରିଦେଲେ । ମାଙ୍କଡ଼ ଚର୍ବିରେ ମଲମ ରାନ୍ଧି ଲଗାଇ-
 ଦେବା ମାତ୍ରେ ଯେତେ ଘୋଡ଼ା ଘାଉଆ ହୋଇଥିଲେ ତହିଁରୁ
 ଗୋଟିଏ ନ ମରି ସବୁ ଭଲ ହୋଇଗଲେ । ଏ କଥା ଶୁଣିଆଡ଼େ
 ବିଦ୍ୟାତ ହେବାରୁ ବୁଢ଼ାମାଙ୍କଡ଼ ଶୁଣି ବିକଳରେ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ବହେ
 ଗଡ଼ଗଲା । ତହିଁପରେ ମନେ ମନେ ବିଚାରକଲା—ଏ ରଜାଟା
 ମୂର୍ଖପଣରେ କେତେ ଅନ୍ୟାୟ ନ କଲା । ପୋଷା ମାଙ୍କଡ଼ଗୁଡ଼ାକ

ଘରେ ବସାକର ରହୁଥିଲେ, ତାଙ୍କୁ ବିନାଦୋଷରେ ମରାଇ ଦେଲା
 ଯେ, ଗୋଟିଏ ସୁଦ୍ଧା ବାଙ୍କା ରଖିଲା ନାହିଁ । ମୁଁ ଜୀବନରେ ଆଉଁ
 ଆଉଁ ମୋର ବଂଶ ଯେ ମରାଇ ଦେଇଛି, ମୁଁ ଯେବେ ତାର ବଂଶ
 ମାରି ନ ପାରିବି, ତା ହେଲେ ମୋ ପରି ଅଯୋଗୀ ପୁତ୍ର ଆଉ
 ସଂସାରରେ ଜନ୍ମ ହେବ ନାହିଁ । ବଡ଼ ପୁରୁଷେ କହିଛନ୍ତି—
 “ଆତତାୟୀ ଶତ୍ରୁକୁ ବଳରେ ନ ପାରିଲେ କଳ କୌଶଳରେ
 ଅଥବା କପଟ କରି ବିଶ୍ୱାସରେ ମାରି ପୁରୁଷାର୍ଥ ଲଭ କରିବ ।”
 ଏଥିପାଇଁ ମୁଁ ଆଜିଠାରୁ ଲାଗିପଡ଼ି ଯେ କୌଣସି ଉପାୟରେ ସେ
 ପାପିଷ୍ଠ ରଜାର ବଂଶ ଧ୍ୱଂସ କରିବି । ଏମନ୍ତ ବିଗୁର କରି
 ସେହି ଦିନଠାରୁ ଦୁଃଖରେ ଆହାର ପାଣି ନ ଖାଇ ବଣଯାକରେ
 ବୁଲୁଥାଏ । କେତେଦିନ ଗଲା ଉତ୍ତରୁ ସେ ଦିନେ ଯାଇ ହିମାଳୟ
 ନିକଟରେ ଏକ ଅରଣ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଦେଖିଲା, ଗୋଟିଏ ଅତି ବଡ଼
 ପୋଖରୀ ଅଛି । ସେ ପୋଖରୀ ଗୁରୁପାଖରେ ପାଣିକି ଲାଗି
 ଦରଶୁଖିଲା ପଙ୍କଗୁଡ଼ାକ ରହିଅଛି । ତୁଠ ବୋଲି ଗୋଟିଏ ସୁଦ୍ଧା
 ନାହିଁ । ଯେତେ ଜୀବଜନ୍ତୁ ସେ ପୋଖରୀକି ପାଣି ପିଇବାକୁ
 ଯାଇଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ଯିବା ପାଦଗୁଡ଼ିକ ସେହି ଦରଶୁଖିଲା
 ପଙ୍କରେ ପଡ଼ିଅଛି । କିନ୍ତୁ ଅସିବା ପାଦ ଗୋଟିଏ ସୁଦ୍ଧା ପଡ଼ିନାହିଁ ।
 ଏହା ଦେଖି ସେ ମନେ ମନେ ବିଗୁର କଲା—ଏ ପୋଖରୀ
 ଭିତରେ କେହି ଗୋଟିଏ ବଳିଷ୍ଠ ଜୀବ ଅଛି । ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଯେତେ
 ପ୍ରାଣୀ ପାଣି ପିଇବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ବଳେ ଧରି ଗିଳି
 ଦେଉଛି, ନୋହିଲେ କାହିଁକି ଜୀବଜନ୍ତୁଙ୍କର ଯିବା ପାଦ ପଡ଼ିଅଛି,
 ଅସିବା ପାଦ ପଡ଼ି ନ ଥାନ୍ତା ? ଏହା ବିଗୁର କରି ବୁଲୁ ବୁଲୁ
 ତାକୁ ଗୋଷ କରିବାରୁ ପାଣି ପାଖକୁ ନ ଯାଇ ଗୋଟିଏ ପଦ୍ମନାଡ଼
 ପଡ଼ିଥିଲା, ତାକୁ ଧରି ଖଣ୍ଡେ ଦୂର ଅନ୍ତରେ ବସି ସେ ପଦ୍ମ
 ନାଡ଼ଟାର ଗୋଟିଏ ପାଖ ପାଣିକି ଲଗାଇ ଅର ପାଖରେ ମୁହଁଦେଇ

ପାଣି ଶୋଷିଅଣି ପିଇଲା । ଏହି ସମୟରେ ସେ ପାଣିରୁ ଗୋଟିଏ
ଅସୁର ବାହାରିଲା ଯେ ସତେ ଗୋଟିଏ ଖଣ୍ଡିଆ ପବନ ପରି
ଦିଶୁଅଛି । ତାର ବେକରେ ଗୋଟିଏ ରତ୍ନହାର ଲମ୍ବିଅଛି ଯେ,
ସେ ହାରଟାର ସୁନ୍ଦର କେତେ ଟଙ୍କା ହେବଟି ତାହା କେହି କହି
ପାରିବ ନାହିଁ । ସେ ଅସୁରଟା ଏତେ ଭଲ ଯେ ପାଣି ମଧ୍ୟରେ ଠିଆ
ହେବାରୁ ଅଣ୍ଟାଠାରୁ ଉପରକୁ ଆଉ ପାଣି ଲାଗୁ ନାହିଁ । ତାର
ବିକଟାଳ ମୁଖ ଏବଂ ପରିଘ ପରି ବାହୁ ଯୋଡ଼ାକ ଦେଖିଲେ
ମନୁଷ୍ୟ ଭୟରେ ହସି ମୁତ କରି ପ୍ରାଣ ଛାଡ଼ିଦେବ । ସେ ଅସୁର
ମେଘ ପରି ଗର୍ଜନ କରି ବୋଇଲା, “କିରେ ପାପିଷ୍ଠ ମାଙ୍କଡ଼, ତୁ
ମୋର ଦାନା ମାରିବାକୁ ଏଠାକୁ ଆସିଥିଲୁ କି ?” ମାଙ୍କଡ଼
ବୋଇଲା, “ମୁଁ ତ ମୋ ସୁଖେ ବସି ଶୋଷ କରିବାରୁ । ଶି ମନ୍ଦେ
ପିଉଣି । ମୁଁ ତୋର କଣ କଲି ଯେ ମୋତେ ଅକାରଣେ କାହିଁକି
ଗାଳି ଦେଉଛୁ ।” ଅସୁର ବୋଇଲା, “ସୁଦ୍ଧାକାଳରେ ମୁଁ ବହୁତ
ଜୀବଜନ୍ତୁ, ଗୋରୁ, ଗାଈ, ମନୁଷ୍ୟ, ଦେବତା ଏବଂ ଯକ୍ଷ ଗଜବଳ୍ଲ
ବଳେ ଧରି ଗାଈ ଯିବାରୁ ଇନ୍ଦ୍ର ମୋତେ ଏହି ପୋଖରୀରେ ଛାଡ଼ି
ଦେଇ ବୋଇଲେ, ତୁ ଆଜିଠାରୁ ଏହିଠାରେ ଥିବୁ । ଏ ପାଣିରେ
ଯେତେ ପ୍ରାଣୀ ଗୋଡ଼ ବୁଡ଼ାଇବେ-ତାଙ୍କୁ ଧରି ଖାଉଥିବୁ । ଏ
ପାଣିରେ ଯାହାର ଗୋଡ଼ ନ ଲାଗିବ, ସେ ଯେତେ ଦୁର୍ବଳ ହେଲେ
ମଧ୍ୟ ତାକୁ ତୁ ଧରିପାରିବୁ ନାହିଁ କି ଖାଇପାରିବୁ ନାହିଁ । ତୁ ଯେବେ
ଏ ପାଣିରୁ ଗୋଡ଼କାଢ଼ି ପଦାକୁ ଉଠିଯିବୁ ତାହାହେଲେ ସେହିକ୍ଷଣି
ତୋର ମୁଣ୍ଡଟା ଚୁନା ହୋଇଯିବ । ଏହା କହି ଇନ୍ଦ୍ର ମୋତେ ଏ
ରତ୍ନହାରଟି ଦେଇ ସ୍ବର୍ଗକୁ ବାହୁଡ଼ଗଲେ । ମୁଁ ସେହିଦିନଠାରୁ ଏ
ପାଣି ଭିତରେ ଥାଇ ଯେତେ ପ୍ରାଣୀ ଏ ପାଣିରେ ଗୋଡ଼ ଦେଇ-
ଥିଲେ, ତାଙ୍କୁ ଖାଇ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ଥିଲି । ତୁ ଏବେ ଏ କଥାଟି କଲୁ
ଯେ, ତୋଠାରୁ ଶିକ୍ଷାକରି ସମସ୍ତେ ଯେବେ ଏହିପରି ପାଣି ପିଇଦେଇ

ପଳାଇଯିବେ ମୁଁ ଆଉ କଣ ଖାଇ ବଞ୍ଚିବି ? ତୁ ଯାହା ତ କଲୁ କଲୁ ଏ କଥା ଆଉ କାହାର ଆଗରେ କହିବୁ ନାହିଁ ? ମାଙ୍କଡ଼ ବୋଇଲା, “ଏ ପାଣିରେ ପଶି ବୁଡ଼ିବେ ବୋଇଲେ କେତେ ମନୁଷ୍ୟ ତୁ ଖାଇ ପାରିବୁ ? ଅସୁର ବୋଇଲା, “ମୋତେ ଏ କଥା ପଚାରୁଛୁ ରେ, ଏ ପାଣିରେ ବୁଡ଼ିବେ ବୋଇଲେ ଏ ସଂସାରେ ଯେତେ ମନୁଷ୍ୟ ଅଛନ୍ତି ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଏକା ଥରକେ ଗିଳିଦେବି ।” ମାଙ୍କଡ଼ ବୋଇଲା, “ତୋର ବେକରେ ଯେଉଁ ରତ୍ନହାରଟି ଅଛି ସେଇଟି ମୋତେ ଦେବୁ ବୋଇଲେ ମୁଁ ଅସନ୍ତୋଷିତ ହୋଇ ଦିନ ବଡ଼ ସକାଳୁ ତିନି ହଜାର ନରନାରୀ ଆଣି ଏ ପାଣିରେ ବୁଡ଼େଇ ଦେବି, ତାଙ୍କୁ ଖାଇ ସନ୍ତୋଷ ହୋଇଯିବୁ । ଏହା ଶୁଣି ସେ ଅସୁର ଆନନ୍ଦରେ ଟହଟହ ହୋଇ ହସି ଦେଇ ବୋଇଲା, “ଭଲ, ତୁ ଯେବେ ଏହା କରି ଦେଇ ପାରିବୁ ତୋଠାରୁ ଉଲ୍ଲି ମିଶ୍ର ମୋର କେହି ନାହିଁ ବୋଲି ମୁଁ ଜାଣିବି । ତୋତେ ମୁଁ ଏ ରତ୍ନହାରଟି ଦେଇଅଛି ନେ । ତୁ ଆଜିଠାରୁ ମରଦ ହେଲା, ବେଗ ହୋଇ କମିତ ଏ କଥା କର ।” ଏହା କହି ସେ ହାରଟି ବେକରୁ କାଢ଼ି ପଦାକୁ ଫିଙ୍ଗିଦେଲା । ମାଙ୍କଡ଼ ତାକୁ ନିଜ ଗଳାରେ ବାନ୍ଧି ଏଥର ମୋର ମନୋରଥ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା ବୋଲି ଆନନ୍ଦରେ ଡେଇଁ ଡେଇଁ ଚାଲିଗଲା । ଯାଉଁ ଯାଉଁ ତିନିଦିନ ପରେ ଯେଉଁ ରଜା ତାର ବଂଶ ମାରିଥିଲେ ସେ ରଜାଙ୍କ ଗଡ଼ରେ ଯାଇଁ ପହଞ୍ଚିଲା । ତାକୁ ଦେଖି ଗଡ଼ବାସୀ ଲୋକେ ବୋଇଲେ, “କି ରେ ଯୁଥପତି ! ତୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୁଆଡ଼େ ଯାଇଥିଲୁ, ତୋର ବଂଶଯାକ ରଜା ତ ମରଇ ଦେଲେଣି, ଏବେ ଆଉ କାହିଁକି ଆସିଛୁ ଯେ କଣ ଦେଖିବୁ ?” ମାଙ୍କଡ଼ ବୋଇଲା; “ରଜା ବଂଶଯାକ ମରଇ ଦେଲେ ମୋର କି ଗଲା, ଯାହାର କାଳ ପୁରୁଲା ସେ ମଲା, ଏଥିପାଇଁ ମୁଁ କଣ କରିବି ? ଅଥବା ମୁଁ ଏଠାକୁ ନ ଆସିଲେ ଯେଉଁ

ମାଙ୍କଡ଼ମାନେ ମଲେଣି ସେମାନେ କଣ ଆଉ ଜାଣି ଅସିବେ
କି ?” ଏହା ଶୁଣି ସେମାନେ ବୋଇଲେ, “ପୁଣି ତୁ ଏଠାରେ
ଥିଲବେଳେ ତୋ ଗଳାରେ ତ ଏ ଅମୂଲ୍ୟ ରତ୍ନହାର ନ ଥିଲା,
ଏବେ କେଉଁଠାରୁ ପାଇଲା ? ମାଙ୍କଡ଼ ବୋଇଲା ମୁଁ ଏହା
ଯେଉଁଠାରୁ ପାଇଲି ତାହା କହିଲେ ତୁମ୍ଭେ ସତ କରବ
ନାହିଁ ବୋଲି ମୁଁ ଜାଣୁଛି, ତଥାପି କହୁଅଛି ଶୁଣ । ହିମାଳୟ
ପବନ ନିକଟରେ ଉତ୍ତର ଅରଣ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ କୁବେର ଦେବତା
ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ପୋଖରୀ ଗୋଲାକାର ଅଛନ୍ତି । ସେ ପୋଖରୀର ନାମ
ରତ୍ନହର । ତାକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କଲବେଳେ କୁବେର ଏପରି ଦର
ଦେଇ ଅଛନ୍ତି—ରବିବାର ଦିନ ବଡ଼ସକାଳୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅଥେ ଉଦୟ
ହୋଇଥିବେ, ସେ ତହିଁରେ ବୁଡ଼ି ସ୍ନାନ କରବ ସେ ପାଣିରୁ
ବାହାରିଲା ବେଳକୁ ତା ଗଳାରେ ଏହିପରି ରତ୍ନହାର ଗୋଟିଏ
ଲଗିଥିବ । ମୁଁ ଏ କଥା ଶୁଣିବାରୁ ଦିନେ ଯାଇ ପୋଖରୀରେ
ବୁଡ଼ିଲି । ମୁଁ ବୁଡ଼ିଲାବେଳେ ଆଉ ଦଶ ବାରଜଣ ପୁରୁଷ ମଧ୍ୟ
ବୁଡ଼ିଥିଲେ । ପାଣିରୁ ବାହାରିଲା ବେଳକୁ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ
ଚେକରେ ଏହିପରି ହାର ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ଲଗିଥିଲା । ସେହି
ଦିନଠାରୁ ଏକଟି ମୋ ବେକରେ ଅଛି । ନୋହିଲେ ଏ ଅମୂଲ୍ୟ
ରତ୍ନହାର ମୋତେ କାହିଁକି କିଏ ଦିଅନ୍ତା । ଏହା ଶୁଣି ସେ
ଗଡ଼ବାସୀମାନେ ବୋଇଲେ, “ଆମେ ଗଲେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ମିଳିବ
କି ?” ମାଙ୍କଡ଼ ବୋଇଲା, “ତୁମ୍ଭେ କଣ, ଯିଏ ଯାଇ ସେ
ପୋଖରୀରେ ବୁଡ଼ିବ ତାକୁ ମିଳିବ, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ କଣ ?”
ଏହା ଶୁଣି ସେ ଲୋକମାନେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ବାଟ ହାଟ, ଘାଟ
ଏବଂ ଜଳ ତୁଠମାନଙ୍କରେ ଏହି କଥା ସନ୍ତତ କୁହାକୁହ
ହେଲେ । ଜଣକରୁ ଦୁଇ ଜଣ, ଦୁଇ ଜଣରୁ ପାଞ୍ଚଜଣ, ପାଞ୍ଚ
ଜଣରୁ ଦଶ ଜଣ, ଦଶ ଜଣରୁ ଶହେ ଜଣ, ଏହିପରି ଶୁଣୁ ଶୁଣୁ

ଏ କଥା ରଜାର କାନକୁ ଗଲା । ରଜା ସତ ମିଛ ବୁଝିବାକୁ ବୁଢ଼ା ମାଙ୍କଡ଼କୁ ଡକାଇ ପଚାରିଲେ । ବୁଢ଼ା ମାଙ୍କଡ଼ ପ୍ରମାଣ କରି କହିଲା, “ଅଜ୍ଞା, ଏଥୁରେ ମିଛ ନାହିଁ, ଯାହା ଶୁଣୁଛନ୍ତି, ସବୁ ସତ ।” ରଜା ବୋଇଲେ ଯେବେ ପାଣିରେ ବୁଡ଼ିଲେ ଏପରି ଅସ୍ମନ୍ତ ହାର ମିଳୁଛି, ତା ହେଲେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ସେଠାକୁ ନେଇ ପାରବୁ କି ?” ବଡ଼ ପୁରୁଷେ କହିଛନ୍ତି—

ଲେଭୁର ଖୋଧଃ ପ୍ରଭବତି ଲେଭୁର ମୋହଶ୍ଚ ଜାୟତେ ।

ଲେଭୁର କାମଶ୍ଚ ନାଶଶ୍ଚ ଲେଭୁ ପାପସ୍ୟ କାରଣଂ ॥

ସେହିପରି ଏ ରଜାର ଅବା କଣ ନ ଥିଲା ଯେ ମାଙ୍କଡ଼ଟାର କଥା ଶୁଣି ଲେଭରେ ରତ୍ନହାର ପାଇବ ବୋଲି ଯିବାପାଇଁ ତାକୁ ପଚାରିବାରୁ ସେ ବୋଇଲା, “ଛମୁ ବିଜେ କରିବେ ବୋଇଲେ ମୁଁ ସଲଖ ବାଟରେ ନେଇ ଆଠ ଦିନରେ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେବି ।” ରଜା ବୋଇଲେ, “ମୋତେ ଏକା ମିଳିବ, ନା ମୋ ସଙ୍ଗରେ ଆଉ ଯେତେ ଲୋକ ଥିବେ ତାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ମିଳିବ ?” ମାଙ୍କଡ଼ ବୋଇଲା “ଏ କଥା ପଚାରୁଛନ୍ତି କଣ, ଦେଖୁଛନ୍ତି ମୁଁ ଗୋଟିଏ ବଣ ପଶୁ, ମୁଁ ବୁଡ଼ିଲି ଯେ ମୋତେ ମିଳିଅଛି, ଆଉ ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମିଳିବାରେ ସଦେହ କଣ ? କୁବେର ଦେବତାଙ୍କ ବର ପ୍ରସାଦରୁ ରତ୍ନବାର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅଧେ ଉଠେ ହୋଇଥିବେ, ଯେ ତହିଁରେ ବୁଡ଼ିବ ତାକୁ ଏହିପରି ହାର ଗୋଟେ ମିଳିବ । ଆଉ ତମେ କଣ, ମୁଁ କଣ, କିଏ କଣ, ଯିଏ ସେ ପୋଖରୀରେ ବୁଡ଼ିବ ସେ ଗୋଟେ ହାର ପିନ୍ଧି ବାହାରିବ ।” ଏ କଥା ଶୁଣି ରଜାଙ୍କର ଆଉ ଟିକେ ହେଲେ ଅବିଶ୍ୱାସ ହେଲା ନାହିଁ । ଲେଭରେ ଅଜ୍ଞାନ ହୋଇ ବୋଇଲେ, “ତା ହେଲେ, ସକଳୁଅ କାଲି ସକାଳୁ ଯିବା । ଆଉ ବିଳମ୍ବ କାହିଁକି କରିବା ?” ଏହା ଶୁଣି ମାଙ୍କଡ଼ ମନେ ମନେ ଅନନ୍ଦ ହୋଇ ବୋଇଲା, “ଅଜ୍ଞା ଯିବା ଯେ ମାନ୍ଦ ବାଟ ବଡ଼

ଅସାଧ୍ୟ ପଡ଼ିବ, ତେଣୁ ଗୁଳର ନଞ୍ଜର, ଗଞ୍ଜର ଉଣାର ଗୁଳୁଣୀ
 ପ୍ରଭୃତି କେତେ ଲୋକ ସାଙ୍ଗରେ ନିଅନ୍ତୁ, ନୋହଲେ ଯିବା
 ଆସିବାକୁ କଷ୍ଟ ହେବ ।” ରଜା ହେଉ ସେହୁପରି କରିବା ବୋଲି
 କହି ଭିତରକୁ ଗଲେ । ମାଙ୍କଡ଼ ତା ସୁଖେ ସେ ଗଛ ଉପରେ
 ବସିଲା । ତେଣେ ରଜା ଯାଇ ମନ୍ତ୍ରୀ ଆଗରେ ଏ କଥା କହି କାଲି
 ସକାଳୁ ଯିବାକୁ ହେବ ବୋଲି ଲୋକବାକ ସଜ କରିବାକୁ ଆଜ୍ଞା
 ଦେଲେ । ଦେଖ ଦଇବର ଘଟଣା ଏପରି ଥିଲା ଯେ, ରଜା ଯିବାର
 ଶୁଣି ରାଣୀମାନେ ବୋଇଲେ ଆମେ ଯିବୁଁ, ଜେମାମାନେ ବୋଇଲେ
 ଆମେ ଯିବୁଁ, ପୋଇଲୁ ପରିବାସୀମାନେ ବୋଇଲେ ଆମେ ଯିବୁଁ ।
 ରତ୍ନହାର ପିନ୍ଧିବେ ବୋଲି ତ ସବୁର ଲୋଭ ବଳ ଗଲଣି, ଆଉ
 କିଏ ଅବା ନ ଯିବ ବୋଲି ଯେ କାହାକୁ ହିଁ କରିବେ; କାହାକୁ
 ନାହିଁ କରିବେ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ତ ଲୋଭ ଘୋଟି ଗଲଣି । ଗୋଟିଏ
 ଗୋଟିଏ ହେଉ ହେଉ ସେ ଗଡ଼ରେ ବାଲ ବୁଦ୍ଧ, ବନିତା ପ୍ରଭୃତି
 ଯେତେ ଲୋକ ଥିଲେ ସମସ୍ତେ ଯିବାପାଇଁ ସଜ ହେଲେ । ଶୁଭ
 ପାହୁବାରୁ ରଜା ଗୋଟିଏ ସୁଅରରେ ବସି ଏବଂ ସେହୁ ସୁଅରରେ
 ସେ ମାଙ୍କଡ଼କୁ ବସାଇ ଆଗରେ ବାହାରିଲେ । ତାଙ୍କ ପଛରେ
 ବଳ ଭାଙ୍ଗିଗଲେ ପାଣି ବହିଗଲା ପରି ଆଉ ଯେତେ ଥିଲେ ସେ
 ସମସ୍ତେ ଠେଲ ପେଲ ହୋଇ ଚାଲିଲେ । ବାଟରେ ଖେଳ କଉତୁକ
 କରି ରହି ରହି ଯାଉଁ ଯାଉଁ ମାଙ୍କଡ଼ ତାଙ୍କୁ ଚଉଦ ଦିନରେ ନେଇ
 ସେ ପୋଖରୀ କୂଳରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେଲା । ଲୋକେ ସିନା
 କହନ୍ତି—ବାଉଁର ବୋଲରେ ଶାସନ ବୁଝୁଥିଲା । ଏବେ ମାଙ୍କଡ଼
 ବୋଲରେ ରଜାର ବାଣ ବୁଝୁଛି । ପୁଣି ଭିତରେ କଣ ଘଟଣା
 ହୋଇଛି ସେମାନେ ଅବା ତାହା କାହିଁକି ଜାଣିବେ । ରତ୍ନହାର
 ଗୋଟେ ଗୋଟେ ପିନ୍ଧିବେ ବୋଲି ସବୁର ପେଟ ଆନନ୍ଦରେ ପୂରି
 ଯାଉଛି । ତେଣୁ ମାଙ୍କଡ଼ଠାରେ ପରମ ବିଶ୍ୱାସ କରି ସେ ଯାହା

କହୁଛି, ତାହା ତଳେ ନ ଯିବାର ସମସ୍ତେ ତାହା ବୋଲରେ
 ଚଳୁଛନ୍ତି । ରଜା ମଧ୍ୟ ସେ ମାଙ୍କଡ଼କୁ ଉଷ୍ଣଦେବତା ଭାବେ ବିଗୁର
 କରି ବୋଲଲେ, “କହୋ ଯୁଥପତି, ପୋଖରୀ ନିକଟକୁ ତ
 ଅଇଲେଣି, ଏଥର କଣ କରିବା ।” ମାଙ୍କଡ଼ ବୋଲଲା, ଅଜ୍ଞ,
 କାଲି ତ ରବିବାର ହେବ, ଆଜି ରଜାବତ୍ତା କରି ଖାଇ ପିଇ
 ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ଗଛମୂଳମାନଙ୍କରେ ତମୁ ଟାଣି ଶୁଅନ୍ତୁ । ଶୁଭ ଦୁଇଘଡ଼ି
 ଥାଉଁ ଥାଉଁ ମୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଉଠାଇ ଦେଇ ଯେତେବେଳେ ଯେଉଁଠିପରି
 ପାଣିରେ ଚୁଡ଼ିବେ ସେ କଥା ସବୁ କହିଦେବି । ମାତ୍ର ତେଜୁର
 ଦେଇ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମନା କରିଦିଅ ଯେ ଆଜି ସେ ପୋଖରୀର ପାଣି
 ପାଖକୁ ଗୋଟିଏ କେହି ଯାନ୍ତୁ ନାହିଁ ।” ଏହା ଶୁଣି ରଜା ସେହିପରି
 ତେଜୁର ଦିଆଇ ଝିଅପିଆ କରି ସମସ୍ତେ ଶୋଇଲେ । ତାହା
 ଦେଖି ମାଙ୍କଡ଼ ମନେ ମନେ ବିଗୁର କଲା—ଏ ଶୁଭକ ସୁଖରେ
 ଶୋଇ ବାଟ ଚଲା ପରିଶ୍ରମ ଛଡ଼ାଇ ଥାଅ । ସକାଳ ହେଲେ ମୋର
 ବଂଶ ମରାଉ ଥିବାର ପ୍ରତିଫଳ ପାଇବ । ଏମନ୍ତ ବିଗୁର କରି ସେ
 ଚଉକିଆ ଜଗିଲା ପରି ଚୁଲୁଥାଏ । ତାକୁ ଆଉ ନିଦ ଆସେ ନାହିଁ ।
 ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଶୁଭ ଶେଷ ହୋଇଗଲା, ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଦେ ହେବାକୁ
 ଆଉ ଦୁଇଘଡ଼ି ମାତ୍ର ଅଛି । ସେତକବେଳେ ସେ ମାଙ୍କଡ଼
 ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଉଠାଇ ସମସ୍ତେ ଶୁଣିଲା ପରି ବଡ଼ ପାଟି କରି ରଜାଙ୍କୁ
 କହିଲା, “ଆଜ୍ଞା, ଏତକବେଳୁ ସମସ୍ତେ ଉଠି ଦେହରେ ନଡ଼ିଆ
 ତେଲ ଲଗାଇ ପୋଖରୀ ଗୁର ପାଖରେ ଯାଉ ହୋଇ ଠିଆ
 ହୋଇଥାନ୍ତୁ । ମୁଁ ଗୋଟିଏ ଭୋଲ ଧରି ଗଛ ଉପରେ ବସୁଛି ।
 ଆପଣ ମାତ୍ର ଏହିଠାରେ ବସି ଦେଖୁଥାନ୍ତୁ, ଯେତେବେଳେ ସୂର୍ଯ୍ୟ
 ଉଠି ଆସିବେ ମୁଁ ସେତେବେଳେ ଭୋଲଟାକୁ ଜୋରକରି ବଜାଇ
 ଦେବି । ଭୋଲ ଶବ୍ଦ ଶୁଣିବା ମାତ୍ରେ ସେ ସମସ୍ତେ କେହି କାହାକୁ
 ନ ଗୁହଁ ଯେ ଯାହାର ଧାଇଁ ଧାଇଁ କୁବେରଙ୍କୁ ସୁମରଣା କରି

ପାଣିରେ ବୁଡ଼ିବେ । ସେମାନେ ହାର ପିନ୍ଧି ବାହାରିଲେ ମୁଁ ଗଛରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିବି । ତୁମ୍ଭେ ମୁଁ ଦୁଇଜଣ ଏକାବେଳେ ଯାଇ ପାଣିରେ ବୁଡ଼ି ସ୍ନାନ କରିବା ।” ଏହା ଶୁଣି ରଜା ‘ହେଉ’ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସେହିପରି କହି ବୋଲି କହିଲେ । ରଜାଙ୍କର ଅଜ୍ଞା ହେବାରୁ ରାଣୀ ପ୍ରଭୃତି ଭିତର ଲୋକେ ଏବଂ ପାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରଭୃତି ବାହାର ଲୋକେ ରଜାହାର ପିନ୍ଧିବେ ବୋଲି ଆନନ୍ଦରେ ସଜବାଜ ହୋଇ ସୁବାସ ତୋଳି ଓ ନଡ଼ିଆ ତେଲ ପ୍ରଭୃତି ଯାହାର ଯାହା ଥିଲା, ଦେହରେ ଲଗାଇ ସେ ପୋଖରୀ ଗୁରୁପାଖରେ ଗୁଡ଼ହାଣ୍ଡିକି ପିମ୍ପୁଡ଼ ବେଢ଼ିଲା ପରି ଠିଆହୋଇ ତୋଳ ବାଜିବାକୁ କାନ ଡେଇଁ ଗୁହଁ ରହିଲେ । ରଜା ଏକା ହୋଇ ସେଠାରେ ବସି ଦେଖୁଥାନ୍ତି । ମାଙ୍କଡ଼ ତୋଳଟା ଧରି ସେ ପୋଖରୀ ଦୁଡ଼ାର ତନ୍ତୁଳି ଗଛ ଶିଖରେ ବସିଥାଏ । ଅସୁର ସେ ମହୁଷ୍ୟଗୁଡ଼ାକ ପାଣି କୁଳରେ ଠିଆ ହେବାର ଦେଖି ଏକାଦର୍ଶୀ କରିଥିବା ବ୍ରାହ୍ମଣ ରସଗୋଲା ଦେଖିଲା ପରି ପାଟି ଟାକୁ ଟାକୁ କରୁଥାଏ । ଟିକିଏ ଗଲରୁ ରାତି ପାହି ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଠି ଆସିବାର ଦେଖି ମାଙ୍କଡ଼ ଗଛ ଉପରେ ଥାଇ ତୋଳଟାକୁ ଆଶ୍ଚକରି ଦଶ କୋଡ଼ଏ ପାହାର ପିଟିଦେଲା । ତୋଳ ବାଜିବାର ଶୁଣି ଯେତେ ଲୋକ ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ ସମସ୍ତେ ‘ଜେ କୁବେର’ ବୋଲି ଧାଇଁ ଯାଇ ବେଳେ ପାଣିରେ ପଶି ମୁଣ୍ଡ ବୁଡ଼ାଇ ଦେଲେ । ଅସୁର ତ ଆଗରୁ ସାବଧାନ ହୋଇ ଗୁହଁଥିଲା । ଏମାନେ ଯେମିତି ବୁଡ଼ିବାର ଦେଖିଲା, ସେମିତି ବନ୍ଧୁରୂପ ଧରି ଏକାଥରକେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଗିଳିଦେଲା । ଦଣ୍ଡେ ଗଲା, ଘଡ଼ିଏ ଗଲା, ଏମାନେ ଗୋଟିଏ କେହି ପାଣିରୁ ନ ବାହାରିବାର ଦେଖି ରଜା ମାଙ୍କଡ଼କୁ ଗୁହଁ ବୋଇଲେ, କି ହୋ ଯୁଥପଡ଼ ! କାହିଁକି ଏତେ ଚିଲମ୍ବ ହେଲା ?” ମାଙ୍କଡ଼ ବୋଇଲା, “ଆଜ୍ଞା, ରଜାହାର ପିନ୍ଧିଲେ ବାହାରିବେ ନା, ଏଡ଼େ ଚଞ୍ଚଳ କେମିତି ବାହାରିବେ ?” ଏହା

ଶୁଣି ରଜା ତୁନ ହୋଇ ବସିଲେ । ପୁଣି ଘଡ଼ଏ ଯିବାରୁ
 ବୋଇଲେ, “କି ହୋ । କାହିଁକି ବାହାରିଲେ ନାହିଁ ?” ମାଙ୍କଡ଼
 ବୋଇଲା, “ବେଳ କାଳ ସମାନ ହୋଇଗଲେ ଏଥର ବାହାରି
 ପଡ଼ିବେ ।” ରଜା ଶୁଣି ତୁନ ହେଲେ । ପୁଣି ଘଡ଼ଏ ଯିବାରୁ
 ତରସ୍ତ ହୋଇ ବୋଇଲେ, “କି ରେ ଯୁଥପତ । ଏ କଣ, କାହିଁକି
 ଏମାନେ ପାଣିରୁ ବାହାରୁ ନାହାନ୍ତି ।” ମାଙ୍କଡ଼ ବୋଇଲା,
 “ଆରେ ମୂର୍ଖ, ଏ କଣ ବୋଲି ପଚାରୁଛୁ କଣ ? ତୁ ଯାହା ମୋର
 ବଂଶ ମାର ଦେଇଥିଲୁ ଏ ତୋର ପ୍ରତିଫଳ । ତୁ ମୋ ବଂଶ ମରାଇଲୁ
 ମୁଁ ଏକା ଅଛି, ମୁଁ ସେହି ଫୋପରେ ତୋ ବଂଶ ମରାଇଲି, ତୁ
 ଏକା ଅଛି । ମୁଁ ଦେଖିଲ ପର ତୁ ଏକା ଦେଖିବୁ ବୋଲି
 ତୋତେ ମରାଇଲି ନାହିଁ । ଏ ପାଣିରେ ଗୋଟେ ବଡ଼ ଅସୁର ଅଛି,
 ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଗିଳି ଦେଇ ଶୁଣୁ କମିତ ଏଭଡ଼ ମାରୁଛି । ତୋ
 ସାଥରେ ଯେତେ ଲୋକ ଥିଲେ ସେ ମଲେଣି ଆଉ ପାଣିରୁ
 ବାହାରିବେ ନାହିଁ । ମୁଁ ମୁଣ୍ଡ କାନ ଆଉଁଷି ହୋଇ ରହିଲ ପର
 ତୁ ମୁଣ୍ଡକାନ ଆଉଁଷି ଥିବ ହୋଇ ଘରକୁ ପଳା । ପାଟି କରିବୁ
 ବୋଇଲେ ଅସୁର ହୋଧ ହୋଇ ତୋତେ ମଧ୍ୟ ଗିଳିଦେବ ।
 ଏହା ଶୁଣି ରଜା ତାଟକା ହୋଇଗଲେ । ଫୋପରେ ତାଙ୍କ ଦେହ
 ଜଳି ଉଠିଲା । ହେଲେ କଣ କରିବେ, ମାଙ୍କଡ଼ ତ ଏତକ
 କହିଦେଇ ଏ ଗଛରୁ ସେ ଗଛକୁ ଡେଇଁ କୁଆଡ଼େ ଲୁଚି ଗଲଣି
 ତାକୁ ଆଉ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଏଣେ ତ ପୁଅ ମାଇପ; ପାଦ ମନ୍ଦା
 ଦାସ ଦାସୀ ଓଷ୍ଠଗର ସମସ୍ତେ ମଲେଣି ଯେ ପାଖରେ ବିଲେଇ
 ପିଲଟିଏ ସୁଜା ନାହିଁ । ତେଣୁ ଆପଣା ଲେଉଟକୁସୁ ବୁଦ୍ଧିକି
 ନିନ୍ଦାକର ଚାଲି ଚାଲି ନିଜ ଦେଶକୁ ପଳେଇ ଗଲେ । ଏକଥା
 ଶୁଣିଲେ ତ ଲୋକ ନିନ୍ଦା କରିବେ, ତେଣୁ କାହାକୁ କିଛି ନ
 କହି କାନସ୍ତ୍ର ଆଉଁଷି ଘରଟି ଭିତରେ ରହିଲେ । ଏଣେ

ମାଙ୍କଡ଼କୁ ଦେଖି ସେ ଅସୁର ବୋଲଲା, “ଭଲ ଭଲ ଭୋଜନ
ଆଣି ଜୁଟେଇ ଦେଲା, ମୋର ମନ ଏକଦାରେ ସନ୍ତୋଷ
ହୋଇଗଲା, ମାତ୍ର ତୋର ନାମ ରହିଲା ଭଲ କିଛି କାହିଁ କର ।”
ମାଙ୍କଡ଼ ବୋଲଲା, “ମୋତେ କାହୁଁ ଧନ ମିଳିବ ସେ ମୁଁ କାହିଁ
କରିବି ।” ଅସୁର ବୋଲଲା, “ତୁ ଏହି ସଳଗରେ ଚାଲିଯା । ଏଠାରୁ
ଅଳ୍ପକିଛି ଦୂରରେ କାଲି ଗୋଟିଏ ବଳଦିଆ ମହାଜନକୁ ବାଘ
ଖାଇ ଦେଇଛି ଯେ ତାର ଚିନି ହଜାର ଟଙ୍କା ପଡ଼ିଅଛି । ତୁ ସେ
ଟଙ୍କା ଚିନି ଥାଳି ଗୋଟେଇ ନେଇ ସେହି ଧନରେ କାହିଁ କରିବୁ ।
ତା ଶୁଣି ଚୁଡ଼ା ମାଙ୍କଡ଼ ସେ ଟଙ୍କାତକ ଗୋଟେଇ ଆଣି ସେହି
ଧନରେ ଏ ଦେଉଳ ତୋଳାଇଲା । ପୁଣି ଏହି ଖମ୍ବଟି ଗଢ଼ାଇ
ସେହି ଧନରେ ଏଥିରେ ତା ନିଜର ସୂର୍ତ୍ତ ବସାଇ ସେ ମୂର୍ତ୍ତିର
ଗଳାରେ ଯେଉଁ ହାରଟି ଅସୁରଠାରୁ ପାଇଥିଲା ସେଇଟି ଲମ୍ବାଇ
ଥିଲା, ତାହା ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିଅଛି । ଆରେ ଅବୋଲକରା
ଏହିକଥାରେ ଏତକ ସାର । ଏଠାରୁ ଯିବା ଉଠା ଭାବ । ଏଠାରେ
ଅବୋଲକରା କାହାଣୀର ରହସ୍ୟର କଥା ଶେଷ ହେଲା ।

ମୁକୁଣିଳା କଥା

ଏଥିଉତ୍ତରୁ ସାମନ୍ତ ଆଉ ଅବୋଲକରା ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲେ ।
ଯାଉଁ ଯାଉଁ ଚାଲି ପାଞ୍ଚଦିନ ପରେ ମୁକୁଣିଳା ବୋଲି ଗୋଟିଏ
ପୁଣ୍ୟ ଗର୍ଭଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେ ଗର୍ଭର ମହମା ତ ସାମନ୍ତ
ଜାଣନ୍ତି । ତେଣୁ ଅବୋଲକରାକୁ ବୋଲିଲେ, “ଆଜି ଏହି
ଗର୍ଭରେ ରହି ସ୍ନାନ, ସନ୍ଧ୍ୟା, କପ ତପ କିଛି କରିବା ଶେଷେଇ-
ବାସ କରି ମୁଁ ମୁଁ ଶାରିବା, ଆଜିକ ଏଠାରେ ବିଶ୍ୱାମ
କଲେ ପଥଶ୍ରମ ଟିକେ ଛାଡ଼ିଦିବ, କାଲି ସକାଳୁ ଉଠି ଅନ୍ୟ ଗର୍ଭ
ଦେଖିବାକୁ ଯିବା । ଏହା ଶୁଣି ଅବୋଲକରା ଚାଲି ହେଲା ।

ସେଠାରେ ବସା କରି ସାମନ୍ତ ନିତ୍ୟକର୍ମ ବଢ଼ାଇ ରେଷେଇ କରିବାକୁ ଗଲେ । ଅବୋଲକରା ସେ ଜାଥର ଚାରିଆଡ଼େ ବୁଲୁବୁଲିକରି ଦେଖିବାକୁ ଗଲା । ବୁଲୁ ବୁଲୁ ସେଠାରେ ଯେଉଁ ଜାଥବାସୀମାନେ ଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ପଚାରିଲା, “ଏ ଜାଥର ନାମ ମୁକୁଣିଳା ବୋଲି କାହିଁକି ହୋଇଥିଲା ? ସେମାନେ ବୋଇଲେ, “ଆମେ ତହିଁର ମୂଳ କାରଣ କହି ପାରୁ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଶୁଣାଅଛି ଯେ, ଏଠାରେ ମୁକୁଣିଳା ବୋଲି ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ପଥର ଥିଲା, ସେ ପଥରକୁ ଯିଏ ଛୁଇଁ ଦେଉଥିଲା, ସେ ତକ୍ଷଣେ ସ୍ୱଦେହରେ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଚାଲି ଯାଉଥିଲା । କେତେଦିନ ଉତ୍ତରୁ ଯମ ଆସି ସେ ଶିଳାଟି ନେଇଗଲେ । ସେହି ଦିନଠାରୁ ଶିଳା ନାହିଁ, ମାତ୍ର ମୁକୁଣିଳା ଜାଥ ବୋଲି ନାମଟି ରହିଅଛି ।” ଏହା ଶୁଣି ଅବୋଲକରା ତକ୍ଷଣେ ଫେରିଆସି ସାମନ୍ତଙ୍କୁ ବୋଇଲା, “ଏ ଜାଥ କାହିଁକି ହୋଇଅଛି; ତାହା ମୋତେ ମୂଳରୁ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ କହିଦିଅ, ନ କହିବ ବୋଲିଲେ, ମୋ ବାଟେ ମୁଁ ସେଠାରୁ ଫେରିଯିବି । ତମ ବାଟେ ତମେ ଯିବ ।” ଏପରି ଧମକ ଦେଖାଇବାରୁ ସାମନ୍ତ ଆଗେ ଟିକେ ରୁଗିଗଲେ ପଛେ ଥଣ୍ଡା ହୋଇ ବୋଇଲେ, “ପକା କମ୍ବଳ ପୋତ ଛଡ଼ା । ବସ ଅବୋଲକରା ଶୁଣୁ କଥା ।”

ସୁଦ୍ଧାକଳରେ ସତ୍ୟବ୍ରତ ବୋଲି ଜଣେ ଉତ୍ତମ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଝିଅଟିର ନାମ ଧର୍ମବ୍ରତା ଦେଇଥିଲେ । ସେ କନ୍ୟାର ରୂପ ଯେପରି ମନୋହର ହୋଇଥିଲା, ଗୁଣ ତାହାଠାରୁ ଅଧିକରେ ଥିଲା । ସତ୍ୟବ୍ରତ ବ୍ରାହ୍ମଣ ତା ପାଇଁ ବର ଗୋଜି ଗୋଜି ଭଳି ଭୁବନରେ ତାକୁ ସମାନ ହେଲା ଭଳି ଉପସ୍ଥଳ କରି ପାଇଲେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେ ମନରେ ବଡ଼ ଚିନ୍ତାକରି ଝିଅକୁ ବୋଇଲେ ତୋ ପାଇଁ ତ ଭଲ ବର ମିଳିଲା ନାହିଁ, ତେଣୁ ତୁ ବଣକୁ ଯାଇ ତପ କରୁଥା । ଯେତେବେଳେ

ଉଦର ମିଳିବ ସେତେବେଳେ ବିଭା ହେବୁ । ଏହା ଶୁଣି କଳିଙ୍ଗ ହେଲେ ଶୋଚନା ନ କରି ପିତାଙ୍କ ଅଜ୍ଞା ଅନୁସାରେ ତକରବାକୁ ଘର ଛାଡ଼ି ଚାଲିଗଲା । ଘୋର ଅରଣ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଏମାନା ହୋଇ ଅତି କଠୋର ତପ ସାଧୁଥାଏ । ଏହିପରି ଢେକାଳ ବହୁଗଞ୍ଜି ତାର ସଂଖ୍ୟା ନାହିଁ । ଅନେକ କାଳ ରୁ ଦିନେ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ମାନସପୁତ୍ର ପୁଲହ ଋଷି ତନି ନିଯାକ ବୁଲି ସେହି ଧର୍ମବ୍ରତାର ତପସ୍ଥାନରେ ଆସି ଥିଲେ । ସେ ଆସିଲାବେଳକୁ ଧର୍ମବ୍ରତା ନିଶ୍ଚଳ ମନରେ ବସି କରୁଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କର ବାହ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ନ ଥିଲା । କନ୍ୟାର ନାହାର ରୂପ ଏବଂ ସୁକଠୋର ତପ ଦେଖି ସେ ଋଷି ସନ୍ତୋଷ ପାଇ ସେହିଠାରେ ବସି ରହିଲେ । କେତେକ ସମୟ ପରେ ବ୍ରତା ଧ୍ୟାନ ଛାଡ଼ି ଦେଖିଲେ ପୁଲହ ଋଷି ତାଙ୍କ ଆଗରେ ଯିଅଛନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉକ୍ତରେ ଆସନ ଦେଇ ମୁକାକଲେ । ଋଷି ବୋଲିଲେ, “ତୁମ୍ଭେ କିଏ, କାହାର ଝିଅ, କେ ତୁମ୍ଭର ସ୍ବାମୀ ? ଏ ପୌବନ ସମୟରେ ପତସେବା ନ କରି ଏ ଋଷିଙ୍କର ନିର୍ଜନ ବଣରେ କାହିଁକି ଏକାକିନୀ ହୋଇ କଠୋର ତପ କରୁଅଛ ?” ଧର୍ମବ୍ରତା ବୋଲିଲା, “ମୁଁ ସତ୍ୟବ୍ରତ ନାମକ ଭୀଷଣ ଦୁହ୍ୱତା, ମୋର ନାମ ଧର୍ମବ୍ରତା, ମୁଁ ବିଭା ହୋଇନାହିଁ । ପୁତ୍ର ବର ପାଇବାପାଇଁ ପିତାଙ୍କ ଅଜ୍ଞାରେ ଏଠାକୁ ଆସି ନିଜ ଯୁଗ ହେଲା ତପ କରୁଅଛି ।” ଏହା ଶୁଣି ପୁଲହ ଋଷି ଓ ହୋଇ କହିଲେ, “ମୁଁ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ମାନସପୁତ୍ର, ମୋର ପୁଲହ, ମୁଁ ସତୀ କନ୍ୟା ବିଭା ହେବାପାଇଁ ତନିଭୁବନ ଯାକ ନିଦନ ହେଲା ବୁଲି ବୁଲି କେଉଁଠାରେ ନ ପାଇ ଫେରି ଆସି ଭାଗ୍ୟବଳରୁ ତୁମ୍ଭ ସହିତ ଦେଖାହେଲା । ମୁଁ ଯେତେ ଜାଣୁଅଛି ଯେ, ତୁମ୍ଭେ ସତ୍ୟମାନଙ୍କର ଶିବୋପାସୀ ।

ମୋତେ ବିଭାହୋଇ ତୁମ୍ଭେ ଆଜିଠାରୁ ପଥବ୍ରତା ବୋଲୁଅ
 ଧର୍ମବ୍ରତା ବୋଲିଲେ, “ମୁଁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିଅଛି । ତୁମ୍ଭର ସହଧୀ
 ହେବା ପାଇଁ ମୋର ମନ ମଧ୍ୟ ବଳୁଅଛି, ମାତ୍ର ପିତାଙ୍କର ଆଜ୍ଞା
 ପାଇଲେ ମୁଁ ତ ଏହା କରି ପାରବି ନାହିଁ । ତେଣୁ ଆପଣ ମୋ
 ମୋର ପିତାଙ୍କୁ ମୋତେ ମାଗନ୍ତୁ । ସେ ଆଜ୍ଞାଦେଲେ ମୋର ମନ
 କିଛି କହିବାର ନାହିଁ ।” ଏହା ଶୁଣି ସେ ମହାରାଷି ସେଠାରୁ ଯ
 ସତ୍ୟବ୍ରତଙ୍କ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପୁଲହଙ୍କୁ ଦେଖି
 ମାତ୍ର ଅତି ଆନନ୍ଦରେ ପାଦ୍ୟ ଅର୍ଘ୍ୟ ଦେଇ ଆସନରେ ବସ
 ପଚାରିଲେ—“ଆଜି ମୋର କି ଭାଗ୍ୟ ଉଦୟ ହୋଇଥିଲା ମୋ
 ଆପଣ ଆସି ଦୁଆରେ ଅତିଥି ହୋଇଅଛନ୍ତି, ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର
 ଉପକାର କରିବି ତାହା କୁହନ୍ତୁ ।” ପୁଲହ ବୋଲିଲେ, “ତୁମ୍ଭଙ୍କ
 କନ୍ୟା—ଯେଉଁ ଧର୍ମବ୍ରତା ବଣରେ ତପ କରୁଅଛି ତାକୁ ମୋତେ
 ପ୍ରଦାନ କର । ଏହା କଲେ ତୁମ୍ଭର ଯଶ ତନି ଭୁବନରେ ଗ୍ୟାହ
 ହେବ ।” ଏହା ଶୁଣି ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଆନନ୍ଦ ସମୁଦ୍ରରେ ଭସିଲା ପ
 ହୋଇ ବୋଲିଲେ, “ନିଶ୍ଚୟ ମୋର କନ୍ୟା ଆପଣଙ୍କୁ ପ୍ରଦା
 କରିବି । ମାତ୍ର ଆଜିକ ଅନୁଗ୍ରହ କରି ମୋ ଘରେ ରହନ୍ତୁ ।
 ଏହିକ୍ଷଣି ଯାଉଅଛି ତୁମ୍ଭକୁ ତପସ୍ଥାନରୁ ଆଣି “କାଲି ଆପଣଙ୍କୁ
 ହସ୍ତରେ ସମର୍ପଣ କରିଦେବି ।” ଏହା କହି ତୁମ୍ଭକୁ ଆଣି
 ସହିତ ବିଭା କରାଇଦେଲେ । ପୁଲହତପି ସେ କନ୍ୟାକୁ
 ନେଇ ଆପଣାର ଆଶ୍ରମକୁ ଚାଲିଗଲେ । ସେହି ଦିନଠାରୁ
 ପଥପତ୍ନୀ ପରମ ସୁଖରେ ଘରକରି କାଳ ଲାଟୁଥାନ୍ତି । ପଥ
 ପଲରୁ ଧର୍ମବ୍ରତା ସାତପୁଅ ତନି ତୁମ୍ଭ ଜନ୍ମ କଲେ ।
 ଚକତେ କାଳ ବହିଗଲା ପରେ ଦିନେ ସେ ରାତି କାଷ୍ଠ
 ଆଣିବା ପାଇଁ ବଣକୁ ଯାଇଥିଲେ । ବେଳ ଦଶଘଡ଼ି
 ଫେରିଆସି ଭୋଜନ ବଢ଼ାଇଲେ । ପରଶ୍ରମ ହେତୁ ତାଙ୍କୁ

ଲଗିବାରୁ କୁଣ ଆସନରେ ଶୋଇ ନିଜ ପତ୍ନୀ ଧର୍ମବ୍ରତାଙ୍କୁ ବୋଲିଲେ, “ମୋର ଗୋଡ଼ ଘୋଲାଈ ହେଉଅଛି, ତୁମ୍ଭେ ମୋର ପାଦତଳରେ ବସି ଧୀରେ ଧୀରେ ଗୋଡ଼ ମୋଡ଼ୁଥାଅ । ମୁଁ ସୁଖରେ ଶୋଇଥିବି ।” ସେ ସତ୍ତା ପତଙ୍କର ପାଦ ସେବାରେ ଲାଗିଲେ । ପୁଲହ ଋଷିଙ୍କର ନିଦ ଭାଙ୍ଗି ନାହିଁ ଏହି ସମୟରେ ତାଙ୍କ ପିତା ବ୍ରହ୍ମା ଆସି ସେ ଆଶ୍ରମରେ ପହଞ୍ଚିଗଲେ । ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ଦେଖି ଧର୍ମବ୍ରତା ଶ୍ଵଶୁର କଲେ ଏବେ ବଡ଼ ସଙ୍କଟ ପଡ଼ିଲା । ଏଣେ ସ୍ଵାମୀ ମୋଡ଼େ ପାଦ ମଞ୍ଜାଳିବାକୁ କହୁ ଶୋଇଅଛନ୍ତି ଯେ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିନାହିଁ, ତେଣେ ଶ୍ଵଶୁର ଆସି ଦ୍ଵାରେ ଅତିଥି ହେଲେଣି । କଣ କରବି, ଯେବେ ଶ୍ଵଶୁରଙ୍କୁ ସଜ୍ଞାର ନ କରବି ତେବେ ସେ ବିମୁଖ ହୋଇ ଫେରିଗଲେ ମୋର ସର୍ବନାଶ ହେବ । ସ୍ଵାମୀସେବା ତ୍ୟାଗ କଲେ ସ୍ଵାମୀ କୁହୁ ହେବେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏ ଦୁଇକଥା ମଧ୍ୟରେ ମୋର କେଉଁକଥା ଶ୍ରେୟ ହେବ । ଏମନ୍ତ ଅନେକ ଭାବନା କରି କରି ଶେଷକୁ ସ୍ଥିରକଲେ, ସ୍ଵାମୀ ଯେବେ ଶୋଇ ନ ଥାନ୍ତେ ତା ହେଲେ ସେ ନିଜେ ନିଜେ ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କର ପୂଜା ପ୍ରଭୃତି ସଜ୍ଞାର କରନ୍ତେ । ସେ ତ ଏବେ ଶୋଇଅଛନ୍ତି ଯେ ତାଙ୍କୁ ଏ କଥା ଜଣା ନାହିଁ । ମୁଁ ଯେବେ ନିଦ ଭାଙ୍ଗି ଦେବି—ମୋର ଅପରାଧ ହେବ । ଏଣୁ ମୁଁ ନିଜେ ଯାଇ ସ୍ଵାମୀ ଯାହା କରନ୍ତେ ତାହା ତାଙ୍କ ବଦଳରେ କରବି । ଏହା କଲେ ମୋର ଦୋଷ ହେବନାହିଁ । ସ୍ଵାମୀ ମଧ୍ୟ ଏହା ଶୁଣିଲେ ସନ୍ତୋଷ ହେବେ । ଏମନ୍ତ ଭାବନା କରି ତରଫଟେ ଯାଇ କୁଳବଧୂ ଅନ୍ତ୍ରସାରେ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ପୂଜା କଲେ । ବ୍ରହ୍ମା ତାଙ୍କଠାରୁ ପୂଜା ଘେନିଲା ପରେ ନିଜର ପଥ ପରିଶ୍ରମ ହରଣ କରିବା ମାନସରେ ସେହି ଆଶ୍ରମ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଖଟ ପଡ଼ିଥିଲା ତହିଁରେ ଯାଇ ଗଡ଼ପଡ଼ ହେଲେ । ଏଥିମଧ୍ୟରେ ପୁଲହ ଋଷିଙ୍କ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଯିବାରୁ ସେ ଭଟି ଦେଖିଲା

ବେଳକୁ ଧର୍ମବ୍ରତା ତାଙ୍କ ପାଖରେ ନାହାନ୍ତି । ତେଣୁ ଛୋପରେ ଅଖି ରଙ୍ଗ କରି ଏଣେ ତେଣେ ଚାହିଁ ଅଛନ୍ତି । ସେତକ ଦେଲକୁ ଧର୍ମବ୍ରତା ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ପୂଜା ଶେଷକରି ତରବର ହୋଇ ତାଙ୍କ ପାଦ ମଞ୍ଜାଳିବା ପାଇଁ ଧାଇଁ ଆସୁଥିଲେ । ରଖି ତା କାରଣ ନ ଜାଣି ଛୋପରେ ଜଳିଗଲା ପରି ହୋଇ ବସିଥିଲେ; ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ବୋଇଲେ, “ମୁଁ ପରା ମୋର ପାଦ ମର୍ଦ୍ଦନ କରିବା ପାଇଁ ତୋତେ କହିଥିଲି । ତୁ ତାହା ନ କରି ଯେବେ ସୁଇଛାରେ ଏଣେ ତେଣେ ଚାଲିବାକୁ ଗଲା ତା ହେଲେ ସେହି ଅପରାଧରେ ତୁ ଆଜିଠାରୁ ପଥର ହୋଇଯା ।” ରଖି ଏମନ୍ତ ଅଭିଶାପ ଦେବାର ଶୁଣି ଧର୍ମବ୍ରତା ଛୋପରେ ଅଖି ରଙ୍ଗ କରି ବୋଇଲେ, “ତୁମ୍ଭେ ଅବରତନ ନିଦ୍ରାରେ ଶୋଇଥିଲ । ମୁଁ ତୁମ୍ଭର ପାଦ ମର୍ଦ୍ଦନ କରୁଥିଲି, ଏହି ସମୟରେ ତୁମ୍ଭର ପିତା ବ୍ରହ୍ମା ଆସି ଦ୍ଵାରରେ ଉପଗତ ହେଲେ । ତୁମ୍ଭେ ଯେବେ ଶୋଇ ନ ଥାନ୍ତି ତାହାହେଲେ ନିଜେ ଯାଇଁ ତାଙ୍କର ପୂଜା ଶୁଣି ପାଆନ୍ତି ଏବଂ ଯାବତ ସଜ୍ଜାର କରଥାନ୍ତି । ତୁମ୍ଭେ ନିଦ୍ରା ଥିବାରୁ ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ନିଦ୍ରା ନ ଭାଙ୍ଗି ତୁମ୍ଭର ହୃଦ ହେବାପାଇଁ ତୁମ୍ଭ ବଦନରେ ସେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଯାଇଥିଲି । ତେଣେ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ଅଭିପ୍ରାୟ ସଜ୍ଜାର ଶେଷ କରି ଏଣେ ପୁଣି ତୁମ୍ଭ ସେବା କରିବ ବୋଲି ତରବର ହୋଇ ଧାଇଁ ଆସୁଥିଲି । ଏଥିରେ ଅବା ମୋର କି ଅପରାଧ ହେଲା ଯେ, ତୁମ୍ଭେ ନ ଜାଣି, ନ ଚାହିଁ, ନ ଶୁଣି, ନ ପଚାରି ମୋତେ ବିନା ଦୋଷରେ ଏଡ଼େ ଢେର ଅଭିଶାପ ଦେଲ । ତୁମ୍ଭର ଏ ମୂର୍ଖପଣ ଦେଖି ମୁଁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ପ୍ରତିଶାପ ଦେଇଥାନ୍ତି । ମାତ୍ର ତୁମ୍ଭେ ମୋର ସ୍ଵାମୀ । ମୁଁ ତୁମ୍ଭର ସ୍ଵାମୀ ବୋଲି ନିଜେ ଅଭିଶାପ ନ ଦେଇ କହୁଅଛି ଯେ, ମୁଁ ଯେଉଁ ଶାପ ଦିଅନ୍ତି, ସେ ଶାପ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ରୁଦ୍ରଦେବତା ଦିଅନ୍ତି ।” ସେ ଏପରି କହିବାମାତ୍ରେ ରୁଦ୍ରଦେବତା ଆସି ପୁଲହଙ୍କୁ ବୋଇଲେ,

“ଧର୍ମବ୍ରତା ଶିଳାହୋଇ ଯେଉଁଠାରେ ରହିବେ, ତୁମ୍ଭେ ଆମ୍ଭ ଶାପରେ ସେଠାରେ ମୃକହୋଇ ବସି ରହିବ ।” ଏପରି ଦୁହେଁ ଅନ୍ୟୋନ୍ୟରେ ଶାପ ଦେଇ ଅତି ବ୍ୟାକୁଳ ହେଲେ । ତହିଁପରେ ଧର୍ମବ୍ରତା ଶାପରୁ ମୁକ୍ତ ହେବାପାଇଁ ଅଗ୍ନି ଜଳାଇ ସେ ଅଗ୍ନି ମଧ୍ୟରେ ବସି କଠୋର ତପ କଲେ । ତାଙ୍କର ସେ ତପ ପ୍ରଭାବରୁ ସ୍ୱପ୍ନାର ମଧ୍ୟରେ ନାନା ଉପାତ ଜାତ ହେଲା । ଦେବଗଣ ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ରହି ନ ପାରି ବୈକୁଣ୍ଠକୁ ଯାଇ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ଆଗରେ ଗୁହାରିକରି କହିଲେ “ପୁଲହ ଋଷିଙ୍କ ଭ୍ରାତା ଧର୍ମବ୍ରତା ପତି ଶାପରେ ବ୍ୟାକୁଳତା ହୋଇ ଜ୍ୱଳନ୍ତ ଅଗ୍ନି ମଧ୍ୟରେ ବସି ତପ କରୁଛନ୍ତି । ଯେ, ତାଙ୍କର ସେ ତପ ପ୍ରଭାବରୁ ଅଗ୍ନି ଜଳୁନାହିଁ, ପବନ ବହୁ ନାହିଁ, ମେଘ ବର୍ଷୁନାହିଁ, ଅକାଶରୁ ନିର୍ଦ୍ଦୀତ ସହିତ ଉଲ୍‌କାପାତ ହେଉଅଛି । ଆମ୍ଭେମାନେ ସେ ତପହେତୁ ସନ୍ତାପିତ ହୋଇ ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ରହିପାରୁ ନାହିଁ । ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁର ବାସୀଙ୍କ କଥା କଣ କହିବୁ, ସେମାନେ ଯନ୍ତ୍ର ହୋଇ ମଲ୍ଲପରି ହୋଇଗଲେଣି । ତୁମ୍ଭେ ସୃଷ୍ଟି ପାଳକ ପ୍ରଭୁ ଯେବେ ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରତିକାର ନ କରିବ, ତା ହେଲେ ଅଳ୍ପ ସମୟରେ ସୃଷ୍ଟି ନାଶଯିବ ।” ଏହା ଶୁଣି ନାରାୟଣ ନିଜ ମନ ମଧ୍ୟରେ ଟିକିଏ ବିଚାର କରି ତହିଁପରେ ରୁଦ୍ର ଓ ଇନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଭୃତି ଦେବଗଣଙ୍କୁ ସଙ୍ଗେ ଘେନି ଧର୍ମବ୍ରତାଙ୍କୁ ପ୍ରବୋଧ କରିବାପାଇଁ ସେ ଯେଉଁଠାରେ ଅଗ୍ନି ଜଳାଇ ତପ କରୁଥିଲେ ସେଠାରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେ । ବୁଢ଼ା ତ ସେହିଠାରେ ଥିଲେ, ସେ ମଧ୍ୟ ନାରାୟଣ ଆସିବା ଶୁଣି ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଆସି ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ । ହରି, ହରି, ବ୍ରହ୍ମା ଓ ଇନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଭୃତି ଦେବଗଣ ଏକମୁଖ ହୋଇ ଧର୍ମବ୍ରତାଙ୍କୁ ବୋଲିଲେ, “ଭ୍ରାତା, ତୁମ୍ଭେ ଯେଉଁ କଠୋର ତପ କରୁଅଛ, ତାହା ତୁମ୍ଭ ବନା ହେଲେକି ଉତ୍ତରେ ଆଉ କେହି କରି ପାରିବ ନାହିଁ । ତୁମ୍ଭର ଏ ତପ ଦେଖି ଆମ୍ଭେମାନେ ବଡ଼ ସନ୍ତୋଷ ହେଲୁ । ତୁମ୍ଭର

ମନରେ ଯାହା ବିଚାରୁଅଛି, ତାହା ଅମୁକ୍ତ ମାଗ, ଏହାକ୍ଷଣି ଦେଉଁ । ମାତ୍ର ତୁମ୍ଭେ ଆଜିଠାରୁ ଏ କଠୋର ତପ ଛାଡ଼ିଦିଅ ।” ଧର୍ମବ୍ରତା ବୋଲିଲେ, “ମୁଁ କାହାର ଅନୁଷ୍ଠ କରବାକୁ ତପ କରୁ ନାହିଁ । ତୁମ୍ଭେମାନେ ବୃଥା କାହିଁକି ଏତେ ଭରୁଅଛ ? ଯେବେ ବର ଯାଚୁଅଛ, ତାହାହେଲେ ପୁଲହ ଋଷି ଯେଉଁ ଶାପ ଦେଇ ଅଛନ୍ତି, ତହିଁରୁ ମୋତେ ମୁକ୍ତ କରିଦିଅ ।” ଦେବଗଣ ବୋଲିଲେ “ପୁଲହ ଯେଉଁ ଶାପ ଦେଇଅଛନ୍ତି, ତହିଁରୁ ମୁକ୍ତ କରିବା ଶକ୍ତି ଆମ୍ଭଠାରେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେ କଥାଟି ଛାଡ଼ି ଆଉ ଯାହା ଇଚ୍ଛା ହେଉଅଛି, ତାହା ମାଗ ।” ଧର୍ମବ୍ରତା ବୋଲିଲେ, “ମୁଁ ଯେବେ ଯଦି ଶାପରେ ପଥର ହୋଇଯିବି, ପୁଣି ତହିଁରୁ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କର ବଳ ନାହିଁ; ତାହାହେଲେ ଭିନିଭୁବନରେ ଯେତେ ପୁଣ୍ୟତୀର୍ଥ, ଦାନ, ତପ, ବ୍ରତ, ନିୟମ, ନିଷ୍ଠା, ଯଜ୍ଞ, ହୋମ, ସତ୍ୟଧର୍ମ ଓ ଯତଧର୍ମ ଅଛି; ସେହି ସବୁଧର୍ମର ଫଳ ମୋର ସେହି ଶିଳା ପ୍ରଦାନ କରିବ । ପୁଣ୍ୟବନ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ହେଉ ବା ମହାପ୍ରାଣୀ ହେଉ, ମୋର ଶିଳାକୁ ଛୁଇଁବା ମାତ୍ରେ ସକଳ ପାପରୁ ମୁକ୍ତହୋଇ ତକ୍ଷଣେ ସ୍ୱର୍ଗପୁରକୁ ସ୍ୱଦେହରେ ଚାଲିଯିବ । ମୋର ଏହି ଶିଳା ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ରହିବ; ସେ ସେହର ନାମ ମୁକ୍ତିଶିଳାତୀର୍ଥ ବୋଲି ଭିନିଭୁବନରେ ବିଖ୍ୟାତ ହେବ । ତୁମ୍ଭେ ତେଜଶକୋଟି ଦେବତା ନିଜ ଅଂଶରେ ଆସି ସେହି ମୁକ୍ତିଶିଳାରେ ସବୁକାଳେ ରହିବ । ମୋତେ ଏହି ବର ଦେବ ବୋଲିଲେ, ମୁଁ ତପ ଛାଡ଼ି ଶିଳାରୂପ ଧାରଣ କରିବି ।” ଏହା ଶୁଣି ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରଭୃତି ଦେବଗଣ ସେହିପରି ହେଉ କହି ଯେ ଯାହାର ପୁରକୁ ଚାଲିଗଲେ— ଦେବଗଣ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଧର୍ମବ୍ରତା ନିଜ ରୂପ ଛାଡ଼ି ଏହି ସ୍ଥାନରେ ଶିଳାରୂପ ହୋଇ ରହିଲେ । ସେହି ଦିନଠାରୁ ମୁକ୍ତିଶିଳା ତୀର୍ଥର ମହିମା ହିଲେକ୍ୟରେ ବିଖ୍ୟାତ ହେଲା । ମହର୍ଷି

ଓ ପ୍ରାଣୀ ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରାଣୀମାନେ ସେ ଶିଳାକୁ ଛୁଇଁ ନିରନ୍ତର ସ୍ଵର୍ଗ ଚାଲିଲେ ଯେ, ସ୍ଵର୍ଗଭବନରେ ସ୍ଥାନ ରହିଲା ନାହିଁ । ଏଣେ ଯମପୁରକୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ କେନ୍ଦ୍ର ନ ଯିବାରୁ ଯମଭବନ ଶୂନ୍ୟ ହୋଇଗଲା । ଯମ ସିନା ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କୁ ନେଇ ତାଙ୍କ ଉପରେ ରାଜତ୍ଵ କରୁଥିଲେ, ଯେତେବେଳେ ସବୁ ପ୍ରାଣୀ ସ୍ଵର୍ଗକୁ ଚାଲିଗଲେ, ତେତେବେଳେ ଯମ ଆଉ କଣ କରିବେ, କାହା ଉପରେ ରାଜା ହେବେ, ତୁଳାଟି ହୋଇ କେତେ ଦିନ ବସି ରହିଲେ । ତହିଁପରେ ଯାଏଁ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ଗୁହାରି କଲେ । ବ୍ରହ୍ମା ବୋଲିଲେ, “ମୁଁ କୁଶିଳା ହେଉ ଯେବେ ତୁମ୍ଭର ଅଧିକାର ଚଳିନାହିଁ, ତାହାହେଲେ ତୁମ୍ଭେ ସେ ଶିଳାକୁ ନେଇ ଗୁପ୍ତସ୍ଥାନରେ ରଖିଦିଅ । ତହିଁପରେ ଯାହା ମା ବ, ସେ କଥା ଚୁଟିବା ।” ଏହା ଶୁଣି ଯମଦେବତା ସେ ମୁଁ କୁଶିଳାକୁ ନେଇ ତାଙ୍କ ବନରେ ଲୁଚାଇ ରଖିଲେ । କେତେ ଦିନ ଉତ୍ତରୁ ଗୟାସୁର ବରପାଇ ଦେବତାଙ୍କୁ ପୀଡ଼ା ଦେବାରୁ ଯେ ଗୟାସୁରକୁ ଯାଗ କରିବା ପାଇଁ ତା’ର ଦେହକୁ ମାଗି ଉପରେ ଯାଗ କଲେ । ଯାଗ ଶେଷରେ ଗୟାସୁର ଉଠିଲେ ଶି ଉପଦ୍ରବ କରିବ ବୋଲି ଯମଭବନର ସେହି ମୁଁ କୁଶିଳାକୁ ଟାଣି ତାକୁ ସେହି ଗୟାସୁର ଦେହରେ ଲଦିଦେଇ ସେ ଶିଳା ପରେ ତେଜଶକୋଟି ଦେବଗଣ ନିଜ ଅଂଶରେ ଆସି ଉଠି ବସିଲେ । ସେହି ଦିନଠାରୁ ଗୟାତୀର୍ଥରେ ମୁଁ କୁଶିଳା ରହିଲା । ଗୟାସୁର ଦେହ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପବିତ୍ର ଥିଲା । ତା ଉପରେ ମୁଁ କୁଶିଳା ମଡ଼ାଇ ତହିଁ ଉପରେ ଭଜିକୋଟି ପରୁଣ ଲକ୍ଷ ତୀର୍ଥ ଘେନି ଗଦାଧର ପ୍ରଭୃତି ଦେବଗଣ ବାସ କରିବାରୁ ଗୟାକ୍ଷେତ୍ରରେ ପିଣ୍ଡ ଦେଲେ ଚଉଦ ପୁରୁଷ ଉଦ୍ଧାର ହେଉଅଛନ୍ତି । ସାମନ୍ତ ଏ କଥା କହି ବୋଲିଲେ, “ଆରେ ଅବୋଲକର—ପୂର୍ବକାଳରେ ଏଠାରେ ମୁଁ କୁଶିଳା ଥିଲା ବୋଲି ଏହାର ନାମ ମୁଁ କୁଶିଳା ତୀର୍ଥ

ହୋଇଅଛି ।” ଏଠାରେ ଅବୋଲକର କାହାଣୀର ମୁକ୍ତିଲାଭ
କଥା ଶେଷ ହେଲା । ଭୃତ୍ୟାୟ ଭଗ ସମାପ୍ତ । ଏଣିକି ଅଉ କେତେ
ପ୍ରଶ୍ନ ଅବୋଲକର ପଚାରିବ, ତାହା ଚତୁର୍ଥ ଭାଗରେ ପ୍ରକାଶ
ହେବ ।

ସ ମା ପ୍ତ

ମୁଦ୍ରାକର—ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ଗରବଡ଼, ଶ୍ରୀରାଧାରମଣ ପ୍ରେସ,

କଟକ—୧୯୭୦

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ —

ସ୍ନାତ୍ତକ ପରୀକ୍ଷା କେନ୍ଦ୍ର
ବାଲୁବଜାର
ପୋ: ଚନ୍ଦ୍ରମାର୍ଗେ କଟକ